

male opef. **E**lecti fiet si puiſu ē. Qñ aſ de? ſac a-  
liquā rē. nō ſit i ipō deo mutatio ſz i re cta quaz  
opaſ. **E**ñ qñ ſecit p̄dicari ſbuerſiōz niniue. et p̄-  
dici morte ezechie. q̄p neutp accidit i t̄libo n̄ mu-  
tauit de? p̄ſiliū. qd ab eſno ſecū fuit: ſz ſniaz q̄ re-  
ſpectū ab ipa negocia hūit. qz **N**i. ſbuerēda erat  
ſm mēta. et ezech. moriē? erat ſm cās inferiores  
vel eſ ſm merita: ſz hec nō impoſuerit necitatez.  
dine poſſetie. **P**reſtinaſtō igi ſz cta ſit. libtate tñ  
arbitrij nō tollit. **E**ñ bonoz ſaluatio ē necia ne-  
ceſſitate p̄ntie vel p̄ditionata. nō necitate p̄ntis  
vel abſoluta. **I**ta em̄ p̄poſitō. p̄beſtinaſtō p̄ dāna-  
ri falſa ē i ſeſu p̄poſitō. eſt tñ vera i ſenſu diuiſo.  
**S**ic ḡ excluſū ē ſophiſma. qd mltos i errore du-  
xit. ut oia ex necitate ſiēi putarēt. **S**i ḡ dicis qd  
abbuc faciēdū ē. **R**ñdeo qz hoc ſolū ſuget p̄ſiliū  
ut curra? q̄ cōtēdā? placē ei q̄ nos vocauit. **D**ic ei  
aug. ſic p̄ordiata ē vīna p̄beſtinaſtō. ut ab eā p̄ bo-  
noz opm p̄ſeueratiā pueniā? **I**dinc beſ. ipa ce-  
leſtis regni p̄beſtinaſtō. ita ab oīpotēti dō p̄ordiā-  
ta ē. ut ab hoc elcēi ex labore pueniāt: q̄ten? mē-  
anſ p̄cibo obtinē. qd ipē oīmp̄s de? añ t̄p̄s diſpo-  
ſuit donare. **E**ñi no. exēplū otile et aptū ab ipō  
ſitū. **F**uit i qdā mōaſterio fr̄ qdā religioſ? q̄ de-  
uot?. cui ſepe r̄uelatōes fiebāt d̄init?. **Q**d qdē alē  
eiſtē mōaſterij fr̄ ſciēs. inſtitit apō eūte ut deuz  
oraret. q̄ten? ſibi digreſ? oñdē. ſi ipē de nūero ſal-  
uātoz eēt. **E**t cū ille vix p̄cibo vict? oī oī inſtādo  
hoc a deo poſtularēt. oñſū eſt ſibi. q̄ ille fr̄ d̄ nūe-  
ro dānātoz eēt: vñ timēs fr̄z aliū ſbare. p̄ aliq̄t  
dies hoc ſibi celauit. ſz tātē eidē req̄rēt (ſz inui-  
tus) aperuit. **I**lle aſ hoc audiēs et ſc̄p̄as intelli-  
gēs. ſtatim r̄ndit b̄ndē? de?. **N**ec tñ ſic deſpabo ſz  
p̄niaz quā p̄ ingreſſū religioſis aſſūpſi. decetero  
duplicabo et ēplicabo: donec grāz mīaz apō deū  
altīſſimū q̄ p̄i? inueniāz. **E**t p̄t? mltos dies itēz  
fr̄i p̄dcō d̄init? r̄uelatū. q̄ ille fr̄ de nūero ſaluā-  
toz eſſz. **Q**d cū eidē fr̄i retulīſz. ille let? effectus d̄  
r̄uelatōe. fortōz fact? ē i ope: ac virilē agēs. et de  
ōtute i d̄eūte q̄ttidie p̄ficiēs: p̄ſeuerauit i bono ſn̄  
ceſſatōe. **E**ñiā mlti aīati hoc exēplo manū ſuaz  
ab fortia mitterēt. q̄ n̄ diſparēt l̄ deſicēt. qz ſic a-  
gētoz i hoc p̄ſeuerādo deū ſibi p̄pitiū utiqz iueirēt  
**D**ñe ihu x̄p̄e iudex viuoz q̄ mortuoz. i ex-  
tremo iudicio me ab d̄extris collocare di-  
gneris: q̄ tūc auditā fac mibi illā dulciſ-  
ſimā vocē tuā quā p̄miſiſti electis tuis dicēs. de-  
nite bñ. pa. mei p̄ci. regnū. et fac ut nō timeā ab  
auditōe mala quā p̄miat? es fr̄p̄ob: dicēs. itē ma-  
ledi. i ig. et. **O** vnigēite fili dei. mīlere n̄i. ne vn-  
q̄ illā penā incurabilē expiamur. ſ. excibē a ſgni-  
glā et p̄buri i gehēna. de? me? mia mea **A**men.

**D**e palcha et d̄ſis h? noīs acceptōibz. **Ca. LI.**

**Q**ñc ſm **B**iero. aſpergā?

**D**e ſāguie libz n̄m. et limia domozū.  
q̄ funē cōtē? coccineū domui oīonis  
n̄re. et coccū i manu n̄a ut ſara lige-  
mus. ut vaccā ruſā in valle occiſā enarrare poſ-  
ſum?. **T**ā em̄ inſtat. ut ad paſſiōz d̄ni veniā? quā  
et ex affectu inſpicē et in effectū imitari debem?  
iuxta illd̄ **E**ro. **I**nſpice et fac ſm exēplar. qd ē i  
mōte mrātū eſt. **X**p̄c eſt tāq̄ liber exēplaris. ab

c? exēplar totā vitā n̄az buce et corrigē de bē? et  
ſi x̄p̄c ſepi i ſc̄ptura dicat mōs. rōe ſūmitatis ſu-  
ue excellētīſſimē p̄fectōis: maxie tñ exaltat? i cru-  
ce mōs d̄r. rōne ſblimitatis meriti ſue ſac̄tiſſime  
paſſiōis. **I**n hoc ḡ mōte x̄p̄o. ſ. crucifixio. mrātū  
eſt nob̄ exēplar diligēter inſpicie d̄u: et efficacit̄  
imitādū. **N**ō em̄ ſufficit x̄p̄iano x̄p̄m paſſū inſpi-  
cere. nā q̄ hoc ſecēit iudei q̄ gētiles ſui crucifixio-  
res. ſz exigit et ſm exēplar mēſtratū opaz ſacē  
**E**t hoc ē qd i d̄r cuilibz fidelī ēbie p̄ oīis. **I**n-  
ſpice? fac. q. d. **I**nſpice exēplar d̄nice paſſiōis. ipaz  
tibi p̄ intīmā p̄paſſiōz viſcēaliē incorpando. q̄ ſac  
ſm illd̄ exēplar iſm efficacit̄ imitādū. **E**t utrūqz  
hoz docet. **b. Pe. X̄p̄c:** inq̄ens. p̄ nob̄ paſſ? ē. ecce  
ſmū qd ē diligē? cordis oculo inſpicie d̄u: vob̄ re-  
linq̄ns exēplū ut ſeq̄mini veſtigia e?. ecce ſc̄d̄z qd  
eſt efficacit̄ i ſc̄d̄o imitādū. **C**irca ſmū ſciēdū ē.  
q̄ſi nos oia q̄ x̄p̄c i mōdo paſſ? eſt vellē? enarrare  
innūerabilia utiqz eſſēt: p̄ſtim cū tota vita x̄p̄i in  
ēris qdaz paſſio fuerit. **N**umiz cū ē tota vita c?  
libz x̄p̄iani ſi ſm euāgelij viuāt qdaz crux atqz  
martiriū ſit. ut aug?. d̄ic. q̄ tomagis hoc indubi-  
tabile ē de ipō d̄no x̄p̄o. q̄ euāgelij p̄bidit. et i ſe-  
ipō p̄fectiſſime adimpleuit. **E**xordie d̄o em̄ a pri-  
mordio natitatis ſue. inſpice q̄ paup̄ nat? fuit. q̄  
nec d̄iciliū neqz veſtes hūit. ſz i vili d̄r ſono na-  
tus. i p̄ſepi i ſeno exiguo añ bruta aīalia ſclīat?  
p̄anis vilibz inuoluc? fuit. **O**ctauo die c̄cūcīl? fuit  
et iā ſāguiez ſuū p̄ nob̄ ſudē cepit. **D**em̄ p̄ſecutōz  
herodis fugiēs i egiptū deportat?. q̄ inde r̄diēs p̄  
totā pueritiā q̄ adoleſcētiā ſuā p̄ntibz ſbiect?. q̄ n̄  
dubiū i maḡ paup̄tate educat? fuit. **D**ebic adue-  
niēte tpe oñſiōis ſue. inſpice quō tpe magni fri-  
goris baptizat? i aq̄s frigidis mergi voluit. q̄quō  
ieiunio. xl. diez cōtinuato macēat? fuit. et q̄ntas  
tē a diabolo tēptatōes ſuſtinuit. **Q**uātas et iū-  
rias q̄ p̄tuelias a iudeis frequē? paſſ? fuit. nūc d̄i-  
cētibz iſm a demōe obſeſſū. nūc ſamaritanū. nūc  
q̄oratorē q̄ vini potatorē. nūc de fornicatōe natū.  
nūc blaſphemū. nūc p̄li ſeductōz: et alia mltā  
blaſphemātes dicebāt i eū. **N**lomi? ab ſc̄ā iniuri-  
oſa ſepe attēptabāt p̄cedē. nūc volētes eū lapida-  
re. nūc de ſupcilio mōtis p̄cipitare. **I**nſpice et cū  
q̄nto labore vixit. q̄ q̄ttidie erat p̄dicās i tēp. et  
i ſynag. et de ciuitate i ciui. d̄ ſc̄a i ſc̄a p̄bulauit  
i oīoe ſepe p̄noctauit. inſiōs mltos curauit. ob-  
ſeſſos a demōe libauit. mortuos ſuſcitauit. mlti-  
tudinē eſuriētē p̄auit. **E**t n̄lomi? i his oībz naſe  
legibz ſbiect?: ſami. ſiti. q̄ cetēis inſiſſitatibz hoīs  
abſqz tñ p̄ctō expoſit? fuit. **E**cce quō tota vita ſua  
i laboribz paſſiōibz fuit. **S**z oībz t̄libz paſſiōz de  
q̄ nūc trāctādū ē añcedētibz obmiſſis. inſpice dili-  
gē? qd i hac ſuſtinuit p̄cipue articlos q̄ puncta  
paſſiōis in q̄bo ſinglis x̄p̄c notabiliter paſſ? fuit.

**C**irca ſc̄d̄z ē ſciēdū. q̄ ſm aug. nō ſolū q̄cqd̄ bōi  
x̄p̄c i ſc̄a geſſit. ſz q̄cqd̄ mali ſuſtinuit: totū diſci-  
plīa mox fuit. **E**ñ paſſio d̄ni i ſe p̄lectiſ? cēz p̄e-  
ctōz hoīm i hac vita poſſibilē: oñ oia opa p̄fecti-  
onis q̄ x̄p̄c vnq̄ i euāgelio docuit. ipē i ſemetipō i  
ſua paſſiōe p̄fectiſſime adimpleuit. **I**taqz i cruce  
d̄ni ē ſinis legis ſc̄pture. i paſſione et ſūma oīs  
p̄fectōis. i morte ipſi? eſt cōſumatio oīs ſmōis.

En apls dicebat. Nō iudicauī me aliq̄ scire inf  
nos nisi ihm xpm ⁊ hūc crucifixū. Nempe q̄ hoc  
scire ē oīa scire q̄ ad salutē spectāt. Nā si de pau  
ptate volūtaria agiē. q̄s vnq̄ paupior xpo nudo  
pēdētē i cruce. q̄ nec hēbat vbi caput suū reclia  
ret. Si de obīa ⁊ hūilitate loq̄mur. q̄s vnq̄ intā  
tū se hūiliauit ⁊ exinanīuit sic xpc. q̄ fa. ē obe. vs.  
ad mor. crucis. tāta vilia ⁊ maḡ obprobria susti  
nuit p nob. Si de castitate v̄ginali mētio fiat. q̄s  
castior eo. c. m̄r v̄go ē. c. p̄r seiaz nescit. Si de ca  
ritate fmo fuerit. q̄s vnq̄ maiorē v̄l tātā carita  
tēz hūit q̄ xpc. q̄ i passiōe sua po. aīaz su. p a. su.  
et tā horēda supplicia pati voluit p nob. cū tñ  
libare potuiss̄ solo nutu volūtatis. In passiōe ḡ  
dñi relucet exēplar pfectōis oīm v̄tutū. put iam  
sup̄ tactū. Tē i ea flucet pfectū remediū ⁊ anti  
dōtū p oēs spūales morbū. Nā p hoc q̄ pati volu  
it mortē exprobratissimā hēm̄ r̄mediū p supbiā.  
q̄ latroibz se associare voluit. r̄mediū p̄bz p inui  
diā. q̄ p ipm blasphemātes obtinuit r̄mediū p̄bz  
p irā. q̄ i cruce distēdit clauis cruci affigi voluit  
p̄bz r̄mediū p accidiā. q̄ nō finit āplecti p̄nie cru  
ce. Per e. v̄o nuditatē ⁊ paupertatē hē r̄mediū p  
auariciā. p fellia ⁊ acetū degustatōz hē r̄mediū p  
culā. p vulne ⁊ iflictoz ⁊ sūmi doloris afflictoz hē  
r̄mediū p luxuriā. Et hec sē septē sigilla libz vite  
p̄signātia. q̄ xpc nob i passiōe apuit. ⁊ p ea nob  
vite aditū referauit. Predicta ḡ i passiōe xpi ad  
impleta vidē. Deniq; si de patia agiē tota passio  
excellētissimā xpi patiaz demrāt. Si de p̄temptu  
mōi et abstractōe a rebo mōialibz loq̄mur q̄s vn  
q̄ elōgatioz et abstractōz ab oībz t̄renis q̄ xpc in  
cruce. sup̄ trāz s̄r oīa terrena eleuat ⁊ abstract  
Si de abstinētia ⁊ ieiunio seu vict. inedia mētio  
fiat. xpc nil i passiōe sua nisi fel et acetū vel vinū  
miratū gustauit. Si de corpis castigatōe agiē. c.  
vnq̄ corp. intātū castigatū fuit quātū corp. dñi i  
cruce. Si de efficacā oīois fmo fiat. q̄s vnq̄ effi  
cati xpo orauit q̄ ex vehemēti atēte oīois gut  
tas sāguieas sudauit. Si de el̄yaz largitōe alijs  
miscōie opibz loq̄mur. q̄s vnq̄ maiorē el̄yaz de  
dit q̄ ipse xpc. q̄ ipm corp. suū i cibū et sāguinez  
suū i potū nob paupibz i el̄yaz ppetuā dedit. In  
fios et visitauit dū infira disciploz corda pfor  
tauit. et egros multos curauit. Captiuos mltos  
i limbo redemit. mortuos d sepulchris suscitauit  
Si de dilectōe inimicōz agiē. i cruce pēdēs p suis  
crucifixoribz orauit. Si de dimissioe offēsar loq̄  
mur. q̄s vnq̄ libēali dimisit debita debitoribz suis  
q̄ xpc. q̄ latrōi nōsolū debita dimisit: s̄ ⁊ paradisu  
sibi pmisit. Et sic de s̄libz inducēdo p singla opa  
superogatis. q̄ oīa i passiōe xpi si bñ aduertim  
superogāt adimpleta inuenim: s̄l r̄ nos si pfe  
cti imitatores xpi eē volū. adimplē vel i facto.  
vel i desiderio. l. i mīsterio debē. Nā sic dīc hiero.  
Singla ea q̄ ēca dñm i passiōe gesta sē. q̄uis iu  
dei ⁊ alijs q̄cūz fecerūt. alia mēte fecerūt: nob tñ cre  
dētibz mīstica affert sacra. Sic et Casp. qñ dixit  
vñ hoīez mori p p̄lo: nesciuit qd dicēt. ⁊ tñ p̄be  
tauit. S̄l r̄ est de singlis gestis passiōis dñice. q̄  
nos inspicē debē ⁊ fm exēplar illoz facē. **C**um

itaq; psumass̄ libz fmoēs oēs p̄dictos de sc̄do ad  
uētū. vbi se v̄tūz ad iudiciū i claritate p̄bixit:  
p̄nter se passūz oñdit. vt sacm crucis admixtūz  
eē gl̄e efnitatis admoneat. q̄i q̄ p̄patē crucifixo  
nō timuit de iudicio: p̄iūcta ei sē vt cā final. ⁊ ef  
fect. gl̄a efnitatis ⁊ meritū passiōis. **P**t̄ abūctū  
ḡ maiestatis s̄bit hūilitatē passiōis. vt cāz illi.  
passiōis em̄ effect. vel cā finalis ē gl̄a efnitatis.  
En apls. xpc fac. est obe. vs. ab mor. p̄r qd de. ex  
altauit illū. Incipit ḡ narratōez de pascha et sua  
passiōe. q̄ xpc ipse pascha n̄m fuerat immoland.  
Et eadē die. s. feria fcia in sero. et ibidē. s. i monte  
oliueti dixit disci. suis. Scitis qz p̄biduū. i. feria  
quīta ad vespaz pascha fiet. ⁊ agn. paschalis im  
molaf. Et ego abdo qd nescitis. s. q̄ tē eē fili. hoīs  
i. v̄gis ēdē vt crucifigat. ⁊ pascha faciet trāseū  
to. Er q̄ p̄z q̄ nō fuit ex īgratia ēdit. s̄ ex sua p̄  
scia et volūtate. **D**ñi at dīc fili. hoīs. qz fm foīaz  
humanā tē. ⁊ crucifig. ē. nō fm dīnaz i q̄ sp̄ im  
mortalis est. Et bñ īngōalit̄ posuit ēdē. qz vno  
ēditōis v̄bo dīse volūtates ex p̄mū. Nā de. p̄r ē  
didit filiū p̄pter caritatē ⁊ generis hūani utilitatē  
eē iudas iudeis p̄pter auariciā et lucri sui cupi  
ditatē. Tē sp̄ūsc̄ p̄pter suā benignitatē: eē iudei  
p̄lato p̄pter inuidiā ⁊ malignitatē. Tē fili. seipz  
vt implet bñplacitū diuinū: eē p̄lat. cruci vt sa  
tisfacēt puerie volūtati iudeoz. Tē diabol. p̄pter  
timorē. ne p xpi doctriaz ⁊ miracula euellēt gen.  
hūanū d manu sua: nō aduerēs qz magis erat p  
ip̄i. mortē eripiēdū. q̄ fuerat p doctriaz ⁊ mira  
cula ereptū. Ecce op. cōe s̄z volūtates dīse valde  
Ergo p̄r et fili. ⁊ sp̄s. nōsolū amābi s̄z eē gl̄ificā  
di. iudas at ⁊ alijs. nōsolū detestābi. s̄z eē p̄dnābi  
sē: qz qd p̄r et fili. et sp̄s. bōa. hoc illi mala mēti  
one fecerūt. **P**redic at discipulis se ēdēdū p̄muniēs  
eos ne p̄sq̄ audiat q̄ euentā fuerāt. s̄bito vidētes  
ēdi ad crucē m̄gīm obstupefcat. Et qz hoc no  
mē pascha i dīsis locis repit. ⁊ dīsa p ipm signi  
ficāt: iō ne i equoco errē dīsas ei. acceptōes vi  
team. Sciēdū ḡ ab solutōz mltaz p̄rietatū. qz  
pascha appellat̄ p̄mo tota septimana seu septem  
dies azioz. q̄bz iudei panes azios. hoc ē s̄n fermē  
to comēdebāt. nā a s̄n ⁊ zima fermētū significat.  
En i actibz. volēs p pascha pducē eū p̄lo. Pri.  
et vltim. dies illi. septimane. magis solēnes erāt  
q̄ medijs. Sc̄do dī hora immolatōis agni. s. vespā  
q̄ agn. immolabat. q̄ ē initiū p̄mi diei azimoz q̄  
solēnior erat vt b. Scitis qz p̄biduū pascha fiet.  
vñ cātat ecclia. q̄rtadecima die ad vespaz pascha  
dñi est ⁊ c. Dies at p̄cedēs illā horā. nec pascha dī  
cebat nec solēnis erat. Terc̄o dī p̄i. azioz. q̄ erat  
celeberrim. s. q̄ntadecia luna p̄mi mēis. qñ egres  
sus p̄ls isrl ē de egipto: vt ibi appropinqbat dies  
fest. iudeoz q̄ dī pascha. ⁊ ibi añ dīe festū pasche  
Quarta dī festiuitas epule paschal. vt i palip. nō  
fuit phase s̄le hūic i isrl. Quīta dī agn. paschal.  
q̄ pat. comēdebāt: vt ibi. vbi vis pem. ti. co. pas.  
et ibi. v̄it dies azioz i q̄ necē erat occidi pascha  
Sexta panes azimi l̄ q̄cūz cibo paschal. vt ibi. nō  
introierūt p̄torū ne p̄taminarē s̄z manducarent  
pascha. i. panes azios seu paschales: qz ab come

## vendidit dominum

tēdū azima septē diebꝫ optebat eos mōatos eē.  
et iō q̄libet septē dieꝫ nō poterāt ī p̄torū introi-  
re. Septio dīr ip̄e xpc p̄ agnū paschalē sigt? ut  
ibi pa. nrm̄ immol. ē xpc. ip̄e em̄ est vep̄ pascha  
nrm̄. De p̄dictis pasche acceptōibꝫ est iste vsus.  
**E**bdomas. hora. dies. epule. azia xpc. Cōiter tñ  
pascha vocat̄ dies ī q̄ imolabat̄ agnū. Decliat̄  
at̄ pascha pasche v̄l paschatia. q̄ dīr pascha nō a  
passiōe sꝫ a trāsitu. Q̄ia ei origo h̄ vocabulī pa-  
sche ex hebreo h̄r. q̄ pascha dīr q̄i phasē qd̄ ī he-  
breo idē ē qd̄ trāsīt. Dicebat̄ at̄ pascha iudeorū  
trāsīt? p̄p̄ duo. q̄ ea nocte q̄ imolat̄ ē agnū. an-  
gel' exterminatoꝝ vidēs sāguinē agni ī foribꝫ isrl̄i.  
taꝫ. p̄trāsivit nō pcutiēs eos: q̄ q̄ filij isrl̄ fugi-  
ētes illa nocte de egiptiaca fuitute. mare rubꝫ  
trāsierūt. q̄ deinde ad ērā p̄misit̄ olim hēditatis et  
paciis venēit. et ideo festū istd̄ bñ pascha vocat̄.  
Quo trāsitu p̄figurat̄ ē ēē trāsīt? xpi d̄ hoc mōdo  
ad p̄ez. et trāsīt? n̄r de vitijs ad v̄tutes. et de ēre-  
nis ad celestia. Et iō silr̄ pascha xp̄ianorū misti-  
ce dīr trāsīt? q̄ ī eo dñs p̄ morteꝫ trāsivit de hoc  
mōdo ad p̄ez. q̄ significat̄ q̄ e' exēplo fideles xp̄z  
sequētes v̄l p̄nias et martiriū assumēdo. fm̄ illd̄  
trāsitiūm? p̄ ignē q̄ aquā: v̄l mētis desiderio ad ce-  
lestia anhelādo. fm̄ illd̄. trāsītē ab me oēs q̄ p̄cu-  
piscitis me: trāsitiūm s̄ p̄ xpi sāguie fuso ad p̄ie  
celestis p̄missiōz. Sāguis em̄ xpi d̄z p̄oi s̄ v̄tꝫ.  
q̄ postē. s̄. s̄ intellectū deuote recogitādo. et sup̄  
affectū deuote p̄ p̄nias imitādo. **Uñ fm̄ Aug.** si-  
gnū crucis a nob̄ repellit exterminatoꝝ. si tñ cor  
nrm̄ xp̄m hēat inhabitatoꝝ: c' sāguie illinitis po-  
stibꝫ nrm̄. i. c' crucis siḡ sigtis frōtibꝫ nrm̄. a p̄-  
bitōe h̄r s̄cti tāq̄ a captiuitate egiptiaca libera-  
mur: q̄ agi' salubrum trāsitiū. cū a diabolo trās-  
im' ad xp̄m. q̄ ab isto īstabilī s̄clo ad e' fūdatissī  
mū regnū. **Scdm̄ bedaꝫ.** q̄ pasche dies ī azimis  
panibꝫ est celebrari p̄cept'. q̄ vno die agno imo-  
lato ab vesp̄az septē ex ordie dies sequūt azimorū  
ihs̄ s̄cl' p̄ nob̄ pass' q̄ de hoc mōdo trāsitiā p̄ oē no-  
bis h̄r s̄cl' tps̄ qd̄ septē diebꝫ agi' ī azis sincēta-  
tis q̄ v̄tatis p̄cipit eē viuendū. q̄ q̄i pascha p̄pe-  
tuū faciēdo. sp̄ ex hoc mōdo trāsēdū: totoꝫ sp̄ nī  
su desideria s̄cl' q̄i egipti retinaculā fugere. q̄ q̄i a  
mōana puerfatōe secretā sollicitudinē. iter nos  
āmonet s̄bire v̄tutū. **P̄t' bec dñs ihs̄ redijt cū**  
**discip.** xij. ī bethaniā. et māsīt apd̄ lazāꝫ q̄ mar-  
thā q̄ mariā sorores ei': docēs eos more solito et  
p̄fortās. **Et tēn̄ nō veit ī irl̄m̄ sic añ fecēat vsqꝫ**  
**ad diē cene.** et sic iudei locū suū hēbāt tractandi  
liber' de sua morte.

**Oro.**

**D**omine ihu xpe qui die tertia añ tps̄ pas-  
sionis et mortis tue. discipulis tuis pas-  
cha et trāsitiū tuū ex hoc mōdo p̄dixisti:  
da mihi p̄ oē tps̄ vite mee ī azis sincētatē: v̄i-  
tatis viū. meqꝫ de hoc mōdo trāsire nō p̄mittas.  
añq̄ p̄ triduū p̄nie. s̄. cordis p̄tritōz. oris p̄fessi-  
onē. q̄ opis satisfactōz. p̄cta mea oīa deleas: do-  
nās mihi sac̄tissimi corpis q̄ sāguis tui coionē.  
olei sac̄ri v̄nctōz. ac ī oībꝫ p̄fectā p̄sumatōz q̄ me  
tāde felicē p̄sumatū trāsire facias. ad te dulcis-  
simū dñm meū sup̄ oīa bñdictum Amen.

**Qua die et cur iudas vēdidit dñm. Cap. LII.**

## Secūde partis. Capitulū. liij.

**U**nc scz quarta feria se-  
q̄nti. p̄ncipes sac̄dotū q̄ audierāt ihs̄m  
dixisse nō me videbitis āmō: vidētes  
eū abisse. q̄ putantes ip̄m velle ab eis  
fugē: p̄gregati sūt cū senioribꝫ ppli q̄ erāt iudices  
ordiarꝫ. ī atriu cap̄pbe: q̄ q̄rebāt p̄ciliū ut eū do-  
lo tenerēt: occiderēt. q̄ nullā mortis cāz ī eo in-  
ueire poterāt. nisi eā dolose p̄fingerēt. **Q̄i' q̄tem**  
**determīauerāt ip̄m inefficē et delibauerāt de facto**  
**sꝫ nē q̄rebāt p̄ciliū de faciēdi mō: q̄ q̄lit possēt fa-**  
**cē occulte et sñ ppli seditōe: q̄ se debuerāt pare ad**  
**paschalē agnū. et fm̄ ritū legis purificari. ut esu**  
**agni digni fierēt. 3 vep̄ agnū magis q̄ poti' se ar-**  
**māt: et hoc faciūt ex dolo q̄ cōcilio. timētes ne eis**  
**auferet̄ ppli auxilio. Uñ dicūt h̄ito p̄cilio. Nō in**  
**die festo. s̄. azior. i. ī solēnitatē paschali imminē**  
**ti de p̄rio. supple ē capiēd' ad occidēdū. qd̄ n̄ dice-**  
**bāt p̄p̄ fuerēt iā festi sꝫ ne tumult' fieret ī p̄lo. p̄p̄**  
**dīsa studia ip̄i' ppli. s̄. diligētis xp̄m. q̄ odiētis cre-**  
**dētis: n̄ credētis. Mlti ei' p̄t solēnitatē pasche ve-**  
**nerāt ī irl̄m̄: et q̄ aliq̄ r̄putabāt ihs̄m eē vep̄ xp̄m**  
**tiebāt si durātē solēnitatē paschali ī eū mā' mit-**  
**terēt. ne ppli q̄ eū diligebāt ill' surgēs innocētē**  
**de fēdet. et sic ip̄e mā' eorū euadēt. Tiebāt qd̄ ple-**  
**bē. n̄ vitātes scābalū sꝫ impetū: nec seditōz metu-**  
**entes. sꝫ ne d̄ suis maibꝫ tollēt̄ cauētes: p̄p̄ qd̄ p̄-**  
**sulebāt mortē suā differri vsqꝫ p̄ festū: postea tñ**  
**mutauerūt istd̄ p̄ciliū. q̄ inuenēit oportunitatē ca-**  
**piēdi eū secrete p̄ disciplin. Attēde h̄ q̄ maiores**  
**p̄ncipalr̄ q̄rebāt ihs̄m p̄dē. a p̄nci. ei' q̄ senī. egres. ē**  
**ini. ī babilōe. Sic q̄ hodie maiores p̄ ceteris 3 eū**  
**insurgēt q̄ maiora scābala q̄ cetera faciūt. Uñ beꝫ.**  
**O bōe ihu tor' mōs v̄r p̄ te iurasse: et hī ī p̄secu-**  
**tōe tua p̄mi s̄. q̄ vidēt̄ regē pplm̄. dirige p̄ncipatū**  
**Inēuit at̄ sathanas ī iudā. i. ī iude aīaz. q̄ sca-**  
**rioth ē dicit'. q̄ d̄ hac villa fuit oriūb'. Inēuit: i.**  
**quā. n̄ īpellēs sꝫ patulū inueniēs ostiū: nā oblit'**  
**oīm q̄ vidēat. ad solā auaritiā dirigebat intuitū**  
**Inēuit at̄ n̄ p̄ eēntiaz q̄ essētiāl' ī aīaz illabēdo.**  
**q̄ fm̄ aug'. sic sol' de' intrat ī aīaz. q̄ creauit eā:**  
**sꝫ īēuit p̄ effcēm suggestōis. vēditōeꝫ ēditōz xp̄i**  
**suggerēdo. q̄ scdo p̄ buccellā p̄ effcēm pleioris pos-**  
**sessiōis. eū sue fuituti s̄biugādo. Ex q̄ p̄z q̄ ī omī**  
**p̄cto mortali d̄yā' intrat hōiez. ut ip̄z d̄ nouo v̄l**  
**āpli' q̄ añ possideat. Judas ḡ audis eos p̄gre-**  
**gatos ad ēctādū d̄ xp̄i morte. q̄ eē audiat a xp̄o**  
**se ēdēdū ut crucifigēt ī pascha tē instātī. q̄ apd̄ se**  
**cogitās q̄ dicēs ī corde. ī p̄rio moriet̄ hō iste q̄ ab**  
**lucꝫ meū possū eū ēdē: abijt a xp̄o q̄ scā societate**  
**nō tñ corpe sꝫ eē m̄te r̄cedēdo q̄ apostatādo. q̄ ve-**  
**niēs ad p̄ciliū p̄dior: dixit eis. Quid vul. mi. da.**  
**q̄ e. vo. eū ē: occulte. s̄. et sñ strepitu. Et gauisi s̄.**  
**q̄ ille mod' capiēdi xp̄m p̄ suū disciplin videbat̄**  
**magis p̄ueniēs q̄ secret' p̄p̄ qd̄ mutauerūt p̄ciliū**  
**p̄dictū. s̄. differēdo mortē e' vsqꝫ p̄ festū. Quia ei' ē**  
**ditōe inuenēit. ī ip̄a festiuitatē xp̄m occiderūt.**  
**Hoc at̄ fm̄ Leo. pa. d̄ino intelligi' dispositū fuis-**  
**se cōsilio. Optebat ei' ut manifestō impleterēt effcū**  
**q̄ diu figuratū fuerāt p̄missa misterio. Et pepigit**  
**iudas cū eis de ihu ēdēdo p̄. xxx. argētis. eodē p̄-**  
**cio q̄ Jose. vēdit' ē a fr̄ibꝫ suis. In vēditōe ei' Jos.**  
**p̄figurata fuit vēditō xp̄i. Judas ab p̄gregatōes**

luit ubi xpm vedit. sic mlti ab spectacula vade  
ubi xpm p modica tēptatōe modico pēcio vedit.  
Ipe debet p. xxx. argētis. s3 pētores dāt sepe p  
pēcio mīori. **Ubi dīc Leo papa.** q aia lucri cupi-  
ba. eē p exiguō pīre n̄ metuit: nullūq; i illo cor-  
de ē iusticie vestigiū i q sibi auaricia fecit hīta-  
clm. Infelix mercator iudas q tātū debet p tātū  
deū p nūmo. vep p vano. eē nū p trāsitōio. Quia  
ei audierat dñm tēcia dīe moritū. q eū i mor-  
te detineri putauit: mortē imminētē luctuā si-  
bi facē voluit. Cū em̄ ess3 fur et loculos hīs. et  
vidēt vnguētū s3 caput pētes dñi effusū. qd pu-  
tauerat eē vēdētū pēciū sibi ēdētū: qd pōdēt i  
effusiōe vnguētū voluit rēcupare i vēditōe mgi.  
Illi qppe. xxx. argēti valebāt trecētōs denarios  
vsuales. qlibz ei. x. valebat: et ita i vēditōe xpi  
recupauit valorē vnguētū pōdicti. q rēcompēsaui-  
damnū trecētōz denarioz de q dixerat. qre hoc  
vnguētū nō veniūt trecētis denarijs: batū ē ege-  
nis. Et forte hec cā fuit. qre **Mat.** h factū marie  
recitauit. s. ut cōgruēt scēm iude q dñm vedit  
narraret. tāq; pōtinuās effectū ad cāz. q: hoc fa-  
ctū fuit occasio vēditōis xpi. Iudas itaq; vn<sup>o</sup>  
duodecim. nūero nō merito. noie n̄ mūere. corpe  
nō aīo: a pncipibz non inuitat. nō cogit. nulla  
ncēitate pstringit. s3 ppa spōte pcessit. q ppa ma-  
lignitate pēciū scelēate mētis inijt. nec i vēditōe  
mgi ēta postulauit sūmaz. ut de re cara fiēi so-  
let: s3 qī vile ēdēs q venale exponēs mācipiū. in  
pīate emētū posuit quātū dare vellēt. Cū ei vi-  
lia exponūf solet qre vēditōr ab ēptore quātū  
dab: cū aē cara ecōuerso dīc tātū dab. **Mistice**  
aē p iudā significāf iudices ac plati q sacdotes.  
q iudicia ac bñficia q sacra vendē nō cessāt: di-  
cētes sepe. et si nō ūbo tñ facto. Quib vultis mi-  
dare q ego vo. eū ēdā: **Ubi bern.** Quātū hodie de  
bis q aīas regē suscepēt (qd sū mīserabili gēmi-  
tu nō ē dicēdū) xpi obprobria. flagella. clauos.  
lācea. crucē. mortē. i fornace auaricie pīlāt: hoc  
solo a iuda dñtes. q ille oīm boy emolumētū.  
denarioz nūero cōpēsaui: isti voratoria inglu-  
vie lūcp infinitas erigūt pecunias: bis inhiāt.  
timēt ne amittāt. i hāz amore qescūt aīaz. apō  
eos nec cas? reputat nec sal? cū sint de pīmoīo  
xpi nīmū impīguati. inēssati. dilataci. nō ppa-  
tiūf s3 pōritōe ioseph. hec beī. ppter auaritiā  
dō iudas facit? ē tīa. q: ut leo papa dīc. Aīa lu-  
cri cupida qē. ubi sup. **Ex hoc aē articulo vēdi-**  
tōis xpi tria ēhūf notabilia documēta. **Primū**  
est ut nob caueā. ne nos tādētēstādū facin? s.  
vēditōis xpi vnq; ppetrē. qd utiq; dñs mobis  
inērim? **Ubi Beda.** mlti hodie iude scel? q dñm  
q mgi dēuq; suū pecūia vēdēt. velut imma-  
ne q nephariū exhorrēt. nec tñ cauēt. Nā cum p  
mūeribz falsū q quēlibet tēstioniū dicūt: pfecto  
q vitatēz p pecūia negāt. dñm p pecūia vēdēt.  
ipe em̄ dixit: ego sū vītas. Cū societatez sfnita-  
tis discordie peste cōmaculāt. dñm pōūt qz deus  
caritas est. Qui (eē si nlls pecūiaz det) dñm ar-  
gētis vēdēt. qz pncipis scī imaginē. i. exēpla bo-  
stis antiq. neglecta pōitoris ad quā creati sunt

imagine sumūt. Nā fm hīero. sic iohs bapt. q nō  
p xpi pcessiōe s3 p dēfēsiōe vitatis occubuit. idō  
tñ p xpo qz p vitate martiriū suscepit: ita ēpīo  
q caritatis vitatis iura spnit. xps utiq; q ē vī-  
tas q caritas pōit. Immo vlr. sic dīc **Orig.** oēs  
q p tpalibz q mōialibz rebz iustiaz dēfēt. dēu q ē  
iusticia vēdēt. Sīlr dēu vēdēt. q iustiaz vlr pēciū  
vēdēt. qz ipe ē iusticia ac sps agel? cōsiliij. Ille eē  
dñm vēdēt q c? tiorē et amore neglecto. tēna ac  
caduca immo eē cīfosa pl? amare? curare pū-  
cīf. Dñm etiā p tpali pecūia vēdēt. q bōa sua p  
vana glā expōit. Itē dēu vēdēt sūmōiaci. q grāz  
dei q ē i sacris q alijs sacris spūalibz rebz pmu-  
tāt. Et qz sūmōie pētm ē tā in dātē q i recipiē-  
te. iō nōsolū peccauit iudas i vēdētō xpm: sed eē  
iudei i emētō xpm. Emit aut a me xpm. q dātō  
mibi aliqd tpale aufert mibi xpm. **Uerbi grā.** si  
adulator dat mibi laudē falsā ex q cor meū extol-  
lit: aufert mibi xpm. q ego pētiēs p vana lau-  
dē vēdēt xpm. Itē dātō mibi pecūiaz q allicit me ad  
pētm mortale. aufert mibi xpm. et ego pētiēs  
vēdēt ipm. Nec tñ ille emētō retinet sic nec ego.  
s3 nec mibi nec tibi. Sic fuit de iudas iudeis. qz  
neuter xpm retinuit sed acqst? ē nob xpianis.  
**Ubi Rab.** exulta xpiane. i pmerito inimicorum  
tuor vicisti. Qd iudas vēdēt q iude? emit. hoc  
tu acqstisti. Nē em̄ xpc. nō iudeor qui cū emēt.  
**Scdm est.** ut eē q nos vēdi q vilipēdi p laude  
dei patiamur. q ei vēdit rē aliquā. id p q rē vē-  
dit pl? appētiat q rē ipaz. **Ubi siqz** te mīoris va-  
loris i corde suor scīs estiet. q forte sis. nō ēbe-  
rius maxie i cā dei. Si em̄ ipe dñs q saluator n̄  
q ē sūmū bonū q infinite bōitatis. i q sē oēs the-  
sauri recōditi: dīgt? ē p nob tā vili et exiguō p-  
cio estīari ac vēdi. q vilipēdi iniuste: nos q ve-  
raciter viles q ob hoc vilipēdibiles sum? si cōdi-  
tōis nfe mīfiaz aspīcē volū? cur nō p xpo vili-  
pēdi immo nihilipēdi patiamur iuste? **Ubi ps.**  
**Ego ppe** te sustinui obprobriū. **Terciū documē-**  
tū ē. q bō d3 vendē seipm p regē. Si em̄ regnūz  
celor venale ē. q tātū valet quātū hēs: s3 tu ni-  
hil hēs meli? tēpō. Elēde g tēpō p regē celor. si-  
cut xpc voluit vēdi ut nob acqreret regnū celo-  
rum. **In recolēdo istū articlū** rēcogitet hō vi-  
litatez suā. qz si iusto pēcio estīari debēt. vix vnū  
obulū valēt. immo nihil in ppatiōe xpi. q tāexi-  
guo q vili pēcio vēdit? ē. Itē rēcogitet. an ipe vn-  
q xpm vēdiderit. ipm q mādātā ei? p re tpali vlr  
p dēlectatōe trāsitōia dēfēdēt. Itē rēcogitet. qz  
lit ipe xpm sic vēditū gītis sua mera bōitate ac-  
qstuit. Itē qz xpc adhuc hodie venalis est: iō sic  
iudas neqter vendidit xpm. sic tu p dñm cū ele-  
mosinis emē ipm: vel si aliō nō hēs. ba p eo cor-  
tuū. hoc em̄ dēfiderat p omī re mūdi. iuxta illud  
sapiētis. pbe fili co: tuū mibi. Itē qlibz qstūcūq;  
pfect? n̄ psumat de se. cū audit xpi aplm mgi  
et dñm suū. immo dēu q creatorem oīm pōdīsse.  
**Et qz qrtā feriā dñs fuit vēdit?** sic sexta feriā  
fuit crucifix? iō i mēoriā h? vēditōis dñi p totū  
annū i iunij pñalibz feriā qrtā. scēm p? sextū  
tenet locū. Dīc ē eē q mlti qrtis et sextis ferijs

## in cena domini

ieiunare consuevit. multi quod abstinere a carnibus quia  
ta feria. quia tunc caro christi fuit vendita. **E**xtunc est per  
feriam quanta illa quod fuit vendit. tribus diebus sequentibus  
initia et fines horarum obmittimus quod nobis ablatum sit  
alpha et o et impietas erit. **F**ecit igitur pactum quod  
rebat oportunitatem. scilicet loci et temporis societatis: ut et  
dedit eum occulte et sine fraude. scilicet quoniam ipsa non erat circa eum  
sed secretum erat cum discipulis. quod et fecit. tunc eum per  
cenam de nocte cum in hortum esset cum eis. ne per presulum in  
petu ipsi tolleretur quod de die eum sequebatur. **C**onsidera nunc  
quoniam dominus illis toto vite sue tempore usque hodie per iudeis  
laborauit: sed ipsi tamquam ingratum mala per dominum rebus  
diderunt. et per multas contumelias usque ad ipsam empitiam  
mortem seuevit. **A**n anhel. Demum venisti domine ad  
oues. quod perierat domus israel: domini ubi inapade palam ex  
tollens ad illuminandos oculos eorum: et regnum dei annuncians.  
cunctis obrepantibus verbo tuo: secundum sequentibus signis  
confitasti. et virtute diuinitatis tue ostendisti. in cunctis  
male hominibus omnia oculo gratias exhibens. quod saluti ipsorum  
pergruebat. ut oculos lucrificares. Sed obscuratum est in  
sapiens cor eorum domine. et pieceit secundum oculos tuos retro:  
sunt: nec attendit ad omnia mirabilia quod operatus es in eis  
exceptis paucis nobilibus athleticis. quod in eis infirma  
et abiecta modum elegisti. ut per ipsos fortia. et alta mi  
rifice expugnasses. **N**ec solum ingratum intuitus tuis bene  
ficiis extiterunt. sed et contumelias affecerunt te dominum domi  
natum. et fecerunt in te quodcumque voluerunt. **T**e enim facies  
te opera in eis quod non alii fecerunt. quod dixerunt: **N**on est hic homo  
a deo. **I**n principe demoniorum eiecit demonia: demoni  
um huius. **S**educit feras. vorax est. potator vini. alicui  
publicanorum et peccatorum. **Q**uid fletis quod suspiras o homo  
dei dum sustines verborum iniurias? **N**on audis quanta  
propter te in dominum deum tuum ceciderunt obprobria? **S**i  
peremissum. beelzebub vocauerunt. quod tomagis dome  
sticos ei. **D**ec quod et his filia blasphemantes. et  
aliquos lapidibus impetentes. ipsum bone patiens su  
stinuisti: et factus es coram eis sicut homo non audiens. et  
non ha. in ore suo redar. **N**ouissime autem et iustum sa  
guinem tuum bone ihesu. a discipulo tuo filio perditionis  
eginta argenteis appropinquasti: ut precipitaret aiaz  
tuam in mortem sine causa. **H**ec **A**ns. **E**lere magis debet nobis  
esse perfusio. quod patiamur in aduersitatibus non habere. **I**hs  
innocens tot et tanta. ac et passio: mortem patienter  
per nobis sustinuit: et nos peccatis aggregati et ira  
dei digni. non possumus quas iniurias et quamuis mo  
dica sustinere. et multoties nec verba leuia per eum noie  
tolerare. **E**n **c**ris. **X**p̄s exprobrat contumelias fert  
tu bono ubique honorari visus non fers obprobrium christi  
**C**onsidera et hoc quod periculosum sit peccatis locum dare. ac prin  
cipiam introitus eorum non repellere: quia frequenter a mio  
ribus diabolus incipit ut ad maiora mala inducat.  
**S**i enim iudas cupiditate et auaricia. ac iudi va  
ne glorie inuidie irritissimae: nunquam ille ad perditionem. nec  
isti ad eum occidendum peruenissent. **S**ed quia maiora contempsit  
ideo prius ad maiora deciderunt. **E**st et **E**ccl̄s. ait. qui  
spernit modica paulatim decidit. **O**ratio.  
**O** ihu clementissime. quod labores in predicando. fa  
tigatus in discedendo. peritiam et obprobria  
iniurias et angustias. per nostra salute per  
lusi: ac tamen ab uno discipulo tuorum vendit. et a iu  
deis appropinquari. xxx. argenteis. sic quod vili pretio vilipe  
di voluisti: da mihi tante patie et humilitatis ex

## Secunde partis. Capitulum. liij.

plum imitari. atque obprobria. iniurias et omnia quod mihi  
allata fuerint. patiens tua gratia. tuoque consilio superare  
per nulla re transitoria te neque commutare. vilipendens  
quod meas angustias per tui nominis gloria equanimiter tole  
rare. **M**editatio in primis vespis de cena domini. **L**III.

**A**dueniēte iam et imminēte  
tempore miserationum et misericordiarum domini. quod di  
sposuerat plebem suam saluam facere. et eam non  
corruptilibus auro et argento sed precio  
sio sanguine suo redimere: voluit cenam facere cum discipulis suis  
notabilibus. antequam ab eis per mortem discederet: in signum et  
memoriale recordationis. et ut misteria quod stabant com  
plet. **H**ec autem cena prefigurata fuit in panibus. quod ab  
melech deo porrigebatur magifica valde fuit: et ma  
gnifica se quod dominus ibi fecit. ad quod intuenda te per te cum  
attentio summa exhibere: quia si hoc digne et vigilanter fe  
ceris. non paties benignus dominus te ieiunum redire. **C**ir  
ca ipsam igitur cenam principaliter. v. quod ibi notabiliter facta  
sunt meditanda occurrunt. **P**rimo ipsa corporalis cenatio. ii.  
pedum discipulorum per dominum ipsum ablutio. iii. caritativa  
peritorum correptio. iiii. sanctissimi sacri institutio.  
v. pulcherrimi secundum dominum ipsum compositio. **C**irca pri  
mum attende quod prima die azimorum. id est eadem die. in cuius vespere  
erat agnus immolatus. et cum azimis esset. scilicet xiiii. die  
seu luna mensis. i. quod erat feria quinta et pasche vigilia  
dominus ihesus requisitus a discipulis suis. ut vellet sibi iuxta legem  
pari pascha. id est paschale agnum: promissit ad hoc faci  
endum petrum. et iohannem. ab alio suo in morte syon ubi erat  
cenaculum gratie stratum. iubens ut pascha pareretur ibi  
et per omnia manifestans quod usque ad extremum vite non esset  
aduersus legem. per petrum significat actio bona. per iohannem. com  
platio deuota. quod preparent pascha. id est disponunt ad cor  
pus christi secundum debite sumendum. **P**reparent autem in ce  
naculo. id est in homine per deuotionem eleuato. gratia longitu  
dine longitatis. lato latitudine caritatis. strato va  
rietate virtutis. **M**ittens autem discipulos. eis. **I**te in ciuitatem. et  
occurrite vobis homo apothecam aquam portans. **A**d istam tulit  
apothecam seu lagenam aquam. ut in tanto festo haberet apud se  
aquam expletam. quod mundaret se. et significat quod per christum  
cenatur. id est. lagena aqua lacrimarum in expiatione deus precetur  
**P**er aquam enim viuifici fontis baptismi designatur. **E**l  
beda. **P**arafer pascha homo apothecam aquam portans occurrat  
ut ostendat misterium pasche domini celebrandum per ablu  
tione modum. **A**qua lauachy gratie. lagena fragilitate desi  
gnat eorum per quod eadem erat gratia modum morando. **E**t sibi  
dicit. **S**equimini eum in domum. quam intraturus est. domum. magister  
dicit. **T**empus meum. scilicet patiens deus. ap. te fac. pascha. cum di  
scipulis. q. d. **E**lolo pari apud te quod exiguus ad commestorum  
agni paschal. et ideo pueri mihi de loco cibum. unde cre  
dit quod ille erat discipulus christi. sed occultus: et ideo perdit de lo  
co agnos alius necesse est in primum celebratione pascha  
lis. **I**n quod appet maria pauperas christi. quia ita pauper  
erat. quod nec domicilium nec susceptaculum habebat. nec unde  
paschale cibum emere possit: et ideo discipuli interroga  
bant ut pascha parere deberent. **A**udiatur hec erube  
scat. quod cura est in edificandis magnis domibus a bitum  
palacibus aggregandis thesauris: cogitauerunt christus oim  
dominum. quia locum ubi cenaret l'et caput reclinaret aut ci  
bum quem acciperet l'pecuniam unde emet non habebat. **A**ttende  
dat se per distare ab infidelibus. idolatrum opera manu  
u hominum colentibus. **S**tudium ei ponere et delectari in ma  
gnis pulchris edificiis vel in thesauris. quid aliud

## De ablutione

est q̄ colē lig vel lapides vel argētū ⁊ auz cū gē-  
tibo. **E**ntes at̄ discipuli inueniēte sic dixerat ill.  
et paueſt pascha. i. refectōz pasche i mōte syon  
et cenaclo oñso eis. **I**bi pascha comedēt. ibi p̄  
resurrectōz dñi discipuli ppter metū iudeoz latu-  
erūt. ibi sp̄s. i. die p̄theco. recep. ac mltā ⁊ maḡ  
p dñm ibidē sc̄a s̄c. **D**ic mōs syon mōs coagula-  
tus mōs pinguis. mōs i q̄ bñplacitū ē deo b̄ta-  
re i eo: et mltā ac mira opari q̄i fauus distillās  
bulcebie. ⁊ flos f̄dolēs suauitatis odorē. pias mē-  
tes sui recordatōe afficit. pfortat ⁊ f̄ficat. ac s̄a-  
ctitatis sue p̄minētia p̄solat ⁊ pascit. **A**ppro-  
pinq̄ntē at̄ vespa. ipse dñs cū alijs discipul̄ ciui-  
tate inēuit. et ad ip̄m locū pueniēs. ad vespam  
illi diei pascha celebrauit. q̄ illa hora agn̄ pa-  
schalis comedi p̄sueuit. **H**ora q̄ppe vesptina debe-  
bat agn̄ paschalis immolari. ⁊ hoc i figura s̄ig  
q̄ i vespa mōis i fine sc̄loz immolāb̄ ess̄ verus  
agn̄. s. xpc. **S**olēnitates et iudeoz incipiebāt a  
vespa ⁊ termiabāt i vespa. q̄ ip̄i fm lunā q̄ d̄ se-  
ro p̄io appet dies nūerabant. ⁊ eos de vno sero  
in aliud computabāt. **S**ic ergo aliquid factum  
i vigilia festi p̄t dici i festo factū. quē q̄dē mobū  
tres euāgeliste p̄uātes: dixerūt cenā ēē sc̄a ⁊ p̄ia  
die azioz. q̄ sc̄a fuit die p̄cedētī ad vespā q̄ iā  
ad p̄mā diē azioz p̄tiebat. i. q̄. s. vespa ferm̄to de  
doibz suis abiecto. iudei agnū immolare. i. occi-  
dē solebāt. **J**oh̄. 6o accipit diē festū pasche n̄ p̄ il-  
lo c̄ festū solū celebris erat q̄ erat dies p̄cedēs: s̄  
p̄ illo die q̄ tot̄ celebris erat. ⁊ iō d̄ic cenā factā  
añ diē festū pasche. **I**lla at̄ vespa q̄ comedebat  
agn̄ paschal̄ cū azimis. p̄fecit xpc̄ corp̄ suū. ex  
q̄ p̄t q̄ p̄fecit de azio ⁊ n̄ de ferm̄to. cū tē nō ess̄  
ferm̄tatū i domibz iudeoz: q̄ tūc tenebāt v̄sci  
panibz azimis. s. a vespa. xiiij. diei p̄mi mēis vsq̄  
ad vespā. xxi. diei eiusdē mēis. vñ p̄t q̄ ioh̄. nō  
d̄ic alijs s̄ magis p̄ueit cū ip̄is. **Q**uis at̄ t̄p̄i-  
cus agn̄ figurā veri agni gestabat. illa tñ nocte  
q̄ immolat̄ agn̄ t̄p̄ic̄. nō fuit xpc̄ ver̄ agnus  
imolat̄. **T**p̄e enī legalia voluit obſuare. ne legi  
p̄ri vidēt̄. et iō voluit more iudeoz pascha cele-  
brare. ⁊ nocte illa agnū comedē añq̄ morerēt̄.  
**P**recessit ḡ immolatio agni t̄p̄ici immolatōez  
agni veri. ut sic xpc̄ q̄ ē agn̄ ver̄ immolare p̄  
nob̄ immediate p̄imolatōz agni figuralis. ⁊ sic  
bitas figure succedēt ⁊ r̄ndēt̄. **Q**ui et l̄z die seq̄n-  
ti crucifix̄ fuerit. hac tñ nocte q̄ agn̄ imolabat̄  
mysteria corp̄is et s̄guis sui celebrāda discipulis  
ēdibit. ⁊ a iudeis t̄t̄ et ligat̄ ē. et sic ip̄i immo-  
latōis. i. passiōis sue exordiū facit. **Q**n̄ at̄ xpc̄  
ver̄ agn̄ fuit imolat̄. s. i. pasceue sc̄a. tē apud  
nos ē t̄ps n̄ gaudij s̄ meroris p̄p̄ xpi passiōez: et  
iō eccl̄a illa die nō solēnizat pascha. s̄ d̄it vsq̄  
ad diē resur̄. q̄ sic ait apl̄s pas. n̄m im̄ ē xpc̄.  
**A**p̄ice igr̄ nūc dñm ihm̄ i aliq̄ p̄te dom̄ manē-  
tē ⁊ cū discipulis salubria colloquēt̄. **E**t interim i  
cenaclo pabāt p̄ eis p̄ aliq̄s ex. lxxij. discipulis.  
**L**egit̄. n. q̄. b. marcialis lemonicay apl̄s cū ali-  
q̄bz alijs ex. lxxij. fuit ip̄o sero ibi. ad m̄strādūz  
dño ihu. xij. f̄cubētibz. **S**z ⁊ aquā portauit ip̄o  
dño ihu qñ lauit pedes discipuloz. **E**ū at̄ oīa

## pedum

essēt pata i cenaclo inēuit cenaclo dñs ihm̄  
scipuli cū eo. **O**ēs lauāt mā. et deferē eis agn̄  
paschal̄ assus. b̄ndictōeq̄ facta p̄ dñm. comedūt  
eū cū succo lactucay agreſtiū. **I**n solēnitare q̄p̄  
pe paschali q̄tuor erat. agn̄ paschalis. p̄as azi-  
mus. vinū et ius lactucay agreſtiū. nō ei nisi cū  
amaritudie ⁊ p̄p̄ctōne cordis digne accedib̄ ad  
v̄p̄ agnū. **D**ic at̄ cōestor i schol̄. b̄isto. q̄ nunq̄  
legit̄ dñm comedisse carnes nisi agni paschalis.  
q̄d tñ fecit i t̄p̄o ⁊ figura. **D**iscubebat ḡ ih̄s cū  
xij. disci. suis: dñs cū suis. mgr̄ cū discipulis. p̄  
cū filijs. q̄i cū socijs. q̄i cū aīcis. vñ i p̄s. **F**ilij tui  
sic nouel. oli. i. cir. mē. tue. **H**ec refectō significat  
refectōz efnā in vespe. i. in fine mōi f̄c̄az. **O** q̄  
felices illi recubūt cōmēſalea. **S**z quō discū-  
bētes cenabāt. cū lex p̄cepit q̄ stātes erecti pa-  
scha comedē deberēt̄. **P**t̄ dici fm̄ **T**heoph̄. q̄ p̄  
māducauerūt pascha et fecerūt ut lex mādabat.  
**D**eside fm̄ cōez vsū discubuerūt. māducātes q̄dā  
alios cibos. **E**n̄ d̄t p̄t̄ ea. q̄ ih̄s surrexit a cena.  
**E**t ebētibz ill̄: dixit dñs. **D**esiderio desiderauī. i.  
valde desiderauī hoc pascha. s. t̄p̄icū ⁊ legale mā-  
ducare vobcū añq̄ pat̄. i. moriar. **S**emiatōe vbi  
notat int̄tōez duplicia desiderij. s. ut finiat vet̄  
testam̄tū et inchoat nouū. q̄d erat sibi in deside-  
riū. **C**ogita q̄ longo t̄p̄e hoc desiderij dñi fuit  
p̄telatū et noli deficē si qñq̄ ad t̄ps tuū differē  
desiderium. **T**p̄e et oībz diebz vite sue p̄ nos cu-  
currit in siti feruētissimi desiderij salutis n̄re. **E**t  
nos si qñq̄ nō valē h̄re desideria b̄da. saltē habe-  
am̄ volūtatez b̄ndi desiderij. iuxta illd̄: p̄cupi-  
uit aīa mea deside. iustif. tuas. et tūc acceptabit  
volūtate p̄ facto. **D**ic at̄ hoc dñs ut se volūtate  
pati oñdat. c̄ passiōez immolatio agni t̄p̄ici et  
pascha iudaicū p̄figurabat: ⁊ ut demōstret affe-  
ctū quē h̄t. ut legalia cessēt. q̄bitas euāgelij cur-  
rat. **S**cdm̄ **H**eb̄az. desiderat p̄mo t̄p̄icū pascha  
cū discipulis māducare. et sic passiōis sue miste-  
ria mōdo declarare: q̄ten̄ ⁊ legalis pasche p̄bator  
existat. et hoc figuram veri pasche fuisse docēdo.  
vetet v̄l carnalit̄ exhiberi. **I**n c̄ rei figura dese-  
cit māna. postq̄ comedēt filij isrl̄ de frugibz f̄re  
p̄missiōis. nec vsi s̄t v̄l cibo illo. **E**n̄ s̄bit. **E**x  
hoc. s. t̄p̄e nō māducabo illd̄. s. vet̄ et legale pa-  
scha. donec sac̄m dñici corp̄is ⁊ s̄guinis in hoc  
veteri pascha sp̄ualit̄ intellectū i reḡ dei. i. i eccl̄e-  
sia militāte impleat̄. i. instituat̄ vel institutū ce-  
lebre. q̄. d. nō comedā vel celebrabo ampli⁹ i fi-  
gura ⁊ s̄ig. s̄ in v̄itate ⁊ s̄igto. **T**p̄e enī p̄t̄ ea sū-  
psit v̄p̄ corp̄ suū s̄b sac̄rato. ⁊ nihilomin⁹ hodie  
in eccl̄ia vet̄ ⁊ figurale pascha impletū mādu-  
cat: q̄ ea q̄ lex rubi p̄plo carnaliter obſuāda p̄-  
cepit. ip̄e i mēbris suis. hoc est i ip̄a eccl̄ia sp̄ua-  
lit̄ exercet. **I**n hoc igr̄ reḡ comedit corp̄ suū. i.  
nos illd̄ i eo comedē facit. sic postulat p̄ nob̄. i.  
postulare nos facit. **S**ac̄m ei euk̄af. q̄d nos p̄  
fidē sp̄ualit̄ māducā. ⁊ ip̄e māducatur nobiscū. in-  
corpando nos sibi p̄ istd̄ sac̄m. q̄d alloquēs au-  
gusti. d̄ic. cibo es gr̄adiū. nō mutaberis i me. sed  
tu me mutab i te. vñ donec nō possit h̄ exclusiue:  
s̄z inclusiue. **E**t accepto calice. s. vini q̄ ab pa-

serba iubaicū. grās egit et dixit. **A**ccipite et bibite inter vos. grās egit qz instabat ppletū desu-  
terū ut p' immolatōz agni t'pici seq'ret immo-  
latō agni veri. s. xpi: qz vetēa trāsibāt et noua  
fiebat oīa. dū vinū et azimā i corp' et sāguiez dñi  
ei' bñdictōe trāslibabāt. **E**lñ ait. Nō bibā amō.  
de genera. viciis. s. materialis. i. de vino qd gene-  
raf in vitē. s. t'piciū potū: donec veiat regnū dei  
qd intellige ut sup' d cibo ē dictū. **E**lñ beda. Sic  
sup' t'piciū agni esū. sic et potū pasche t'piciū  
negat se vlt' gustatur. donec oīsa et maifesta re-  
surrectōis sue glā. regni dei fides mō abueiat  
ut p duo marīa legis edicta. esū videlicet potūqz  
paschales spiritualē immutata. discēs oīa legis  
sacra vel iusta. q carnalē sonare videbāt ad spi-  
ritales iā obfuitiā fuisse trāsferenda. **E**t sic fm  
**Aug.** Lucas de duplici calice mētōz sāt. P'io d  
calice vini p'dictō q ad pascha iudeorū. Scdo de  
calice sāguis sui de q infra est dicēdū. **C**alix dñi  
argente' duas hinc et inde hñs ansulas. sextarij  
gallici mēsurā capit legale igit pascha cessauit.  
et impletū fuit i reg' ecclē: qñ dīna sapiā para-  
uit mēsa noui sacri. vbi posuit panē corpis et mi-  
scuit vinū sāguis sui. **L**egalia em habuerūt cursū  
suū et obligatōz vsqz ad xpi passionē. i. q oblatuz  
est vnū pfectū sacrificiū. euacuatiūū legalīū: et  
idō vsqz tūc xpc legalia suauit. et sūt alijs suan-  
da mādauit. **E**lñ dic **Aug.** q legalia tñ fuerūt añ  
passionē dñi viua. p' passionē mortua: s. postq  
claruit vitas euāgelij p mōm. s. sepulta. **N**ra bō  
sacra vsqz ad finē mōi i suo vigore manebūt. **E**t  
nota. q i **Exod.** determinānt mltā q req'runt ad  
esū agni t'pici. et adhuc req'rūt ad esū agni ve-  
ri. **D**ebz em comedi ver' agn' s. xpc. p'io a cū-  
cisis. p veteris puerfatiōis depositōz. scdo cū la-  
ctucis agrestito. per amarā de pccis oībo cordis  
p'tritū. tercio sñ feruētō pccis. cū panibz azimis  
per p'cie sinceritatē. qto renibz acciet'. per ca-  
stitatē. qnto pedibz calciatis. p affectōnū a tre-  
nis elongatōz: c' signū p' eē. q de p' lauuit pedes  
disciploz. q daēt eis hoc sacm. vj. cū baculis i  
maibz p suipi' custodiā diligētē. **P**redcē p'dictōes  
i q'rūt ad declinatōz mali. **S**z q'tū ad opatōz bōi  
req'rūt p'io q i domo vna p'mebāt p ecclēsticā  
unitatē. scdo q a viciis p'fruz amorē et p'cordiā.  
tercio q n' crud' sñ amoris igne: nec coct' aq sñ  
deuotōis sapore. s. aff' igni p deuotōis feruorē p-  
cedētē. qto q festināt p spūalē auiditatē et dele-  
ctatōz p'cordiā. qnto q totalit'. p fidi integritatē  
vorātō caput cū pedibz intestis. i. p verā fidē i  
corp'ado et credēdo i xpo diuitatē. q ē caput ei'.  
et hūanitatē. s. carnē q tāq pes ē i fima i ipa  
nafa. et aīaz q ē media sic ei' intestia. vj. q sñ ol-  
sū p'minutōe. p simplicē sacri venerationem.

**D**ñe ihu xpe. q hora vesptina cenā ultimā  
cuz discipulis i cenaclo grābi strato feci-  
sti. et eos sac'issimo corpe et sāguie tuo  
cibasti: fac pect' meū cenaclo grāde strātū. āpli-  
fica spē et caritatē i corde meo. mag'fica lōgani-  
mitatē. spē et caritatē. patia et hūilitatē. **N**a mi-  
hi ut te quē celi et t're nō capiūt. p modulo suo  
capiat cor meū p'tritū et hūiliatū. ut p inhītatē

grāz tuā. oīa ē placētia cogitē p'ficiā: et oīa p'ia  
obiēda declinē. et sic p'seuerātō vsqz in finē. p'se-  
qr tūc dignā sacroscti corpis et sanguis tui pce-  
ptōez Amē. **D**e ablutione pedū. **Ca.** LIII.

**Q**uia secūdū vō diligēt  
attende. **P**remiss nāqz ita se hñtibz.  
sciēs ihs qz veit hora e'. nō fatal s  
impletōis sacrop. a deo p're ordīata  
ut trāseat ex hoc mōo ad p'rez. n p loci mutatōz  
s. sic dñ a p're veisse assumto nāqz n'az mortu-  
lez. ita dñ ad p'rez rediisse. faciēdo ipaz p immor-  
talitatē i sua resurrectōe p'ne glē p'fortē: cuz sp  
dilexiss suos q erāt i mōo. nō suos sola creatōe.  
s. suos et electōe. s. disciplos: i finē dilexit eos. i.  
i fine spālia et maiora s'g dilectōis: quāto amoē  
dilexit eos oñdit. ponēdo aīaz suā p eis. **E**l i fi-  
nē. i. p'seuerātē et in mortē. nō q morte termiare  
dilectō. s. intātū dilexit. q vsqz ad mortē dilectō  
eū p'duxit: i q exēplū debet. ut oēs i deū p'xi ca-  
ritate vsqz i finē p'maneāt. **E**l i fine. i. i xpm q ē  
finis p'ficiēs et p'sumās. dilexit eos. utiqz ut et ipi  
d hoc mōo vbi erāt. ad caput suū qd hīc trāsiss  
et dilectōe trāsiret. **P**er ihs q sal' interptat bo-  
nus plat' significat. finis bō vlti' ē bēitudo vera  
q p'sistit i clara dei vīdōe et fruitōe p'fecta: s. at  
oīs hō debeat ad hūc finē p'xim diligē. plat' tñ q  
est xpi vicari'. spāl' tene' erga suos sōditos hec  
facē. **E**t cena sc'a. s. agni paschal': cū diabol'  
mississ i cor. i. i volūtate iude. nō directē tāq vo-  
lūtatez mouēs. s. indirectē tāq ei suggerēs: ut  
tradēt eū. s. ihs. p'sentiēs intātati. die em p'cedē-  
ti eū v'diderat suggestiōe diaboli. **D**iabol' qppe  
nō est immissor cogitatōnū malaz s. intētōz. qz  
tēptatio pua ex hoīe ē quā diabol' nō immittit  
s. immissa ab hoīe magis iēdit. et accēdit tēpta-  
tōe hoīs p'cepta p aliq s'g exteriora. **A**liē ei nō  
p' hoīez deijcē. nisi hō seipz deitiat. et hosti arma  
rōdat. i. nisi suggestiōi p'sentiat. **N**a fm aug. p di-  
abolū suggestiōes imittūt et hūanis cogitatōibz  
miscenē. **I**dis g ita factis. sciēs ihs ut de'. qz oīa  
debet p' i mā'. i. i p'fatē. et ipz d'itorē et p'secuto-  
res: ex q p' i xpo p'clitudo sciet p'fatia. et qz a dō  
exiuit i mēm veniēs nec p'rez deserēs. et ad teum  
vabit. oīaqz acq'siuit p'ri rōducēs. et nō nos s'liqns  
sciēs se eē regē regū et dñm dñantiū. nec oblit' se  
eē dī filiū nā'ale. et nō i g'ras suā s' limitatē q uis  
etis eē talē se sciēt. tñ i magne sue pietatis iu-  
diciū. i magne n're exēplū hūilitatis: nō dī dñi. s.  
hoīs sui iplz officiū hūiliat se ut mīstret. qz veit  
mīstrare et nō mīstrari: ac surgit a cēa vol. la. pe.  
discipulis. **E**x q vniuersū pculcat tūorē. dū is q  
exi. a deo. et ad deū vabit: ped. la. voluit. **L**ocut'  
qppe euāg. d tāta dñi hūil. p' e' cellitubinē volu-  
it p'mdāe: ad exaggeratōnū ipi' dñi hūilit. et ad ā-  
monēdū nos. ut quāto magni sū' hūiliemur i ci-  
bus. et de hoīs dī nūq supbiā'. **A**c si p hoc dicat  
hōi. **S**i ille q fil. dī erat et p'ri eq'l. suā ab eo iclīa-  
uit maiestatē. ut hūiliaet se ad pedes hoīs. qd dñ  
facē mīst hō. q ē t'raz cinis: surgē et statiq disci.  
i g'rates q velit ire. **I**pe at descendit cū eis i aliuz  
locū inferi' i eadez domo subt' cenaclo. **N**a i su-  
periori p'te dom' palestini faciebāt cenaclo. et i

ferius cubícula. Sūt at̃ i mōte syon due capelle  
ubi erāt canonici reglāres cū abbate fm reglāz  
bñi Aug. dñs mīstrātes. vna supio: ubi cena fa-  
cta fuit. et sp̃sc̃s s̃ discipulos de sc̃dit: alia in-  
ferior: ubi xpc pedes discipulorū lauit. et eis ianuis  
clausis apparuit: cui est p̃tiguū cimiteriū. qd̃ dñ  
bonorū viroz possessio. ubi sepult⁹ fuit. b. steph.  
nicodē. gamaliel et abiba cū alijs viris sc̃is: ubi  
et ē sepulchrū dñi et salo. et aliorū bonorū regū iu-  
da et iherlm. **Eniē** g̃ dñs inferi cū discipulis. oēs  
ibi sedere fecit. aquā sibi afferri iubz. deponit ve-  
stimēta. ut pueniēt⁹ hoc ministeriū exhibebat.  
Ebi nota q̃tuor d̃positiōes vestiū xp̃i. In cena d̃-  
posuit eas et resūpsit. ad columnā nudat⁹ et rei-  
dūt⁹. i. illusione militū nudat⁹ est et reindūt⁹. sed  
ab herode nō legi nudat⁹. ad crucē nudat⁹ ē nec  
reidūt⁹. **Or̃ia** ad aplos q̃s i breui resūpsit. sc̃da  
ad illos q̃ resūpti sūt i die p̃thecostes et paula-  
tim resūmūt. t̃cia i reliq̃as q̃ resūmēt i fine.  
q̃ta ad puerlā medietatem n̄ri t̃pis q̃ nūq̃ resū-  
mēt. **Depositis** igr̃ vestimētis suis. lintheo se p̃ci-  
xit disponēs se ad lauābū et nihil obmitēs d̃bis  
q̃ ad istud requirūt officiū. deinde mittit aquā i  
peluim lapideā. p̃p̃is manib. nō p̃ aliorū mīste-  
riū: et t̃caritatiue. t̃ā honeste. t̃ā offitōse p̃parat⁹  
venit lauare pedes discipulorū lutosos. qz dīcal-  
ciati incedebāt: et t̃ergē lintheo q̃ p̃cinct⁹ erat. ut  
p̃ oīa hūilitatis officiū implēt. **Et qd̃ mīz** si hoc  
fecit. qui multo maiora facē dignat⁹ ē. **En̄ Aug.**  
**Posuit** at̃ vestimēta sua. q̃ cū i foīa dei cēt semet-  
ipm̃ exinaniuit. p̃cinxit se lintheo. quī foīaz fui  
accipiēs. habitu inueniēt⁹ ut hō: misit aquaz in  
peluim ut lauaret pedes discipulorū. q̃ i t̃raz s̃ā-  
guinē fudit. q̃ immōdiā dilueret p̃ctōz: lintheo  
quo erat p̃cinct⁹ pedes q̃s lauit t̃rsit. q̃ carne q̃  
erat indūt⁹ euāgelistaz vestigia p̃f̃rauit. **Et li-**  
**theo** qd̃ ut se p̃cingēt. posuit vestimēta q̃ hēbat:  
ut at̃ foīaz fui accipet q̃n̄ semetipm̃ exinaniuit  
nō qd̃ hēbat deposuit. s̃ qd̃ nō hēbat accepit. **hec**  
**Aug.** **Et** ut oīa rōne et ordine facēt. et faciendo  
nos instrueret: venit ministeriū inchoādo p̃io ab  
symonē petr̃. ip̃e enī inter alios maior erat et iō  
ab ip̃o inchoādū fuit. **Et tūc** petr̃ ex cōsideratōe  
diuinitatis et maiestatis xp̃i territ⁹ (qd̃ et q̃libz  
eorū expauiſſ) expauit. et tot⁹ stupefact⁹ r̃culat.  
et r̃ sic suo iudicio indecētēz declinat. **Nō** decet:  
inqt. nō puenit. tu dñs ego fuus. tu de⁹ ego hō.  
tu creator ego creatura: et tu mihi misero. pau-  
primo. hūilimo piscatori lauas pedes sordidos. et  
infimū i corpe mēbz manib. his quibz cecis oeu-  
los aperuisti. leproſos mōasti. et mortuos susci-  
tasti. i. vīs lauare pedes mihi p̃ctōz tu q̃es fili⁹  
dei. q. d. hoc intecēs ē. et nullo mō sustinēdū. **Sile**  
**bbū** dixit i p̃ncipio puerlōis sue: exi a me qz hō  
p̃ctōz sū dñe. **Sic** ē dñs hūil⁹ ad fuiēdū. ita fu⁹  
nō suscipiēdo fuitiū. q. d. fm̃ bedā. **Tu** de⁹ de op̃  
tu rex angelorū. tu fili⁹ altissimi et specim̃ sū ma-  
clā maiestatis dei. tu quē adorāt āgelice p̃fates.  
tu de⁹ cēne mihi ūmiculo lauas pedes. tu añ me  
curuatis añ quē curuāt q̃ portāt orbē. tu añ me  
flectēis añ quē flectiēt om̃e genu: celestiū. terre-

striū. et infernōz. **Et** i hoc petr̃ significat disci-  
pulū igr̃atē et indiscretē loquētē de facto supio-  
ris sui. c. igr̃at rōz: frequēt ei p̃tigit q̃ aliqd̃ iu-  
dicat irrōnabilissimū ab igr̃atē cāz. qd̃ tñ rōna-  
bilissimū ē fm̃ vītātē. p̃p̃ qd̃ dixit ei ihs. **Qd̃** ego  
facio. tu nescis mō: hoc meū factū exēplū ē mī-  
steriū. exēplū qd̃ hūilitatis exhibēde. misteriu⁹  
at̃ interiores mōtōis. **Duplici** g̃ p̃f̃ intelligi.  
vno mō qd̃ ego facio. i. quō ego facio exēplū tu  
nescis mō. i. nō intelligis. scies at̃ p̃ ea. t̃c. s. q̃n̄  
exposuit eis dicēs. scitis qd̃ se. vo. et. aliē ei nō  
potuit supbie n̄e tumor curari. nisi p̃ maximā  
hūilitatē redēptoris n̄ri: et tñ p̃ totū istō adhuc  
cū lucifero supbiūt mlti vicarij successōes xp̃i.  
**Alio** mō p̃f̃ intelligi qd̃ ego fa. tu ne. mō. i. hoc  
misteriū ē et secretū. et significat interiorē mōtōz.  
q̃ nō p̃f̃ fieri nisi p̃ me. qd̃ nō intelligis mō scies  
at̃ p̃ ea. t̃c. s. cū sp̃m̃s. accipies. **Res** ei ē sac̃alis  
ad instructōz eccle. et fiet tibi manifesta oportūo  
t̃pe. **Et** i hoc docemur bñ iudicare loq̃ de sc̃is  
supioris bōi. nisi deo p̃mittēt erraret manifeste.  
**Petr̃** at̃ d̃ tāta filij dei inclinātōe p̃terit⁹. et vſ-  
qz ad suos pedes hūiles xp̃m̃ vidē nō lēs. in eadē  
adhuc volūtate p̃sistit: nō ex obstinatōne. sed ex  
hūilima quā ad xp̃m̃ hūit reuerētia: dicēs. **Non**  
lauab mibi pedes inec̃nū. i. nūq̃ lauab. nūq̃ hoc  
patiar. hoc ei inec̃nū nō fit qd̃ nūq̃ fit. **Ac** si dī-  
cēt. absit a me q̃ sustineā hoc a m̃g̃ro. a dño et a  
deo meo: l̃z at̃ petr̃ bono zelo hoc facēt. tñ indi-  
cretē faciebat. qz cū xp̃c n̄ possz errare. nō debe-  
bat volūtati e⁹ aliq̃ mō resistē. **Et** iō cōmīat ei  
dñs: dicēs. **Si** nō lauēo te. i. pedes tuos: nō ha-  
par. me. i. bñi. **Siue** hoc intelligat d̃ lotōe misti-  
ca et interioris mac̃le ip̃i affect⁹. q̃ qz nec̃ia est.  
iō p̃cipiē: siue de lotōne materiali et corpali pedū  
ip̃i petr̃. q̃ ec̃dūer̃so iō ē nec̃ia qz p̃cipiē. nō po-  
tuit i petr̃ ampli⁹ intonare q̃ ut minaret sp̃ul-  
sā. **Et** iō petr̃ audita p̃mīatōe xp̃i. ad tāte p̃mī-  
natōis terrificū bbū expauescēs. sapientē mutat  
p̃ciliū i meli⁹: dicēs. **Dñe** n̄ tñ pe. me. i. affect⁹:  
s̃z et man⁹. i. opa et caput. i. cogitatōes m̃tis. q. d.  
n̄ ex p̃eua recusauit. s̃z qz p̃h̃d̃raui opa tuaz ex-  
pauit: pedes s̃f̃ ps̃ corpis inferior. m̃ā media. ca-  
put supior. et iō p̃ exp̃siōz istaz p̃tū intelligit to-  
tū corp⁹. **Territ⁹** pe. de piclo salutis ex dñi r̃nsi-  
one. ac p̃bat⁹. amorē tiorē: p̃l⁹ expauit. xp̃s si-  
bi negat. q̃ vſqz ad suos pedes hūiliari. et se totū  
offēt abluēdū. **Si** ē: inqt. placz. si alr̃ fieri n̄ p̃f̃  
fu⁹ tu⁹ sū. totū me tue volūtati s̃b̃jctio: et nō ped.  
tñ s̃z et ma. et cap. ad lauābū ē offero. et p̃ sustie-  
rē a te p̃ totū corp⁹ lauari. q̃ a te separi. **Nō** mihi  
neges capiēdā te cū p̃tē cū nllaz ē negē abluēdā  
mei corpis p̃tē. **Quis** ei dūp̃ eēt pe. sustinere fui-  
tiū. m̃g̃ri. graui⁹ tñ erat ei ab ip̃so separi. **Scdm̃**  
**aug.** tot⁹ hō abluē i bapti. et errauit pet. ne nos  
erraret. cū se totū deo obtulit abluēdū: quez de⁹  
correrit. oñdēs sel baptizatū nō eē i bapti. adū.  
**En̄** dixit ei. **Qui** lot⁹ ē. s. p̃ bapt. n̄ indiget nisi ut  
pedes lauet. i. affectus et motus s̃sualitatis in-  
ordinatos. sed est mundus totus. s. p̃ter pedes  
quibus terram tangit. quos lauare opus habet

Ex quibus verbis intelligim⁹ aplos baptizatos. etsi n̄ legim⁹ q̄s baptizauit eos. Erāt autē baptizati baptismo xp̄i. q̄ licz n̄ baptizauit turbas. baptizauit tñ discipulos suos sibi faillares ⁊ do mesticos. ut h̄ret baptizatos suos p̄ q̄s baptizaret ceteros. Sz cū baptism⁹ abstergat etiaz sorde pedū. vñ q̄ q̄ lot⁹ ē. i. baptizat⁹. n̄ idiget ut pedes lauet. ad hoc dicēduz. q̄ si statī p̄ baptismū d̄ hoc mūdo trāsiēt: n̄ utiq; hac ablutōe idiget. q̄ cū sit mūd⁹ tot⁹ statī euolat. Sz q̄ p̄ baptismū uiuit i hac vita mortali. n̄ p̄t ad tā tū culmē pfectōis ascēdē. q̄netiā iorbiati mor⁹ sēualitatis de affectib⁹ frenis isurgāt. ⁊ iō op̄tet q̄ pedes lauet. vel p̄ martiriū qd̄ ē baptism⁹ sāguis. vel p̄ p̄niam qd̄ ē baptism⁹ flāmā ut e uolare possit. Elbi nota q̄ interioris hoīs caput ē rō supior q̄ aīa ē p̄iūcta deo. siue ps p̄tlatiua q̄ intēdit supiorib⁹ ⁊ efnis. man⁹ sūt rō iferi or. q̄ vacat opib⁹ actiē uite. pedes dō sēualitatis ⁊ sens⁹ corpis ac mētis ⁊ aīe affectōes iferiores ip̄i. n. nos fecerūt exē nos. ⁊ ip̄i frequē sic pedes maculāt nobis p̄ baptismū. i. q̄ tot⁹ hō abluīt. q̄ ex cōditōe mortal⁹ uite. sepe maculās p̄t ut ex frenis ⁊ tpalib⁹ et iō lauādi sūt sepi⁹. Elñ necē ē ut crebra ablutōe p̄fessōis ⁊ lacrimaz emūdenē pedes affectuū de frena cogitatōe terrenorū in cogitatu ⁊ amore eoz. Qui ei n̄ lauāt p̄ baptismū p̄ p̄niam. nō h̄z cū ihu p̄t. Elñ dicit Aug. Q̄ hūani affect⁹ sūt q̄b⁹ i hac mortalitate n̄ uiuūt. q̄si pedes sūt. ubi hūanis rebo afficimur ut si dixerim⁹ qm̄ p̄cēm nō hēm⁹. nos ip̄os decipim⁹. Sciebat ḡ dñs aplos mūdōs q̄ ab caput q̄ dō p̄iūcti erāt p̄ fidē ⁊ caritatē. ⁊ q̄tū ab manus. q̄ eoz opa erāt sc̄ta. sz tñ q̄tum ab pedes affect⁹ aliq̄s terrenoz ex sēualitate hēbūt ⁊ sorbidi erāt. ⁊ iō q̄tū ab illos lotōne idigebāt. Elñ Bern. Qui lot⁹ ē nō idiget nisi ut pedes lauet. lot⁹ ei ē q̄ ḡuia p̄c̄a nō h̄z. c. caput. i. intētio. ⁊ man⁹. i. opatō ⁊ p̄uersatō mūda ē. sz pedes q̄ sē aīme affectōes dū i hoc puluē ḡdimur. ex toto mūdū eē nō p̄t. q̄n aliq̄n vanitati. aliq̄n volup̄tati. aliq̄n curiositati plusq̄ opteat cēbat aī m⁹ vel ad horā. In mltis ei offēdim⁹ oēs. Elerū tñ hec p̄t̄pnat aliq̄s. q̄ ip̄ossibile ē euz eis saluari. ⁊ ip̄ossibile ē ea dilui nisi p̄ xpm̄ et a xpo: q̄ si n̄ lauerit ea xpc̄. nō habebim⁹ p̄tem cū eo. Nemo tñ p̄ eis d̄spet. qm̄ si viderit nos dñs hūiliter p̄ eis eē sollicitos. iḡscet facile imo et libē de miorib⁹ ei istis p̄c̄is pia dispensatōe nobis scū agiē. ut nō penit⁹ auferāt: sz i ill⁹ nos erudiāt de⁹. ⁊ cū miora cauē nō possum⁹. certi sum⁹ q̄ n̄ nris virib⁹ maiora supem⁹. sp̄ timorati ⁊ oīno solliciti sum⁹ quō ei⁹ grām nō amittam⁹. quā nob̄ tātope ⁊ tām mltipharie necessariā eē sentim⁹. Dec bern. Deī dñs subiūgit. Et vos mūdū estis. q̄ a me mūdātī. fm̄ Augu. Erant mundi q̄tum ab manus ⁊ caput non q̄tum ab pedes. Et sequit⁹: sz nō omēs. Duo em̄ sūt p̄cipua q̄b⁹ hō a p̄c̄is mūdāt. s. elina ⁊ caritas. Cōtra p̄mū iudas erat fur. ⁊ scdm̄ xp̄i. p̄ditor. ⁊ iō nō mūd⁹ erat. Sic ḡ p̄ pedū ablutōz desiguit dñs mūditiā spūaliū pedū: q̄ maxie req̄rit ex

eukaristie pceptōe. Et iō voluit lauāe pedes bi scipuloz suoz aīq̄ daret eis sui corpis sacm̄. ad designāduz q̄ spūal⁹ mūditiā req̄rit ad ip̄m p̄cipiēdū. vñ Ansel. Corp⁹ ⁊ sāguinē suū discipul⁹ suis i cena mística fēdes. eoz pedes hūiliter lauit. docens sacrosct̄a misteria mūdib⁹ opib⁹ ⁊ pia mētis hūilitate celebrāda. Misticē etiā siḡficat sāguis ei⁹ effusio. p̄hoc q̄ misit aquā i peluī. ⁊ p̄c̄op n̄roz ablutō. p̄ hoc q̄ cepit lauare pedes discipuloz. ac penaz n̄raz in seip̄o susceptio. p̄ hoc q̄ terit pedes litheo. s. corpis sui. q̄ p̄c̄a n̄ra ptulit i corpe suo sup lignū. Alij atē discipuli audita rep̄hēsiōe petri d̄ hoc q̄ recu sauerat h̄mōi lotōez. n̄ fuerūt ausi vlē aliqliter recusare eā. Cōsidera nūc h̄n singlos act⁹ i hac benignissima lotōe pedū. oī dilectōe ⁊ hūilitate plena. ⁊ cū admiratōe sp̄pice. q̄ gerūt q̄ sūt deuota. Inclinat se sūma maiestas ⁊ humilitatis mḡ. vsq; ad piscator⁹ pedes. Stat icuruat⁹ et genub⁹ fletis corā ip̄is sedētib⁹. lauat ip̄is manib⁹. ⁊ abstergit ac deosculat⁹ pedes oīm. Sic ḡ vsq; ad pedes discipuloz dñs oīm seip̄m hūiliat ⁊ suplex hūilitatis misteriu exhibz. p̄p̄ hūilitatis formā. nō solū vbo sz exēplo p̄mēdādā ⁊ docēdā. Sz ⁊ illō supexaltat hūilitatē. ⁊ ad maximum tumulū hūilitatis accedit. q̄ ⁊ ip̄i p̄ditori suo eadē obseq̄a p̄bet. ⁊ illi n̄ debiḡt⁹ ē pedes lauare: c. man⁹ iā p̄uidebat polluebas i scelere. i. q̄ dñs ifirmitatē n̄ram p̄solat. ut siq̄n p̄tingat nos ab aīcis p̄bi vel a famul⁹. aut aliq̄to viliorib⁹ malū aliq̄d pati. n̄ scādalizemur respicientes iude exēplū. q̄ ifinitis potit⁹ bonis. i. p̄iū re mūerauit bñfactorē ac dñm ⁊ mḡm. Sz o cor neq̄ ⁊ ip̄a duritia duri⁹. si sic ad tātā hūilitatē n̄ moliris. si sic dñm maiestatis n̄ vereris. si sic vsq; ad ip̄i sp̄ tibi bñfici sp̄q; inocētis interitū seuis. Sz ve tibi miser. Tu q̄tē obdurat⁹ qd̄ cōcepisti pturies. n̄ tñ ip̄e: sz tu p̄ib. Admirāda ē iḡ tāta hūilitatis ⁊ benignitatis p̄fūditas dñi ihu. Elñ Ansel. Et te q̄dem p̄bitissimi p̄ditoris tui p̄fidia n̄ latebat qm̄ i hac cena ablutōis etiam corā ip̄o genuflexu p̄cūbēs. maledictōnes pedes ei⁹ veloces ab effūdendū sāguinē tuū sanctissimis maib⁹ tuis atrectare. lauare ⁊ extergē diḡt⁹ es. Et tu adhuc extēto collo ābulas. o fira ⁊ cinis. adhuc supbia te eleuat. adhuc ip̄aciētia te exagitat. Intue hūilitatis ⁊ māsuetudis speculū. vniuerse facture creatorē. ⁊ treme būdū iudicē viuoz ⁊ mortuoz. aī pedes hoīs etiā traditoris sui ienua curuantē discē ab eo q̄ mitis ē ⁊ hūilis corde. Cōfundere i supbia tua. Erubescē i ip̄atia tua. Et itē. Cū at surgēs a cena litheo se p̄c̄ixerit. misitq; aquā i peluī. co gita q̄ maiestas q̄ p̄as hoīm pedes lauit ⁊ extēsit. q̄ benignitas p̄ditoris vestigia sacris maib⁹ tāgit. Specta ⁊ expecta. ⁊ ultio oīm tuos ei p̄be pedes ablutōes. qm̄ quē n̄ lauerit n̄ hēbit p̄tē cū eo. Dec Ansel. Hoc at expleto misterio qd̄ ad hūilitatē ptinebat obsequi ⁊ ad purificatōem cene corpis sui. reaccepit vestim̄ta sua et redijt ad locū cene: q̄ mutat offitium. mutat ⁊ bitū. ab fūiēdū vestim̄ta deposuit. ab docendū

## De caritativa correptione

resumit et sedet. Et ei dicitur in ecclesia. amictus huius enūciat de illo. Per hoc autem ostendit. quod superior per actum humilitatis debet resumere debitum officium auctoritatis. **M**istice autem secundum alchuinum impleta receptio nostre purgatione. per sanguinem sui effusionem. accepit vestimenta sua et tunc die de sepulchro resurgens. et eodem corpore iam immortalis vestitus. et ascendens in celum in dextera patris dominitatis se habens in venturum ad iudicandum. Et cum recubisset inter ab cenam corporis sui faciendam. docuit eos quod hoc fecerit in exemplo. scilicet mutuo sibi serviendi. **U**n dicit. Scitis quod fecerit vobis. id est quantum humilitatem exhibuerit vobis. **I**nrogat ut eos attentos reddat. **D**einde eos ad imitationem boni sui exempli perorat. **D**einde eos vocatis me magister et dominus. quod dicitur dicitur dicitur. **S**ed etiam magister et dominus. quod dicitur dicitur dicitur. **A**gatur igitur per sapientiam quam doceo vobis. dominus ipse potentia quam ostendo miraculis. **Q**uod tunc magister dicitur se non esse arrogatiam. sed veritas quod potest audire. **S**ic facit et pau. **A**ug. vitupabile est quod quisque se commendat periculum supbiendi. **N**am periculosum est sibi placere cui cavendum est supbiere. sed non sibi imminere periculum supbiendi. non est vituperium propria commendatio. **I**n christo autem hoc periculum non timebat. ille enim qui super omnia est. quantumcumque se laudet. non se extollit excelsus. **I**tem quod aliquando laudabile est quod homo se commendat. quoniam. scilicet. credit ad utilitatem fidelium. et sic apostolus commendavit se. **S**ed valde est nobis utile et necessarium ut cognoscamus deum. unde expedit nobis quod magnitudine suam nobis faveat. et id oportet quod ipse se nobis laudet. **N**on est igitur veritas quoniam tacenda per vitanda iactantia. **G**reg. Incaute sunt humiles qui se commendat illaquant. dum arrogatiam vitant. quod vitant se erigunt quam reliquunt. **Q**ui enim necessitate cogente vera de se bono loquitur. tanto magis humilitati iungitur. quanto vitati sociatur. **T**unc arguit a minoribus. **S**i ergo ego laui pedes vestros dominus et magister. sed quod minor vestrum. et quod minor erat debitum. et vos sibi met discipuli multo fortius debetis hoc exemplo provocati alii alteri lauari pedes et ad omne obsequium humilitari. quod magister suus. mea doctrina recipite. **E**t quod dominus. meus mandatum custodite. **H**ic per unum obsequium accipimus si notet hunc omnia alia obsequia firma. **Q**ui. d. Debetis vobis mutua obsequia humilitatis et caritatis exhibere. scilicet. invicem miserrare. invicem iniurias dimittere. **I**n invicem orare. **C**ris. Non in laudando pedes hanc legem scribit solum. sed et in alijs omnibus qui circa nos morantur. **E**xemplum enim debet vobis ut quemadmodum ego feci vobis. humiliter me sub vobis. **I**ta et vos inferiores faciatis vobis invicem. et maxime in casu necessitatis. **Q**ui. d. Non solum hoc feci per pedum compariem emundationem. sed per humilitatis eruditionem. et ad hoc feci. ut ostenderet vobis ad hoc teneri. **S**ecundum **C**ris. Christiana religio potius attendit modum quam opus: quod dominus non attendit quantum sed ex quanto. id est. potius hoc quam illud. **E**t bene docuit humilitatem exemplo. **N**am in moralibus et in actibus hominum plerumque movet exempla quam verba. illud enim hoc agit et elegit quod sibi videtur bonum. **E**t magis ostendit quod illud esse bonum quod ipsemet eligit. quam quod docet: et in eo quod quoniam quod docet aliquid et aliud facit. magis suadet alijs quod facit. quam id quod docet. et id maxime est necessarium ex ipso facto dare exemplum. **N**on est enim suus maior dominus suo. neque apostolus. id est. missus seu nuncius maior eo qui misit illum. et id sic ego do mihi et magister et mittens. me humilio vobis. ita et vos humiliare debetis. et facere equilibrio vestris quod me vobis minori bono facere vidistis. **Q**ui. d. secundum **C**ris. Si a me hec scita secundum multo magis a vobis oportet hec fieri. obiter enim ei nos

## proditoris

prostituit de. ipse incipiens. **Q**ui sedet super cherubim pedes lauit proditoris. **T**u vero homo es et cinis exis et pulvis et lutum. extollit te ipsum et magis sapias. **E**cce quantum exemplo et verbo eos ad humilitatem invitavit: et doctrine sue de humilitate factum et exemplum humilitatis promissit: et in hoc convenienter modum docendi ostendit. **S**ecundum illud. cepit illis facere et docere. **H**ic est apertus in hoc quod per dicit. **S**ciis autem postea. **A**ug. hoc est bene petre quod nesciebas cum tibi lavare pedes non sinebas. hoc tibi postea sciendum promissit. quoniam ut finis terruit te magister tuus et dominus tuus laui pedes tuos. **D**idicisti frater humilitatem ab excelsio faciamus invicem humiles. quod humiliter fecit excelsus. **A**ug. Et ad laudandum et ad mysticum sensum. hoc mandatum domini debet impleverit. **A**d laudandum quod dicitur. ut per caritatem finiamus invicem. non solum in laudando pedes fratrum. sed et in omnibus necessitatibus ad invicem laudando et opera nostre exercendo. **N**am si non fiat ad laudandum. scilicet. manus saltem faciamus corde. ut in illorum numero simus quod dicitur. benedixit. cito sancti et humiles corde domino. **A**ug. multo melius est. et si ne peruersa veritas. ut et magis fiat. ne debigne quod fecit christus facere christianus. **C**uius est ad pedes fratris inclinatio corporis. et in corde ipso vel excitatio. vel si iam ierat per firmam ipsius humilitatis affectus. **A**ug. Sed excepto isto morali intellectu nihilominus hoc est ad mysticum intellectu et spiritualiter facere debet. **I**n lotione enim pedum dicitur itelligi ablutionem macularum. **T**unc ergo spiritualiter lauas pedes fratris tui. cum christum imitando abluis quantum in te est maculas et. **H**oc autem fit tripliciter. remittendo. scilicet. ei offensam. sic ille nobis penitentibus peccata dimittit. itaque orando per peccatis eius. sic ille lauit nos a peccatis in pellendo preteritum per nobis. et iste duplex laudandi modus coram domino est omnino fidelibus. tertius modus pertinet ad plures. qui lavare debent remittendo peccata auctoritate clauis. **N**am est ergo donante domino mysterium caritatis et humilitatis abhibere. illi est exaudire. ac nos ab omni peccatione peccatorum mundare. **D**einde quod dicit se quantum primo perfirmat dicens. **S**i hec scitis quod feci et doceo. bene eritis in spe et in futuro in re. si feceritis ea quod bene qui audierit verbum dei et custodierit illud. et intellectus boni facientibus ea. **D**eda. Quia scire bonum et non facere non pertinet ad benevolentiam: sed ad potentiam. **S**ecundum illud. sciens tibi bonum et non facienti peccatum est illi. **E**t in **C**ris. Benignitas non copulatur cum scia. sed cum ope et lumine scie. **O**ratio

**M**itis ihu et de humilitatis exemplum. qui lauit pedes discipulorum tuorum. peto et obsecro domine. purga meos affectus. ut utroque pede gemis vobis caritate purgatus et accensus ad te purificatus meum accedam securus. **P**urifica me in fine dierum. et emunda ab omnibus maculis peccatorum. ut dimissis negligentijs et peccatis meis. iunctis die mortis perfusi abcedam. qui meum calcaneum obstruabunt. **D**irige domine pedes meos in viam pacis. ut de malis omnium inimicorum liberatus benedictionem cum electis tuis omnibus in secula seculorum. **C**a. LV. **D**e caritativa correptione proditoris et egressu ei

**C**irca tertium autem dolens et mestus ausculta. **C**uius enim hec dixisset illis turbatus. id est. contristatus est. non carnaliter. sed spiritualiter. id est. spiritualiter et ex impio rationalis. quod ipse spiritu suo et rate fecit in se istam passionis turbationem. et hec turbatio in parte sensitiva existens non erat propria rationali: sed magis conveniens ei. servosus ei est per vitia fbari. **S**pual turbato ad pietatem et mias spectat sed carnalis furor et ira excitat. **S**pū igitur

## et egressu eius

turbat illis et miscet. siue p[ro]paciēdo discipulo q[ui] eū trahit et trahēdo p[ro]p[ri]e. siue ut nos doceat q[uo]d agere debeā. q[ui] i magnū faci? aliquē hoīem ruē vitē? Sic et scēi miscēdī et ex caritate turbant eū ut get eos iā zizania a tritico a[n] mēsses separe. Moralē q[ui] instruit p[ro]p[ri]os. n[on] debē q[ui]ntūcūq[ue] etiā flagicioſos nisi cū magna p[ro]passiōe et dolore a lumib[us] scēe matris ecclēie separe. **Uñ Aug.** turbet plane xpian? n[on] miseria s[ed] miscēdia. Timeat ne peāt hoīes. p[ro]p[ri]e be[ne] cū p[ro]p[ri]e aliq[ui]s xpō. Eōcupiscat hoīes acq[ui]ri xpō letet[ur] du[bi]t acquirē aliq[ui]s xpō. Timeat et sibi ne p[ro]eat xpō. cōtristat se pegrinari a xpō. Eōcupiscat fignat eū xpō. letet[ur] cū sp[irit]u se fignat[ur] eē cū xpō

Et ebētib[us] ill[is] dixit. Amē dico vob[is]. q[uia] vn[us] ex vob[is] duodecīq[ue] vbiq[ue] mecū estis. q[uia] p[ro]p[ri]e laui. q[uo]d tāta p[ro]missi. Edeat me dñm me m[ag]nū me saluatōrē. vn[us] ex vob[is] nūero n[on] merito. corpe n[on] aīo. sp[irit]u n[on] oīu. **Ma[ri]a** i[n]g[re]ssio iude fuit tradē suū p[ro]mēsalē. i. mo dñm et nutritōrē. vñ et ali[us] euāgelista sic dicit ecce man[us] f[ra]ctis me mecū ē i mēsa. Decidē posset dñs hodie dicē de sac[er]dotib[us] m[ag]n[is]. q[uo]d mēsa dñi indi gne attigē p[ro]sumūt. q[uo]d rursū q[ui]ntū i se ē mēito p[ro]fō rū filiū dei crucifigēdū tradūt. Per hoc ei q[uo]d i mēsa dñi cōmunicat suū p[ro]bitōrē. dēsignat q[uo]d m[ag]n[us] p[ro]bitōrie veniūt ad suā mēsa. Mai[us] a[ut]ē p[ro]fōm ē tradere xpm regnātē i cel[is] p[ro]fōrib[us] mēbris. q[uo]d ambulātē i t[er]ris p[ro]fōrib[us] iudeis. **Uñ beda.** S[ed] et hodie q[uo]d i sēpiē nū ve hoī illi. q[uo]d ad mēsa dñi malign[us] accedit. q[uo]d i sibijs mēte p[ro]bitis. q[uo]d p[ro]corbijs aliq[ui]d scelere pollut[ur]. m[ag]n[us] m[ag]n[us] xpi secretis p[ro]cipare n[on] metuit. Et ille ei i exēplū iude filiū hoīs tradit. n[on] q[uo]d iudeis p[ro]fō rib[us]. s[ed] tñ p[ro]fōrib[us] mēbris v[er]o suis. q[uo]d illō i[n]f[ra] b[ar]ile i[m]olabile dñi cor[por]is violare p[ro]sumit. Ele inq[ui] illi hoī. te q[uo]d ihs q[uo]d altarijs sacrosctis inē i[m]olant[ur] dū utpote p[ro]posita p[ro]fēctur[ur] adesse n[on] dubitat. astā t[em]p[or]e sibi m[ag]n[is] celestib[us] p[ro]p[ri]i cogit. ecce inq[ui]t ma n[us] tradetis me mecū ē i mēsa. hec **Beda.** Et ut dic **Orige.** tales sūt oēs i eccl[esi]a. q[uo]d i sibijs f[ra]t[er]n[is] suis cū q[uo]d ad eādē mēsa cor[por]is xpi frequē fuit. Pre dixit aut dñs de p[ro]bitōrie. et sic eū q[uo]d dñm dñm f[u]elauit triplici de cā. p[ro]p[ri]o ut sic oñdēt se deū q[uo]d futura p[ro]t[er] gētia p[ro]uidebat. scdo ut oñdēt se spontanee pati. q[uo]d p[ro]p[ri]e pot[er]at mortē quā p[ro]fēbat. t[er]t[io] ut p[ro]bitōrie penitēt q[uo]d se n[on] latē audiebat. **Uñ h[er]o.** q[uo]d p[ro]p[ri]e fione p[ro]biterat et de p[ro]bitōrie p[ro]dicat. bās locū p[ro]p[ri]e. ut cū intellexisset sciri cogitatōes suas et occulta cordis p[ro]f[er]ia. penitēt eū facti sui. et tñ nō dēsignat eū sp[irit]u n[on] maifeste coargut[ur] i p[ro]p[ri]e f[ra]t[er]n[is] fiat. s[ed] mittit crimē i nūero ut p[ro]f[er]i p[ro]p[ri]e agat. hec h[er]o. Et notādū q[uo]d a mali p[ro]p[ri]e solz aliq[ui]s q[ui]tuor mōis f[ra]t[er]n[is]. q[uo]d ex magitūdine miscēdie sue tēptauit dñs p[ro]bitōrie discipulū. a tāto scelē p[ro]p[ri]e ad p[ro]p[ri]am reuocare. s[ed] pudore cū dñc vn[us] ex vob[is] tradet me. et man[us] tradētis me mecū ē i mēsa. timore p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]a tēm sup[er]litij. cū dñc. ve at hoī illi p[ro]p[ri]e fili[us] hoīs tradet. ut q[uo]d pudore nō vincit. timore corrigat. be nefitij exhibitiōe. cū illū ab mēsa suā recipit et ei p[ro]p[ri]e lauat. affect[us] oñsione i blāda allocutiōe cūz dicit. aīce ab q[uo]d venisti? Sic exēplo xpi bon[us] p[ro]p[ri]a tus subbitis etiā malis b[us] exhibē bñficia. ut q[ui]ntū i se ē. eoa a sua reuocat vita mala. **Sed iudas**

## Secunde partis. Ca. lv.

nullo hor[um] frāgit. ne hoīes trahat: quē dñi filiū no uerat. **Passionē** q[ui] ihs xpi p[ro]p[ri]e p[ro]fiderare volēt. occurrit primū p[ro]f[er]ia p[ro]bitōrie. q[uo]d tāte fuit frau bis veneno replet[ur]: ut m[ag]n[us] et dñm p[ro]beret. tante cupiditatis flāma succēl[ur]. ut deū argēto venūda ret. et p[ro]f[er]iū xpi sāguinē v[er]o mercedis p[ro]p[ri]o p[ro]pen saret. tāte deniq[ue] i[n]g[re]ssio. ut eū q[uo]d oīa sibi p[ro]miserat et ad culmē apl[ic]i honoris p[ro]uenerat. venūda ret ab mortē. tāte duritie ut nec fāiliaritate p[ro]u[er]ij. nec hūilitate obsequij. nec suauitate colloquij nec mulcebritate osculi a p[ro]p[ri]e malitia potuit fuocari. **O mira** bēignitas xpi i discipulū dux. dñi i suū neq[ui]ssimū. **Uñ** licet i[n]explicabil[is] fuerit p[ro]bitōrie i pietas. i i[m]ensū tñ eā exupat agni dei dulcissima māsuetudo. in exēplū data mortalib[us]. ut iaz nō dicat ab aīco exupata hūana i[m]firmitas. si inimic[us] me[us] malebixisset mibi sustinuisse vtiq[ue]. q[uo]d ecce hō vnanimis q[uo]d dux videbat et not[us]. q[uo]d panes xpi edebat. et i s[an]c illa cena dulces capiebat cibos magnificabat sup[er] eū sup[er]lātātem. et leuauit cal canē suū p[ro]p[ri]e. q[uo]d conabat sup[er]editare ipm. Sic hodie m[ag]n[us] p[ro]f[er]i c[on]f[er]i et religiosi. q[uo]d laute viuūt de p[ro]f[er]i monio crucifigi. leuant calcaneū p[ro]p[ri]e. i mēbris suis sup[er]lātantes ea. et affligētes calūnijs et exactiōib[us] iustis. Cū at ihs dixit eis. **Uñ** ex vob[is] me tradet: hec vox i corda ip[so]r[um] ut gladi[us] acutus i[n]trauit. luctusq[ue] i[n]tolerabil[is] cho[ra] illū scēm tūc affū p[ro]f[er]i. et tristati p[ro]medere cessauerūt. et inspiciebāt se ip[so]s i[n]uicez. q[ui]si nouo stupore p[ro]cussi. hesitātes de q[uo]d diceret. Nō solum p[ro]pter mortē m[ag]n[us] sui futurā sūt p[ro]tristati: s[ed] q[uo]d q[ui]bet timebat de se. ne eēt ille q[uo]d debebat eū tradē. Erāt q[ui] amirati. q[uo]d q[ui]bet eor[um] p[ro]p[ri]e iudā sciebat se totalit[er] firmatū i p[ro]p[ri]e dicti ip[so]r[um] xpi. et s[an]c dñs s[an]c s[an]c sic de se cogitabat. **Uñ** tñ p[ro]pter firmitatez v[er]o xpi. magis ei[us] dicto q[uo]d suis p[ro]f[er]i credebāt. et nō hesitabāt de euētu rei: s[ed] d illo p[ro]p[ri]e quē hoc eueniret. **Cōtristati** q[ui] valde. ceperūt singl[is] dicē vnusq[ui]sq[ue] p[ro] se. Nūq[uam] ego sū dñe. s[ed] q[uo]d tradet te: Et certe nouerāt vntecī apl[ic]i q[uo]d nihil tale p[ro]p[ri]e dñm cogitauerāt: s[ed] pl[ur]im[us] m[ag]n[us] q[uo]d sibi credebant. et timētes fragilitatē suā. tristes q[ui]rūt de p[ro]f[er]i: cui[us] n[on] hñt p[ro]f[er]iam. **Uñ** dñs i p[ro]p[ri]e. Delicta q[ui]s i[n]telligit: Quilibet etiā d[icit] sibi timere de futuro: q[ui]ntūcūq[ue] sit sanctus. **Et** rñdēs ait. Qui i[n]tingit mecū manū i p[ro]p[ri]e apl[ic]ite seu cathino. h[ic] me tradet. **Ecce** hūilitas xpi et patia q[uo]d p[ro]bitōrie ad mēsa et scutellā admittit. **Et** fm **h[er]o.** In hoc mira appet dñi patia. q[uo]d p[ro]p[ri]e dixerat. vnus ex vob[is] me tradet: p[ro]f[er]erat p[ro]bitōrie i malo. manifest[us] arguit et tñ noīe p[ro]p[ri]o nō dēsignat. **Uñ** p[ro]p[ri]e hoc v[er]o xpi nō potuerūt dēterminare p[ro]pendē q[ui]s eēt. q[uo]d oēs duodecī de eodem vase i circuitu cū dñō edebāt. miores a[ut]ē discipul[us] seorsū i alia mensa p[ro]medebāt. Quasi dicēt. vn[us] ex duodecī me tradet. **Et** ex hoc satis appet. q[uo]d alijs discipuli p[ro]p[ri]e erāt. **Q[uo]d** a[ut]ē **Mathe[us]** p[ro]p[ri]e. marc[us] catinū dicit: vn[us] q[uo]d braturaz vasis. alter q[uo]d eēt fictile op[us] dēsignat. **Est** ei p[ro]p[ri]e vas q[uo]d bratū: hñs pares apl[ic]ites. i. latera et extremitates. catin[us] v[er]o vas fictile seu lutū ab i[m]mittendū liq[ui]d[us] et ab p[ro]p[ri]a alia aptū. **Aspice** nūc bñ discipulos et p[ro]p[ri]e tā dñō q[uo]d eis. q[uo]d i magno dolore sūt positi. **Ille** a[ut]ē p[ro]bitōrie ne verba hec ad eū p[ro]p[ri]e

## De caritativa correptione

nere videret. pmebe nō cessauit. Ceteris ei pstrista  
tis ac recubentibus man. et iterbicentibus cibos ori suo  
iudas temeritate et ipubetia q̄ pbitur erat mgm  
manū cū eo mittit i papside. ut audatia bonā cō  
sciam mētiress. Et debes scire q̄ ipa mēsa erat in  
ēra. et more atiq̄ i terra seferit ad cenaz i cenaculo  
strato. q̄ iacēdo recubētes. Erat aut ut credi q̄  
dra de pluribz tñ tabul facta. Et put narrauit ille  
q̄ eā rome in ecclia lateranēsi mēsurauit. i vno q̄  
bro ē duoz brachioz et triū digitoz. et i alio buo  
rū brachioz et palmi. ita q̄ licet stricte et arte. tñ  
ut credi tres discipuli i vno q̄bro sedebāt. et dñs  
hūilr i angulo. et iohes iuxta eū erat ita q̄ oēs de  
vno vase comedere poterāt. Elbi aduerter puiuiuz  
hūilitatis et caritatis. qz cū paupibz ill discipul et  
iuda pbitore. i eadē mēsa. eodē cibo et potu. eodem  
catino et calice mgr et dñs picipat. Non sic hodie  
multi religiosi faciūt: q̄ dissilr a frībo refici n̄ eru  
bescūt. Et addit ihs p̄dicēdo penā dānatōis tra  
ditoris. Fili q̄dem hoīs vabit ab passionē volūta  
rie. sic scptuz de eo. oblat ē qz ipe voluit. Ele autē  
hoī illi p quē fili hoīs tradet. Ele. i. eternalr peri  
bit. qz v̄ i scptura sac. eternā dānatōz notat. Li  
cet ei iudas p̄ factū penituerit. hoc tñ iutilr fuit  
qz p desperatōz se suspēdit. Hiero. Iudas aut nec  
prio nec scdo corrept a pbitore rēbit petē: s3 pa  
ciētia dñi nutrit ipubentia suā. et iō pena p̄bit. ut  
quē pudor n̄ vicerat. corrigāt denūciata supplitia  
Et ne mitissia3 penā e intelligerē adiūgit. Bonū  
erat ei. si nat. s. i vtero n̄ fuissz hō ille. tot et tātis  
crimibz sebat: q̄ p̄rez occidit. m̄sem stupuit. xpm  
p̄bit. seipm suspēbio iteremit. qz fm biero. meli  
us erat ei n̄ eē. q̄ ab tormēta eē: mltō ei meli ē nō  
subsistē q̄ male subsistē. Bonū ei accipit h p mī  
malo. Min a malū ē n̄ eē simplr. q̄ eē dānatū. qz  
et si n̄ sit min malū rōe pene adiūct: q̄ n̄ puat to  
tū eē creatū. tñ mī malū ē rōe culpe mortal. q̄ i  
sepabilr abhēt dānatōis: et ipa n̄ solū puat qdā eē  
creatū sic pena. s3 etiā puat bonū ifinitū. s. binū  
p̄ qd eē misery miseria culpe mortal efnalr. hoc  
ē pei q̄ sit n̄ eē simplr. Et qz ceteri discipuli eū ē  
stes interrogauerāt. interrogat eū et ipe quē p̄scia re  
mordebat. ne tacēdo se et crimē suū p̄de videt. Si  
ei ipe alijs de hoc q̄rētibz tacuisset. suspectū se eis  
rōdibissz. vñ dixit. Nūq̄d ego sū rabbi: n̄ vocat eū  
dñm sic alijs. qz iā a se excusserat iugū dñi. alijs sō  
ei iugo remanētibz. Et fm bie. nō dñm s3 mgrm  
vocat. q̄i excusatōz hēat si dño denegato. saltē ma  
gistp p̄diterit. Et ait. ru dixisti. q̄i. d. fm rabbanū  
Tu p̄didisti te. nō ego. Eadē rōe pfutat ē p̄bitor.  
q̄ pylat iiqu iudicator. Nōdū corā eis eū expmīt  
nec delictū suū i hoc alijs publicauit. s3 p̄scie iude  
se ei delictū scire significauit. poterat ei p hoc vbi  
mētē iude sic mouē. q̄ alios latebat. Vñ p̄t sic itel  
ligi. Ego n̄ dico s3 tu dicis. vel p̄t expmīt de asser  
tione cordis. q̄i. d. Ore interrogas q̄i nesci: s3 corde  
dicis et ratū hēs te eē p̄bitorē. Ecce miser hō vides  
dñm oīa scire. nec tuā p̄sciaz eū latē. cessa igi et p  
sitē. Hic amonemur ut peccātē prio cū māsuetu  
die arguā. p̄ si peccauerit gūi. ad vltimū gūis  
sime. Hic ei formaz nob dñs reliqt. q̄ prio dixit.

## proditoris

vn̄ ex vob me tradet. scdo q̄ itingit mecū manū i  
papside. h me tradet. scio tu dixisti. Erat at Jo.  
rcubēs. i. rclinat fmōibz istis territ. et seipm su  
stinē n̄ valēs. eo q̄ terrore erat r̄solut. i sinu siue  
sup pect ihu qz icliate q̄i an̄ pect et p̄pe os ei ap  
pobiauit se sup dñm. sic inir s̄r dilectū suū. et sic  
erat ydonee poit ab interrogandum aliq̄d secre  
te ab eo et audiēdū. Cū ḡ ista q̄stio a singul fieret  
inuit illi petr. et dicit ei. Quis ē de q̄ dic. i. n̄ vbi  
et sonādo. s3 tñmō nutu corpi3 et inuēdo dixit ei.  
ut secreto q̄rēt a dño q̄s eēt de q̄ dixerat. El p̄rio  
inuit et dem nō p̄tē nutu dixit. Nota petri reue  
rētiā p̄pē quā licz maior et princeps aploz n̄ interro  
gat dñm p se s3 p miorē. Et cū iohes submissa vo  
ce hoc q̄rēt. dñs ihs familiariē ei tāq̄ singlariē di  
lecto submissa voce apuit. et p̄bitore suū tacite ex  
p̄ssit. ne alijs audirēt. cui. s. panē intictū porriget.  
Iohi igi ut secretario suo exp̄ssit apto sig. nō tñ  
noīe. nec oībo. i hoc nos istruēs n̄ debē crimia pri  
moz p̄palare alijs. Jo ei fm cris. noluit xpc iudā  
p̄bitore publicare. ut nos docēt q̄ p̄cta occulta a  
lioz publicare n̄ debē. qz sic ē mortale p̄ctm ino  
cētū falsū crimē iponē. sic verū crimē ocltū alijs  
reuelare. Et statī bucellā tñ itictā (n̄ p̄sectā) iu  
de porrexit. q̄ corpi suū n̄ erat. qz q̄ v̄x panē d ce  
lo tradē isidiose studebat. n̄ illo s3 alio itictō reue  
lari mēbat. Et iō statutū ē. q̄ eukaristia iticta n̄  
tef fidelibz. et eē p hēsi tollēda. q̄ dogmatizauit to  
tū xpm sub vtraq̄ eē. et neut tñ forā. Dñs p bu  
cellā itictā suū exp̄mit ēditore. fortass p̄p̄is itic  
tōem. illi significās fictōz. qz sic p̄p̄is itict h3 colo  
rē et saporē i supfitie aliū q̄ iteri. ita iudas sila  
bat se exteri xpi discipulū et diligē mgrm. cū tñ i  
teri p̄bitor ei eēt. et p̄bitōz ēctaret. Jo. at stupe  
fact et cordialr gladiat b̄l dñm magis se icliauit  
et sup pect ei rcubuit. Petro at dñs n̄ dixit. nec  
ipe iohes quis ab nutū ei q̄sissz: qz erat ita ferui  
d. qz statī i p̄bitore isurrexissz et eū infecissz. S3  
hoc noluit dñs. ne disp̄satio p̄silij dñi ipediret.  
Qz at petr iohi interrogatōem p̄mittit. h3 eē ra  
tōem mysticā. p petr ei desigē vita actia. p iohes  
p̄tēplatia. petr ḡ p iohes a xpo istruir. qz actia  
vita de binis p̄tēplatiāz iformat. Vñ hēs h ar  
gumētū et figurā. q̄ contēplatiu nō intrōmittit se  
de actibz extrinsecis. vindictam etiā nō expetit de  
ip̄is dei offensis. s3 inde interius gemit. et p̄oionē  
ad deū se cōuertit. ac fortius p̄tēplatiū appo  
rimans. ei3 adherēs. oīa sue dispōni p̄mittit. Et  
hoc de tpe vacatōis itellige. cū copīa sponso habz  
apud se. Nā aliqñ ipe contēplatiuus ex zelo dei et  
aimaz. vel ratōe offitij iminētis exteri erit. et silr  
qn̄ sponso ut reuocet audius et teneat forti ad  
tēpus recedente nō sentit solitas cōsolatōnes. in  
actiua se reducit. ut vel sic sponso fructificet. Nō  
em̄ decet cōtēplatorē esse desidiosū. Hic etiā p̄t  
colligē q̄ p̄tēplatiuus secretū dñi nō d3 reuelare  
nisi forte fr̄ne salutis urgeret zel. vel supne fue  
latōis dictaret istinct. Nūc ḡ conspice dñi benig  
nitatē. quō dilectū suū discipulū i sinu supra pe  
ctus suū retinet. i quo et mag hūilitas ei claret.  
O q̄ tēnerrime seiucē diligebāt. et ideo de pectore

et egressu eius

⁊ sinu. i. secreto sapie dñi sacm diuinitatis. ⁊ spāl  
 ter euāgeliū qđ sc̄psit: hauriebat ⁊ bibēs inebria  
 tus ē. **En̄** Anshel. qñā ille ē rogo tē: qđ sup̄ pect'  
 ei? r̄cubuit ⁊ i sinu ei? caput reclinat: s̄felix. qđ cū  
 qđ es. O certe. ecce iā video. **Ioh̄es** ē nomen ei?. O  
 ioh̄es. qđ tibi dulcedis. qđ gr̄e ⁊ suauitatis. qđ lu  
 mis ⁊ deuotōis hauriebas ab illo fōte: **Ibi** certe  
 oēs thesauri sapie. ⁊ scie dei absconditi sūt. **Ibi** fōs  
 miscōie. ibi domiciliū pietatis. ibi fau? eē ne suau  
 tatis: vñ tibi o ioh̄es oīa ista: Nūqđ tu sublimior  
 petro. andrea sāctior. aut certe oīo apl̄is ḡciosi  
 or? **Spāle** hoc p̄uilegiū ūgītatis. qz ūgo es elect'  
 a dño. atz iter ceteros magis dilect'. **Iā** nūc ex  
 ulta ūgo. accede p̄p̄i'. ⁊ aliquā h' dulcedis portūez  
 p̄dicare n̄ differas. **Si** potiora n̄ potes. dimitte  
 ioh̄i pect' ubi se cū vino letitie i diuinitatis cogni  
 tione inebriat. tu currēs ad hūanitatis vbera. lac  
 ex p̄me qđ nutriaris **Hec** Anshel. **Cōspice** etiā ali  
 os discipulos mltū mestos ab p̄dictā vocē dñi: nō  
 p̄medētes. seseq; iuicē aspiciētes. ⁊ sup̄ his cōciliū  
 cape nesciētes. **Cū** ḡ ihs panē itinctū iude dedis  
 set. p' bucellas p quā vidit eū designatū. intrauit  
 sathanas i eū. nō tūc p̄rio ⁊ de nouo. cū iā xpm p  
 us v̄bibissz: s; ad apl̄i? qñi p̄p̄riū. ac sibi iā tradi  
 tū plen' possidēdū. ⁊ sue fuituti subiugādū: ⁊ ab  
 qđcūq; vellez noxia agēda trahēdū. i quē añ itroie  
 rat qđ alienū. ad tēptandū ⁊ decipiēdū. **Intrauit**  
 i eū vt totū eū occuparet. ⁊ quē malignis cogita  
 tōibz abligaret. iā ip̄o i pietatis ope possidēt. **In**  
 ḡtus ei bñficioz xpi. fact' ē i p̄tate demōis magis  
 qđ añ. sic apl̄i qđ iā p' f̄surrectōz accepāt sp̄m̄sc̄m  
 i sufflātē dño. postea itēz ip̄m plen' accepūt i die  
 p̄t̄becostes. **Ibi** sciēdū qđ sathanā itrare hoīez p̄t  
 dupl'r itelligi. qz vel itrare i cor: p' hoīs. sic p; i de  
 moniacie. ⁊ sic p̄t eēnalit̄ in fr̄e i hoīez vel itrare  
 in mētē. ita qđ mētē eēntialit̄ illabat. ⁊ sic null' p̄t  
 in fr̄e i hoīez nisi sol' de'. **Aīa** ei rōnal' n̄ h; dūmē  
 siones q̄ntitatis. vt aliqđ i ea eē dicat' qđ infra di  
 mēsiōes ei? p̄tētū. ⁊ sic nihil p̄t in ea eē. nisi qđ ei  
 dat eē. qđ ē ibi p̄tutē suā. vbi aē ē v̄t' dei. ibi ē et  
 eēntia dei. i deo ei i bē ē v̄t' ⁊ eēntia. ⁊ iō de' eēntia  
 lit̄ ē i aīa. c' sol' ē i plere naturā siue subaz ab eo  
 creatā. **Dñ** tñ sathan illabi mētē hūane p affectū  
 ⁊ effectū malitie. s. inq̄ntū hō ab eo seductus. seq̄  
 eū ad ppetrādū malū qđ suggerit. ⁊ sic p fraudulē  
 tā deceptōz ⁊ malitiā. h̄itare dñ in eo quē iplet. et  
 hoc mō itrauit i iudā. vt plen' possidēt. ⁊ ab ppe  
 trādū malū inducēt. **In** c' cor p' miserat vt dēci  
 ret. et ab pbenbū assensū malo inducēt. **A** fili qñ  
 ostiū ē ita fortē qđ latro nec violent' nec latētē p̄t  
 itrare. tūc qñq; latrūculū p fenestrā submittit: qđ  
 postea ostiū latroni apit. ⁊ sic latro itrat. latro ē  
 diabol'. dom' fortis volūtas. latrūcul' mala co  
 gitatō vel tele ctatō. **Qñ** ḡ diabol' p̄t itrare p ali  
 quā p̄placētā. hic apit ostiū p̄sens' ⁊ sic diabol'  
 itrat ⁊ spoliat aīam bonis suis. **En̄** orige. cauē  
 bū nob ē. ne diabol' itrubat i cor: n̄m aliqđ igni  
 toz teloz suoz. nāsi itroduxerit. isidibz deiñ. vt  
 ⁊ ip̄e itroeat. **In** hoc aē qđ bucella sūpta apl̄i in  
 troiuit sathanas i iudā. ppetrādē q̄ntū ē p̄mēsalē  
 alie' p' eē ingtū ⁊ bñfitiū i memorē. **Deiñ** ponit  
 p̄bitōis pmissio. n̄ ei poterat aliqđ facē nisi xpo

Secunde partis. Ca. lv.

pmittēte. **Q**uod dixit ei. quod facias. scilicet voluntate. fac. id est facias citi. **E**t bene dicit quod facias. quia voluntatis crimē per facto reputat. **F**estinat dominus in bonū salutis fidelium quod iudas operatur. sed non sibi. **M**ulti quippe bonū ut iudas faciūt: sed omnino nihil eis proficit. quia bonū facere non intendūt. **N**on tamen dominus impellit iudā ad perditionis culpā. sed ostendit se litire salutē nrā. **E**ū non dicit hoc precipiēdo facinorū vel solūto. quia preceptū dīnū vel cōsiliū non potest esse de faciēdo malū: sed tamen p̄dicendo et pmittēdo. dās ei se p̄fate. quia vidit ei? aīnū p̄ nimio desiderio implendi quod cepat acceleratū nō posse q̄scere. sed implere non poterat. nisi ipse dñs pmittēt. **N**unc est hoc dñs crimē perditionis exprobrādo. ut ostēderet quod dū ipse beneficia pferr̄ ille mortē intēptaret. **D**icit insup hoc ad op̄nse redēptōis anhelādo. non tā in p̄nitentiā p̄fibi seuiēdo. q̄ ad salutē fidelium festinādo. **E**ūz ḡ iudas bucellaz de maū dñi accepiss̄. exiuit continuo ad q̄rendū cohortē q̄ xp̄m capet. **I**n q̄ significat quod sacerdos sumēs corp̄ xp̄i idigne. magis elōgat a deo. **Q**uia ei bono male v̄l? est. hec p̄sūptio p̄c̄m auxit. ut inq̄t? bñficijs dñi apte ab eo recederet. **E**rat atq; nox. **Q**uod exp̄ssit euangelista ad ostēdendū optūitatē t̄pis ad pagēbū perditionis. et ad denotandū i iuda mētis tenebrositatē. **E**ūz congruit hoc bñ factū. erat ei q̄ exijt fili? noctis. faciēs opa tenebrarū. ibatq; in noctē seu tenebras et mortē. **Q**uia ḡ iudas ex bonorū societate non p̄fecit. ob hoc maiori pena dign? fuit. **E**ūz **C**ris̄. **S**ic boni et p̄fecti duplici sūt digni honore. q̄m et b̄ignī sūt facti. et nihil a malis nocumēti sēserūt. sic et mali duplici sūt digni pena. et quia mali facti sūt. cū possit effici boni: quod ostēdūt q̄ facti sūt boni. et quia nihil a bonis lucrati sūt. **E**ūz ḡ exiss̄ iudas ad p̄curandū xp̄i mortē. dixit ihs. **N**ūc clarificat? ē fili? hoīs. id est. electo tenebroso. remāserūt soli mūdi cū suo mūdatore. **N**ūc inq̄t quia caligo noctis et tenebrarū cessit a discipulis meis. nūc fili? hoīs clarificat? ē i eis. nūc nihil caligis et tenebrarū sētit i ip̄is. **E**ūz **A**n̄hel. **D**oc q̄ erat māsuetudis tue dñe ih̄u. quod p̄fibi illū in cetum palā detegē et p̄fubere noluisse: sed leuē admonitū accelerare iussisti quod pabat. **I**n oībo his nō ē auerl? furor ei? malign? a te. sed egressi? foras sategebatur circa frequēs maleficiū. **T**ūc clarificata est fāilia tua xp̄e. id est modū societatis āgelice. **D**ec **A**n̄s. **P**ōt est b̄ res significātes tāq̄ ille q̄ significat accipi. **N**ūc inq̄t clarificat? ē fili? hoīs id est se i cā. non i effectu quia mō ichoata ē ēbitō passiōis. c? mēto ex congruo bat ei claritas r̄surrectōis et ascēsiōis. **S**ilr i corpore místico ē clarificat?. quia iude exit? malorū a bonis. sigt segregatō. et de? clarificat? ē i eo. quia. scilicet. nō q̄siuit nisi gl̄iā p̄ris. **D**oc ḡ facto sepatōnis iude a societate xp̄i et ap̄lorū. p̄figurata fuit r̄probōrū sepatō tpe iuditij a p̄sōrō xp̄i et electorū. quia tūc appetit gl̄ia maḡ xp̄i. mēbraq; abbēbūt capiti et palee amouebūt p̄cremāde igni iextinguibili. **E**ūz **A**ug. exēute i mūdo oēs mūdi cū suo mūdatore māserūt. **T**ale aliq̄d erit cū zizanijs a tritico sepatis: iusti sic sol fulgebūt i r̄gno p̄ris sui. **D**oc futuz p̄uitēs dñs discēbēt iuda tāq̄ zizanijs sepatis. remanētibus tanq̄ tritico apl̄is sc̄tis. nūc inq̄t clarificat? ē fili? hoīs: tāq̄ dicēt. **E**cce i illa mea clarificatōe quod erit. d̄ malorū null? erit: d̄ bonorū null? p̄bit.

## De institutione

**D**ne ihu xpe pastor bone. q̄ discipulū tuū a suis erroribz ad p̄nāz mltis modis reuocare voluisti. reuoca me ab iuijs et erroribz meis vniuers. Da mihi saluator me p̄fate et forti tudinē vicēdi dyabolū. p̄tinue vigilāte et p̄ me di micāte. ne me fraude sua neq̄stia ēbat ad tenebra rū foueā: s̄z tuo adiutorio suffule p̄ueniā ad cla ritatis gl̄iā. q̄ iusti i modū societatis āgelice cla rificati. fulgebūt sicut sol in reḡ p̄ris sui Amen.

De institutione sacramēti eucharistie. Ca. LVI.

**C**irca quartū vō meditā do. obstupescē illā carissiaz dignatōz et dignatissiaz caritatē: q̄ nob̄ ēdibit et reliq̄t semetipm. s. sac̄tissimū corp̄ et sāguinē suū. vē i cibū et potū. ut qd̄ erat futurū i p̄ximo sacrificiū deo placēs. et r̄dēptōis n̄re īp̄ciabi le p̄tiū. eēt viaticū n̄rm et sustētamētū. qz hoc sa cr̄m qd̄ p̄ excellētiā d̄r eucharistia. i. bona grā. q̄t tidie r̄ficat et r̄nouat feruētia corda et deuota. Eo lēs q̄ d̄ns ih̄s finē dare legalibz sacrificijs. et nouū icipe testamētū. seipm n̄rm facit sacrificiū et p̄ce nā legalē mox spūalē cenā xpianoz p̄pat: ut de le ge ad euāgelīū. de veteri et trāitorio testamēto ab nouū et efnū testamētū. de figura ad vitatē. de car nalibz ad spūalia trāseat. **Beda.** finitis veteris pa sche solēntijs. q̄ i p̄mōratōz ātiq̄ d̄ egipto liberatō nis agebāt. trāsit ad nouū qd̄ i sue r̄dēptōis mēo riā eccl̄iā frequētare desiderat: p̄ carne et sāguie agni. sue carnis et sāguis sac̄m i paīs et vini figu ra substituēs. sacerdos iefnū facit p̄m orbēz mel chisedech. Et cenātibz ill. i. cenā agni t̄ypici p̄fici entibz et p̄sumātibz. vel p̄ esū agni t̄ypici adhuc i cena r̄sidētibz. anq̄ surgerēt d̄ cena. accepit ih̄s pa nē azimū n̄ fermētātū. et ocul̄ ad p̄fēz eleuāe grās agēs p̄ veteribz f̄m̄iatis et nouis īchoādis. b̄ndixit dicēdo illō qd̄ seq̄t. s. hoc ē corp̄ meū. ac fregit. s. p̄ p̄fēctōez. deditq̄ discipul̄ suis dicēs. s. p̄sq̄ frā gēt vel sil̄ qn̄ frāgebāt. accipite. s. ex hoc oēs. hoc ē corp̄ meū qd̄ p̄ vob̄ ēdēt. **Eccl̄ia** addidit ei. et iō sp̄z dicēdū. Et sil̄r accipiens calicē. n̄ veterē ut pri⁹ s̄z nouū. et itē grās agēs b̄ndixit. ac dedit ill̄ dicēs. accipite et bibite ex eo oēs. h̄ ē sāguis me⁹ q̄ p̄ vob̄ effūdet. Quibz vbi hoc sac̄m instituit: et tacite p̄ missū destituit. vñ crediē cū d̄ns dixit. hoc ē corp̄ meū. h̄ ē sāguis me⁹. mutasse panē et vinū i carnē et sāguiez. et tūc eādē vi p̄tulisse ill̄ i postep. et iō cū p̄ferūt i canone. ex v̄tute eoꝝ sit trāsubatō. qz v̄ba p̄fēctōis efficiūt qd̄ figurāt. Si ei v̄bū xp̄i tā te ē v̄tutis. q̄ fecit de nihilo oēs creaturā. n̄ ē mir si vnā creaturā p̄uertat i aliā. **Chrīs.** sic illa vox q̄. d. c̄f̄cite et mltiplicam̄ et p̄plete frā. sel̄ qd̄ dicta ē. s̄z oī tpe s̄etit effectū ad generatōz opante nāa ita et vox ista. sel̄ qd̄ dicta ē: s̄z p̄ oēs mēfas eccl̄e vsq̄ ad hodiernū diē. et vsq̄ ad ei⁹ aduētū p̄stat sa crifitō firmitatē. hec cr̄is. Est at̄ ibi altare. v̄ d̄ns ordiāuit sac̄m eukari. Ob c̄ institutōz ē q̄ in hac die cū oēs hore sit̄ flexibiles. sola missa ē solēnis. tā q̄ i suo natali. s. i die sue institutōis. **Eatez** q̄ die crisma p̄ficiē. q̄ f̄d̄tes liunē. qz ea die postes agni sāguie liebāt. **Aspice** nūc b̄n quō diligēt ac fidl̄ et deuote d̄ns p̄dicta facit. et p̄p̄is maibz illā dilectā

## sacramenti

et b̄ndictā filiā suā coīcat. Nō ei ē itelligenbū. q̄ discipul̄i sūptū corp̄ de maū d̄ni sibi m̄straret. sed q̄ p̄fēctū ip̄e et m̄strauit. In c̄ signū oēs r̄ligiosi deberēt i die cene r̄cipe corp̄ xp̄i de maū plati sui **Sūpsit** et ip̄e sac̄m corp̄is et sāguis sui. n̄ p̄t sui idigētiā. et ut aliquē a sac̄o p̄fēctū effectū. s̄z grā exēpli. s. ut alijs daret mādūcādi exēplūz. **Sūpsit** at̄ mō illō sac̄ali t̄m̄. n̄ spūali. **Per** hoc at̄ q̄ xp̄e mort̄i p̄p̄qu⁹ n̄solū agnū t̄ypicū. s̄z et corp̄ suū ve rū sac̄ralē cū apl̄is mādūcauit. oñd̄ q̄ quilibet xp̄ian⁹ piculo mortis īminētē b̄z si p̄t sac̄ralē coī care. q̄ si n̄ p̄t coīcet salte fide fm̄ illō v̄bū **Aug.** cre de et mādūcasti. **Attēde** et sac̄i dignitatē et r̄uerē tiā et ordinē circa ip̄m. qm̄ pri⁹ grās egit p̄ tanto misterio. circa qd̄ d̄na b̄t opat̄ secreti et p̄ tanto b̄nficio ut corp̄ et sāguinē suū det nob̄. **Et** p̄ hoc oñdit. q̄ i sūptōe et an̄ sūptōz h̄ sac̄i. p̄exigē duo tio et oīo. ac mētis i deū eleuatō. In hoc et ēbuit nob̄ exēplū gl̄ificādi deū i oī bona īchoatōe. **Beda.** et sic de veteribz f̄m̄iandis egerat. sic q̄ d̄ nouis īcipiēdis grās agit. nob̄ p̄t exēplū ēbuzs i oī bo ni opis īchoatōe vel p̄fēctōe p̄fēz q̄ i cel̄ ē ē gl̄ifi cādū. **Deiñ** b̄ndixit dicēdo v̄ba q̄ sequūt. hoc ē cor. meū. hoc. s. q̄ sub sp̄e paīs videtis. qd̄ nūc d̄. et qd̄ nūc sūitis. qd̄ p̄ vob̄ et vñ r̄dēptōe tradeē ad flagellādū et crucifigēdū. **Ex** q̄ vñ. q̄ l̄y hoc nō de mōstrat sp̄z paīs simpl̄. nec corp̄ xp̄i simpl̄: s̄z corp̄ xp̄i sub sp̄e panis apparēs. **Un̄** et vñ q̄ nulla alia itelligat̄ b̄ndictō. q̄ sac̄oz v̄boꝝ platō. **Trā** mutatō at̄ fit i vltio īstātē plate oīois. **Un̄** l̄y hoc dem̄rat corp̄ xp̄i. n̄ p̄ tpe p̄ q̄ p̄ferē: s̄z p̄pleta oīoe ut cū d̄r hoc ē bonū v̄bū deuz t̄ie. **Et** tūc fregit. ut fm̄ **Beda** oñd̄t corp̄is sui fractōz. i. passionē nō s̄n sua sp̄ote et ope futurā frāgim⁹ et nos i signū q̄ fregerit. s̄z nihilomī iteger p̄manet. **Pane** ei in corp̄ xp̄i trāsubatō frāgi d̄r. n̄ q̄ corp̄ xp̄i qd̄ ite grū sub q̄libz p̄te manz frāgāt. s̄z acc̄ntia sub q̄to corp̄ manz frāgūt. **Dz** at̄ fractō fieri i tres p̄tes. i signū q̄ fract⁹ ē tripl̄ xp̄c. s. flagell̄ an̄ passionē. clauis i passiōe. lācea p̄ passionē. **Itez** p̄ tres p̄ tes eccl̄ie. nā pri⁹ p̄a notat sc̄fos i cel̄. sc̄da saluā tos q̄ sūt i penis. tertia t̄icta viuos q̄s adhuc bec vita sustētat i ēris. **Deiñ** dedit disc̄i. suis ad vsū. ut ad se paīs sp̄es p̄uerterēt. et ip̄i i xp̄m p̄uerterēt. **Un̄ Aug.** dictū ē a d̄no. **Nec** tu me mutab in te sic cibū carnis tue. s̄z tu mutaberis i me. **Et** ait acci pite et p̄medite. **Ubi** vtrāq̄ h̄ sac̄i īnuīt p̄mestio nē. sac̄ralē. s. et spūalē. ut accipiat̄ mente et corpe et p̄medat̄ fide et ore. ac gustēt et videāt deuotōe. qm̄ suauis ē d̄ns. ē ei māna i sapore d̄ns oē delectam tū et oīs saporis suauitatē. ac sibi īcorpozēt r̄cogi tatōe. **Suātē** i corde p̄tiū r̄dēptōis sue. **Nō** ē q̄ sic itelligenbū q̄ pri⁹ frāgēt et daret discipul̄. ac postea dicēt verba cōfēctōnis. s̄z magis ecōuerso: qz xp̄c dedit corp̄ suū cōsecratū apl̄is. et iō pri⁹ dixit ver ba p̄secratōis. **Per** ih̄m q̄ salus itēptat̄ bon⁹ platus xp̄i vicari⁹. et de sua subbitōzq̄ salute soli cit⁹ itelligit̄. hic accipit panē. cū diligēt̄ studet sac̄a scripturā. gr̄cias agit et benedicit: qm̄ deo attribuit eius diligētiā. **Frangit** aut̄ et bat. de uote p̄dicento eam. **Econtra** de ignorātē et negli gētē d̄r i trenis. paruuli pecierūt panē. et nō erat

q̄ frāget eis. Et accipiens calicē cū vino aq̄ mix-  
to passionē suā p̄signāte grās egit p̄ f̄tēptōe hūa  
no generi collata p̄ illā. nec n̄ i aduers⁹ q̄ aduer-  
sis. q̄ nō p̄ se: s̄z p̄ nob̄ hec tulit. mōstrās i hoc ut  
dñm laudē q̄n flagella vidē? q̄ grās agam? i oī tri-  
bulatōe q̄ significat i noīe calicis. vñ **Chriſt**. Grās  
egit. docēs nos q̄lī op̄et hoc mīsteriū p̄ficē q̄ e-  
rubescē nos q̄dēq̄ patimur cū grārū actōe ferre.  
vñ **Deba**. q̄ nībil dignū p̄cussione exhibuit. hūi-  
liter i p̄cussione b̄ndicit. ut hīc vīl3 oīdat. q̄d v-  
nusq̄sq̄ i flagello culpe p̄p̄e facē debeat. si ipe eq̄ni-  
miter flagella culpe aliene p̄tat. ut hīc et oīdat.  
q̄d i correptōe faciat subdit⁹. si i flagello positus  
p̄ri grās agit eq̄l. **Dem̄** b̄ndixit: dīcēs. h̄ ē sāguis  
me⁹. q̄. i. sub sp̄e vini appet. noui testam̄ti. i. q̄ ad  
nouī testam̄ti p̄firmatōz: q̄ sic vet⁹ testam̄tū p̄fir-  
matū ē i sāguīe aīaliū imolatorū. ita nouū testa-  
mentū sāguīe xp̄i ē p̄firmatū. i. q̄ appet excellen-  
tia nouī testam̄ti respectu veteris. Et addit. q̄d p̄  
vob̄ q̄ multis redimēdis q̄ i celestē hēbitatē itro-  
ducēdis: effūdet i r̄missionē p̄ccōz. **Dic** at p̄ mlti-  
tis efficiē: s̄z p̄ oībo sufficiē. q̄ sāguis xp̄i p̄ oībo  
efful⁹ fuit q̄tū ad sufficiētiā. s̄z n̄ fuit efful⁹ p̄ oī-  
bus q̄tū ad efficiētiā. q̄ n̄ oēs emūdat. q̄uis oēs  
emūbare sufficiēt. si fide et dilectōe ac sacro p̄ce-  
ptōe ututis ei⁹ attigerēt. **Dem̄** dedit eis dīcēs. Bi-  
bite ex hoc oēs. ut sitis passiōis mee rep̄ntatores  
i. imitami meā passiōē: q̄ nīl p̄paciāmi. nō cō-  
regēbitis. **Bibit** at ipe p̄rio sanguīe suū. iducēs  
eos etiā ad bibendū. Et notādū q̄ sic tūc. ita q̄ in  
p̄mitia ecclia hoīes q̄ misse intērerāt. sumebāt sa-  
c̄mētū unitatis. nūc at q̄ nō p̄nt oēs digne sumē  
sumūt aliud. saltē signū unitatis. i. osculū pacis.  
q̄d tradēs sacerdos q̄ dīcēs. Accipe vinculū pacis  
ist⁹. ac si dīcēt. sumite ex hoc oēs. vel accipite et  
diuidite inf̄ vos. **Per** calicē p̄secutio siḡf i sc̄ptu-  
ra. **Hic** calix sumit. paciēter tolerādo. q̄ dat alijs  
ab sile exhortādo. **Aduertēdū** at q̄ istud sac̄m  
sub duplici sp̄e. i. panis q̄ vini ē institutū. q̄z ordiāf  
ad corp̄is q̄ aīe salutē. vel ad significādū p̄fectā aīe  
refectōez. sic ex cibo q̄ potu fit p̄fecta corp̄is refe-  
ctio. **Sepat** tñ fit corp̄is q̄ sāguis p̄secratio. q̄z i  
passiōe fuit sāguis sepat⁹ a corp̄e. **Doc** at sac̄m  
institutū ē q̄si q̄dā mēoziale illi⁹ passiōis. q̄ iō p̄se-  
cratō corp̄is q̄ sāguis fit sub sp̄e b̄distictis. **Cōsi-**  
**derādū** tñ q̄ sub vtraq̄ sp̄e ē tot⁹ xp̄c idiuīf. i. cor-  
pus q̄ sāguis. ac aīa q̄ deitas. ac p̄ hoc vtrobiq̄ ē  
vnū q̄ simplicissimū sac̄m. aliē tñ q̄ alr. **Sub** sp̄e  
nāq̄ panis. ē tñ corp⁹ ex vi cōuersiōis vel sac̄ri.  
cetera at sūt ibi ex p̄comitātia reali seu naturali  
q̄ inseparabili. q̄ sāguis ē ibi p̄ p̄nexionē. q̄ aīa p̄  
p̄iūctōez. q̄ deitas p̄ vnionē. **Ista** ei q̄tuor nō p̄nt  
diuidi. nec abiuicē separi. **Silr** sub sp̄e vini ē tñ  
sāguis ex vi p̄uersiōis q̄ sac̄ri. cetera at ex p̄comi-  
tātia sūt ibi. **Et** licz i p̄mitia ecclia p̄ls sub vtra-  
q̄ coīcāret. postea tñ p̄uide ordiātū ē. ut n̄ coīcā-  
ret sub sp̄e vini p̄pter piculū effusiōis. q̄z sub sp̄e  
panis q̄dāmō sāguis accipit i q̄tū ibi p̄tinet. **Eu-**  
**charistia** itaq̄ formalit⁹ q̄ p̄fectissimē ē vnū sac̄m.  
materialit⁹ vō plā. q̄z ibi p̄currūt duo. i. cibo q̄ po-  
tus. et p̄ hoc q̄nq̄ ex p̄miti plurālī sic i collecta.

**Purificēt** nos q̄sū dñe sac̄ra q̄ sūpsim⁹. q̄ subbiē  
p̄ singulariter. q̄ p̄fa ut hoc tui corp̄is sac̄m q̄c.  
**Panis** q̄ppe sac̄m ē corp̄is. q̄ vinū sāguis. aq̄ vō  
q̄ apponit notat similitudinē. vel illi⁹ aq̄ q̄ fluxit de  
xp̄i latē. vel fidei ecclie. ut neq̄ xp̄c sū ecclia: neq̄  
ecclia sine xp̄o sit: s̄z ei⁹ carni q̄ aīe vnīat q̄ cōfor-  
me. **Et** iō vinū aq̄ mixtū offerē. ut oīdat. q̄z ca-  
put q̄ mēbra. i. xp̄c q̄ ecclia vnū corp⁹ sūt. **Sūt** at  
tria i sac̄ro isto p̄sideranda. vnū q̄ tñ ē sac̄m. i.  
sp̄es visibil⁹ panis q̄ vini. alt⁹ q̄d ē sac̄m q̄ res. i. ca-  
ro xp̄i p̄pa q̄ sāguis. tertiū q̄d ē res q̄ nō sac̄m. v3  
mistica xp̄i caro. i. ecclie unitas. **Res** q̄ significata  
q̄ p̄tēta i hoc sac̄ro. ē vep corp⁹ xp̄i q̄d traxit d̄ o-  
gīe. res nō p̄tēta. s̄z tñ significata ē corp⁹ xp̄i mi-  
sticū q̄d p̄iungit capiti p̄ caritatē. **De** hoc corp̄e  
xp̄i mistico. i. vitate ecclie. dictū ē sup̄ de v̄bis dñi  
p̄ q̄b̄ q̄dā retro abiēt. **Est** et corp⁹ dñicū sac̄m  
icarnate dīnitatis. **Aug.** illō corp⁹ visibile q̄ pal-  
pabile. sac̄m ē inuisibil⁹ forme. i. panis celestis q̄  
viuūt āgeli. **Cū** em̄ nībil gessit i corp̄e aīa xp̄i nisi  
q̄ntū v̄bū cui vnita ē i spirabat: q̄s nō iudic3 cor-  
p⁹ ē sac̄m i h̄itātis deitatis: **Et** itē. xp̄i visibilis  
forā nob̄ mō inuisibil⁹ res ē visibil⁹ sac̄ri altaris. q̄  
inuisibil⁹ forā celestis panis q̄ viuūt āgeli. res ē vi-  
sibil⁹ q̄ palpabil⁹ foīe xp̄i. **Est** ita xp̄c q̄ sac̄m q̄ res  
sac̄ri. **Multa** mirabilia sūt i hoc sac̄ro. **Primū**  
q̄ ibi ē corp⁹ xp̄i i tāta q̄ntitate. sic fuit i cruce. et  
sic iā ē i celo. nec tñ excedit illi⁹ p̄ue foīe f̄minos  
vel q̄ntitatē. **Un̄** mixt⁹ ē q̄uo sub tāmodica sp̄e tā-  
tus hō lateat. **Secūm** ē q̄ ibi sūt accētia sine subie-  
cto. **Quia** ei i dēū nō cabit accētis. iō accētia q̄ p̄  
us erāt i subiecto. i. i pane. postea sūt sū subiecto  
**Tertiū** ē q̄ panis ita p̄uertit i corp⁹ xp̄i. q̄ tñ nō ē  
materia corp̄is nec et aīe. **Quartū** ē q̄ corp⁹ n̄ au-  
get ex mltay hostiay p̄secōe q̄ ecōuerso nō mi-  
nuīt ex eay sūptōe. **Quintū** ē q̄ itē corp⁹ sūl i plu-  
ribus locis. i. sub oībo hostijs p̄secratis ē. **Deo** ei cō-  
uenit eē vbiq̄ simplr q̄ppe. creature vō i loco vno  
tñ eē. corp⁹ vō xp̄i medio mō b3 se. **Cū** ei sit crea-  
tura nō b3 cōe q̄ri creator i hoc q̄ sit vbiq̄. cū vō  
sit vnū dīnitati. b3 i hoc alia corpa excellere ut  
sit i sel possit i pluribus locis eē. sub isto vīl3 sac̄ro  
**Sextū** ē. q̄ cū diuidit hostia. nō diuidit xp̄i cor-  
p⁹: s̄z sub q̄libet p̄te tot⁹ ē xp̄c. **Un̄** fractura hec in  
forā ē panis. nō i xp̄i corp̄e. q̄z tot⁹ xp̄c idiuīsus su-  
mit sub q̄libz p̄te. **Sic** itēgro speculo tota q̄ vnica  
forā relucet i tota. q̄ i fracto speculo sit vñ q̄ ei⁹  
dē foīe nūero. q̄ tot⁹ itēgre forme ad quālibz spe-  
culi fracturā r̄flexio. **Septimū** ē q̄n tēnef hostia  
i maībo q̄ v̄ ocul. corp⁹ xp̄i nec tāgīt maībo nec  
v̄ ocul: s̄z hoc totū tñmō circa sp̄es agīt. sicut q̄  
q̄n diuidit. **Octa.** ē q̄ cū nō sit ibi panis v̄ vinū tñ  
accētia eūte h̄nt effectū quē pri⁹. ut faciare ine-  
briare q̄ h̄mōi. **Nonū** ē q̄ statū cū desinūt ille sp̄es  
tūc et ibi desinūt eē corp⁹ xp̄i q̄ sāguis. **Hugo.** q̄  
dīu sens⁹ corp̄is afficit. corp̄is p̄ntia n̄ auferē. s̄z  
deiceps xp̄c trāsīt de ore ad cor. q̄ man3 v̄t ac p̄n-  
tia sp̄alis tñ. **Et** licz p̄ sūptōez desinat ibi eē cor-  
p⁹ q̄ sāguis xp̄i. caue tñ b3 coīcās ne p̄ coīonē spū-  
at. maxie aī p̄mestione i loco imūdo vel vbi pos-  
sit sputū pedib⁹ p̄culari. q̄ hoc p̄p̄ piculū q̄ ob re

## De sermone

uerentia tati sacri. Tadez qd dñs i amoris re-  
corbatōez subiūxit. Doc. f. sacm facite. i. cōfite  
vel celebrate. accipite qd dñs. i. i passionis  
mee p̄mōratōz. qz eukaristie p̄fectio ē qdā dñice  
passiōis remōratō. Doc ex pōit apls dīcēs. Quo-  
tīenscūqz māducabitis panē hūc q calicē bibetis  
mōrtē dñi anūciabitis donec veniat. f. ipe dñs ab  
iuditū. Pascha ei legale fuit i p̄figuratiōe pasche  
futuri. f. euāgelicū fuit i p̄mōratōe p̄fite. f. passio-  
nis xpi. In mēoriā g illi bñficij iexp̄ssibil. xpc isti-  
tuit sacm altaris: dīcēs. itaqz hoc facite i meā cō-  
mōratōz. ordīauit eos i sacerdotes. q dōit eis po-  
testatē p̄ficiēdi sacm corpis q sāguis sui. Doc igē  
colit ecclia passūqz xpm reēctat. cū illō corp dñi  
p̄secrat. q sacerdos cūz leuat corp dñi rep̄ntat. q  
xpc i cruce sit leuat. Alō ei ē corp qd i ipe sac-  
uit: qd crucifixū ē. q mōri sustinuit. Doc ē illō me-  
monale. qd aīaz g tū cū ipm suscipit māducando  
q bibēdo vel eē fidelī meditādo. b3 totā ignire q i-  
ebriare. q i ipm dñm p̄ amoris q deuotiōis vehemē-  
tia totalī trāsfozare. Nihil ei mai⁹ cari⁹ dult⁹ vel  
utili⁹ nob reliqre potuit q seipm. Ipe nāqz quē i  
sacro altaris hodie p eū istituto sum⁹. ille itē ē q  
de v̄gie i carnat⁹ q nat⁹. vbera ei⁹ sūxit. q p te cru-  
cifix⁹ mōrtē sustinuit. q resurgēs q ascēdēs sedet  
a dextris dei. Ipe ē q creauit celū q terrā. q qub  
nat q moderat vniuersa. Ipe ē a q depēd3 sal⁹ tua  
i c⁹ volūtate q p̄ate ē tibi dāe pabisi glīaz. Ipe i  
tali hostia modica sic oblat⁹ tibi qz ex h̄t ipe dñs  
ihs de q loqmur. fili⁹ ē dei viui. An excellēt euka-  
ristia. i. bona grā dī. qz i hoc sacro nō tñmō au-  
gntū ē dñtis q grē. f3 ipe tot⁹ sumit q ē fōs q orī  
go totī grē. Hiero. Hāc vltīaz mēoriā nob reliqre  
quē admodū siqz p̄gre p̄ficiēs aliquod pign⁹ ei  
quē diligit: relīqre. ut qciēscūqz illō viderit. possit  
q ei bñficia q aicitias mēorari. Quē si ille p̄fecte  
dilexerit. sū igēti illō desiderio vel fletu n̄ p̄t vidē  
Iō hoc saluator ēdibit sacm. ut p hoc sp̄ p̄mōre  
mur. qz p nob mortu⁹ ē. Nā q iō cū accipit a sacer-  
dotib3 p̄monemur. qz corp⁹ q sāguis ē xpi. ut n̄ si-  
m⁹ ingēti tātis ei⁹ bñficijs. **hec Hiero.** Institutū  
ē igē hoc sacm altaris. p̄rio i recordatiōem dñice  
passiōis q libatōis. scōdo i signū p̄cipue dilectōis q  
imitatiōis. t̄cio i robur p̄firmatiōis 3 lapl⁹ hūane  
ifirmitatis. qzto i purgatiōz spūs hoīs q nutritiū  
tū vite spūal. qnto i viaticū p̄ntis p̄grinatōis. se-  
p̄to i pign⁹ q arrā h̄nde hēditatis. septio i r̄mediū  
satisfactōis p p̄ctis. An sāguis xpi corp⁹ q aīaz li-  
nim⁹. qz sāguis agni sup vtrūqz postē dom⁹ libera-  
uit hebreos ab angelo exēmiatore. In hoc at  
sacro duo reqrūt ex pte recipiētis. f. desiderū cō-  
iūctōis ad xpm. qd amor facit. q r̄uerētia sacri. q  
ad donū tioris p̄tin3. Primū ab q̄ttidiā h̄ sacri  
frequētatiōz iuitat: f3 scōm reēbit. An si aliqz ex-  
p̄metālī cogscēt ex q̄ttidiā sūptōe feruorē amo-  
ris augeri et reuerētiā n̄ minui. tal debēt q̄ttidie  
coicare. si at sentiret p̄ q̄ttidiā frequētatiōz r̄ue-  
rētiā minui q feruorē n̄ mltū augeri. tal debēt in-  
terdū abstinē. ut cū maiori reuerētiā q deuotiōne  
postmodū accedēt. An q̄tū ab hoc vnusqzqz ē suo  
iuditio reliquēb⁹. Mob⁹ at sumēdi eplī diuidiē

## domini

Comestio ei alia fit ore q ē sacral. alia fit corde et  
ē real. alia fit ore q corde. i. altero sacm. in altero  
res sacri. Sola sacral tñ maloz ē. q et si sub visi-  
bili sp̄e elem̄toz corp⁹ xpi accipiāt tñ qz nec vere  
credēt nec diligēt. panī celesti cōmuni n̄ p̄nt. Sola  
real tñ bonoz ē. q et si sub visibili sacro carnem  
xpi n̄ sumāt. tñ fide q dilectōe panē celestē mādu-  
cāt q ei cōmūit. **Aug.** qd pas tētes q dētrē. Cre-  
te q manducaſti. Real bō q sacralis comestio iū-  
gūf. cū accipiēs i pane qd pepēdit i lig. accipiēs  
tes i calice qd manauit de latē. ptingūt mēte vsqz  
ad esū paīs vite. Oris i q p̄ceptō q icorpatō sacm  
ē p̄mestōis cordis. q māducam⁹ cū dñō carnē suā  
q bibi⁹ cū eo sāguinē suū. hoc ē p̄ efficacīā carnis  
sue q sāguis sui. manem⁹ in eo q ipe in nob. Itaqz  
aliq accipiūt corp⁹ dñi ad mōrtē. qz n̄ attingūt pa-  
nē vite. aliq accipiunt ad vitā qz adunūit cū v̄bo.  
**Crif.** credim⁹ itaqz qm⁹ q nūc illa cena ē. i. q i ipe  
recubuit. nihil ei illa ab hac differt. Neqz em̄ hāc  
q̄tē hō opat illā at ipe. f3 hāc q illā ipe. Cūz g sa-  
cerdotē dātē tibi videris n̄ sacerdotē estia eē q hoc  
facit: f3 manū xpi eē q extēdit. Sic igē cū bapti-  
zaris n̄ ipe sacerdos baptizat. f3 de⁹ q detinet tuū  
caput iuisibili v̄tute. ita q nūc. **Null⁹ itaqz** Judas  
assit. null⁹ auar⁹. null⁹ iūan⁹ accedat. null⁹ cru-  
del⁹ q imicor. null⁹ v̄l r̄imūb⁹. siqz n̄ ē discipulus  
discedat. Nō r̄cipit eos q n̄ sūt tales hec mēsa. cū  
discipul⁹ ei meis ait facio pascha. hec ē illa mēsa.  
q nihil mī illa h3. **Hoc** illō ē cenaculū v̄tūc fūit  
hic ad mōrtē oliuaz exierit. **Ex am⁹ et nos i man⁹**  
paupm. **Hec** ei regio mōs ē oliuaz. oliue ei sunt  
plātate i domo dñi. i. paupm mltitudo. stillat ole-  
um qd h̄ ē v̄tile nob. Ita ei q dēspitiū hēbim⁹. et  
mltā assuem⁹ mercedē. **hec Crif.** Scōm bebā. si  
quē mouet cū cenat⁹ saluator apls suoz corp⁹ ac  
sāguinē ēdibit. qre nos ieiuni eatē sacra p̄cipiā  
audiat qz tūc ncē erat t̄picū pascha p̄ p̄uari.  
q sic ad verū pascha trāsire. ac vere pasche sacra  
substitui. nūc at i honore et p̄ r̄uerētia tati sacri  
placuisse mgris ecclie. p̄rio nos dñice passiōis p-  
ticipatiōe muniri. q spūalib3 epul⁹ faciri. deū ter-  
renis dapib3 corp⁹ refici. Sūt at tria sacrificij ge-  
nera. vnū dñici corpis. alter p̄riti cordis. tertū  
mortificate carnis. Optz g sacrificiū hūilitatis p-  
cedē i mēte. afflictōis i carne. ut duotū hēat i dñi  
ci corpis p̄fectōe q r̄ceptōe. **Appropiā** nūc q tu ad  
hāc cenā medicās. ut elinā ipe accipias. ad qd te  
hortat **Ansel. dīcēs.** Jā nūc ascēde cū eo i cena-  
culū stratū ḡnde. et salutaris cene inēsse delitij  
ḡtulare. **Alcat** verēcūdiā amor. tiorē excludat af-  
fect⁹. ut saltē de micis mēse illi. elinā p̄beat medi-  
cātī. vel alōge sta. q qī paup atēdēs i diuitē. ut a  
liqz accipias extēde manū. famē lacrimis pte. **hec**  
**Ansel.** Cena dñi olī i māna p̄figurata fuit. qd  
de⁹ filijs isrl i d̄f̄to debet. Debit iudeis figurā veri  
paīs. f. panē materialē q tpalē. nob aut vitatē. f.  
supsubalē q r̄nalē. Māna creatū fuit a deo i celo  
aereo. f3 paīs nob dat⁹. f. xpc descēdit d celo vero  
Cena dñi et p̄figurata fuit in agno paschali. quē  
de⁹ p̄rio p̄cepit filijs isrl māducāe. qn̄ decreuit eos  
d captitate egiptiaca liberare. Ita xpc sacm eu-

karistie tunc primū instituit. qm̄ nos a diabólica potestate eripere voluit. Qm̄ filij isrl̄ agnū pascale mā ducabāt succicti erāt. baculos ī maibz tenebāt. et stabāt. Ita coicātes dñt esse succicti p̄ mētis et corpi castitatē. et tene baculos p̄ recte fidei firmitatē. Dñt eē erecti stare ī bona vita quā ī choauerūt. et n̄ se itē reponē ī lutū d̄ q̄ iā surrexerūt. **Agnus** p̄ me debaf cū lactucis agrestibz. q̄ sūt amare. et nos debet corpi dñi māducare cū amara p̄tritōe. Qui comēdebāt agnū tenebāt pedes suos calciare. sic coicātes dñt pedes suos. i. affectus et desideria custodire. cauēdo ne aliq̄ maculē sorte. **Agnus** paschal̄ n̄ fuit coctus aq̄: s̄ assatus igne. et māducās d̄z eē ignis caritatis. **Xpc** rex et sacerdos verus eukaristia s̄b sp̄e panis et vini debet. et hoc sacm̄ instituit qd̄ olim melchisedech rex et sacerdos dei altissimi figurauit: q̄ p̄pter xpc sacdos s̄m ordinē melchisedech appellat̄ q̄ hoc sacm̄ ī oblatōne melchisedech p̄figurabat̄.

**Facta ē** at̄ et p̄tē. i. discipulos. q̄s eo rū vidēt eē maior. **Ubi** sciēdū. q̄ cū apli audiuēnt xpm̄ p̄dicatē dñi ad mortē. ceperūt q̄rē iter se q̄s eoz eēt maior. i. aptior et pueniētiōr ad p̄cedēdū alios loco xpi. et ad tenēdū ei locū. **Et** iō xpc d̄ hoc eos docuit. v̄z q̄ ille eēt ab hoc aptior. q̄ eēt v̄būlior. reuocādo eos ab affectu supbe dñatōis et p̄mat̄ exēplo fgū gētū. et p̄ dñi dñoz t̄renoz. **Gē** tiles ei et t̄reni dñi appetūt p̄matū. dñanē subiectis et bñfici vocat̄. q̄ bladi s̄mōes a subditis eis offerunt. **Ubi** dñs nolēs discipulos suos imitari: subiungit. vos at̄ n̄ sic facē debetis: s̄ q̄ maior ē ī vob̄. s̄ p̄tutū excellētia. fiat sic minor p̄ hūilitatē. et q̄ p̄cel̄ sor. s̄. dignitate v̄l eē sc̄ritate. fiat sic mīstrator hūili sui reputatōe. vel hūil̄ offitij executōe et exhibitiōe p̄ loco et tpe. **Sz** heu hodie mlti hñtes nomē xp̄ia. noz. gētiles imitat̄. appetēs p̄matū hñe et subiectis dñari. seq̄ ab eis supuacuis laudibz extolli et bñfici vocari. **Spāl̄** at̄ ī eccl̄a fit frequē p̄tē p̄ dignitatibz obtinēdis. et n̄ solū inē sc̄lares: s̄ et inē fligiosos. sic canes p̄tēdūt ad obtinēdū os carnis plenū et medull̄. p̄p̄ qd̄ viliores canibz vidēt qdā fligiosi. q̄ p̄tēdūt p̄ offitij p̄sidiū. cū tñ nihil hēant ane p̄u nisi miseria et laborē. **Et** q̄ monuit discipulos ab hūilitatē. supbia seclariū dissuadēdo. p̄nt facit hoc eos ab sui exēplū inuitādo. Nā s̄m iudiciū hūanuz maior ē q̄ recūbit q̄ q̄ mīstrat. licz s̄m iudiciū dei sepe sit al̄. ipe at̄ q̄ dñi ē mūdo ī medio eoz ē sic q̄ mīstrat quibz maior sit eis ut eē iā ī lotōe pedū ipo rū onderat et iō ē imitād̄. **Et** ex hoc itēdit p̄cludere q̄ ille ē aptus ad succēdēdū sibi ī fgimie eccl̄e. q̄ ē fūdat̄ ī vera hūilitatē. **Et** ei hūilitatē supbia curar̄z ipe deus ab nos descēdē et hūil̄ fieri voluit. ondes exēplo. q̄ merito eū imitādo hūiliari debeat et hō. vñ.

**Aug.** Quid supb hō? **De** p̄p̄ te hūil̄ fact̄ ē. **Pude** ret te fortasse imitari hūilē hoiez. saltē imitāe hūilē deū. **hec Aug.** hūilieris ḡ mīstrādo et abiectiora mīstria et q̄ alij dēdignat̄. letat̄ cū op̄ ē suscipiēdo.

**Ait** ihs. oēs vos scādalū paciēti ī me et̄. **Pre** dicq̄ passuri s̄. ut cū passi fuerit ne d̄speret salutē s̄ agētes p̄niaz liberet̄. **Scāda.** ei dubitatōis passi sūt. dū q̄ ī potētē teneri. ligari et duci videret̄. **Et** si gnāter dīc ī nocte. q̄ q̄ scādalū paciūt ī nocte et ī tenebris sustinēt. et ipi apli ī aduersitate dñm reliq̄

rūt. **Petrus** at̄ q̄ ceteris seruētiōr erat. qd̄ ihs p̄dixit p̄uitēdo. ipse denegat amādo. **Et** rñdēs ait. **Et** si oēs scādalizati fuerit ī te. ego nūq̄ et̄. **Infirmus** volūta te iactat suā volūtatē: s̄ n̄ vires cogitēs. glo. p̄sci? **De.** p̄ntis affectus: s̄ nesci? futuri cal̄. n̄ credit se ab eo posse d̄ficē. **Intātū** petr̄ affectu et caritate xpi effēbat̄. ut et ībecillitatē carnis sue et fide v̄boz xpi n̄ p̄tuef. **Sz** n̄ mētē. q̄ credit v̄p̄ eē qd̄ p̄mittit. et sic ī m̄te h̄z. **Mētē** at̄ q̄ falsū voce f̄t cū volūtatē et intētiōe fallēdi. **Dixit** tñ falsū. q̄ accidit dñi. **Coiter** ei accidit. q̄ illi q̄ alijs ī d̄tute se p̄fērt. **ēpi** alijs cadūt **Rñdēt** ei ihs. amē dico tibi. q̄ tu hodie ī hac nocte p̄usq̄ bis gall̄ vocē d̄berit. ter es me negat̄. **Dico.** petr̄ d̄ ardore fidei p̄mittēbat. et saluator q̄ de futu ra nouerat. **hec hiero.** Nēo ḡ ī se nēo ī viribz suis cōfide pt. q̄ oīs p̄stātia oīs d̄t et fortitudo. n̄ hōis se b̄ dei ē. **Deba.** q̄ sol̄ nouit qd̄ sit ī homīe. ne q̄s fidelitū suo vel de statu incaute p̄fidat. vel de casu incauti b̄s fidat. q̄ de modū tps ac nūez negatōis ei p̄bic. vñ et remigi. **Moral̄** īstruimur. ut q̄ntū p̄fidi de ardo re fidei tātū timeā de carnis fragilitate. **Itē** d̄vuz dñi de negatōe petri. marc̄ ut p̄missū ē plenū ceteris exp̄sit. **P̄** p̄mā ei negatōz petri statū gall̄ cātavit et an̄ scdm̄ gallicatū bis itē negauit. et ita t̄na negatō petri an̄ p̄mū gallicatū ē inchoata. et an̄ scdm̄ p̄pleta. **Alij** d̄o euāgeliste dicēs. p̄usq̄ gall̄ cātet ter me negab. de inceptōe t̄ne negatōis agūt. i. t̄nā negatōz ichoab: s̄ marc̄ d̄ p̄pletōe ei sc̄psit. **Et** ait illi petr̄. **Et** si optuerit me mori tecū n̄ te negabo. **Intellexit** ei q̄ t̄iore mortis p̄dicet eū eē negaturū. et ob hoc dicebat. q̄ licz piculū mortis iminēt. nullo tñ mō ab ei fide diuelli possz. **Sūl̄.** i. eodē amore et feruore. et oēs discipuli d̄ixerūt. ac feruore ītrepidū on d̄ert. et p̄ ardore m̄tis dānū mortis n̄ timuerūt. s̄ n̄ p̄ seuerauerūt. q̄ vana fuit p̄suptō hūana s̄ p̄tētiōe di uia. **Crif.** **Dic** ḡ magnū disci d̄og. q̄ n̄ sufficit desideriū hōis n̄ dīno aliq̄s pociat̄ auxilio. **Et** nota q̄ mltiplex ē rō. q̄ de p̄misit petz cadē. **Pria** ut n̄ l̄ te se p̄sumat. scda ut pl̄ xpo q̄ sibi q̄sq̄ crebat. t̄tia ut p̄mēt ei audaciā. q̄ta ut alij exēplo eī īstruerēt. hūanā fragilitatē excogitātes. et dei vitatē. q̄nta ut pe. alij p̄lati discerēt. q̄l̄ subditis p̄pati debe rēt. **lex.** ut error hēticor̄ p̄fūdēt. dicētiū q̄ caritas semel habita nō amittit̄. nec amissa itēz haberi p̄t cui cōtrariū oīno in Petro patuit. **Oratio.**

**O** die ihu q̄ trāsiēs d̄ hoc mōdo ab p̄iez p̄ q̄ ce nasti. cor. tuū et sāguī. discipul̄ ob tui mēoriā debisti. et nob̄ sumēdū reliq̄sti. placuitq̄ tibi ut tuo refecti corpe et potati sāguīe. eē os de ossibz tuis. et caro d̄ carne tua. **Peto** ḡ dñe et obsecro. p̄ tucē b̄ ineffabil̄ sacri. ut dignū me facias grā tua. et tāta redēptōne n̄ frauder. et fac me tāti mīstrij tua miseratōne p̄cipiē. ut p̄ p̄ticipatōez veniā merear p̄c̄tor̄ optatā. et grām p̄ficiēdi in fide spe et caritate p̄cipiā: et ab gaudia sempiterna p̄tingā. **Amen.**

**De sermone domini in cena. Capi. LVII.**

**C**irca quintū v̄o ad omēm cumulū sup̄fluētē. at̄ tē alia d̄ictōis insignia. **P̄** egressū ei iude. cuz. s̄. mūbi cum mūdatore remāssissent. et post alia sup̄abicta. domini ihs discipulos p̄solādo. fecit eis

sermone pulcherrimū. ignitis plenū carbonibz. bul  
cebis et amoris. s. vobis dulcissimis d. celi melle mel  
litis et de dei luce luminosis. quē scripsit Iohes spaliē  
a deo dilectus et his potat. Ansel. Tūc demū diuī  
nissimi eloquiū vberriā iundat. pūet ille sacer  
ex ore tuo dñe potat. Siq̄tē corruptus ille vter  
foras missus fuerat. quē b'lipidissimi liq̄is ifusio  
ne sciebas idignū. Ex b'at sermōis ornata ac ve  
nerāda et utili magnitudine. qnq; meditāda princi  
palit' assume. Primū q̄lit' p̄dicēs discipul' discēs  
sū suū. p̄fortat eostē. Dicebat nāq; Filioli abhuc  
modicū vobiscū sū. i. modico tpe. s. vsq; ad captōz  
vel mori. qz tūc fuit eis subtractus. vel s'm q̄bā vs  
q; ad ascēsiōē. qz vsq; tūc appuit eis corporaliter  
Dicēs at filioli. oñdit teneritudinē aicitic et dile  
ctōis ad eos. Diminutia ei s'm Pristianū aliqñ p  
familiaritate et amore dñi. Sic ḡ nūc eos vocat p  
amoris teneritudinē. qz cū aīci abīuicē recedūt. af  
fectu amoris maxie inardescūt. Et iterū. Abhuc  
modicū. s. tps erit. et mūd' me iā nō videt. i. ama  
tores mūdī. Vos at videbitis me. et boni q̄bā cete  
ri. qz sol' bonis p' resurrectōz appuit in carne. Et  
iter. Nō turbet cor vrm. s. de meo recessu p mor  
tē. cū sit ad meā glificatōz. et spūscī missionē. Et  
i hoc docemur nō turbari de nris aīcis i p̄fessōe  
fidei decibētibz. nā ē via ad eoz glificatōz. et nram  
subuētiōē. qz aīci nri exītes cū deo. multo plus  
nos iuuat p̄nt. q̄ viuētes i mūdo. Nō turbet inq;  
cor vrm. qz dixi me moriturus: s; stabilia fide cre  
dētes me resurrectur. neq; formidet p̄p̄ tribulatō  
nū instātiā. ne dimittatis fidei p̄stātiā: s; p̄ue  
rate fortes vsq; i finē. Dñs iēdebat aīos discipu  
loz p̄fortare p̄duo. s. p̄ vñ qd iminebat in p̄nti.  
qd erat ei' passio. et aliqd qd timebat futur. s. sup  
uētura ei' tribulatō. Un' dicit eis. Nō turbetur et  
tristet cor vrm. s. de malo p̄nti q̄tū ad p̄mūz. neq;  
formidet et timeat. s. de futuro q̄tū ad scdm. Credi  
tis i deū et i me p̄ nris credite. q̄ sū de' et quē eē cō  
fessi estis deū. Unū supponit. s. fidē eoz in deū. hac  
ei iā instituti erāt p̄ eū. et aliqd p̄cipit. s. ut credāt in  
ipm. qz ē de' et nō hō tm. s'm Augu. Ne mortē xpi  
tāq; hoīs timerēt. et iō turbaret. p̄solat eos et se  
deū esse p̄stās. q̄ possit hoīez suscitare. In domo  
p̄ris mei māsīdes mltē sūt. i. diuerse p̄ticipatōnes  
bēitudis. qz s'm dñas meritor. sūt et distinctōes p̄  
mior. q̄i. b. Jam certi estis de passiōe mea. et tñ a  
me expectate vitā etnā. s'm Aug. merito turbabā  
tur. qñ q̄tē fidetiori dictū erat. q̄ negaret dñm. s;  
cū audiūt de māsīonibz celi. a p̄turbatōe īcreant  
certi p' picula se apd dñm māsīuros. qd significāt  
mltē māsīdes. Et iter. Elato pare vob locū. tam  
pulchrū. tādelectabilē. moriēdo. resurgēdo. i celos  
ascēdo. Et iter. Venio i iuditō appendo. et acci  
piā vos ad meipm. ad bēitudinē corpis et aīe. ut  
ubi ego sū et vos sitis. s. i etna bēitudine. Jā ut di  
xerat pate erāt māsīdes. s. i p̄destinatōe. s; tñ ab  
huc pante erāt ab eo receptōis ope. et ab ipis me  
ritoria opatōe. O dñe para qd pas. nos. s. tibi et  
te nob. ut sit mltitudo māsīonū p diuersitate me  
ritoz. Ali' pl' ali' min' p̄ticipes tui erim'. Et ite  
rū. Nō reliquā vos orphanos. i q̄ idicat se eē p̄ez  
ill'. vado. et veio ad vos spm̄scm mittēdo. Idoc at

hic ne putaret spm̄ mittē sine se. Et iter. Pacē. s.  
p̄coris relinq; vob. q̄ ēplex ē i hoīe. s. ad seipm. ab  
deū et ad primū. pacē meā. s. etnitatis dō vob. si i  
pace priā p̄seueraueritis. s'm Au. pacē nobis re  
linq; i hoc seculo. q̄ hostē vicam'. et q̄ nos iuicez  
diligā'. Pacē suā dabit nobis i futuro. qñ sñ ho  
ste et sine dissētiōe regbim'. Et bñ dicit pacē meā.  
ab distinguēdū pacē scōz. a pace mūdī. q̄ magis  
ē appens et ficta q̄ vera. Un' subiūgit. nō quō mū  
bus dat ego dō vobis. qz mūd' dat carnal'. ego  
spūal'. mūd' t'pal'. ego etnāl'. mūd' exteri'. ego  
iteri'. Et iter. si diligētis me. gaubētis utiq; d re  
cessu meo. qz vado ad exaltatōz meā. s. qz vado ad  
p̄ez q̄ maior me ē. Aug. qz nature hūane ḡtulā  
dū ē. eoz sic assūpta ē a vbo vnigēto. ut imortal  
p̄stutē i celo. atq; ita fieret ēra sublimis. ut in  
corruptibil' puluis sedēt ab dextera p̄ris. q̄s nō h  
gaudeat. q̄ sic diligit xpm. et suā naturā iā imorta  
lē ḡtule i xpo. atz ipm spet futur eē p xpm. Et  
iter. Expedi. i. utile ē vob ut ego vada. s. ad p̄ez  
ascēdo. ut spūal' me cogscatis. et carnal' iā me  
nosse desistatis. ne vbo carnē facto q̄i lacte p̄tenti  
sitis. Et vere expedi. si ei nō abiero. pacit' n ve  
niet ad vos. si at abiero mittā eū ad vos. Si hac  
carnalē dilectōz a vob abiere nō fecero. nō eritis  
digni ut pacit' veniat ad vos. q̄biu ei de me car  
nalit' scietis. n eritis p̄donei ut spm̄scm recipia  
tis. Nō q̄ possit i ēra n possz dare. s; qz illi nō sūt  
p̄donei accipe. nisi eū s'm carnem nosse desistat. q̄  
magis spūales effecti. magis ad celestia i āplectē  
da ei' deitate ābelāt. Intātū ei mūd' ē spūs. q̄ in  
nullo q̄scit: nisi i eo q̄ oīno ē spūal'. nullo carna  
li solatio īpedi'. Ber n. Delicta ē bina p̄solatō. et  
nō dat admittētibz alienā. Dugo. Idcirco nimiz  
dñs ihs discipul' se subtraxit corpāl'. ut eū discē  
rēt amae spūal'. Ascēdit siq̄tē i celū. ut corba p'  
se t̄bēt. ut dilectō p̄gēt p' dilectū. S; et vsq; hodie  
xpc aīcos suos q̄i q̄bā corpālī p̄ntia p̄solat i scri  
ptura sac et ecclie sacris. atz alijs visibilibz exerci  
tijs ḡtutū. q̄z aliqñ disp̄satorie b̄f̄tbit vñ. ut spi  
rital' amoris dulcediez tātopuri' p̄cipiāt. q̄ nūbil  
foris hnt et i ope v̄tutis ad qd mēte suā p̄iētiēz  
effūdāt. hec Dug. P̄sābū ḡ ē. qz si p̄ntia carnis si  
lij dei īpedi spūs īceptōz. q̄nto magis carnal' affe  
ct' i nob īpediat eādē. Idoc et his filia eis dicebat:  
q̄ corba ipoz total' penebāt. n ei de suo discessu  
aliqd pacifice tolerare poterāt. Secdo circa sermo  
nē meditāris. q̄l' cordial' et istāc dñs ihs instruxit  
discipulos p̄libz vicibz i caritate suāda dicēs. Mā  
datū nouū dō vob. q̄. s. disp̄siti ad meā seq̄lā eri  
tis. vñz ut diligatis iuicē sic dilexi vos. hac ei via  
seq̄nd' ē dñs. Nō dē nouū q̄tū ad subaz. qz fuit da  
tū i veteri lege. q̄ ē p̄cipit p̄rios diligē. n tñ p̄eis  
mori: s; dē nouū q̄tū ad mādati forāz. sic ipe dile  
xit nos. q̄ ē mori digt' ē p nob. Un' mod' īnouā  
bi vinū vet' ē qñ amisit colorē et saporem. ponēdi  
ipm cū vino nouo et forti. qz ibi recipit colorē et sa  
porē ex feruore vini. et sic bñ īnouari. Mādatum  
d dilectōe fuit vald' ātiquū. et iā q̄i nulli sapiebat  
iō passio xpi i q̄ fuit max' feruor dilectōis. q̄i vi  
nū fortissimū illd mādatū īnouauit. Dñ et nouū  
mādatū ab effectu. qz aīaz īnouat et hoīez nouū

facit. dilectio ei tal' pfert nouitate ⁊ aufert vetu-  
statē. **Et iterum.** i. hoc. f. sig' q' i meo pprio caracte  
g'fēt oēs apte. q' mei estis discipuli. discipulis me-  
is ibuti. ⁊ de scola mea instructi. n' si demōia eicis-  
tis. vel alia sig' faciatis. s' si dilectōz hūeritis ad-  
uicē. **Hoc ē ei qd maxie dīderat dñs.** Quicūq' cō-  
nūerat militie alic' r'gis. b'z ptare ifignia ei'. **In-**  
signia at' xpi sūt ifignia caritatis. q'cūq' g' vult ā  
nūerari militie xpi. b'z caritatis caractē ifigniri.  
**Aug. tāq. di.** Alia mūera mea hnt vobiscū et nō  
mei. nō solū naturā. vitā. sēfū. rōnez ⁊ eā salutē q'  
hoīto pecoribz coīs ē. verūet sacra pphetiā. sciē-  
tiā. fidē. distributōz rep' suaz paup'ibz ⁊ trahitōz  
corp'is sui ut ardeat: s'z qm caritatē n' hnt. ut cym  
bala cōcrepāt. nihil sūt. nihil eis p'fest. **Hic ē fons**  
cui n' coīcat alien'. i. dilectō sola discernit inf' fili-  
os dei et filios dy'a. **Signēt se oēs sig' crucis xpi.**  
rūdeat oēs am'. canct oēs allia. baptizēt oēs. in-  
trēt ecclias. faciāt pietas basilicaz. n' discernūt fi-  
lij dei a filiis diaboli nisi caritate. **Quicq' vis ha-**  
be. hoc solū si nō hēas nihil tibi p'fest. alia si n' ha-  
beas. hoc habe. ⁊ i plesti legē. **hec Au. ⁊ iterum.** **Hoc**  
ē pceptū meū ut diligatis iuicē sic dilexi vos. i. ut  
diligatis ope. ut qd tibi vis fieri facias altēi. ⁊ qd  
tibi n' vis fieri. nec tu alteri facias. **Ubi notādū**  
q' tripl'r dilexit nos xpc. **Gratuitē.** q' in dilectōne  
nos pūcit. ipe ei īcepit nec expectauit q' nos īci-  
pem' diligē. **Sic g' ⁊ nos debē' pri' diligē prios.** n'  
expectātes pueniri seu bñficiari. **Et multo magis**  
debē' deū rediligē. q' fm **Aug.** nulla est maior ad  
amozē iuitatō. q' pūeire amādo. ⁊ nimis dur' ē aī  
m'. q' dilectōz. etli nolebat ipēdere. nolit ⁊ repēde.  
**Dilectō g' dei cā ē dilectōis n're.** s'z nō ecōuerso. n'  
ei q' nos diligē' deū diligit nos. s'z q' diligit nos bi-  
ligim' eū. ⁊ q' eū ⁊ primū. **Et q' p caritatē xpc ad**  
nos rōmēdos veit. **secemur caritatē.** ut p hāc q'  
ad nos xpc descēdit dilectōis viā etiā nos ad ipm  
possum' ascēde. **Itē efficacit' qd ptz p op' bādo se-**  
ipm ⁊ ponēdo aīaz p nob. q' pbatō dilectōis exhibi-  
tio ē opis. **Nos g' hoc exēplo efficacit' ⁊ fructuose i**  
uicē diligā'. fm **illd ioh.** n' diligā' dō neq' ligua  
s'z ope ⁊ vitate. **Et mltomagis deū diligā' ut fmo**  
nē ⁊ mādata ei' fūem'. **Itē recte q' hāc dilectōez**  
ad n'fāz bñitudinē ordiāuit. ⁊ ut ad deū nos t'het.  
n' sic hoīes sese iuicē carnal'r ⁊ p pmodo freno di-  
ligētes. **Sic g' ⁊ nos i priis.** n' qd bñficij ē seu dile-  
ctōis: s'z qd dei ē debē' diligē. ⁊ iuicē ad hoc. ut deū  
bēam'. **Sūt ei aīci nature.** ⁊ sūt aīci fortūe. ⁊ sūt  
aīci gr'e. ⁊ hī vlti soli approbāt a deo. **Lic' ei i di-**  
lectōe pri' icludat dilectio dei tāq' p'ncipalior. q'  
pri' n' ē diligēd' nisi p' deū. tñ saluator h' magis  
facit mētz exp'ssā de dilectōe pri' q' dei. cū dīc iui-  
cē. q' i'fēdebat aplos īducē ad edificatōz ⁊ p'sola-  
tōem fidelū. ⁊ ad pferēdas tribulatōes p'secutorz  
ad qd nec'ria ē caritas pri'. q' tñ ut bictū ē icludit  
caritatē dei. **Et iterum.** **Maiozē hac dilectōz nēo h'z.**  
ut aīaz suā ponat q's p aīcis suis. **Dilectōz vocat**  
h' signū ⁊ pbatōz dilectōis. i. exhibitōez opis. trās-  
ferēs de cā ad effectū. **Et qdē nullū mai' dilectōis**  
argumētū ē. q' ponē aīam p aīcis. hoc ei ē vltimū  
signū amoris. vlt' qd nō ē aliud iueniri. **Amor nā**  
q' p qtuor sig' p't manifestari. **Primo p oīa.** qm em

cor habūbat i amore. tūc os habūbat i f'mone: q'  
ex habūdātia cordis os loq't. **Secdo p collata bñ-**  
ficiā. ⁊ istd ē mai' signū q' p'mū. q' mlti fūirēt de  
oīs suis q' n' fūirēt de suis rebz. **Tertō p obseq'a**  
p'sonalia. ⁊ istd ē adhuc mai' signū q' p'mū vlt' secū-  
dū. mlti ei fūirēt de sua suba. q' n' fūirēt de sua p-  
sona. **Quarto p aduersa.** qm. f. q's p amore aīci se  
expoīt mortī. mlti ei darēt psonā ad fūiēdū q' nō  
darēt aīaz suā ad moriēdū. **In hoc g' q' xpc p nob**  
crucifigi ⁊ mori voluit. ifinitā nob caritatē oīdit  
**Greg'.** **Mori ē p'micis dñs venerat.** ⁊ tñ positu-  
rū se aīaz p aīcis dicebat. ut nob oīdēt q' cū dili-  
gēdo lucrū facē de iūmicis possū'. et ipi aīci sūt q'  
p'sequūt. **Cōsequē g' ē.** ut quēadmodū xpc aīam p  
nob posuit. sic ⁊ nos aīas p frībz ponā'. **Qua-**  
tuor ei sūt diligēda p ordinē ex caritate. f. de'. aīa  
pri' ⁊ corp'. ⁊ iō cū caritas sit ordiāta p ipō deo  
q' ē p'mū ⁊ maxīm diligibile. ex caritate dnt alia  
tria ex poi. sic mī' p maiori. p aīa dō p'pā b'z pri' ⁊  
corp' p'p'riū p'p'ni. ⁊ p salute pri' b'z vita corp'alis  
exponi. **Et iterum.** **Hec mādo vob.** ut diligatis iuicē  
q' al'r nullū solatiū hēbitis. nisi i vob iuicē hēa-  
tis. s'z absq' dilectōe solatiū ⁊ solatōz i vob iuicē  
h're n' potestis. **Preceptū dilectōis sp' icultat.** ⁊ tā-  
q' sola dilectō p'cipiēda sit eā sp' cōmēdat. **Et fūera**  
ille q' ait. habe caritatē ⁊ fac q'cūq' vis. q' solā cari-  
tatē vlt' ē p'cepisse. ⁊ merito. q' ipa valz sū vlt' mlt'  
taz vltutū. s'z cetera oīa n' valēt sū ea. vñ fm **Gre.**  
de dilectōe q' de singlari mandato dñs loq't. q' oē  
mādatū de sola dilectōne ē. ⁊ oīa vñ pceptū sūt.  
**Quicq' ei p'cipiē. i. sola caritate solidaē.** **Alta sē**  
p diuersitatē opis. vñ i radice dilectōis. **Et plura**  
alia h'mōi ad dilectōz icitātia dñs dicebat. q' ioh.  
h' p'sc'p'it. **De dilectōe f'ina null' ap'loz tācū loq't**  
q'ntū iohes. ⁊ h' i eplis suis. **Legit' et de eo.** q' iā  
senex effect' portabat' ad ecclias a discipul' suis.  
ut fideles īstruēt. q' hoc tñ dicebat. **Filioli dili-**  
gatis iuicē. ⁊ i hoc ē p'fectio disciplie xpiane. **Uñ**  
d'r spāl'r a deo dilect'. nō solū ppter pūilegiū v'gini-  
tatis. s'z et ppter spāl'itatē caritatis. **Tertō circa**  
f'monē mediteris. quō monuit eos ad obf'uatiā  
mādatōz suoz: dicens. **Si diligitis me. mandata**  
mea fuate. i. plendo ea facto ⁊ ope. **Quasi dicēt.** n'  
oīdatis amozē quē hētis ad me fletu solū s'z i obe-  
diētia mādatōz. **In hoc em' mūdi h' p'f'ctas.** suos  
aīcos ⁊ fideles pbant ⁊ cognoscūt. si eis obediunt  
⁊ eoz mandata custodiūt. q' fm **Greg.** pbatio di-  
lectōis. exhibitō ē opis. **Et iterū.** **Qui h'z mādata**  
mea ⁊ seruat ea. ille ē q' diligit me. f. ope ⁊ veritate  
⁊ n' tñ ligua ⁊ f'mone. hoc ē ille h'z verā dilectōem  
ad me. **Aug.** q' h'z i memoria ⁊ f'uat i vita. q' hēt  
i sermonibus ⁊ seruat i moribz. **Qui habz audie-**  
to ⁊ f'uat p'seuerando. ipe ē inq't q' diligit me. **Ope**  
ē demōstrāda dilectō. ne sit ifructuosa noīs appē-  
latio. vñ ⁊ **Iohes.** q' dicit q' diligo deū. ⁊ mandata  
ei' nō custodit: mēbax ē. **Et iterum.** **Si quis diligit**  
me. i. dilectōem in me tēndit. sermonē meū serua-  
bit. i. mandata mea ad faciendū ea. **Quia obediē-**  
tia p'cedit ex amore q' ē i corde. **Sermonē g' ⁊ ver-**  
ba dei tūc f'uat'. qm facim' q' p'cepit. ⁊ diligimus  
que p'misit. **Qui aut' verba tenet p memoriā.** ⁊ nō  
coheret illis p obediētiā. nō sūt ei in bñficiū: s'z i

dānātōis testioniū. **Greg.** vere diligim? si māda  
ta ei? fuam? Vere diligim? si a nris nos volupta  
tibo coartam? Nā q̄ adhuc p̄ illicita desideria de  
fluit. p̄fecto deū nō amat. q̄ ei i sua voluptate p̄  
dicit. Ille ḡ vere amat. c̄vilz mētē delectatō p̄ua  
ex p̄sensu n̄ supat. Nā tāto q̄sq̄ a supno amoe dis  
iūgit q̄nto inferi? delectat. **Hec Greg.** Et itē. Si  
p̄cepta mea fuaueritis. maēbitis i dilectōe mea. i.  
ex hoc sciētis vos dilectōs a me q̄ i dilectōe mea  
q̄ vos diligo. q̄ i grā mea maētis. si mea p̄cepta p̄  
uaueritis. Seruatō ei mādatō. ē effect? q̄ signūz  
diuise dilectōis. nō solū ei? q̄ nos diligim? s̄z ei? q̄  
ipse diligit nos. ex hoc ei q̄ ipse nos diligit. monet  
nos q̄ adiuuat ab iplendū ei? mādata. q̄ ipleri nō  
p̄nt nisi p̄ grām. **Quidit ḡ fm Aug.** Nō vñ dilectō  
generet? s̄z vñ mōstraret. ut nemo se fallat dicē  
do. q̄ deū diligit. si ei? p̄cepta nō fuat. Nā intātū  
euz diligim? inq̄ntū ei? p̄cepta fuam? inq̄ntū aut  
min? fuam? mī? diligim? Nemo p̄cepta fuat q̄ nō  
diligit: et nō diligit nisi q̄ fuat. **Nec pri? fuam?**  
p̄cepta ut nos diligit xpc: sed nisi nos diligit ea  
fuare nō possū. **Et itē.** Vos aīci mei estis. si fe  
ceritis q̄ ego p̄cipio vob. i. si opa oñditis aīctie q̄  
dilectōis. q̄ ipletio p̄ceptōz ē signū dilectōis. q̄ p̄  
ceptū ē signū sue volūtatis. et iō si ea q̄ p̄cepit nō  
facerēt. volūtates nō p̄sonaret. q̄ sic aīci nō eēt.  
fm **Greg.** Amic? q̄si aī custos dī. **En** nō iūmerito  
q̄ volūtate dei i p̄ceptis ei? custodiē dī. illi? aīcus  
vocat. **Et fm eūde.** maḡ ē miscōia redēptōis et  
dignitas hoīm eē aīcos dei. **Sz** audisti gloriā di  
gnitatis cū dī vos aīci mei estis. audi q̄ laborē cer  
tamis cū subdit. si feceritis q̄ ego p̄cipio vob. vñ  
q̄ ait **Aug.** cū fu? bon? eē nō possit. nisi p̄cepta dñi  
sui fecerit. hic aīcos suos voluit itelligi vñ boni  
fui p̄nt p̄bazi. **O** maḡ bonitas dei. Cū ei p̄ cōditōe  
reddē debeā? obseq̄a. utpote fui dñō. famuli deo.  
subiecti potēt. mācipia redēptōis. aīctiāz nob p̄  
ma p̄mittit. ut a nob obseq̄a debita fuitutis ex  
torq̄at. ut q̄s nolle seruire p̄spicit. spōte suor bñfi  
tior possit p̄missiōibz iutare. **Hec Aug.** Null? ḡ sñ  
opis attestatōe crebat se deū diligē. s̄z ut ait **Gre.**  
de dilectōe p̄bitōis. ligua. mēs q̄ vita req̄rat. Nū  
q̄ ē dei amor ocios? **O**pa etnī maḡ si ē. si hō opa  
ri rēnuīt. amor n̄ ē. Nō itaq̄ bz credē q̄ deū dili  
gat. q̄ eū sepe corde nō cogitat. q̄ eū sepe ore n̄ lau  
dat. q̄ ei? mādata ope nō fuat. **Greg.** si ab aliq̄  
q̄rat utrū deū amat. libē rñdet ita: s̄z p̄stat ut ipse  
dicat. q̄ p̄batō dilectōis exhibitō est opis. Ergo si  
vere deū diligis. q̄rendū ē a corde. ab ore. ab ope.  
**Primo** a corde. q̄ qd amat d̄ eo sepe cogitat. vñ  
luxuriosi sepe cogitāt de delitijs carnis. auari de  
diuitijs. supbi de eminētijs. et viri vere spūales de  
dñis. Si ḡ nō sepe de deo cogitas. n̄ credas te vē  
amāe eū. Itē hō maxie de eo cogitat qd p̄ ceteris  
amat. ḡ si de mūdo magisq̄ de deo cogitas mūdūz  
magisq̄ deū amas. **Secdo** si dū diligis a ligua tua  
rāras. q̄ ex habūdātia cordis os loq̄t. Nā itē est  
ōbū cordis q̄ os. s̄z i corde ē nudū i ore vestitū. li  
gua ḡ libenē illū noīat quē cor amat. q̄ iō si pl? de  
mūdo q̄ de deo fac. magis mūdū q̄ deū diligē p̄u  
ciē. **Tertio** an deū diligas ab ope tuo req̄ras. n̄ ei

p̄t ignis eē q̄ n̄ arde. Si ḡ ignis dñi? ē i corde tuo.  
nō poteris vacare ocio: s̄z si ocio vacas. ignē nō  
hēs. q̄ ut dictū ē. caritas n̄ ē ociosa. opa ei si ē.  
si opari rēnuīt caritas nō ē. **Ad hoc ḡ q̄ q̄s xpm**  
veracitē diligit. nec ē ut deo amādo nihil p̄pōat  
q̄ primū suū sic se diligit. ac dilectōz corde. ore. et  
ope oñdat. **Hoc** ē qd dictū ē. Vos aīci mei estis.  
duplī p̄t itelligi. fm q̄ aīc? duplī dī. s̄. q̄ amat q̄  
amā. q̄ fm utrūq̄ verū ē qd subdit. si feceritis q̄  
ego p̄cipio vob. Quia q̄ deū amāt mādata ei? p̄  
uāt. q̄ q̄s de? amat mādata illi? fuāt. inq̄ntū p̄se  
rēto eis grāz suā adiuuat ab seruādū. **Sz** ut vñ  
ē mādatōz obseruatō n̄ ē bīne aīctie cā. s̄z signū  
s̄. q̄ de? diligit nos. q̄ q̄ nos diligam? eū. **Et** plura  
alia hmoi dñs tūc dicebat. Quarto circa fmo.  
nē mediteris. q̄līc bādo eis p̄fictiā circa p̄suras  
q̄s eis p̄dixit eē vcturas. p̄munit q̄ hortat ipos ad  
patiaz. ne deficiāt i tribulatōibz dicēs. Si mūd?  
vos obit. i. mūdani q̄ amatores mundi. q̄ diuitijs  
delitijs q̄ honoribz sūt dediti. scitote ad p̄solatōem  
vīaz: q̄ me p̄ore vob obio hūit. **En** scptū ē. obio  
hūerūt me ḡtis. q̄i dicēt fm **Crīf.** Scio hoc ē du  
rū q̄ difficile. s̄z p̄pē me paciēmī. q̄ iō nō tolē s̄z le  
tari optet. q̄ sufficit vob i p̄solatōz p̄pē me bec pa  
ti. grādis p̄solatio mēbris ex capite. q̄ nō dñt cō  
bitōz capitis r̄futare. **En Aug.** Cur se mēbrū sup  
verticē extollit? **Recusas** eē i corpe. si nō vis obio  
mūdi sustinē euz capite. **Dei** nō oñdit cur obit eos  
mūd? s̄. q̄ nō sūt de mōdo. i. p̄te ei? nihil ei cōe cū  
fra ē eis: s̄z celestij facti ciues. q̄ p̄pē hoc mūdi obi  
um paciēter ē sustinēdū. **vñ Crīf.** hoc ē vctutis au  
ḡntū a mūdo obio hūi. vñ tolē optz si a mūdo di  
ligeremī. hoc ei eēt malitie vīe oñsiuū. **Greg.** Nā  
puerloy derogatō. vite nre approbatō ē. q̄ iā oñ  
dit nos aliq̄ iustitie hūe. si ill? displicet scipim? q̄  
nō placēt deo. **Et** q̄ exēplo sui. q̄ aliō mai? q̄ meli  
us nō ē. monuit ab ferēda obia mūdi. subdit q̄re  
eū debeāt imitari. q̄ ille dñs ipi fui. **Memē** totē i  
q̄t fmōis mei quē dixi vobis. Nō ē fu? maior dñs  
suo. Si p̄ q̄ me p̄secuti sūt. q̄ sū dñs. q̄ vos p̄seq̄n  
tur q̄ fui estis. p̄sequēt vos i q̄bo ego sū. et p̄p̄is  
me i vobis. Nō p̄t placē fu? q̄bo displicz dñs. **Crīf**  
q̄i dicēt. Nō vos turbari optet si p̄mūicabitis me  
is passiōibz. q̄ vos nō estis me potiores. **Et itē.**  
mūd? q̄tez. i. mūdani i delitijs. diuitijs q̄ abitoē vi  
uētēs gaudebit. tāq̄ de me triūphauerit. q̄ i tri  
duo mortis xpi. iudei mūdo dediti. s̄z gauisi: credē  
tes extirxisse totā sectā xpi. vos aē p̄tristabimī de  
mea morte q̄ absētia: s̄z tristitia vīa vīet in gau  
diū i resurrectōe q̄ apparitōe seu p̄ntia q̄ ascēsiōe  
q̄ maxie i spūsc̄ti missiōe. **Cō**tristati ei sūt d̄ mor  
te dñi. s̄z moy de r̄surrectōe letati. Nā p̄lacria  
tōez q̄ fletū. ifudit de? exultatōz q̄ gaudiū. **Albi**  
notādū q̄ si cui p̄mittēt ab eo q̄ eēt verax q̄ po  
tēs facē p̄missū. q̄ oēs illi? lapides vīeret i aurū.  
vīq̄ ille p̄gregaret hīcīn lapides. q̄ possz p̄les q̄  
maiores. Nūc igit p̄mittit nob ab ipō q̄ vītas ē q̄  
potēs sup oē qd ē. q̄ tristitia nra vīet i gaudiū  
iō multū libēter debē? sustinē tristitias q̄ p̄suras  
h? mōi. i. augmētū nri gaudij. **En** nō dixit. p̄tri  
sticia vīaz erit vobis gaudiū: s̄z ait. tristitia vīa

vertet i gaudiū. ita q hocipm q ē tristitiā hñe in  
 cumulū gaudiū pueret. Ad ostendā aē et mero-  
 ris q gaudiū imensitatē iducit similitudinē declarā-  
 to qd dixerat. p exēplū mulieris i dolore pē tri-  
 stitiā hñtis. s3 i natitate pueri gaudiū supueniēa  
 absorbz i ea oēm tristitiā pcedēt. Deñ hoc pad-  
 gma qd de muliere pposuit dñs expoit q similitudi-  
 nē adaptat dicēs. Et vos igi nūc qdē tristitiā ha-  
 betis. s. tpe mee passiōis q mortis. qī iā pturiētes  
 itēz aē videbo vos et gaudēbit cor vrm. s. p meā  
 resurrectiōem. q gaudiū vrm nemo tollet a vobis.  
 qz vita xpi q fuit materia h gaudiū. erat deiceps  
 immortal. nō āpli auferēba p mortē. Tristitiā em  
 huerūt passo dñs: s3 p resurrectiōem gaudiū sūt vi-  
 so dñs. q gaudiū eoz nō tollebat ab eis. qz et si p  
 mobū psecutiōes et tormēta p xpo passi sūt. spe tñ  
 resurrectiōis q visionis illi accēsi. libēter aduersa  
 qz ferebāt. imo gaudiū existimabāt. cū i tēpta-  
 tiōes varias inciderēt. Pnt aut q bec ita itelligi  
 ut i discipulū uniuersē loq dñs ecclie. velut et iaz  
 ibi. ecce ego vobiscū sū. vsq ad psumatiōem seculi  
 Mūdi ei amatores gaudēt. qz i pñtibo delectantē.  
 nulla alteri vte gaudia sperātes. s3 boni i erūnis  
 hui vte tristitā q plorat p pccis ppijs q alijs  
 p h mūdi incolatu q dilatiōe regni celestis. q p h  
 vte tribulatiōes q agustias ad cēna cōtēdūt gau-  
 dia celi. qz p multas tribulatiōes optet nos itrare  
 i rgnū dei. Dicēs g dñs itēz aē videbo vos. scdm  
 pmittit aduentū. q ad uniuersā v3 ecclsiā. ab re-  
 munerādū ex itegro. Ac si diceret. iterū videndū  
 appebo vos eterna visiōe. eripiā vos ab aduersa  
 rūs. assumā vos ad meipm coronabo vos victo-  
 res. pbabo me sp vidisse vos decertātes. Alchui-  
 nus. Mulier aē scēa ecclsiā ē ppter secūditatē ho-  
 nor opm. qz spūales deo filios generat. bec mu-  
 lier dū parit. i. dū i mūdo stutū pfectibz insistit.  
 dū vndiqz tēptat q affligit. tristitiā h3 de hoc. qz  
 venit hora ut paciaē. qz nemo carnē suā obio ha-  
 buit. S3 cū pepit. i. cū deuicto laboris certamine  
 ad palmā puenerit. iā nō memit pssure pcedētis  
 ppter pcepte gaudiūz retributiōis. qz nat ē hō in  
 mūdo. Sic ei mulier nato i hoc mūdo hoīe letat.  
 ita ecclsiā nato i vitā eternā fidelū ppo exultatiōe  
 replet. **Reba.** Nec nouū h3 videri. si nat dicit qui  
 ex hac vitā migrauerit. Sic ei pssue nasci dñ cū  
 qd de vtero mris pcedēs i hac lucē pgrediē. ita pē  
 nat appellari. q solut a viculis carnis ad lucē et-  
 nā sublumat. Eñ scēoz solēnia nō funebria s3 na-  
 talitia vocant. Deñ pcludit pldoz pñcipalē  
 intentā. ad hoc ei dixit pdicta oīa. ut firmarēt q  
 tribulatiōes eis iminētēs q aduersa. Eñ ait. Dec  
 oīa q dixi i smone isto. locut sū vob. s. ab hūc fi-  
 nē. q iō ut i me pacē hēatis adueniētibz tribulati-  
 nibz futuris. qz sic gūe qetaē i loco ppio. ita cor  
 huanū i deo. Et itē ē q hoīes mūdant. q dō p amo-  
 rē nō sūt pūcti. hñt tribulatiōes absq pace. s3 scēi  
 q deū p amorē hñt i corde. et si ex mūdo hñt tribu-  
 latiōes i xpo hñt pacē. Dic finit smonē suū ut p  
 pñ. utiliora ponēs i fine. s. de pace ad quā oēs co-  
 nat iuitare. vñ glo. Nōsolū q i cena s3 et q ab ini-  
 tio pñcatiōis sue. q maxie q i cena hac de causa di-

cit. ut i illo pacē habeāt. pacē pectoris i pñti. pacē  
 cōnitatis i futuro. Dec pax ē p q xpiani facti sū  
 p q sacris iuimur. p q flagell q alijs modis eru-  
 dimur. p q spūs pingn accepim. p q i eū credi-  
 m. q sperā q amore ei accēdimur. Dec ē i pssuris  
 pñlatō q liberatio. ut hac i fine felicif regnemus  
 cū xpo. In hoc g smonē pcludit. qz ipe ē psuma-  
 tio vie q bñtudo pñe. **Aug.** Dec pax finē tpiis nō  
 hēbit. s3 oīs pie nre intentiōis. actiōisq finis ipa  
 erit. **Et subiūgit.** In mūdo pssurā hēbitis. s. ab hu-  
 manis hoībz vos psequētibz. i me aē pacē. Quasi  
 diceret fm **Greg.** Sit vob de me interi qd pñlā-  
 to reficiat. qz erit d mūdo exteri qd seuiēdo gūit  
 pmat. Scēi ei viri nō hñt tribulatiōes puras. qz  
 hñt pñlatiōes dei admixtā: s3 mali hñt eas puras  
 nō hñtes pñlatiōem istā. S3 pñdite. i. fidutiā in  
 me habete. qz ego p vob vici mūdū q nō pualetit.  
 Quasi diceret. recurratis ab me. et hēbitis pacē i  
 me. xpc vicit mūdū diripiēdo et auferendo arma  
 ei qd ipugnat. Dec aē sūt ei pcupiscibilia. Nam  
 oē q ē in mūdo. aut ē pcupia carnis quā dstruxit  
 p afflictiōem q laborē. aut pcupia oculoz quā de-  
 struxit p paupertatē. aut supbia quam destruxit p  
 hūilitatē. In hac victoria xpi debēt pñdere scēi. qz  
 pñderatiōe ei armati q stutibz mūti. faciliē supe-  
 rat tēptatiōes mūdi. Prop qd dicit petr. xpo in  
 carne passo q vos eadē cogitatiōe armamī. Qui  
 g sic xpc ista pcupiscibilia vincit. vincit mūdū. q  
 hoc fm iohem facit fides nra. qz cū sit suba sperā-  
 toz q sūt bona spūalia q eterna. facit nos pēpnē  
 bona corpalia q trāsitoria. Et alia plura his filia  
 tūc dicebat. Quinto circa sermonē mediteris.  
 qd ipe dñs ihs. eo q erat ad discipulos smone fi-  
 nito. de q fm **Reba** i cena locut ē vsqz ibi. surgite  
 eam hñc. Deñ stāto vsqz ad hūmni finē: cui hoc  
 initiū ē. tantē subleuatis oculis aspiciens in celū.  
 se ad patrē puerit. q verba ad ipm dirigēs orare  
 cepit. Xpc nō tñ orauit ab aliqb i petrādū. s3 et  
 ad dandū nob orādī exēplū. q iō oīo sua h descri-  
 biē optimis circūstātijs disposita. Pño respectu  
 pñcētiū. qz p smonē q disciploz instructiōem cō-  
 uertit se ad oīonē ad ostendū q pplementū boni  
 opis ē a deo requirēdū. et ut qd instruiamus ver-  
 bo iuuenus oīonum suffragio. qz sermo diuinus  
 maxie h3 effectū i cordibz audiētiū. cū fulciē ora-  
 tiōne p quā diuinū iplorat auxiliū. q iō fims ser-  
 monis nri h3 ab oīonē terminari. Scdo respectu  
 pñtiū. qz orando pñcipalē oculos leuauit ad celū  
 ab tenotandū q in oīone mēs h3 eleuari i deum.  
 qz fm dam. Oīo ē ascens mētis i deū. Inter alias  
 aut ptes corpis. dispositio interior mentis. maxie  
 me relucet i oculis. vbi ei amor ibi ocul. **Chriſ.**  
 ppter hoc i celū oculos eleuauit. ut stantes surſū  
 aspiciam. nō oculis carnis solū. s3 q mētis. Scēi  
 g qñq erecti q eleuantes oculos ab celū crāt. nō  
 ut supbi: s3 ut hūiles oīonē ab deū dirigendaz et  
 celestia tñ petenda esse oñdant. **Qu ps.** Ad te le-  
 uauit oculos meos q hitas in celis. Et nonsolum  
 oculos: s3 q opatiōes nras i deū referre debem.  
 Scdm illud **Tren.** Leuem corba nra cū manibz  
 ad deū i celis. p man ei designt opatiōes. Tercio

respectu sequentiū: qz articulo passiōis sibi imminēte. et pssuris discipuloy p̄dictis orauit ad p̄ez suū. ad deligēdū qz pssur et tribulatōibz imminētibz bz bō p̄ oionē recurrē ad deū. sic Moyses. susanna et alij p̄les clamaueūt ad dñm cū tribularenē. et libauit eos. Orat at̄ xpc p̄rio p̄ se. deīn p̄ mēbris. Pro se orat. tū fm hūanā naturā. tū fm dīnā. fm hūanā naturā p̄ clarificatōe i passiōe. p̄ clarificatōe i resurrectōis. p̄ clarificatōe ascēsiōis. p̄ clarificatōe i iudiciū quā hēbit i eo. p̄ illō. Scdm dīnā naturā orat p̄ notitia et manifestatōe claritatis p̄ris et filij i q̄bo itelligit̄ nex⁹ et amor aboy. s. spūsc̄us. qz inediū sepe itellr i extrēis. Doz triū eadē ē claritas natura. eēna. eadē potētia. scia. bonitas. Postulat ḡ ipe xpc claritatē suā ab eēno p̄re hitā ad hūanā cognitōez et notitiā dīnari. ne ipm puruz hoiez arbitratēs de passiōis iēmia verecūdiā recipiāt. ac de i resurrectōis glā despanēs a fide deficiant. Oro mēbris dupl̄ orat. p̄rio p̄ mēbris credētibz et iā capiti adherētibz. scdo p̄ credituris p̄ verbū iā credentiū. Orat ḡ p̄ discipul⁹ et mēbris iā credentiū. et recōmēbat eos p̄ri dicēs. P̄r sc̄e serua eos p̄suādō a malo et custodiēdo i bono. i nomie tuo. i. i fide ac p̄fessōe et veritate et etate nois. tu q̄s dedisti mibi p̄ fūdamēto ecclie p̄ eos fūbante. p̄ spālē aicitā eos mibi p̄iūgēdo. ut sit vnū et vniti p̄ caritatē. sic et nos sū vnū p̄ naturā. ita qz l̄y sic n̄ iptat eq̄litatē. s. quādā similitudinē et imitatōz lōgiquā. Sū ego fili⁹ tu⁹ p̄ naturā. sic et illi filij tui et frēs mei p̄ grāz. El̄ fm Au. Et quēadmodū p̄r et fili⁹ n̄ tñ eq̄litate sube. s. etiā volūtate vnū sūt ita et la nō tñ p̄ hoc qz eiusdē nature sūt. s. etiā p̄ eādēz dilectōis societate vnū sit. Cuiuscūqz p̄fecto nihil aliō ē qz p̄icipatō dīne similitudis. itātuz em̄ boni sū inq̄ntuz deo assimilamur. Ego p̄ eis rogo qz ad efficacitā. qz tui sūt p̄ eēnā p̄destinatōz. n̄ p̄ mūdo. i. mōi dilectoribz et p̄ditis fm tuā p̄sciam. Hoc b̄c qz efficacitō sue oīonis tñmō ad electos se exēdit. Quis ei i se sit efficacitō p̄ oibz. tñ mali ponūt sibi i p̄edimētū ne sit p̄icipes ipsi⁹. Et licz iā n̄ el̄ sēt de mūdo. adhuc tñ necriū erat eos eē in mūdo iō subdit. Nō rogo ut tollas eos de mūdo. vel p̄pter alioz salutē. qz adhuc sūt mūdo necrii. vel p̄pter eorū utilitatē. qz i meritis n̄ sūt p̄sumati. El̄i beda q̄si dicēt. iā iminet t̄ps ut tollar ego d̄ mūdo. iōqz necē ē ut isti nūc nō tollant̄ d̄ mūdo. ut te et me p̄ mū anūciēt mūdo. Sz ut fues eos a malo et defectu i p̄ssuris. eripiēdo de picul. et dādo eis p̄manētā i fide et p̄statiā i ēbulatōibz imminētibz. Idē hēs qz sc̄i nō dñt rogare ut trāseāt de mūdo. si adhuc eis p̄ueniēs n̄ ē. sic nec isti cōueniēs erat. b̄fifica eos. i. p̄firma i vitate fidei catholice ac vite et doctrie. sc̄m ei vno mō st idē qd̄ firmū. Ita at̄ cōfirmatō ap̄loz facta ē a deo p̄re. qñ i die p̄rebeco stes misit eis spūsc̄m. Deīn orat p̄ toto fidelī ap̄lo dicēs. Nō p̄eis rogo tñ. s. et p̄ eis qz p̄ totū oz bē credituri sūt i me p̄ vbu eoy. s. p̄ vbu fidei et euāgelij qd̄ p̄dicauerūt. p̄ qd̄ oēs i xpm crediderūt. qz fide illā hūerūt quā apli p̄dicauerūt. Qd̄ vbu d̄r eorū. n̄ qz p̄ eos tñ sit p̄dicatū. imo et p̄ paulū et alios q̄slibz p̄dicatores: s. eis p̄rio et p̄cipalr p̄missū ē ad p̄dicandū. et ab ipis ē p̄mit⁹ ac p̄cipue p̄dica

tū. Hoc ē vbu fidei p̄dicatū. vbu dei i spiratū. p̄ qd̄ credit latro. credit paul⁹. et q̄cūqz vnq̄ credit i xpm. El̄ fm Aug. oēs suos ibi itelligi voluit: nō solū q̄ tūc erāt i carne: s. etiā q̄ futuri erāt. Quotq̄ ei postea crediderūt i eū. p̄ vtu ap̄loz sine dubio crediderūt. et donec veiat credituri sūt. Per hos euāgelij mīstratū ē. et a n̄q̄ scribēt. et utiqz q̄s i xpm credit: euāgelio credit. hec Aug. Et oēs vnū unitate sit fidei et caritatis. sic et tu p̄r i me et ego i te vnū sum⁹ i unitate nature et sube. ut et ipi i nob vnū sit fide et caritate. El̄ fm Aug. p̄r referri ad unitatē amoris sic. Sic tu p̄r es i me et ego i te p̄ amorē. ita et ipi sit vnū i nob p̄ amorē. qz caritas facit vnū eē cū deo: q̄si dicēt. sic p̄r diligit filiū et ecōuerso fili⁹ p̄rez. ita ipi diligāt filiū et p̄rez. Fruct⁹ at̄ unitatis ē ut mūd⁹ tot⁹ p̄dicatōe eoy p̄uers⁹. crebat et coḡscat. qz tu me misisti et doctrina quā dedi eis. sit a te. sic em̄ oēs vnū erūt. Nā p̄ nihil aliō manifestat̄ vitas euāgelij. sic p̄ caritatē fidelij. El̄ Cris. Nihil ei sc̄adalizat oēs ut abiuicem diuidi. qz credētes fiāt vnū hoc edificat ab fidez. Et ego claritatē quā dedisti mibi dedi eis. qz p̄fatē miraculoy p̄ quā declarata ē dīnitās xpi. dedi aplis. El̄ Cris. Claritatēz d̄c glā q̄ ē p̄ sig⁹ et dogmata et ut vnāimes sit. vñ subdit. Et sit vnū sic et nos vnū sum⁹. i. ut sint i vera unitate ecclie absqz sc̄ismate. El̄ Cris. hec ei glā ut sit vnū. etiā signis maior ē. Ego i eis p̄ grāz et p̄ caritatis spiritū. et tu i me p̄ unitatē nature et sube. et p̄ p̄sequis etiā tu i eis p̄ eūde spū. El̄ fm hylariū. ego i eis s. sū p̄ unitatē nature hūane. quā eadē hēo cū ipis et etiā qz de eis cor⁹ p̄ meū i cibū sac̄alē. et tu i me p̄ unitatē eēntie. ut sic sit p̄sumati. i. p̄fecti i vnū qz p̄ unionē hūanitatē xpi ad deū. facta est vnio toti⁹ creature. Et sit inq̄t p̄sumati i vnū i p̄nti. in unitate caritatis et grē p̄ fide. et i futuro i unitate glie et fructōis dīne per sp̄m. Ad hoc ei tota tēdit oīo. i. qz p̄les iculcat orādo. ut sit vnū. Sic oēs orare dñt p̄ vitate grē i via. et p̄ p̄suatōe glie i p̄ria. ut h̄ habeāt vitatē caritatis et grē p̄ fide. et ibi vitatē fructōis et glie p̄ sp̄z. In vnioe caritatis p̄sistit p̄fectio xpiane religiōis. qz p̄ hoc mēbra ecclie p̄iūgūt adiuicē. et capiti hoī xpo. et viteri⁹ ipi deo: qz q̄ abherz deo vn⁹ spūs ē. et sic p̄ p̄ns p̄mū p̄icipiū qd̄ ē de⁹ p̄iūgūt hoī. q̄ ē q̄dāmō oīs creatura. Finis at̄ unitatis ē. ut p̄ḡscat tūc p̄ sp̄z mūd⁹ ex iūmco aīc⁹ affect⁹. i. credētes. qz tu me misisti. et dilexisti eos. sic et me dilexisti. vñ Aug. In filio q̄ppe p̄r nos diligit. qz i eo nos elegit. Cū igit̄ eoy q̄ fecit nihil oderit. q̄s digne possit loq̄ q̄ntuz diligit mēbra vnigēti sui. et q̄nto amplī⁹ ipm vnigenitū.

Deīn petit p̄iūctōz mēbroz ad caput dicēs: p̄r q̄s dedisti mibi p̄ verā fide. i. tua p̄destinatōe ab eēno. volo. i. oro et d̄sidero. ut ubi ego sū cito futur⁹ et illi sit mecū. i. i eēna b̄fitudie. i. q̄ ē iā erat xpc actualit̄. q̄tū ad aīam. q̄ ē p̄ p̄cipalior hoīs. ut videāt claritatē meā quā dedisti mibi. i. dīnitatēz meā. vel claritatē corp̄is mei gl̄ificādi: vtrāqz ei claritatē et fm dīnitatē et fm hūanitatē sc̄i i glā videbūt. qz dilexisti me eēntiali dilectōe aī mūdi p̄stitutōem et ab eēno. Hoc p̄z q̄tū ad xpi vitatē. s. q̄tū ad hūanitatē. i. q̄ntū de⁹ p̄r eēnalit̄ p̄desti-

navit ipsam ad hanc gloriam et exaltationem. In ipso est dilectio nos animi mundi constitutionem predestinatorem. quia membra eius sumus. et diligimur in illo. qui totum diligimus. i. caput et corpus. Est et in nobis tanquam in templo suo. nos autem in illo sumus quod caput nostrum est. **Abi Aug.** In magna spem dominus istis suis erigit. quod maior esse non possit. Audite et estote in spe gaudentes. ut esse possitis in tribulatione patientes. Audite inquit et quod spes nostra leveat atque credite. **Xpc** istis dicit. audite. credite. sperate. considerate quod dicit. **Pf** inquit quod debisti mihi. volo ut ubi ego sum. et illi sint mecum. Qui sunt isti quos ait a prebato sibi. **N**one illi dicit quod alio loco dicit. nemo venit ad patrem nisi per quem misit me. **Et iterum.** Quapropter omnibus membris suis permittit hoc permittit. ut ubi est ipse et nos cum illo simus. **N**ec poterit non fieri quod omnipotenti patri. se velle dicit omnipotens filius. **hec Aug.** **Ansel.** Inter hec cum discipulos sacrificia illa oratione commendat per dixerit. **Pf** sua eos in nomine tuo scilicet caput tuum ut merearis audire. volo ut ubi ego sum. et illi sint mecum. **Donum** est tibi hoc esse scilicet exequendum. **hec Ansel.** **O** dulcissima orationis verba. antequam tu et frater ad omnes aduersitates et peccata. c. dulcissime orationis principium et finis in pace et dilectione consistit. ad quam precipue ut dicitur est credit. **Et multa alia dominus istis discipulis dicebat. quod vere corda deuota sancti debant.** **S**i ergo in sermone quod dicta sunt attente discusseris et diligenter meditatio ruminaueris. in eorum dulce bene requiesces. merito lartescere poteris ad tantam dignationem. benignitatem. pueritiam. diligentiam et caritatem. et circa alia per dominum hoc sero gesta. **Ex** quo poteris colligere fasciculum omnem temptationem et aduersitatem. salubre solatio fructum. **In** omnia enim memoriam christi. precipua recordatione constat esse dignissimum finale illud sacrificium cene primum. in quo non solum agnus paschalis ponitur ad edendum. verum etiam agnus immolat. qui tollit peccata mundi. sub specie panis prebetur in cibum. **In** quo quod primum mira dulcedo bonitatis christi perfusa. quando cum pauperum illis discipulis et iuda perditore eadem mensa et scutella cenauit. **Ap** claruit humilitatis exemplum. dum pedes piscatorum et perditoris sui. rex glorie percunctus litho studiosissime lauit. **Mira** patuit munificentie largitas. dum sacerdotibus illis primis. et per prius totius ecclesie et omni terrarum. corpus suum sanctissimum et sanguinem vere in cibum dedit et potum. **Ap** tunc emicuit dilectionis excessus. quando in fine diligens suos tabulci exhortatione confortauit in bono. petrum spiritualiter promouens ad fides et robur. et iohannem preterea peccatorem ad recubitus dulcem et sacrum. **O** quanta sunt hec omnia repleta dulcedine. illi dumtaxat anime. quod ad tale celebre vocata conuiuium. tanto mentis currit ardore. ut possit illud prophetice catere. **Quod** admodum desiderat eum ad fontem aquarum. **C**onspice ergo dominum dum loquitur. quanto efficacia deuotione et delectabiliter loquens. imprimit discipulis suis quod narrat. et paschalis amenitatem aspectus et ubi ei. **C**onspice et discipulos quanto sunt mesti lacrimantes et suspirantes. **Pleni** enim sunt tristitia. ut de hoc ipsa veritas testimonium fert dicens. **Quia** hec. scilicet de recessu meo locutus sum vobis. tristitia impleuit cor vestrum. et doletis me corporaliter subter oculum. **In** alios autem conspice iohannem eundem familiariter coherere. quasi attente et diligenter hunc dilectum suum aspiciat. et teneri anxiat omnia verba eius colligit. **Ipe** enim solummodo ea describens edidit no-

bis. **Unde** ipse iohannes. qui super peccatum domini recubens. hec potauit et memoriter retinens nobis ea scripsit. **Nullus** sic fideliter et familiariter domino adhesit ut iohannes. **In** cena iuxta eum sedebat. licet esset iunior aliorum. et cum capto fuit secutus eum in atrium principis sacerdotum. et nec in crucifixione nec in morte nec post mortem eum dimisit. quod usque sepultus fuit. **Et** quod dominus videbat discipulos formidare et timere. tunc ratione temporis quod non erat. tunc ratione loci quod in ciuitate manifeste sistentibus. ita ut frequenter circumuolueret oculos ab hostium domo. quasi imaginantes et expectantes inuadi et capi ab hostibus. et propter hoc minus intendentes his quod dicebat. id est ut melius verba quod dicturus erat intelligerent. et ut ab locum ubi tradendus erat ueniret. iter alia eis discubentibus dixit. **Purgite** eam. hic. scilicet ab locum alium magis securum et secretum. **S**ed estimantes vos securos. attenti audiatis verba mea. et melius attendatis ad ea quod sunt vobis dicenda. ab locum ubi tradendus sumus ad mortem. ab separatione a vobis corporaliter in hoc mundo ad agustiam et passionem meam. et quicquid voluerit post me venire abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me. **Et** ora eum ut non sinat te a suo latere separari sed precebat tibi secum ire. et eum sequi siue ad mortem siue ad vitam. **Quod** autem paucos in discipulos intravit. nescientes quod vel qualiter ire deberent. et de ipsi separatione plurimum formidantes. **Merito** autem de tanto primum gratie reddere de erat deo. et id post cenam hymnum. i. canticum bene laudis dixit. et gratias egit. sic et ante cenam fecerat. ut. scilicet ab discas et ante cibum et post cibum gratias reddere actus. **Et** cris. audiat quicquid velut porci simpliciter manducantes cum ebrietate surgunt. cum decet gratias agere. et hymnum concinere et mensam desinare. audiat quicquid ultimas orationes in sacris mysterijs non expectant. ultimas enim orationes misse illi hymni signum. **Gratias** ergo egit antequam sacra mysteria discipulis daret. ut et nos gratias agamus. hymnum dixit post quod dedit. ut et nos hoc ipsum faciamus. **Cris.** **Abi** et beda. **Sil** et hoc ostendit. quod amplectibile erat sibi per nos mori quod cum tradendus erat deum laudare dignus est. docet et nos cum in agustias incidimus. propter multorum salutem non tristari sed deo gratias agere. quod in nostra tribulatione operam multorum salutem. **Tunc** cunctis prepletis mysterijs et hymno deo pro sacri institutione et noue vite denunciatione. hora conpletur egrediens de loco cene cum discipulis suis ad locum extra ciuitatem. ad quem sciebat venturum perditorem. ultro se offerens passioni. ut ostendit se voluntarie subire mortem. et considerare nostras redemptiones. **Ille** enim locus erat apertus ad capiendum christum. quod erat a ciuitate remotus et ipsi querebant cape eum sine strepitu turbarum. **Precedit** ipse. tu eum sequere. et conspice discipulos eundem post eum et cum eo. quanto quilibet quod magis post magis eundem appropiat. et congregati pergentes. sic moris est pullos perge post gallinam. impellunt eum modo vnum modo aliter ex desiderio appropinquandi et audiendi verba ipsi. **Ipe** vero libenter et pacifice sustinebat ab eis. et tunc locutus est eis preloquio sermone eundem per viam et in orto. **Et** inuit cum illis versus orientem trans torrentem cedron et vallē iosaphat quod est inter bethaniam et montem oliueti. a septentrione in austrum porrecta per cuius vallis medium currit idem torrentis cedron. **Est** autem cedron gratum pluralis. qui latine cedrorum dicitur. de quibus arboribus copia ibi erat in ripis torrentis eiusdem vallis sic appellatur. **In** hac valle est primum capi plantities irrigua et nemorosa. plenaque olitiae. vallis vero nomen accepit a rege iosaphat ibi sepulto:

ubi a pte mōtis syōi pede mōtis oliueti. i ipsā  
vallē descēdendo ē turris. sepulchrū ei? p̄tinēs.  
Cui? ab dextera de rupe mōtis oliueti excisa et  
sepata dom? duo cauata bz sepulchra. f. syme-  
onis senis. et Ioseph spōsi marie v̄gis. Et venit  
cū illis in villāz q̄ d̄r gethsemani. ad radicē seu  
pedem mōtis oliueti: iuxta cāpū q̄ gethsemani  
dicebat. vñ et villa sic vocat. ubi ē ecclia abbe-  
rēs rupi. sub q̄ apli erāt sōno p̄guati. et inē erāt  
canonici regulares cū abbate. fm regulaz b̄ti  
Augustini dño fuitēs. Et itrauit cū ip̄is i or-  
tū. q̄ i fine ville erat et ad villā p̄tinebat. ubi tra-  
ditōrē suū et armatos expectabat. sciēs oīa que  
vētura erāt sup̄ eū. fm altissime dispositōis ar-  
chanū. Et q̄ p̄secutores suos et oīa in manu sua  
accepisse se nouerat. qz oīa debūt ei p̄r in man?.  
spōte i man? p̄sequētūz se ponebat. Sciebat  
atq̄ et iudas traditor locū. qz frequēter ih̄s cū di-  
scipul? suis illuc venire cōsueuerat. cā orādī se-  
creti? extra tumultū ciuitatis: et cā secreti? lo-  
quēdi cū discipul? familiarē instruedis. Itaqz ē-  
tend? a discipulā. p̄sueti secess? locū et iude notū  
adiit. q̄ facillime repire possz. manifestū se dās  
ad capiendū. ne morte? timē vel iuit? crucifigi  
putaret. El̄n bñ d̄r. qz h̄ymno dicto exierūt fm  
p̄suetudinē i mōtē oliueti. i. v̄sus mōtē oliueti  
qz p̄suet? erat illuc ire et morari de nocte cā oīo  
nis. Nā fm Cris̄. p̄sueuerat frequēter exē i oīo  
ne p̄noctare. et strat? mollitiē d̄clinare. et fm eū  
dem p̄suetudo xp̄i erat. ut maxie i solēnitatibz  
p̄ cenā discipulos seorsū ducere. et pup̄ a tumultu  
locū inq̄rere. ne mēs ipebiret ab auditōne  
et aliq̄ sublimia de festo docē: q̄ nō erat phas ali-  
os audire. Cōpletoriū p̄t dici qz i ip̄o p̄ple? cur-  
sus diei. Silr dñs nr̄ ih̄s xp̄c p̄pleto cursu p̄bi-  
catōis. et cena illa singulari. tāgloriosissime cele-  
brata. et facta cū discipul? suis. de q̄ cena et de sa-  
cratissimo dono corpis et sāguis ei? ibi tradito.  
debes frequēter deuotissime cogitare. et q̄ lotis  
discipuloz pedibz. ac facto fmone et dicto h̄ym-  
no. i. grauiactōe. exiit cū discipul? suis v̄s? mōtē  
oliueti. ubi capiend? erat et ab aicis sepand?  
Et qñ p̄plēdū erat qd̄ p̄pha dixerat. pcutiā pasto-  
rē et disp̄gentē oues gregis. Elate et tu sp̄ cū eo.  
et noli eū desere. ne et ip̄e d̄serat te. Multice egres-  
sus ē ih̄s exē ciuitatē: ut nos egressuros de mū-  
danis et mūdi h̄itatōe significaret. qñ sacrifici-  
um deo offerre volum? et ut tumultū hoīm fu-  
gere doceret. qñ orare vel familiaria cūz nr̄is  
tractare intēdim? Egress? at iuit trāstozentes  
cedrō: q̄ interpretat̄ tristis meror. et significat vi-  
am passiōis quaz xp̄c pambulare voluit. qz sic  
torrēs terrore caloris sol? cū impetu descēdit. sic  
xp̄c calore caritatis et luce veritatis succensus  
fluct? passionū ip̄etu p̄prie volūtatis sustinuit.  
Per hoc ḡ qz xp̄c iuit illuc iminēte sua passiōe  
significat qz xp̄ian? ire volēs ab martiriū. debz  
iminēs sup̄plitiū p̄cogitāe. et p̄ patiā se arma-  
re. qz fm Greg. min? feriūt iacula q̄ p̄uibent. et  
tolerabilia sūt mala q̄ p̄scūt. Et venit i villā  
gethsemani q̄ interpretat̄ vall? pinguedis. q̄ iter

p̄tato ondit. q̄ hūilis q̄ deuota fuit xp̄i oīo. quā  
ibi fecit. i valle em̄ hūilitas et i pinguedie deu-  
tio notat. Scdm Remigiū. dñs appropinquās  
passiōi. i valle pinguedis orauit. ut demōstra-  
ret qz p̄ vallē hūilitatis et pinguedinē caritatis  
p̄ nobis mortē suscepit. Hūiliauit ei se vsqz ad  
mortē. et ex caritate posuit p̄ amicis aīam suā.  
In orto etiā orauit et capi voluit. ut ostenderet qz  
satisfacē venerat p̄ p̄cō primozū pentū p̄missio  
i orto. i. i terrestri paradiso. vel qz p̄ passiōē suā  
nos i ortū paradisi coronādos introducit. Dicit̄  
etiā p̄ p̄munionē i mōtē oliueti exisse et oras-  
se. qd̄ rep̄ntat p̄cessio fm̄. qñ p̄ refectionem exit  
i oratoriū ad grās agendū. Per qd̄ etiā bat̄ in-  
telligi. qz v̄tute dñici sacramēti ascēdit ad cul-  
mē gr̄e et glorie. Signat̄ atq̄ fm Origenē. h̄ym-  
no dicto exierūt i mōtē oliuaz. p̄ hoc designās  
qz p̄ p̄ceptōnem tanti sacramēti. fidel? hō nihil  
bz agere i cōualle. nec circa aliq̄ terrenū se oc-  
cupare: s̄ fm Hiero. bz ascēdere in mōtē oli-  
ueti. i. in v̄tutū sublimia. ubi ē laboris refection  
et doloris solatiū. ac veri lumis notitia app̄he-  
dit. Orauit ḡ dñs i mōtē oliueti. siue in orto  
ad radicē eiusdē mōtis. qd̄ totū vnū ē et plenū fi-  
guris. Cū ei i mōtē orat. surū nos et p̄ celestibz  
h̄re cor i oīone. et sublimia tm̄ orādo inq̄rī debe-  
re docet. cū i valle et hoc i valle pinguedis. docet  
nos in oīone hūilitatē et interne deuotiōis ac di-  
lectōis pinguedinē suare. et ut nō gestem? cor-  
aridū a caritatis pinguedie. Merito atq̄ passu-  
rus dñs ascendit i illū mōtē vñ erat ascēsur?  
i celū. ut p̄ hoc ostēderet qz p̄ tolerantia passiōis  
ascēdit ad q̄etē celestis māstionis. El̄n Hiero.  
In mōtē q̄tem oliueti ih̄s vigilat et orat. t̄nef  
ac ligat̄ ac inde ad celos ascēdit. ut nos sciam?  
qz ite ad celos ascēdim? vñ vigilam? et oram?  
ligamur et nō repugnam? i terra. Dic mōs oli-  
ueti oī acceptōe ē dign? in q̄ dñs frequēter mo-  
rari et orare. ac multa et mira opari ē dignat?  
Est aut̄ in hoc mōtē ecclia. in q̄ cū abbate ni-  
gri monachi esse solebāt. Pōt aut̄ meditari  
qz dñs ih̄s debīt nobis i isto sero exemplū qñqz  
magnaz virtutū. f. hūilitatis. in lauādo pedes  
discipuloz. caritatis i sacramēto corpis et sā-  
guis sui. et i fmone q̄ ē monitis caritatis plen?  
oīonis i orādo in orto tribz vicibz. patie i susti-  
nēdo p̄ditōrē suū. et multa obprobria qñ fuit ca-  
ptus et duct? ut latro. obediētie. in eūdo ad pas-  
siōē et mortē ex p̄ris p̄cepto. In his ḡ virtutibz  
bus et alijs eū p̄ posse imitari coneris. Oratio.  
**B**enignissime ih̄u q̄ p̄ credentibz et credi-  
dituris i te. añ t̄ps passiōis p̄rem sup-  
pliciter exorasti. rogo dñe tuā clemētiā  
et misericordiam p̄ illis et p̄ me. et p̄ oībz mibi p̄sāgu-  
nitatē. affinitatē. familiaritatē. bñfitio. oīone  
recomendatōe. v̄l q̄cūqz p̄iuctis. seu cordi meo  
infertis. et v̄l p̄ oībz fidelibz tā viuīs q̄ defūctis  
Et nobis viuīs et grām i p̄nti. et gloriā i futuro  
exhibeas. ac defūctis misericordiaz et requiē eternā  
indulgeas. et tu qui omnīū redemptor es. etia?  
eoz saluatorem te ostendas Amen.

De passione domini nostri. Quinquagesime  
mumoctauum. Capitulum.

**O**ccurrit nunc ut passionem  
domini nostri ihu xpi tractemus. 3  
qua ad minus septies in die recor-  
dari deberet xpianus. *An dicit Ber.*  
Quotidianam lectionem xpiani debet esse recorda-  
tio dominice passionis: et quod nihil ita accedit cor-  
humanum. quod admodum sepe et sedulo recogitata  
passio et humanitas saluatoris. Qui ergo in cruce  
et in passione domini desiderat gloriari. sedula medi-  
tatio debet in ipsa persistere. que precipue inter ce-  
tera debet cordi nostro esse infixata: ut sicut in suo  
corpe cicatrices et vulnera semper tenet et de eius  
corpore non desinit. ita et in corde nostro per me-  
moriam nostri teneri et nunquam de eo deleri debet.  
Eius quidem passionis misteria. et que circa eum  
facta sunt. si toto mentis intuitu perspicerent: in  
nouum utique statum meditantem adducerent. Nam  
ex profundo corde et totis viscerum medullis eas per-  
scrutanti. multi passus insperati occurrerent:  
ex quibus nouam passionem. nouum amorem. no-  
uas consolationes. et per consequens nouum quendam  
statum dulcedinis suscipere. que sibi presagia  
et principalia glorie viderent. *Unde quedam mo-  
nialis deuota intantum circa passionem xpi erat af-  
fecta. ut nunquam crucifixi ymaginem inspicere pos-  
set. nisi cades in terra quasi totaliter absorpta a  
se deficeret. Oportet ergo quod quis presentem se exhibeat  
affectuose. diligenter et morose. omnibus et  
singulis que circa dominicam passionem pertigerunt.  
et quod illuc totam mentis aciem vigilantibus oculis  
cordis. oblitisque alijs curis et sollicitudinibus exte-  
rioribus dirigat perscrutari. Et scias. quod si in hac  
scientia (que super omnes alias scientias est) volue-  
ris proficere: cum magno studio oportebit te a ci-  
bo et potu delicato abstinere. et ad necessitatem tantum  
per te utroque sumere. Cena quod nocturna siue po-  
tus multum impedit orationem et contemplationem. qua  
propter esset per posse abstinendum. Vestibus quod ac-  
citis mollibus et delicatis abstineas: et in vestitu  
sicut et in victu humilioris. grossioribus utendo et  
vilioribus. Oportet etiam quod caueas a multiloquio  
ac leticia vana et inepta. quod non decet eum qui vult  
xpi dolorem sentire. in verbis risibus. lusibus et gau-  
dio vanose inutiliter occupare. Necessarium enim  
erit. ut aliquando ita cogites te presentem cogitationem  
tua. ac si tunc tempore ibi presens fuisses. quando passus fu-  
it: et ita te habeas in loquendo. in viuendo. in dole-  
ndo. ac si dominum tuum coram oculis tuis cerneres paci-  
entem. Ita enim et ipse dominus in spiritu tibi presens erit sicut  
a te cogitabit presens esse: et accipiet tua vota. et ac-  
ceptabit tua facta. Et (ut breuiter dicam) oportet  
bit te a delectatione et consolatione carnali cum magna  
diligentia elongari: et ut amara et dura tibi dul-  
cescat. et suauia fiant: si in xpi doloribus et passione  
consolationem et dulces anime tue dapes cupis inue-  
nire. Non enim bene proueniunt consolationes carnis et con-  
templatio dominice passionis. sed pertrahunt quasi nomina  
socium: nec prout simul caro et spiritus delectari. imo*

secundum apostolum sibi inuicem aduersantur. *Unde Bernardus.*  
Cruce xpi voluptati aduersatur. et voluptas cruce  
ci. Et quomodo prout excusari voluptatum amator  
res. ut non sint xpi persecutores? Rei enim sunt mor-  
tis xpi: et si non ut persecutores. tamen ut tante rei con-  
temptores. *Et iterum.* Mihi absit gloriari. nisi in  
cruce domini mei ihu xpi: per quem mihi mundus cruce  
fixus est et ego mundo. Non solum inquit. mortuus  
mundo. sed et crucifixus. quod est ignominiosissimum  
genus mortis. Ego illi et ipse mihi. Omnia que  
mundus amat cruce mihi sunt: delectatio carnis di-  
uicie. honores. vane hominum laudes. Que vero  
mundus reputat crucem. illis affixus sum. illis ad-  
hereo. illa toto amplector affectu. Quis in his  
apostoli verbis illud quod non incongrue possit intelligi  
crucifixum ei mundum reputatum. ipsum vero mundo  
crucifixum per passionem. Crucifixum enim videbat mun-  
dum obligationibus vitiis. et ipse crucifigebat ei per  
compassionis affectum. *hec Bernardus.* Et quia ut dicit  
*Gregorius.* Sine delectatione anima nunquam potest esse.  
Nam aut infimis delectatur aut sumis. Ideo beati  
multi consolationes diuinam non inuenientes. protinus  
inhiant ad aliam. et sic sibi iuste subtrahunt  
diuinam. *Unde Bernardus.* Revertitur consolari anima tua  
in alijs: si vis in dei memoria delectari. Cuius ab  
alias consolationes mens inhiat. et non penitus in-  
caducis et transitorijs reuertitur consolari: ipse sibi per-  
fecto. celestis subtrahit gratiam consolationis. quia  
si digna deuotione pleno affectu desiderio vehe-  
menti petere. querere. pulsare satageret: sine dubio  
petens accipet. querens inueniret. pulsanti aperiret.  
Non ergo queras consolationes aliam. si cupis habe-  
re diuinam. Quia: ut iterum dicit *Bernardus.* Delicata est  
diuina consolatio. que non dat admittentibus alienam.  
Nec duplici via vel duplici affectu queras diuinam  
nam consolationem. quod indignum te redderes ad eandem.  
*Unde iterum Bernardus.* Indignus benedictione celesti  
puer. qui dubio querit affectu. duplici petit  
intentione: aliud sibi refugium parans. si forte eam  
non obtinere contingat. *hec Bernardus.* Manna defecit  
filijs israel. postquam comederunt de frugibus terre. per  
manna quod habebat in se omne delectamentum et  
omnis saporis suauitatem. significatur suauitas  
ihu: que deficit filiis israel. id est claustralibus cum  
incipiunt comedere de frugibus terre. id est bare se ter-  
renis consolationibus. *Unde Augustinus.* Si animus ha-  
bet unde delectatur extrinsecus. sine delectatione ma-  
net intrinsecus. Ideo vir sanctus debet bicere cum  
propheta. Revertitur consolari anima mea. scilicet exterius: et  
ideo ibi sequitur. memor fui dei et delectatus sum.  
*Unde Richardus.* Nunquam intellectus ad celestium  
contemplationem perfecte attrahitur. nisi caro in ne-  
cessarijs fortiter retrahatur. *Unde et Gregorius.* Si a  
carne hoc quod libet abscindimus. mox in spiritu  
quod delectet inueniemus. Compatiarius igitur sal-  
uatori nostro ihu memoriam passionis et vulnere  
eius in corde tuo habendo: certissime perfidens. quod  
eius consolationis socius in futuro efficiaris. si e-  
tribulationis in presenti socius inuenieris. Nec ei  
pro ipso pie lugentibus gloriam suam negabit  
qui nec magdalene dolenti et ipsum querenti.

resurrectiones suā occultare voluit. Quob bene  
 propheta innuit: dicēs. Qui semināt in lacrimis  
 in exultatione metēt. Unde apłus. Si tamē cō-  
 patimur ut et simul glorificemur. **Alñ 7 Bern.**  
 Qui māducat carnē meā 7 bibit sanguinē meū  
 habet vitam eternam. hoc ē si ppatimini 7 con-  
 regnabitis. Sed non solū corde: verū etiam cor-  
 pore ppatiendū est xpo. **Alñ Ambro.** Qui autē  
 ppatitur. nō pfūctorie ppatiaē. sed ut tribula-  
 tiones xpi in corpe suo impleat. sicut implebat 7  
 paulus. **Alñ 7 in cāticis.** Pone me ut signacu-  
 lum sup cor tuū. diligendo. s. me p affectū. 7 mī-  
 bi te pformando p affectionem dilectionis: et ut  
 signaculū sup brachium tuū. diligendo etiā me  
 p effectum. 7 mibi te pformando p amorē opa-  
 tionis: signaculū em̄ formā suam imprimit rei  
 que sigillaē. Et merito debes me diligere utroq;  
 modo: quia fortis est ut mors dilectō. hoc ē tam  
 fortiter te dilexi. q p amore tuo mortuus sum:  
 7 dura sicut infernus emulatō. qz i nullis tem-  
 ptamentis hostiū a nostre salutis cura reuoca-  
 re potuit. sicut infernus nullus miseror cruci-  
 atibus mitigatur. Per multas ergo tribulatio-  
 nes oportet nos intrare in regnū celoz. qd be-  
 ne figuratur p hoc qd crux ponit inter choruz  
 7 cancellos ecclesie: ut qui chorū intrare volue-  
 rint vadant sub cruce. qz ab ecclesia militante  
 ad triūphantē. nemo nisi p crucē potest intra-  
 re. Multū quippe placet deo. q homo memo-  
 riā passionis 7 vulnerū eius portet i corde suo.  
 Narraē em̄ q cum quidā heremita sanctissime  
 vite instāter dñm exoraret. ut sibi oñderet qd  
 sibi inter cetera seruitia magis acceptaret: vi-  
 dit hominē nudū trepidantē frigore. 7 crucē ma-  
 gnā sup se baiulantē. 7 sibi quis esset interrogā-  
 ti dicentē. **Ihs xpc ego sum.** Rogasti em̄ me. ut  
 tibi oñderem qd inter cetera seruitia mibi ma-  
 gis pliceret: 7 nūc tibi dico. q hoc scz q qd ho-  
 mo iuuat me portare crucē meam. 7 vulnera 7  
 passionem in corde suo. Et hec dicens euauit.

Crucem dñi debemus baiulare 7 iuuare eum  
 portare. 7 hoc in corde p recordatōez 7 ppassio-  
 nem. in ore p crebrā 7 deuotā gratiarū actionem  
 in corpe p flagellatōē 7 castigatōez. ut salua-  
 tori nostro corde. ore 7 ope grās agamus. Cui-  
 dam etiā senī matrone recluse. multitudinez et  
 numez omniū vulnerū xpi scire cupiēti. 7 pro  
 hac re flebiliter deū orāti. vox celica missa dix-  
 it. Quinq milia. quadringēta. nonaginta vul-  
 nera mei corpis extiterūt: que si venerari volu-  
 eris. oratōez dñicam cū salutatioe angelica quī-  
 decies quotidiē in memoriā passionis mee re-  
 plicabis: sicq; anno reuoluto. vnūq; vulnus  
 venerabiliter salutaē. Hec oīo valde placz deo  
 put postmodū reuelatū fuit cuidam solitario.  
 Et accipit hic numer? scdm annū bisextilē. ut  
 semp sufficere possit: qz minor numer? quē qui-  
 dam ponūt. scz quinq milia. qdringēta. septua-  
 gintaquinq alijs annis tm̄. sed nō hoc āno suf-  
 ficit. De numero vulnez xpi sūt vsus isti. Mit-  
 titur ut legiē. olim vox celica lenis. Cor refo-

uēdo senis flebilis ut sequitur. **D.** huc vñdecies.  
 7 dempta simplice xpi. **Alñ** fūixisti vulnera cū-  
 cta scies. Tot q̄ppe fuerūt vulnera xpi. accipie-  
 do videlicet quālibet plagā flagellatōis p vul-  
 nere vno. 7 pūcturā cuiuslibet spine p vno. Cu-  
 ius quidē numeri ptes singule pgruūt misterio  
 passiōis dñice. Millenari? em̄ qui ē vltimus li-  
 mes numeroz. vltimā 7 supremā pfectōz i hac  
 vita homini possibilē insinuat: quā utiq; xpc i  
 sua passione i sūmo adimpleuit. Quinari? autē  
 ad qnq sensus referē. in quibz oībz xpc passus  
 fuit. ut sēsus nros. nostris pccis corruptos re-  
 integraret. Cētenari? etiā pfectōnem notat.  
 Et ideo p. cccc. pfectō noui testamēti qd in qua-  
 tuor euāgelijz p̄sistit accipi potest: qd quidē te-  
 stamētū in sāguine passionis xpi dedicatū est.  
 Nonagenari? dō qui pstat ex ductu denarij i no-  
 uenariū. designat nouē ordines angeloz. Inē  
 quos ducimur p obseruatiā pceptoz decalogi.  
 7 hoc nō nisi p meritū passionis xpi. Multa  
 quidē 7 magna bona pueniūt homini passionē  
 xpi frequētati. 7 se circa eam seculo occupāti.  
 Si em̄ ad diuinitatis cognitiōez puenire deside-  
 ras: restat ut p assumptā humanitatē 7 huma-  
 nitatis passionē. tanq; p viam regiā grabatim  
 ascēdere ad altiora discas. Quia nō dat pueni-  
 re ad diuinitatis altitudinē vel inusitatā dulce-  
 dinem: nisi tractis pio quodā fidei ac dilectōis  
 affectu. p humanitatis xpi amaritudinem. Et  
 quāto hac neglecta qd ascēderit altius: tāto ca-  
 dit pfūdus. Hec est via p quā itur. Hec ē por-  
 ta per quā introitus ad desideratū finem con-  
 cebitur. Per fructiferam nanq; ac venerabilez  
 xpi passionem. cunctoz nobis spiritaliū bono-  
 rum materia copiosissime ministratur. Elbi em̄  
 est gloriatiō nostra: Elbi spes 7 leticia cordis no-  
 stri: Reuera in xpo vno sūmo 7 vero bono: 7 p-  
 ciosissimo ei? passionis thesauro. Et ideo tam i-  
 precabilem thesaurū delectat iugiter in corde  
 retinere. 7 p̄tinue de ipso loqui. ac omni tempo-  
 re. mente 7 corpore cum ipso occupari. Etiam  
 quoq; 7 in cordibz nunq; marcescat. sed semper  
 reuiuua pullulatōne nouus existat. Felix pro-  
 inde tu o gloriosissimū lumen ecclesiarū. qui az-  
 chanum diuinitatis attingēs. abyssum clarita-  
 tis diuine oculis purioribz intuēdo introisti. ac  
 verba que nō licet homi loqui audisti: 7 tū ad  
 yma descēdens. affectu quodā mellito passiōis  
 huius ob preconij. de cordis thesauro in medi-  
 um eructasti: dicēs. Nihil arbitratu sū me scē-  
 re inter vos: nisi ihm xpm 7 hunc crucifixum.  
 O verbum mellifluum. dulcius sup mel 7 fauū.  
 deuotis mentibus iugiter ruminandū: de quo  
 liquor emanat. qui miseris largiter gaudia sa-  
 lutis p̄pinat. Ceterū quicūq; eternam salutem  
 et premiozum magnitudinē desiderat habē. ar-  
 tem quoq; cunctaz virtutum optat conscende-  
 re: scientiam etiā atq; sapientiā obtinere. inter  
 p̄sp̄ra 7 aduersa equanimiter stare. et securaz  
 viam ambulare: necnon amaritudinem passio-  
 nis xpi. eiusq; consolatiōis potum suauissimū

desiderat gustare. debet ihm xpm in qua cruci-  
fixum iugiter in suo corde portare. Frequens  
passionis huius memoria indoctum quicquid reddit  
doctissimum. ac impitiosum et pteotas facit perficere in  
magros: magros inquam non scientie que inflat. sed  
caritatis que edificat. Ipa est velut quidam liber vi-  
te: in quo omnia salutis necessaria inveniuntur. Idcirco li-  
ber de omni docet. mellea quidam dulcedine pun-  
ctus sentit. Felix qui eius studio seriose intendit:  
quod contemptu mundi et in amore dei perficiet. cunctarum  
que virtutum ac gratiarum incrementum sumet. Me-  
moriam passionis christi. debet fieri non profectorie. nec  
cum festina acceleratione. maxime cum tempus aberit  
sufficiens et opportunum: sed cum matura et morosa ac  
pccordiali rememoratione. et flebili quadam passio-  
ne. Nisi enim hoc dulcissimum lignum detibis affectu-  
ose discretis masticatum fuerit. sapor eius licet im-  
mensus nequaquam movebit. Quod si liquit flere cum  
fleat. aut dolere cum doleat non potes: saltem affectu  
deuoto. de tantis beneficiis tibi per ea gratuito ex-  
hibitis. gaude et gratias agere debes. Quod si nec af-  
fectu passionis nec gratulationis desiderio mo-  
ueris. sed dura quadam affectu. te in eius recorda-  
tione tepm sentis: nihilominus in duricia cordis  
tui ad laudem dei memoriam huius salutiferi passio-  
nis qualitercumque percurrere. et quod a te habere non po-  
tes. ipsius manibus piissimis committere. Percutere bis  
siliem. iterum videlicet recordatorem: et corporali ni-  
hilominus labore te exercens ab pietate. per extensio-  
nem manuum. seu oculorum ab crucifixu subleuato-  
nem. vel pectoris tunctionem. aut genuflexiones de-  
votas. seu disciplinas et flagellationes. vel cetera  
filia pietatis officia continuando. donec egrediatur  
aque lacrimarum largissime: ut et ro bibat deuotio-  
nis aqua. et corpus aiale eius experientia accensum  
ab gratia abluat. Porro passionis christi frequen-  
tem meditationem inter alia innumera. ad quatuor  
precipue tibi noueris pertine solacia: videlicet ad  
tria principalia vitia que in mundo sunt repellenda.  
ad tribulationes et penitentiam mitiganda. ad tristitia  
inordinatam repellenda. et ad penam purgato-  
rij diminuenda. De primo patet in Trenis ubi di-  
ciunt. Recordare paupertatis mee transgressionis. id est  
vilis transgressionis omnes alias vilitates. et fel-  
lis. Eocupiscencia ergo carnis debet crucifigi per cru-  
cifixi amaritudinem. Eocupiscencia oculorum per ei-  
us paupertatem. supbia vite per eius vilificationem. Sed vo-  
luptuosi pertrahant crucem christi. quod christus in ea sustinu-  
it amaritudinem. Ite vanegloriosi. quod christus in ea  
sustinuit ignominiam. Ite auari. quod christus in ea su-  
stinuit paupertatem. De secundo etiam ex hoc apparet.  
quod cibo aliquando de se insipido. per salis appositum vel co-  
dimentum fit saporis: sic tribulatio et penitentia de  
se sunt insipida. sed apposita salis passionis christi que  
fuit amara. efficiunt dulcia et sapida. Tercium autem  
scilicet qualis doloris animi expellat. exemplo tibi po-  
tius verbo monstrabo. Erat namque quidam. quem  
circa puerionis sue initia quedam tristitia tor-  
binata letaliter opprimit: ita ut nec legere nec ora-  
re nec quicquam boni potuit facere possit. Qui dum  
hic quadam in cella residens ab hac passione gra-

uiter urgeretur. et incredibili dolore affligere: facta  
est ad eum desuper quasi vox intellectualis: dicens. Quid  
hic sedes ociosus et in tepore tabescens? Surge nunc  
et mea deuote pertracta passionem. et mea amaritudi-  
ne tuum deuinces dolorem. Quo audito. ille fuit sur-  
rexit. et se ad meditationem passionis contulit: et extunc  
medicina hac salutari sanatus per eius continuam re-  
plicationem. nequaquam plus decetero tale unquam sen-  
sit animi passionem. Quartum vero. scilicet qualis hec tri-  
stissima meditatio penam purgatorij relaxare ha-  
beat: tibi indicabo. En auctor nature nil inordi-  
natum in sua natura relinquit. sed nec diuina iusti-  
tia quicquam impunitum dimittit. quod non aut hic aut in  
futuro debite correctio subiungat. Quando igitur pu-  
tas. quod sine habitura esset pena alicuius peccato-  
ris: quod multis criminibus obnoxius. obnoxia satis-  
factionem per quolibet mortali per millesima parte  
non impleuisset. quam exoluere in locis purgatorij  
decebes cogere usque ad minimum quadrantem?  
O nimis longa misere anime expectatio. O diuturna  
et acerba nimium cruciatio. dolor pseuerans et im-  
mensus. penitentia grauior omni terrestri cruciatio.  
Sed vide quod hanc penam leuissima et breuissima sa-  
tisfactione pensare posset: quicquid ipsam de the-  
sauro passionis agni immaculati recipere sciret.  
Idcirco namque thesaurus preciosissimus. propter caritatem  
maximam. personam dignissimam. ac dolorem immensissi-  
mum: sufficiens est et superabundans. Et ideo taliter  
posset se homo ad hunc applicare. et de eius merito et sa-  
tisfactione tam deuote ad se trahere: ut si mille annis  
purgari debet. in breui de toto liberaretur. Si er-  
go vis penam purgatorij longam et acerbam. in tepore  
breuem et leuem commutare. studeas hec facere. Pri-  
mo omnino debes corde per punctum et spiritu per tribulationem cum  
gemitu cordis enormitatem peccatorum tuorum grauissi-  
me ponderare: perfitendo aduersum te iniusticiam tu-  
am domino. amarissime recogitando quod feceris. quem  
offenderis. quod ut merueris: peccavi inquit dominus  
super nubes arene maris. Deinde debes tempus co-  
ram oculis eterni iudicis humiliter despicere. et vile esti-  
mare: ita ut cum publicano oculos imundos nec au-  
deas ad celum leuare. nec labijs pollutis nomen  
illius gloriosum nominare: sed neque tempus hominum. sed verum  
imundum estimare. et opera tua satisfactoria quasi  
si nulli momentis sint annihilare: et sic miser et mi-  
serabilis ante fores gratiam iudicis et cum profundo  
gemitu cordis tui petere et dicere. Pater mi. pec-  
caui in celum et coram te. et non sum dignus vocari  
filius tuus: fac mihi sicut uni ex mercenariis tu-  
is. Postea meritum passionis christi debes cum summo  
affectu extollere et magnificare. cogitando quo-  
niam apud eum copiosissima est redemptio: et quod mi-  
nima gutta preciosissimi sanguinis. quod per omnes partes  
corporis sui vulneribus repleti largiter efflavit.  
per redemptionem et satisfactionem totius mundi suffecisset:  
sed copiose ipsum effundere voluit. in argumentum  
magni amoris et superflue pietatis. in so-  
lamen omnium miserorum. Tandem debes humiliter quere-  
re. et misericordissimi receptoris meritum infinitum  
in subsidium postulare: nihil hesitans. quod promior

est fons ille pietatis iugiter scaturiens ab misericordia. quod tu ad peccatum. **O** verbum graciosum et precipuum. miseris peccatoribus cum summa exultatione suscipiendum: eo quod in christi passione sic et promptu inuenimus. unde possimus peccata abluere. penas dele. gratiam inuenire. et gloriam sempiternam promereri.

**M**emoriam igitur passionis christi semper debes in corde tuo habere. et omnes tribulationes et aduersitates quas pateris ad ipsam referre. ipsiusque similitudinem quantum possibile est induere. **E**t cum ex occulta dispositione tibi consolatio interna subtrahitur. et desolatus relinqueris: debes instar veri crucifixi non alium de consolatione querere. sed patienter expectare: et sursum ad patrem qui in celis est respectum habere. triptimum deserendo. et omnem cogitatum tuum in ipsum iactando. **T**unc sine dubio. quanto fuerit maior hominis exterioris pressura et desertio hominis interioris cum voluntate deo unita: tanto similior crucifixio et amabilior patri participatio eris: quia reuera hoc est punctus aduersitatis. per quod milites perbatissimi. in acie christi constituti. strictissime examinantur. **I**n omnia in fortuna et cuncta tristabilia clementie dei debes committere: et sic te libere in omni facto tenere. quasi homo qui in periculo migraturus est de hoc mundo. **R**efugium quod perituum in vulnere lateris ihesu christi debes querere. tanquam columba in foraminibus petre: quia in hoc loco semper inuenies copiosissimam peccatorum remissionem. gratiarum plenitudinem. et a cunctis malis imminutionem securam protectionem. **A**d narrationem itaque positi accedamus. **S**i igitur vigilanter attendisti premissa. que de vita christi sunt dicta. hi multo vigilantius totum apponas animum. totam virtutem: quia hic maxime apparet illa eius caritas. que corba nostra deberet totaliter cremare. **N**on solum autem illa penalis et mortalis crucifixio domini. sed et ea que eandem precesserant. sunt vehementissime passionis et amaritudinis et stuporis. **Q**uid enim est cogitare. quod ipse dominus noster super omnia benedictus deus? ab hora qua de nocte cum facibus et armis tanquam latro quesitus fuit et captus. usque ad sextam crucifixionis sue scilicet hora fuit in bello continuo doloris. magnis obprobriis et tormentis. **N**on enim sibi datus vel modica requies. **S**ed in quolibet bello et conflictu audi et vide. **A**lius eum tradit. alius apprehendit. alius ligat. alius ducit. alius impellit. alius exclamat. alius insurgit. alius verat. alius circumuoluit. alius interrogat. alius contra eum falsos testes inquirat. alius iniquitatem associat. alius falsum testimonium contra eum dicit. alius accusat. alius deludit. alius blasphematur. alius in eum expuit. alius oculos velat. alius in faciem cedit. alius colaphizat. alius veste alba induit. alius spernit. alius illudit. alius ad columnam eum ducit. alius dum ducitur percutit. alius vociferatur. alius eum insultat ab vexando suscepit. alius in eum impetum facit. alius expoliat. alius eum ad columnam ligat. alius flagellat. alius eum purpura in stumeli am vestit. alius spinis eum coronat. alius arundinem in manu eius ponit. alius furibunde reaccipit ut spinosum caput feriat. alius nugatorie genu flectit. alius ut regem salutat. **H**ec et multa similia non solum alius. sed et alij plurimi intulerunt. **D**ucitur

et reducitur. de iudicio in iudicium: de obprobrio in obprobrium. de supplicio in supplicium: spernit et reprobat. voluit et circumflectit huc atque illuc. tamquam stultus et ibecillus: sed et tanquam latro et impiissimus malefactor modo ad annam. modo ad capharnaum. modo ad pylatum. modo ad herodem. et iterum ab pylato: et ibidem modo intus. modo foris. **D**eus meus quid est hoc? **N**one hoc tibi videtur durissimum amarissimum et perituum bellum? **S**ed expecta parumper et duriora videbis. **A**stant contra eum constant et viuacissime principes. scribe. et pharisei. et milia populi. **A**ccident ab omnibus unanimiter ut crucifigatur. **C**ruce humeris suis iam fractis et laceratis imponitur. in qua crucifigatur. **E**t currunt undique ciues et aduene. tam maiores quam etiam vilissimi ribaldi vinique potatores: non ad comendandum. sed ad deridendum. **N**emo est qui eum recognoscat. sed luto et imundicijs eum impetunt et affligunt. **E**t dum suam portat ignominiam. factus est illis in pabulam. **C**ontra eum loquebantur qui sedebant in porta. et in eum psallebant qui bibebant vinum. **I**mpellit et anxiam. trahit et accelerat: et sic fatigatus. flagellatus. cruciatus. totusque maceratus et obprobrijs saturatus. usque ad summum non finem requiescit. non esse in ocio. **A**ix potest refocillare spiritum. quousque perueniat ad caluarie locum. **E**t hec omnia cum impetu et furore fecerunt. **I**n ipso autem loco finis et quies negotii de quo tractamus imponitur. **S**ed que est illa quies? **C**rucifixio et lectus doloris. **E**cce qualis. **A**spicere bello est. **E**rgo quomodo usque ad horam sextam passus est longum et durum bellum. **E**re intrauerunt aque usque ad animam suam. et vere circumdederunt eum canes multi et feroces et terribiles: qui dire et ut gladium bis acutum. eracuerunt in eum linguas et manus suas. **I**n passione autem christi tria fuerunt in summo. ad que rediguntur cetera omnia: et in quibus penitentie summa exprimitur. et vere patientie perfectio exprimitur. **P**rimum est rerum ablatio et nudatio. **S**ecundum contemptus et irrisio. **T**ercium pena et corporalis afflictio: que omnia in christo domino fuerunt in summo. **N**udatus est a crucifixoribus. ita ut nec femoralia in eo remanerent: quod nulli unquam latronum factus fuisse legimus. et panniculis a pia matre sua non incongrue creditur inuolutus. **N**udam ergo crucem ita nudus ascendit: ut si per sepulchrum illius terram matrem omnium corporum velimus intelligere. recte possit ei et ad litteram conuenire. quod sanctus iob ait. **N**udus egressus sum de utero matris mee. et nudus reuertar illuc. **E**nde **A**mbrosius. **R**estat igitur considerare. crucem dominus qualis ascendit? **N**udum video. **T**alis ergo ascendit. qui seculum vincere pensat. ut seculi aduimenta non querat. **E**lictus est adam qui vinctus ta quesivit: vicit ille qui tegumenta deposuit. **E**t talis ascendit. quales nos auctore deo natura formauit. **T**alis in paradiso homo primus habitauerat. talis ab paradiso homo secundus intravit. **H**ec **A**mbrosius. **S**ed quis narrare sufficiat. qualia et quanta ludibria. qualis et quantus

a quibz et a qualibz passus sit. **H**ec enim et a parte paciētiā. et a parte inferētiā. et a parte illatoz pensāda sūt. nec aliter: et utinam vel sic digne pēfari possint. **E**lite qualia passus ē. **E**t enim cū gladijs et fustibz tanq̃ ad latronē exierūt p̃p̃ebēdē eū trahitus. captus ē. ligat⁹. velatus. p̃sp̃ut⁹. alapis et colaphis cesus. accusatus. in veste alba illusus. flagellatus. purpura i obprobriū induit⁹. spinis coronatus. arūdine p̃ sceptro insignit⁹. et capite pcussus. derisorie adoratus et salutat⁹. ac multis alijs illusionibz et ptumelijs affect⁹. et demū cruci ē affixus. **A**b p̃sumandā q̃ppe hoīs humilitatē. vniuersa i eū ptumeliāz genera exercebāt. **S**ed q̃s nouit quāta passus ē: **E**redim⁹ ei sanctos euāgelistas breuitatis causa. irrisionē nū tñ species. non etiā numez exp̃fisse. Quis enim scire. q̃s narrare sufficeret. q̃t et quotiēs i tāta multitudinē q̃ tūc ibi erat eū irriserunt: **I**n augmētū etiā irrisionis et verecūdiē. p̃fusionis et ignominie accedit. ubi et quādo passus ē. **U**bi utiqz inter cognatos et notos. in hierusalē. in ciuitate regia famosa et populosa: extra portā. in loco punitōis sceleratoz. s. in loco caluarie fedito et imundo. ubi occidebāt homicidē et latrones. **U**bi: in medio latronū. in cruce q̃si ad spectaculū eleuabāt. flentibz amicis et insultatibz inimicis. **Q**uādo: **I**n p̃cipua solēnitatē iudeoz ab quā p̃pter reuerētiā tēpli et pulchritudinē. et p̃pter ip̃am festiuitatē. p̃fluebat nōsolū ex iudea verūetiā ex diuersis gentiū natiōibz maxīma multitudo. et que maxīe illa die ab tātū spectaculū p̃currebat: corā quibz dñs n̄r lubibz expositus. om̄ibz spectaculū ē factus. **S**ed o afflictiōne corpali quid diciturī sumus: **E**aro enim x̃pi beatissima atqz mūdissima. quāto natura purior. quāto ab om̄i labe pcti sincerior fuit: tanto utiqz passibilior extitit ad tormēta. **U**n i p̃sona ip̃ius Dieremias lamētabat dicēs. O vos om̄s qui trāsitis p̃ viā. at tēdite et videte. si est dolor si cut dolor meus. Quasi diceret nō. Q̃uis. n. m̄l. ti martires multa et magna tormētōz passi sūt genera. nullus tamē i carne ex pctō corrupta tā sensibilis esse potuit ad tormēta. Quin etiāz cū ip̃e martires suos i passionibz nōsolū roborauerit. verūetiāz ip̃m dolorē mitigauerit: aut certe in refrigeriū et oblectamētū frequēter cōuertit. **E**t q̃uis hec martiribus suis x̃pc ex p̃tētia diuinitatis ptulerit bñficia: pie tamē credim⁹ et fiducialitē p̃fitemur eū nō sibi. hoc ē sue hūanitati beneficiū hoc p̃stitisse: sed in carne illa mūdissima q̃ntum dolorē naturaliter sustinere potuit. tantū usqz ab exitū anīe sustinuisse. et vim doloris v̄tute paciētiē tolerasse. **E**cce q̃lia et quāta passus sit vidim⁹. **S**ed iā qualis et quātus sit q̃ hec passus ē videam⁹. **N**ōne ip̃e est innocēs manibz et mūdo corde. qui pctm nō fecit. nec inuētus ē dolus in ore ei⁹: **N**ōne ip̃e mīas ē et humilis corde: **N**ōne ip̃e ē qui fecit celū et terrā. mare et oīa que i eis sūt: **N**ōne ip̃e ē qui cūcta que fecit: tenet. regit. gubernat. et p̃tegit: **N**ōne ip̃e ē qui intuef abissos. cui⁹ oculis om̄ia

nuba sūt et ap̃ta qui nouit oīa anteq̃ fiāt: **N**ōne ip̃e ē qui nouit cogitatōnes angeloz et sanctorz om̄iū. et q̃s ip̃e nec ispirat nec informat demonū et hominū p̃uersoz: **N**ōne ip̃e ē qui vult oēs homines saluos fieri et ad agnitōnē veritatis venire: **I**p̃se quippe ē dei filius. de⁹ verus. sūme potēs. sapiēs et bonus. **E**liteam⁹ etiā a quibz et a qualibz hec oīa passus sit. **I**n augmētū enim doloris et detecoris. nō hec ab extraneis. s. a to mesticis passus ē: nec a q̃buslibet vicinis et notis. sed a filijs et fratribz: de quibz ip̃e dixit. nō ē bonū sumere panē filioz et mittere canibz. iudeos utiqz filios vocās et gētiles canes. et dauid i p̃sona ip̃ius loquēs ad patrē. narrauo: inquit. nomē tuū fratribz meis. i. iudeis. ex quibz erat scdm carnē. **Q**ui etiā filij et frēs q̃les fuerūt: oñbit in ysaia. ubi ait. **F**ilios enutriui et exaltaui ip̃i aut spreuerūt me: et in cāticis. **F**ilij matris mee pugnauerūt p̃tra me. **C**ōtra q̃s in euangelio sepe inuehiē. et de eterne dānatōis eis p̃minatur. **E**cce q̃lia et quāta. qualis et quātus. a q̃bus et qualibz passus ē dñs: ut ex oībz aduertamus. q̃ntum ip̃i dño q̃ p nobis nequā mācipijs hec oīa volūtariē passus ē. vnusqzqz debeat x̃pi anus. **L**etali duritia laborat q̃ taliter amantē nō amat. **A**dintrandū aut ad saporem dñice passiōis. et ad p̃paciēdū dño n̄r o īhu crucifixo hec attēde: p̃mo studeas q̃ntū potes te vnire illi p̃ seruētē amorē. **N**ā q̃nto seruētius eū diliges tātomagis sue passioni p̃patieris. **E**t q̃nto pl⁹ ei p̃passus fueris. tāto pl⁹ erga eū tu⁹ affectus accēdet. **U**n sic se mutuo augebūt dilectō et cōpassio. donec venias ad p̃fectōz. nisi hoc remanserit p̃pter aliquā tuā miserā: et p̃cipue studeas abicē oēm p̃sūptōez. diffidētiā et negligētiā. **D**ebet enim hō tānobile op⁹ aggredi hūilē. p̃fidentē et instāter. et cū quāta p̃ mūdicia cordis. **E**t q̃s uis hō sibi videat idignus. tñ nequaqz desistat. q̃ ip̃e x̃pc p peccatozibz crucifix⁹ ē. **P**rimo igitur sic vniaris sibi amore. ut cor tuū itret i ip̃m totaliter. et extra ip̃m reputa nihil eē. ac te te extra ip̃m tanq̃ de nihilo curabis. **T**ota cura tua vertat ad p̃fens circa dominū tuū passū: nec te te aliquid exhibeas alteri. nā eius es q̃cquibz es. **S**ic ergo totaliter trāsformatus in ip̃m: nō possum credere. quin eius vulnēzibz vulnereris et p̃fundariis eius ptumelijs illusionibz et obprobrijs. **E**t ad hec oīa abbas orationē. ut quasi cōtinue deprecēris dominū ih̄m x̃pm. ut suis vulnēzibz vulneret mentē tuam: et ab ipsa vulnēra quasi semp dirige cordis affectum. ut per tuam nimiam importunitatē a sua misericordia impetres qd intendis. **D**e modis autem exercitiij passionis ih̄u x̃pi scire debes. q̃ circa passionem domini potest homo se habē sex modis. **C**onsideret eā p̃mo ab imitandū. scdo ab cōpaciendum. tertio ab mirandum. quarto ab exultandum. quinto ab resoluendum. sexto ab quiescendū. **P**rimo ab imitandum p̃sideret. nam imitatio x̃pi est sūma et perfecta religio p̃fecti. **H**ec ē regula et exēplar p̃fectōis om̄is

uite et virtutis. scz xpm imitari i passione et in morte. Sit g nostra regula viuendi passio saluatoris: na tamampli? desolamur. quanto ab hoc exēplari et regula ampli? elōgamur. Semp ergo qntum i nobis est velimus ab omnibz pculcari. deici et vilipendi. illud psecutōez pati. flagellari et in diuinis obsequijs ab oībo exprobari. Simus nubi cū nudo. et nihil penitus cupimus habere. imo habere aliqd sit nobis grauissima pena et dolor itensus. Abhorream? delectabilia et dulcia degustare. et potius velim? vilibo et amaris cibari. qz ipe fuit felle et aceto potat? Et (ut breuiter dicā) plderem? que p nobis sustinuit. et qliter se in passionibz habuit: et nos p modulo nostro qntum possumus cōformemur eidē. Scdo debemus plderare eā ad ppatiendū. Debemus enī plderare ip. us flagella. illusiones et obprobria. et in corde nostro ruminare et ymaginari. quāta sit delectō et pemptus erga dominū nostruz. quātus dolor. quātus afflicto in corde et corpe suo: et q ratio passionis et ppassionis sue peccata nostra sint. Magnā habemus materiā flendi et causā lugendi. si intime cogitem?. q sumus occasio necis vnigeniti filij dei. rei lese maiestatis eius. Cōsiderem? quāta tunc amaritudine repletus erat āgeloz dulcedo. qntum etiaz aggrauabat eū non tm̄ pene illatō et nra ingraticudo. sedetiā assistētis mris afflictio quā sic diligebat. et quasi deficere p ppassionis dolore videbat. Jam g trāfigant corbis nostri intima eius puicia flagella et vulnera: nec i nobis sit qd nō pfundat ex cōpassione. et nō affligatur dolore imenso. Terto plderemus quis. que. et p quibz passus est: et multum mirari debemus. Quis: scz dei filius. de? verus. sūme potēs sapiēs et bonus. Sed que? Peregrinatōez. fugā famē. sitim. frigus. calorē. tēpestates. horrores psecutōes. obseruatōes. vicula. flagella. illusioes et dolores. Conspuit gloria. ptenitur iustitia. iudex iudicat. inoffēsus inculpat. innocēs infamat. de? blasphemāt. xpc pculcat. vita occidit. sol obscurat. luna denigrat: libera dispergunť. Sed p quibz hec patit? Pro sceleratissimis inimicis. p neq̄simis mācipijs. p pēptoribus diuine maiestatis. et p ingratia diuine pietati. Ergo talis et tātus. talia et tāta p tamvilissimis et abiectis passus ē. Sed a quibz? A speciatiter dilectis. quibz omnē benignitatē ondit. et a vilissimis. a stultissimis. ab impijs: maximus sapientissimus sūme pius. et a sanie fetidissima. splendor eternus. Et in his oībo in diuine pietatis āmiratōe eleuemur. Quarto plderem? eā ad exultandū. Exultare i ea debem? de redēptōne humana. restauratōe āgelica. et clemētia diuina. De redēptōne hūana sine dubio nimis gaudere debem?. facta p xpi passionē et mortē. Quis queso nō exultet et gaudeat. cuz cernat se p hāc redēptū a dānatōe eterna. a culpe ignominia. a potestate dyabolica? Exultemus etiaz qz p xpi passionē restaurata est angelica ruina. Magna p̄ciositas debet esse nobis. cū videmus

per xpi mortē tamnobile collegiū repari de nobis. ut fiat vnū ouile et vnus pastor. et sim? vnū de vno. Precipue aut exultare debem?. cernentes in p̄dictis omnibz sūmaz dñi nostri clemenciam. Abi queso magis apparet benignissima domini nostri clemētia. q in passione sua: vbi tā turpia et graua sustinere voluit p inimico suo liberatō et glorificatō. qui puniendus erat quibus morte eterna. Quinto plderem? beatissimam xpi passionē ad corbiū nostrorū resolutōnem in ipsum. qd fit. quādo nō solū imitat? ppatitur. āmirat? et exultat: sed etiā tot? homo qdāmodo puerit in ipm. scz dñm ihm xpm crucifixum. ut iam qsi ubiqz et sp sibi crucifix? occurrat: imo tūc vere in ipm resoluit. quando ex se exiens hō et suprapositus vniuerso. imo tot? supra se totū abstractus ab oībo. totus ē puerfus i dñm suū passū: ut nō videat sciatqz intra se ipm. nisi xpm crucifixū. illū. exprobratum et passū p nobis. Sexto plderem? illā beatissimam passionē ab quietē dulcoris: qd fit cū iam resolut? ut dixi litibz eandē passionē ruminare nō cessat. intrās scdm posse i illū passiois thesaurū hūiliter et deuote. et liqfit amore deuoto et feruida deuotōe. deficit a se et q̄scit in xpo crucifixo. Sed quāto plus deficit a se amore et deuotōne: tāto plus eitē dilecto p se mortuo iheret. et plus requiescit in ipo. Et sic mutuo se augget adhesio et amoris deuotō. donec totus deficit ens. absorbeat ab illo camino amoris passiois dilecti. Sicut in amplexibz sponsi sponsa q̄scit q̄ clamat et dicit. Abiuro vos filie syon. ne euigilare faciatis dilectā donec ipa velit. Sic circa passionē dñi debet esse imitatio ad purgatōez et directōez. ppassio ab vniōe et amorē. āmiratio ad mentis eleuatōez. gaudiū et exultatio ad corbis dilatationē. resolutō ad pfectā pformationē. quies et pausatō ad deuotōnis consumationē. Docet aut passio xpi tria. scz q̄ obiosa sint deo vitia. q̄ lacrimosa inferni supplicia. q̄ graciosa celi gaudia. Xpc enī passus est pro culpis delendis. p supplicijs nobis auferēdis. et p gaudijs celi pferēdis. Dec in quādā generalitate sūt dicta sed videamus diligēter singula. Non enī nos decet tēdere illa cogitare. que xpm dñm non tēdunt tolerare. Et put dicit. nō solū semel p omnibz hec tolerare. sed etiā iterato pro peccatoribz singulis (si necesse esset) omnia sustinere deliberavit et paratus fuit. O deus meus miscdia mea. quid est hoc? Quis ad tantā pietatem non obstupescit? Unde sanctus vir carpus dicebat se aliquādo contristatū a quodā infidelium. qui quendā bonum ab ecclesia seduxerat. Cūqz staret in diuino colloquio: indignat? nō esse iustū: dicens. si viuerēt impij subuertentes rectas vias domi. peccit a deo igne celesti vtrūqz imisericorditer consumi. Et vidit subito i visione ihm humaniformiter in dorso celi. angelis ipsi astantibz dicentē sibi. Carpe. carpe. paratus sū p homibz resaluādis itē pati. Oratō.

**O**mnissime dñe ihu. infūde obsecro multitudine caritatis tue mihi p̄cori: ut nihil terrenū vel carnale desiderē. s̄z te solū sup̄ om̄ia diligā: ut penitus rēnuat p̄solari anīa mea. nisi in te deo meo dulcissimo. Scribe digito tuo ī tabulis cordis mei. eoz q̄ p me ptulisti memoriā. ut ea semp p oculis habeam q̄ dulcescat mihi nōsolū illa cogitare. sed etiaz si necesse sit p meo mobulo tolerare: q̄ nōsolū tibi ex oībo viribz obseq. sed etiaz ip̄e te p̄tumelijs affici. aut certe morte turpissima p̄benari. Amē.

De primo p̄pletorio. Capitulum. LVIII.

**R**esume igitur a principio passionis meditationes istas. q̄ psequere p ordinē vsqz ad finē: q̄ atqz de ab singula ac si plena esses. Conspice itaqz dñm ihu atqz. cū a cena extensa hora cōpletorij. in ortū cū discipulis suis vadit. ultimo nūc ab eis associandus itinere: quō affectuose socialiter ac familiariter eis loq̄. q̄ eos ad orationē hortat. Et cū intrasset in ortū cū discipulis: dixit eis. Sedete hic. i. expectate. non moueamī. sicut nec loco. ita nec mēte: donec vadam illuc q̄ orē. Et vos etiā orate. ne intretis ī temptationē p̄sensū. ne scz succubatis tēptatōni. Et ait Hiero. sepanē in orōne q̄ sepanitur in passione. et Crisostomus. Cōsuetudo em̄ ei erat sine eis orare. Hoc aut faciebat erubēs nos in oratōnibz quietē p̄stitueret nobis. q̄ solitudinē mltam querē. Et Cyrillus. Semotim orat. ut discas q̄ animo atqz corde quieto. colloquēdū est cū deo sublimi. Hoc aut dixit octo aplis. q̄ iudas ibi nō erat: q̄ tres secū duxit. scz petrū iacobū q̄ iohēz. Per hoc qd̄ xpc volēs orare asumpsit petrū. iacobū. q̄ iohēz: docet nos q̄ oīs volens deuote orare. debet habē tres comites. scz fidei firmitatē. designatā in petro q̄ interpretatur agnoscēs: q̄ tpaliū abdicatōnez ea sub pedibz p̄temptū ponēdo. q̄ nihil de tpalibz dū orat cogitādo. hoc designat i iacobo q̄ dicit sup̄lātator. ac ponē se in statu gr̄e. q̄ habē gr̄e feruorē. que designat i iohē. q̄ interpretat in q̄ est gr̄a. Assūpto igit petrō q̄ duobz filijs zebedei. sp̄aliter tā q̄ de suis secretarijs q̄ magis familiaribz: ut q̄bus ī trāsfīguratōe oñderat gl̄iam sue maiestatis. eistē reuelaret etiā tristitiā sue passiōis: q̄ q̄ viderāt glōriosa. viderēt q̄ hūilia: cepit ille cui sūt oīa. q̄ ī q̄ aduersari? nihil habebat. q̄ p̄c̄m nō fecerat: morte sibi iminēte p̄tristare q̄ pauē qd̄ ḡ nos oportet facē. Et Hiero. In hoc pauē q̄ tristificari docemur ante iudiciū mortis. q̄ nō possum p̄ nos dicere. nisi p̄ illum: venit p̄nceps mūdi huius. q̄ in me nō habet quidq̄. Hoc autē tristitia dñi maxima fuit. q̄ tūc ait illis: tristis est anīa mea vsqz ad mortē. Usualiter dictū est id est multū tristis ē anīa mea. q̄ tristitia tācū intensa erat. q̄ntum esse poterat. Et tristis est vsqz ad timorē mortis. q̄ p timorē mortis. quia mortē naturalit̄ timebat. Et vsqz potest eē exclusiū. tristabat em̄ donec se q̄ suos mortē liberaret. Mors quippe corporis. absolutū est dolor

ris in xpo et suis. Et p̄ esse inclusiū. s. donec post mortē suā redirēt apli ad ei? fidē. Et Anselm? Dato aut caritatis q̄ patientie salutari mādato. et disposito fratribz regno p̄ris tui. ad locū p̄bitōri tuo notū cū illis diuertisti: sciens oīa que ventura erāt sup̄ te. Ibi anīe tue tristitiam. quā ex iminēte passione sp̄ote assūpsisti. sicut q̄ cetera q̄ passus es. in auribz frat̄z p̄fiteri nō erubuiisti: dicēs. Tristis est anīa mea vsqz ad mortē. Et itē. Precedit ip̄e ad montē oliueti. tu eū sequē. Et licet assūpto petro q̄ duobz filijs zebedei ad secreta secesserit: vel alōge intuerē. quō in se nostrā trāstulerit necessitatē. Unde quō ille cui sūt oīa. pauē cepit q̄ tēdere: tristis est: inquiēs. anīa mea vsqz ad mortē. Unde hoc de? meus? Ita p̄pateris mihi exhibēs hominem ut quodāmodo videaris nescire q̄ de? es. hec anselm? Assūpsit aut xpc istū pauorē q̄ tristitiam p̄pter plura. Primo scdm Hiero. ut veritatem assūpti hominis p̄baret. Naturale em̄ est homini timere mortē. Ex hac naturali tristitia vere p̄tristat? est dñs. Sed sciendū. q̄ quedā ē tristitia q̄ quidā timor. ratōne submergēs. q̄ hominē p̄empto dei p̄cepto in p̄c̄m ducēs. sicut p̄trus timore negauit xpm. De huiusmodi loquuntur expositores. quādo dicūt xpm nō timuisse: quippe q̄ ab hoc venerat ut patere. q̄ petrū tēmeritatis arguerat cū eū vellet auertere a passione: dicēs. absit a te dñe nō erit tibi hoc. Est q̄ ali? timor moderatus. q̄ naturaliter inest omni homini q̄ ē sine p̄c̄o. sicut q̄ fames q̄ sitis: q̄ tales passiones fuerūt in xpo. Unde ip̄e naturaliter horruit mortē q̄ penas acerbissimas q̄s p̄sciuit se passurū de primo. Aliter tñ huiusmodi passiones fuerūt in xpo q̄ in nobis. In nobis em̄ plerūqz huiusmodi passiones p̄ueniūt iudiciū rationis q̄ imperiū voluntatis. In xpo autē semper sequebantur rationē q̄ voluntatem. unde volens esuriuit q̄ sitiuit. volens timuit. et volens contristatus est. Nihil em̄ coactum in xpo consideratur: sed omnia voluntaria credunt. Ita ergo tristitia ita fuit naturalis: q̄ tamen fuit voluntaria q̄ rationalis. Et ideo signanter dicunt hic euangeliste. q̄ cepit contristari. et q̄ cepit pauere: nō dicunt fuit contristatus vel p̄uefactus: quia ip̄e motus tristitie non ei domi natus est: sed ip̄e statim eum assumpsit q̄ volūtati diuine subiecit. Aliud est em̄ contristari: q̄ aliud incipere cōtristari. Unde contristat eum p̄passio: sed passio non dominatur ei? animo. P̄passio em̄ dicit inceptionem. sed passio cōtinuationem. Quia ergo timor q̄ tristitia inciperunt surgere in parte sensitua. sed nondum peruenerunt ad eius animū siue mentem: ideo dixit. tristis est anima mea vsqz ad mortē: ubi anima sumitur pro parte sensitua. in qua sunt passiones. non autem in ratione. sicut etiā alibi dixerat. nunc anima mea turbata est. Poterat quidem xpc. natura non mori. sicut adam potuit non mori ante peccatum: in eo em̄ nullum culpe debitū. nullius peccati fuit vestigiū.

Sed sicut verā humanitatē. ita et hūanas infirmitates n̄as assūpsit: que a deo nō sepant. velut ecōtra ignorātia. impotētia. occupātia. et h̄mōi faciūt. Et nota q̄ cōpassio turbans p̄ in aīa triplicif accide: aut p̄ter imperiū et iudiciū ratiōis. ut motus subitus q̄ appellat̄ p̄passio: aut p̄tra imperiū et iudiciū ratiōis. ut motus p̄gressius vsq; ad p̄turbatōnem ratiōis. v̄l a sua rectitudine ut i malis. vel a sua trāquillitate ut i bonis imp̄fectis: aut sc̄dm imperiū et iudiciū ratiōis. ut motus a ratiōe imperat̄ et ordinatus. ut turbatō p̄ n̄tētis et p̄paciētis. **P**rimo modo passionēs sūt in omnib; puris hominib; etiā p̄fectis. **S**c̄do modo i imp̄fectis solū. **T**ertio modo in x̄po. q̄ in eo totalit̄ subbita erat sensualitas ratiōi. et ratiō inferior sup̄ior. et superior deo: nec tamē vna potētia imp̄dibat aliā in ope suo naturali. **C**ōtristabat̄ etiā x̄pc sc̄dm **D**iero. non solū timore imminētis mortis quā ip̄a natura abhorret et recusat. sed et p̄ infelicitatē iude. et sc̄balū discipulor̄. et reiectōnē iudeor̄. et euerسیونē hierusalē. misert̄ his et p̄passus. Et possumus etiā addere q̄ idē o tristabat̄. q̄ p̄sciuīt q̄ tam acerbe passionis sue flagella. et vulnera. et mors amarissima. in multis adhuc hodie miseris et obstinatis peccatoribus frustrari deberēt. **S**c̄do assūpsit pauorē et tristitiam p̄ nobis mēbris suis. ut ip̄e nostras tristitias in se vinceret. sicut et mortē nostrā sua morte destruxit: et sicut suscepit tēptatōnem et passionem. ut nos a tēptatōe et passione liberaret.

**T**ertio q̄ huiusmōi pauorē et tristitiam assūpsit nobis in exemplū et doctrinā moralē. ut sequi. **E**x hoc em̄ articulo. q̄ est pauoris et tristitiae assumptō. plura habemus documēta. **P**rimū est. ut nos exemplo x̄pi discam̄ timores et tristitias. ac passionēs alias in nobis insurgētis. freno ratiōis cohibere: ne vsq; ad animā p̄tingāt sed in inferiori p̄te anime. sub volūtatis impio p̄stringant̄. ut dictū est de x̄po. **S**c̄dm est. ut ei⁹ exemplo discamus. nos desperare nō debere. si aliquādo nobis surripiat tristitia. timor v̄l pusillanimitas. in obsequio et ope diuino. **E**nde **A**ug⁹. **M**oriturus tristat̄ est x̄pc. ut doceret martires suos nō debere desperare. si in hora passionis surripiat tristitia quā tamē vincant. **T**ertium est ut nos discam̄ p̄tristari p̄ proximis et necessitatib; eor̄. sicut x̄pc tristatus fuit non p̄ se sed p̄ alijs ut dictū est s̄m vnum intellectum. **Q**uartū documētū est. ut exēplo x̄pi discam̄ tristitias et turbatōes nostras ad deū cū orōne referre. sicut fecit et ip̄e. **N**az statim ut dixerat. tristis est anima mea. iuit ad orādūz. **Q**uintū documētū est. q̄ nos orare volētes deuote. debemus secedere ab hominib; ad aliquē locū secretum. sicut fecit x̄pc dans nobis exemplū. **S**extum est q̄ om̄es tristitias. tribulatōes. penas aduersitates et infirmitates nostras. etiā si petamus ad eis liberari sicut x̄pc fecit. semp post orationē p̄mittamus voluntati diuine. ac per hoc eas quasi in cor x̄pi reponamus. orantes

ut ip̄e eas in vniōe sue passionis pficiat. et offerat eas deo patri ad laudem et gloriā suā. **E**t ex hoc nostre tribulatōes et passionēs multū nobilitant̄. **N**am sicut passio x̄pi in celo et i terra infinitum attulit fructum: sic pene et quēcūq; tribulatōes nostre hoc modo x̄po cōmisit. in vniōe passionis sue tam fructifere erūt. ut angelis in celo gloriā. iustis in terris meritum peccatorib; veniam. purgandis animab; conferant releuamen. **I**n recogitando istum articulum. studeat homo semetip̄m p̄tristare cum gemitib; cōpaciendo x̄po de sua tristitia p̄pter nos assumpta. et si in aliqua turbatōe vel aduersitate sit. vniat illā cum tristitia et aduersitatibus x̄pi. ut ex vniōe ipsarum dulcescant et deo in summa paciencia refoleant. **O** domine ih̄u q̄ tristari pro me misero voluisti. da mihi om̄es tristitias meas ad te iugiter sufferre. tuq; eas in vniōe tue tristitiae mecum digneris sufferre. **D**einde dominus ih̄s volens se etiā sequere a tribus apostolis secūz assumptis dixit eis. **S**ustinete hic expectando. et vigilate mecū non cum d̄yabolo vel cum mundo. tanq̄ amici speciales p̄ ceteris. qui debent in angustijs assistere amicis. **S**ustinete pondus tēptatōnis vigilantes a somno infidelitatis et torpore mentis. ne ingruante d̄yabolo obrepat vobis. **C**eteris quidem iussi sedere ibi. quasi inferiores ab agone isto seruans eos securos: vos autem quasi firmiores vsq; huc adduxi. ut collaborētis mecum in vigilijs et oratōnibus. sed nolo vos progredi ulterius. nondum em̄ potestis. **P**ropter hoc manete hic vigilantes. sicut et ego vigilo. ut vnusquisq; in gradu sue vocatōis consistat quia et om̄is gracia q̄uis magna fuerit. superiorem habet. **E**t progressus est ab eis pusillum. scilicet q̄ntum iactus est lapidis: et positus genibus procubuit in faciem suam super terram ut humilitatem mentis ostenderet habitu corporis: et orabat corde dicens ore. **A**bbā pater: si possibile est. salua congruentia redemptōnis humane. et si moritur mors. me sc̄dm carnem non moriente: transfer calicem hunc. id est experimentū passionis a me. **Q**uasi diceret. Si possibile est sine morte mea temporali. saluari genus humanum: transfer calicem amare passionis a me. **P**er orationem offerebat spiritus deo patri: que quidem oratō ex pluribus ostenditur perfecta. **P**rimo q̄ solitaria erat. est enī oratio eleuatio mentis in deum. quod meli⁹ fit quando homo est sequestratus ab alijs. **S**ecundo quia humilis. cum in faciem suam procubuit. **T**ercio quia deuota. cum ad deū patrem recurrit. **Q**uarto quia recta. cum voluntatem suam voluntati diuine submittit. **Q**uinto quia caritativa. cum interim dulciter discipulos visitaui. **Q**ue dicit abba pater vtriusq; populi patrē et saluatorem deum esse innuit et ostendit. **I**te enim significat abba q̄d pater. sed abba est hebreum pater v̄o grecum et latinum. **E**rgo vtrorūq; primus ip̄e inuocat. ut vtrūq; populum

## Secunde partis

in eum crediturum et ab utroque eum inuocabuz esse doceat. quia non est distinctio iudei et greci. **Q**uod autem dicit si possibile est. ad potentiam dei pariter et iusticiam refert. Quoniam quantum ad iusticiam eius qui non solum potens est. sed etiam iustus. non suntabilia nisi ea que iusta sunt. Ante ut verus homo horrebat mortem: et voluntate sensualitatis vellet non mori. si de iusticia posset fieri. **H**abebat autem iusticia patris ut ipse patre esset. et a constitutione mundi hoc nostre salutis sacramentum erat ab eo preostensum. **A**ngustia ergo mortis et tolerantia passionis. non placebat christo per se. et tanquam finis qui per se appetitur: ideo simpliciter loquendo pati volebat sed propter obedientiam patris et salutem humani generis passionem et mortem voluntarie sustinebat. sicut infirmus voluntarie recipit potionem amarā. non propter potionem. sed propter sanitatem consequendam. **H**ec voluntas non moriendi gloriosos martires facit. **N**on enim vult sensus carnis nisi quod delectat: si autem delectaret eos mori. non inde viderent mereri. **S**ed quia hanc voluntatem non moriendi deo subiciunt. et quod naturaliter fugiunt propter deum volunt: ideo merentur. **U**nde et ipse subdit: dicens. **A**lerutamen non quod ego volo humano affectu. sed quod tu. **Q**uod enim ex humana infirmitate trepidanter renuerat. reuerens in seipsum pro obedientiam et fortitudinem mentis confirmat. **N**on: inquit. hoc fiat. quod humano affectu loquor. sed ad quod missus sum. et propter quod ad terras tua voluntate descendi. **U**nde alibi. **N**on veni facere voluntatem meam. sed quam temporaliter sumpsi ex virgine: sed voluntatem eius qui misit me. quam videlicet communem habui eternus cum patre. et quam semper approbo animi me ratione. **N**on mea. non propriam. non mea non filii hominis. non mea que resistat deo. **E**t utique voluntas christi non erat contraria voluntati patris. sed qui venerat obedientiam docere. non inuenire obedientiam si propriam faceret voluntatem. **Q**uanto ergo magis nos non iudicabimur obediētes. si facimus proprias voluntates. **U**nde **A**ugustinus. **F**ilius unicus dicit non quero voluntatem meam: et homines volunt facere voluntatem suam. **I**lle tantum se humiliat qui est equalis patri: et tantum se extollit qui in imo iacet: et nisi manus ei porrigatur non surgit. **E**t iterum. **T**ransfiguratur in se suos: et qui nihil aliud vult quam pater. docet eos priuam voluntatem corrigere. et dirigere iuxta diuinam. **U**nde et **H**iero. **E**t usque in finem non cessat docere nos patri obediēte et voluntatem eorum voluntati nostre proponere. **O**stendit itaque secundum beatam dominus illis: ut cum mors vel aliud quod fieri nolimus imminet. sic per infirmitatem petamus ut non fiat: quatenus per fortitudinem pati sumus. ut voluntas prohibitoris nostri etiam contra nostram voluntatem fiat. **N**am sicut multum confidere non debemus ne nostram virtutem videamur perficere: sic multum pusillanimitate agere et diffidere non debemus. ne dei adiutoris nostri impotentiam videamur pronuciare. **E**t iterum. **M**ulti adhuc in-

## Capitulum. lxx.

firmi perstant futura morte. sed si habeant rectum cor. vitent mortem quantum possunt: sed si non possunt. dicant quod dominus dixit: pater si fieri potest. transeat a me calix iste. ecce habes voluntatem humanam. vide iam rectum cor. sed non quod ego volo sed quod tu. **H**ec **B**eda. **E**t rediens de loco in quo orauerat ad tres discipulos suos. scilicet petrum. iacobum et iohannem. inuenit eos dormientes. **I**am vicina temptatione incipiebant oculi eorum languescere. quia dormitio erat quasi prefiguratio negationis et fuge. **U**nde **B**eda. **S**omnus corporis prefiguratio erat. quia in proximo grauandi erant somno infidelitatis. **E**t petro yronice dicit sic. **S**ymon dormis: Quasi diceret. **S**ic erat facies dum vel sic implet quod promiserat: **N**on potuisti una hora vigilare mecum: Quasi diceret. **Q**ui una hora non potuisti vigilare mecum quomodo mortem spernes tu qui spondes mori mecum. **N**on ostendis tantum feruorem facto quantum verbo. **I**n hoc apparet tua infirmitas. **P**er hoc quod dicit una hora. ostendit quod brevis est molestia temptationis respectu remunerationis. **E**t ergo dicit tullius. oia que brevia sunt tolerabilia debent esse. etiam si magna sint. **Q**uis autem omnes dormirent. petrum tamen potius increpat: quia enim pre ceteris fuerat gloriatus: ideo pro ceteris erat increpandus. **I**tem quia inter eos principalis erat: ideo in ipso alios reprehendebat. **I**tem quia in eodem defectu prelatius magis est increpandus quam alij ceteris paribus. **Q**ui etiam iam infirmitate depressus. non petrus vel cephas. sed aliquo nomine symon a domino hic vocatur. **V**igilate atque oculos mentis et corporis. et orate deuote verbis. cordis et oris. ut non intretis in temptationes negandi me et recedendi a me. **N**on dicit ne temptemini quia impossibile est hominem non temptari. sed ne intretis in temptationem. et incidatis in eius profundum id est ne temptatio vos superet et includat pro sensum vel opus: temptationis enim initium est suggestio mali. medium sensus in delectatione vel opus consumatio est opus ipsum. **A**d euitandum autem temptationem et ad resistendum eidem recurrere dum est ad orationem. **O**ratio enim est eleuatio mentis in deum: quanto autem mens in deum eleuatur. tanto facilius temptatio ab ea separet. **E**t sicut fur audito clamore fugit. et vicini veniunt ad succursu: ita clamor orationis dyabolum fugat. et sanctos ad succurrendum excitat. **U**nde **Y**saia **D**orus. **H**oc est remedium ei qui vitiis temptamentis est uat. ut quoties quolibet vicio tangitur. totiens orationes fundat. quia frequens oratio impugnationem vitiis extinguit. **E**t sicut seruus qui sentit fure in domo et non clamat. fauet furi et peritor est domi sui: sic qui scit temptationes esse in corde. videtur christum perdere et dyabolo consentire. nisi statim pro orationem exclamet. **E**t ideo quia dyabolus semper temptat. semper debemus orare et nunquam deficere. **S**ed oio debet ordinari. non ad hoc ut non temptemur: sed ad hoc quod non intremus in temptationem. **M**ultum autem valet ad expulsionem temptationis cogitatio et timor eterne mortis

**Unde Aug.** Timor de futura morte mentē cō-  
cutit et quasi p̄clauatos om̄s corp̄is motus su-  
perbie ligno crucis affigit. Spiritus quidē de se  
et natura sua p̄mptus ē in me et in vobis ad cō-  
fitendū: caro autē infirma ī vobis. nō autē in me  
ad tolerandū: q̄ caro corrupta semp deprim̄t et  
aliquādo vincit sp̄ritū et ideo est orandū. Nam  
quasi p̄mptū habuisti sp̄ritus in p̄mitēdo  
mori etiam p̄ me: sed nūc patet carnis infirmi-  
tas ad sustinendū iminentē temptatōnez. quia  
ip̄a dormitō corporalis iudiciū est et quasi p̄nū-  
tia vestre infirmitatis. nondū enī virtute exal-  
to induti estis. **Ubi Hiero.** Hoc autē aduersus  
temerarios dictum est. qui quicq̄ crediderint  
putant se p̄sequi posse. Itaq̄ q̄ntum de ardore  
mentis p̄hibemus. tantū de fragilitate carnis ti-  
meamus. **hec Hiero.** Tu domine qui mādasti  
q̄ vigilemus et oremus da nobis gr̄cias ad hoc  
faciendū. q̄ licet sp̄ritus p̄mptissimus sit. ca-  
ro tamē infirma est. et tota pigra et tota somno-  
lenta: nec potest sustinere vt vix p̄ vnāz horam  
p̄fecte tecum vigilet et tecū oret ne cadat in tem-  
ptatōnem. Deinde iterū sc̄do abiit et orauit:  
dicens. Pater mi. si nō potest hic calix trāfire:  
nisi bibam illū fiat voluntas tua. Ostendit hic  
vt ait **Cris.** Quoniā valde cōcordat voluntati  
dei. et quoniā ubiq̄ hanc sequi oportet et hāc in-  
quirere. Ellet quidē transire calicem q̄ homo  
est. sed p̄ficit dispensatōnem q̄ patri obediens ē  
**Unde et leo papa.** Hec vox capitis salus est toti  
us corp̄is: hec vox om̄es fideles instruxit. om̄s  
confessores accēdit. om̄es martires coronauit.  
Nam quis mūdi obia. quis temptationū turbi-  
nes. quis posset p̄secutorū superare terrores: ni-  
si xpc in omnibz et pro omnibz patri diceret. fi-  
at voluntas tua. Discant igit hanc vocem oēs  
ecclesie filij. vt cuz aduersitas violentie alicui  
temptatōnis incūbit. superato tremore formi-  
dinis. accipiant tolerantiaz passionis. Et re-  
uersus tenuo inuenit eos dormiētes p̄ tristitia.  
erant enī oculi eoz grauati et depressi. interio-  
res quidē languore terrois et tristicie. exte-  
riores vō vigiliarum longitudine. Nam tristicie  
magnitudine somnū non poterāt vincere. timē-  
tes tum pro capite tum pro se: sed sicut dormie-  
bant mēte ita et corpore. q̄ ex torpore anīe quā  
doq̄ puenit somn⁹ nature. Et ait illis. Quid  
dormitis: sc̄z in tantis constituti periculis. cuz  
sit tempus vigilandi p̄pter instantiam grauissi-  
me temptatōnis vobis imminētis. Surgite a  
torpore mentis. vigilate animi vigilātia. et ora-  
te ne intretis in temptatōnem. sc̄licet p̄ cōsen-  
sum. id est ne temptatō vos superet et intra su-  
os casses teneat. Et abiit iterū et orauit tertio  
dicens eundem sermonē oratōnis. sc̄licet pater  
mi et cetera. Tertio xpc idem orauit: vt oratio-  
nis frequentia ostenderet. et nobis sp̄ci longani-  
mitatem exhiberet. Iterat oratōnem ostendēs  
q̄ oratio debet esse continua. Similiter iterat  
visitationem discipulorum suorum. quia ope-  
ra caritatis debent oratōni esse coniūcta. Et sic

p̄latū instruit. et sibi et gregi intēdere: et nunc  
p̄templatiuam nunc actiuam vitam exercere.  
**Hinc non obstat.** quod dicitur in ecclesiastico.  
non iteres verbū in oratōne tua: quia illa au-  
ctoritas sic intelligenda est. nō iteres. id est ita  
sis diligēna in p̄ferendo integre et deuote verba  
oratōnis tue. vt postea p̄pter obmissionē v̄l ne-  
gligentiā non oporteat iterare: sed tamē itera-  
re p̄pter deuotōnem vel instantiam bonus est.  
Sic et eundē sermonē in predicādo diuersis. bo-  
num est quādoq̄ iterare. Cum autē oraret et  
anxiaret̄ dñs ihs. ecce angelus p̄nceps michael  
astitit. p̄fortans in eo motū sensualitatis. sc̄dm  
quā minoratus est paulominus ab angelis: il-  
lum sc̄z motum. qui exhorrebat mortē. Statim  
postq̄ xpc se voluntati patris submisit. angel⁹  
eum p̄fortauit. In quo inuitur. q̄ licet quando  
q̄ nō fiat quod petis. q̄ forte non expedit: sem-  
per tamē orati mentalis consolatiō confertur.  
Et sc̄dm **Theoph.** vt nobis innotesceret oratō-  
nis virtus. quaten⁹ eā in aduersis p̄ponamus.  
orans dñs ab angelo p̄fortat. Et humilis dñs  
reuerēter et humiliē suscipit hanc p̄fortatōnem  
etiā a sua creatura: p̄siderās se esse minoratum  
paulomin⁹ ab angelis. dū est in hac lacrimarū  
valle: et sicut p̄tristabat vt homo. sic ex v̄bis an-  
geli fuit p̄fortatus vt hō. Nec putandū q̄ h̄ an-  
gelus vel alius fuerit in ei⁹ custodiā deputat⁹.  
q̄ hoc nō decuit et xpc non indiguit. Sc̄dm **Be-**  
**dā.** alubi q̄ angeli ei mīstrauerūt. hic q̄ ange-  
lus eū p̄fortauerit dicif: vt utraq̄ natura desi-  
gnef. Nam diuine nature angelī mīstrant. hūa-  
nam vō p̄fortāt. Apparuit autē ei angel⁹ visiōe  
corporali in assūpto corpore humano. consolans  
eum p̄ modū seruientis: nō p̄pter se et sui indigē-  
tiam. sed magis p̄pter discipuloz assistentiū cō-  
solatōnem: et ad p̄firmandū fidem in eis. q̄ xpc  
sit maior angel⁹ ratōne deitatis: ac p̄pter nostrā  
instruatōnem ad ostendendum sc̄z q̄ angeli assi-  
stunt nobis orantibz. confortantes nos in ora-  
tione: et vt ex sua post tristiciā consolatiōne sci-  
remus. q̄ tribulatis pro xpo non deest diuina  
consolatiō. iuxta illud psalmiste: sc̄dm multitu-  
dinem dolorū meoz in corde meo. consolatiōnes  
tue letificauerūt animā meam. Nam sc̄dm **Be-**  
**dā.** creator non indigebat creature subsidio:  
sed homo factus sicut nobis et p̄pter nos est cō-  
tristatus. sic nobis et p̄pter nos est confortatus  
Sed et ipse dñs ratōne se confortabat. dicēs ad  
patrem. Non sicut ego volo sed sicut tu. A iunt  
autem quibā michael astitisse oranti. et dixisse se  
patri oratōnis tenorem retulisse: omnesq̄ pro-  
cidentes angelos pro hoc ipso orasse: et respon-  
disse patrem. nouit dilectus filius meus. q̄ hu-  
mani generis redemptō. quam sic optamus: si  
ne sui sanguinis effusione decēter fieri nō po-  
test. Angelus autem post hec confortauit eum  
vel de sui p̄sentia. sicut amicus de sua p̄sentia  
confortat amicum. Unde confortauit. id est ad  
modū confortantis se habuit. sc̄licet ei assisten-  
do: vel forte aliqua verba consolatoriā dicēdo:

## Secunde partis

q: scz hic vinceſ lucifer. ſicut victus eſt in celo  
vel q: magnanimū magna ſuſtinere deceret: vel  
q: paſſio cito trāſiret. ⁊ ei⁹ fructus eſſet ppetu⁹.  
ſcz redemptō hūani generis ⁊ reſtauratio angeli  
ce ruine. vel aliqđ ſimile. **E**le ſcđm quoſbā vt bi  
cit theoph. iſta angeli pfortatio fuit xpī gloriſi  
catio. Dicebat em̄ angelus gloriſicāſ eū. Dñe  
tua eſt virtus. tu poteſ ptra mortē ⁊ infernum  
genus liberare humanū. ⁊ ſimilia. **I**hu qui i  
oratioe poſitus ab angelo pfortari voluiſti: da  
mibi p virtutē oratiois tue. vt orāti mibi ſemp  
aſſiſtat angel⁹ tu⁹ me pfortans. **H**ic animaduer  
te ptra ipacientiā noſtrā. quia dñs ihs plurib⁹  
vicib⁹ orauit anteq̃ a patre accipet reſponſio  
nem ⁊ pfortationē. Sicut autē ter fuerat tēpta  
tus in trib⁹ locis. ſic ter orauit nō in eodez loco  
ſed in trib⁹ diuerſis locis diſtantib⁹ abinuicem  
p iactu⁹ lapidib⁹. **E**t vt dicif adhuc in ipiſ locis  
veſtigia eccleſiaꝝ ſūt. que ibi facte fuerūt. **E**t  
factus in agonia plixius orabat: oñdens ⁊ do  
cēs. q: nos in agonia vl⁹ quacūq: neceſſitate cō  
ſtituti. debemus ab orationē pfugere: ⁊ i magnis  
periculis ac maiori neceſſitate. magis ⁊ inſtan  
tius orationi inſiſtere. **A**gonia iſta poteſt dici  
certamen ptra mortē. vel mortis anxietas. quā  
quaſi preſentē puiſdebat: ⁊ ideo dicif tunc fuiſſe  
in agonia. ſicut infirmi in extremis laborātes  
dicunt eſſe in agone. **E**le poteſt dici certamē et  
reluctatio ſenſualitatis ac ratiois. quia agoni  
zabat ⁊ certabat in eo mirabili pugna. ſenſua  
litas naturaliter mortē horrens ⁊ recusans. ac  
ratio voluntati diuine obtemperās. ⁊ ipam mor  
tem p ſalute humana zelans: q: virtute diuina  
quelibet pars pmittebaſ agere vel pati. quod  
pprium erat ſibi. **T**am tamen vincebat mortem  
animo. dum etiā mori volebat: quā poteſt vicit  
actu ipo ſcz reſurgēdo. **S**ed heu colluctatio car  
nis ad ſpiritu. ſiue ſenſualitatis ab ratio. quos  
dam hominū facit retroire vel exorbitare. vt il  
los qui peccāt mortalit⁹: ⁊ quoſbā lente incede  
re ſiue in via morari. vt illos qui peccāt venia  
liter. **E**nde in hmoi pugna plixius eſt orandū.  
vt oratio ſit recta. ⁊ voluntas pſtans: ac ſenſua  
litas recte ratioi. ⁊ ratio diuine voluntati non  
obſiſtat. ſed obediāt. ⁊ dicamus nō mea ſed tua  
voluntas fiat. **I**n ſtatu mortis diſtrictū iudici  
um ⁊ ea que homo nunq̃ antea recoluit. ei ve  
niūt in animū. **I**n cui⁹ figura xpc appropinquā  
te morte factus ē in agonia. **U**nde Greg⁹. appo  
pinquāte etiā morte noſtre mētis. i ſe certamē  
exprefſit: qui vim quādaꝝ terroꝝis ⁊ formidinis  
patimur. cum p ſolutōez carnis eterno iudicio  
appropinquamus. **N**ec imerito tūc anima terreſ.  
quoniā poſt puſillū hoc inuenit. qđ in eternum  
mutare nō poſſit. **S**i em̄ pſideremus. q: viā vi  
te pſentis nequaq̃ ſine culpa trāſire potuimus  
⁊ q: nec hoc ipm ſine reatu noſtro eſt. qđ lauda  
biliter geſſimus. ſi remota pietate iudicemur:  
merito i agonia pſtituimur. **E**t cū dñs plixius  
oraret iterim ſudor ſeruētiſſim⁹ in modū ſan  
guinis erūpens. in hac agonia ſiue certamine

**Capitulum. lxx.**

usq; in terra habūbanē cūrebat. **Ex** seruoze ei  
orādi. ⁊ ex apphēsiōe iminētis piculi. ac vehe  
mētī ārietate sēualitatis. q̄ pmittebat agē et  
pati qd̄ erat ppiū sibi. inflāmabat cor ⁊ corp⁹.  
vt aptis poris efflueret sudor rubicūd⁹ ⁊ sāguis  
neus. **Iste** sāguis fuit ver⁹ ⁊ naturalis q̄tum ad  
veritatē sue existētie. ⁊ de purissima xpī carne:  
sed miraculosus ⁊ nō naturalis q̄tū ad modū p  
fluētie. **Quia** scdm̄ Bedā. p̄ naturā ē sangui  
nē sudare. **Sic** etiā optet dicē de sanguine ⁊ ad  
lateris xpī iā mortui: q̄ fuit ver⁹ sanguis ⁊ ve  
ra aqua. s; miraculose effluerūt de mortuo cor  
pore. **Ad** hūc suauissimi sudoris balsamū. egro  
tis pficiū: festina ne tardaueris. vt inde sanari  
merearis. **Un̄ Ansel.** Quid stas: **Accurre.** et  
suauissimas illas guttas lābe. ⁊ pulcrē pebuz  
illi⁹ linge. **Noli** dormire cū petro ne merearis au  
dire. **Sic** nō potuisti vna hora vigilare mecū.  
**Hec Ansel.** **Surgit** igī tertio ab orōne in qua  
stabat flexus ī terrā genib⁹. tot⁹ sāguine madesa  
ctus. Quē aspice tēgentē sibi vultuz. vel forte  
etiā in torrēte lauante. totūq; afflictū reuerēse  
cerne: ⁊ p̄sidera quāta tūc fuerit anie sue angus  
tia. cui⁹ testes sūt gutte sāguinee decurrētes in  
terrā. ⁊ ei intime p̄patere. qz nō sine ingēti acer  
bitate doloris hoc sibi potuit ptingere. **Nunq̄**  
em̄ aliquis mortaliū ob mortis horrore audire  
sudore fuisse sāguineū. **Unde** patet ei⁹ nunq̄ li  
milē fuisse dolorē. **In** hoc quidē apparet. quāta  
fuerit amaritudo passiōis xpī: cui⁹ sola cogita  
tio. tantū naturā imutauit. q̄ p̄ angustia san  
guinē sudare coegit. **Hec** pugna ei⁹ et anxietas  
martirū certamina ⁊ agones significās. pluri  
mū p̄solat ⁊ p̄fortat pusillamīnes ⁊ infirmos. ⁊  
ad amorē incitat tepidos ⁊ ingētos. **Un̄ Ansel.**  
**Positis** q̄s genib⁹ in terra. p̄cidisti in faciē tuā.  
atorās in agonia ⁊ dicēs. **Abba** p̄r mi. si possi  
bile ē trāseat a me calix iste. **Et** āgustias quidē  
corbis tui dulcissimi. certissime idicabat sudor il  
le sāguine⁹. q̄ orōnis tpe de sāctissima carne tua  
guttati decurrebat ī terrā. **Dominator** domine  
īhu. vnde aīe tue tamuehemēs tristitia. vñ tan  
ta sudoris anxietas. ⁊ tā anxia supplicatō: **Non**  
ne volūtariū oīno sacrificiū deo patri obtuli  
sti. ⁊ nihil iuitus ptulisti. **Elitiq; dñe.** **Arbitra**  
mur aut. q̄ ⁊ hoc q̄s ad p̄solatōez infirmoz mē  
broz tuoz assumpisti: ne forte desperet quis. si  
caro infirma remurmuret. vbi ad passiōē p̄m  
ptus est spiritus. **Nimirū.** ⁊ vt maiores erga te  
amoris ⁊ gratitudinis stimulos haberem⁹. natu  
ralem carnis infirmitatē. eiuscemodi indicijs ī  
te expressisti: quib⁹ docemur. qz vere languores  
nostros portasti. ⁊ nō absq; sensu doloris passi  
onum sentes pcurristi. **Vox** em̄ illa. vox carnis  
fuisse videt. nō spiritus: eo q̄ subiunxisti. **Spi**  
ritus quidem p̄mptus ē. caro aut infirma. **Hec**  
**Ansel.** **Voluit** aut dñs sanguinē sudare plu  
ribus ratōnib⁹. **Prima** est scdm̄ Augustinū. ad  
figurandum q̄ de corpore suo toto quod est ec  
clesia. sanguis effundendus et emanatura erat  
sanctoruz martiria. **Secūda** est scdm̄ Bedam.

ut p terrā sanguine irrigatā. declararet frenos homines sanguine suo redimēdos ⁊ mundandos. Tercia est fm gloriā. ut totū mundū pccis mortuū ad vitā resuscitaret. ideo sudorē suū sanguinē ad terrā decurrere volebat. Itē scdm Bern. nō solū oculis. sed qsi mēbris omnibz fleuisse videt: ut totū corpus eius qd est ecclesia. toti⁹ corporis lacrimis purgaret. Insup etiaz sanguis decurrebat in terrā. ad ostendendū qd p terrā. id est ecclesia adhuc militāte in terra orabat. ⁊ sanguinē suū fūdebat: ⁊ ipam suo irrigatā sanguine fecūdebat. In sudore aut notat feruor. i. sanguine precū. in decursu habūdātia. i. guttis pccularis efficacit: qūis esset vniuersalis sufficiētia. Ex isto articulo qui est sudoris sanguinei defluxio. habet documētū salutiferū: qd ⁊ nos in orōne debem⁹ ita esse intenti ⁊ feruidi. ut ex vehemētia intētionis ⁊ feruore deuotōnis sudem⁹ qsi sanguinē. p pfiguratiōē passionis xpī. ⁊ ardorem dilectōnis ad deū. Qd fit. dum qd orans in tāto ardore deuotōis accēdit. qd p amore dei si oportet sanguinē suū fūdere nō verecē: ⁊ talis sic incalēscit spiritu. ut totus sanguis in corpore qsi spiritui allubēs. pronū ⁊ promptū se exhibeat ad exsudandū. Quia bō caro ex infirmitate sua tamuehementē ardorē deuotōis suffere nō pualet. ideo sudorē qsi sanguinē euaporat. v. saltem p sanguine ardētis lacrimas p oculos effūdat. Et quoniā nos tāuigorosā oratiōē effūdere nō valemus: adiūgam⁹ oratiōē nostrā orationi xpī. qui ē aduocat⁹ noster apud patrē. ⁊ ipse interpellat p nobis: imo orat nobiscū. Et illa orō est efficacissima ⁊ deo patri accepta. que. s. in vniōne oratiōis xpī offert. Efficaces etiaz sint lacrimae oratiōis. ⁊ maxime ille q in recordatiōne passionis xpī fundit. patet ex quadā reuelatiōne facta cuiusdā psonae. de qua legi: qd apparēs ei dñs in spiritu ait. Si qd in recordatiōne mee passiōis lacrimas cū deuotiōe fuderis. suscipere volo ac si ipse p me passus sit. In recolēdo istū articulū. pcedat homo in faciē sup frāz orādo intēte: ⁊ cogitet angelicā pscntiā sibi tūc abesse: recogitet etiā agonē suā. ⁊ conetur quātū potest habere lacrimas ex passionē ⁊ amore xpī. quas si habere nō potest p oculos. fūdat salē lacrimas cordis. Et sicut xpc dei fili⁹ imminēte sibi passionē horrēda. cū p angustijs sup uēture mortis guttas sanguineas in terrā funderet. nihilomin⁹ tñ libere volūtātē suā volūtati patris cōmisit. ⁊ qd ceperat deuote pfecit: sic quilibet deuot⁹ in omni aduersitatē pssura ⁊ tribulatiōis angustia (licet forte naturā reluctantem habeat) se paterne volūtati pmittat. ⁊ hoc qd occurrit deuote suscipiat. O pie ihu qui factus in agonia guttas sanguinis mirabilē desudasti. da mihi ut recordatiōe tue passionis accensus. lacrimaz guttas p sanguine in conspectu tuo merear dulciē desudare. Respice nūc qualiter iacebāt discipuli dormiētes ⁊ qualiter dñs ostendit eis modū orandi in gestu corporis. et in verbo pio. ⁊ p angelū ibi apparentē. Quēz

modū ⁊ tu tenere debes scz te psternendo. ac propriū defectū ⁊ fragilitatē recognoscēdo: ⁊ cābendo in faciē tuā. nō post faciē: ut ea que rogas corā te habeas. ⁊ in mente teneas. nō retro ut vnum ore dicēdo ⁊ aliud corde cogitādo. ⁊ ut hūilitatē mentis ostendas habitu corporis: casus em̄ in terrā. docet nos magis hūiliari si possz fieri: ⁊ q volūtas patris semp pcedat. ⁊ q nō tepide sed cū magno feruore oret. sicut dñs fecit: ⁊ q nō parū sed plix ⁊ distincte. nō sicut illi q festināter horas soluēdo. si nō verbo. facto tamen bicūt expediam⁹ nos de istis. qz habem⁹ facere alia magis necessaria. quasi festinātes ad utiliora ⁊ maiora. Et vide quō statim aderit tibi angelus qui te adiuuet ⁊ pfortet. ⁊ oratiōē tuā deo pscntet: ppter exemplū em̄ nostrum ille angelus apparuit pfortans dñm. Et nō semel sed frequēter est orandū. sicut ipse ostendit nobis p trinam oratiōem suā: docens ut non desitiamus sed in oratiōne pmaneam⁹. donec impetremus ea que postulare iā cepimus. Et tu ora p mortuis pro viuis tam peccatoribz q iustis. Vel orauit ter. ut ⁊ nos de peccatis pteritis veniam. de pscntibz emendatiōē. ⁊ de futuris cautelam a deo postulemus. Vel ut hec tria. scilicet veniam. grāciam. ⁊ gloriā in oratiōe petam⁹: vel ut contra trinam pcupiscentie seu cupiditatis temptatiōem. orationis clipeo tueamur: vel ut ad trinitatē scilicet patrē ⁊ filiū ⁊ spiritū sanctum oratiōem dirigamus. Per hoc etiam docuit nos orare pfecte. quia pfectiō consistit in tribus. scz in pncipio. medio et fine. Cōpatere nūc domino. ⁊ admirare pfundissimā hūilitatē suā: quia cum sit deo patri suo coequalis ⁊ coeternus. prostratus tamen deus orat. ⁊ tanq quilibet de populo hominū. Orare quibz patrem conuenit xpo ratōne humanitatis. in qua est minor patre: nō aut ratōne deitatis in qua ē equalis patri: ut homo rogat patrē. qui ut de⁹ est vnus cū patre. Considera etiā pfectissimā eius obedientiam. Quia em̄ pater vult qd moriatur: ipse hanc obedientiā reuerenter suscipit ⁊ exequit. Vite tertio indicibile ab nos caritatem. tam patris q filij: p nobis em̄ hec mors indicitur. ⁊ sustinet ppter nimiam ipsorum caritatem quā ab nos habet. Venit aut post hec dominus ihu ad discipulos suos. ⁊ quasi compaciens eis. ppter temptatiōem de proximo eis imminentem: dixit eis. Dormite iam et requiescite. Quasi diceret. Parum potestis hoc facere. Qui ibidem aliquantulum dormierunt. Tūbet eos dormire. ut ostendat suā ad eos ppassiōē: quia grauati erant. ⁊ ut cognoscant suā infirmitatem. quia cum ipso vigilare nō poterant: ⁊ ut somno recreati fugere possent de manibz eorum qui statim xpm erant capturi: et in figura. qd in proximo infidelitatis somno erant grauandi. Considera in xpo mansuetudinē piā quanto enim magis appropinquat ad mortem. tantomagis ostendit cordis sui dulcedinem. Bonus pastor vigilabat super custodia pusilli

## Secūde partis

gregis sui. **O** grādis amor. **E**re bon' & pius est hic pastor. **E**re i finē dilexit eos. cū i tāta agonia positus. illo modico tpe quietē eorū pcurat. **N**ō sic bobie multi pastores faciūt. q' subditis vigilātib' & in agonia positis. dormiūt suauiter & quiescūt. **D**um g' videbis discipulos dormiētes i tanto piculo. & dñm vigilāte: si deuotus es. mlt' ta inuenire poteris. que dicas tam dño tuo. q' discipulis suis. **A**udebat tantē alonge aduersari os suos vementes. cū facib' & armis. nec tamē discipulos excitauit. nisi cū ipe & quasi iuxta eos fuerūt. **T**ūc autē euigilās discipulos: dixit eis. **S**ufficit. scz q' iam quieuiſtis & satis dormiſtis. **E**rgo parum est dormiendū. **U**nde quidam patres nō nisi ſtando vel ſedendo ſomnū capere pſueuerunt p'modicū. **T**er discipuli dormiunt ter dñs orās ſuſcitāt. que trina dormitō & ſuſcitatio. tres mortuos quos dñs ſuſcitauit ſignificat. **E**t ſubiūxit. **V**enit hora & filius hominis tradetur in manus peccatorū. **U**bi **O**rigenes. **S**ed & nunc ihs in manus peccatorū tradit. quanto hi qui vidēt in ihm credere. habent eū in manibus ſuis cū ſint peccatores. **S**ed & quotiēſcūq' iuſtus habens in ſe ihm. in poteſtate factus fuerit peccatorū. **I**hs eſt traditus in man' peccatorum. **h**ec **O**rigenes. **S**urgite eamus ſc'z obuiā iude p'ditori & ſuis complicib'. **E**cce q' me tradet ipe eſt: quē nolo declinare. q'uis poſſem hoc facere. **A**c ſi diceret. **N**ō nos inueniāt latētes ac quaſi timētes & retrahētes: ultro eamus eis obuiam & p'gamus ad mortē. ut paſſuri p'ſidentia & gaudiū videant. & paſſionē omnino volūtariā ſciant. **U**ltro nos debem' offerre. quāto nō expedit mortē effugere. **U**bi oñdiē xp'i deſideriū ad noſtrā redemptiōē: q' non ſolū p'ditorē cum turba venientē expectauit. ſed etiā eis occurrīt. **U**bi etiā docet ut ſi tribulari nos oportet. cū gaudio & p'ſidentia ſuſtineamus. **M**ora liter quoq' monet nos ad tria. primo ad temptatiōes nos p'parare. cū dicit ſurgite. ſc'do in bonis opib' p'ficere. cū ſubdit eamus. tertio oī hora quaſi temptatiōē proximā expectare. cū addit ecce ipe eſt. **E**t adhuc eo loquēte cū discipulis ſuis. ecce iudas mercator peſſim' vn' de duodecim ſc'z numero nō merito. quod dixit ad oſtēdendū immane facinus illius. q' de ap'lica dignitate p'ditor fuerat factus: accepta a p'ſi de cohorte militū gentiliū quorū inferat capere malefactores. cū tribuno qui p'erat eis: ac turba plurima iudeorū miſtrop'. accepta a pontificib' & p'ncipib' ſacerdotum. crudeli utiq' & peſſima ſocietate impiorū tanq' ad tenendū reū. aſſeſcebat eos. tanq' ductor eorū q' volebāt p'prehēdere ihm: & venerūt illuc cū laternis & facibus ut ſi in tenebris latē vellet his quereſſet: nec nō cū gladijs. ſuſtib' & armis. ut captōez ei' impediſſet volētib' his reſiſtereſ. **S**c'dm **H**iero. incubit ſeculi q' deſperat d' adiutorio dei. **H**abebat itaq' fulcimētū ab utraq' curia. ſc'z impatoris & pontificis. q' ſeruato ordīe legitime poteſtatis: ut nemo tenētib' auderet obſiſte. cū binc mi

## Capitulum. lxx.

lites p'ſib' inde miſtri phariſeorū. q' i lege ſummi & iudices videbāt. illū tenerēt: vel etiā ſi q's auderet. p'tra tot nō poſſet: timebāt em' plebē ne p' hāc deſederet p'tra eos. & ideo etiā nocte tradit ut ſine turb' que i die frequēter p'pter inſtructiōē nē aderāt: iueniret. **A**ntēq' autē iudas cū turba veniret ad ortū ubi ihs cū discipulis erat. debet eis ſignū dicēs. **Q**uēcūq' oſculat' fuero ipe ē. ſ. xp's. tenete eū. & ducite caute: ſc'z cauendo a populo ne eū de veſtris manib' eripiat. **P**opulus em' p'munis deuotionē ad eū habebat. **H**oc autē fecit iudas. & p'pter romanorū milites q' xp'm nō cognoſcebāt: & p'pter alios. ne loco xp'i caperēt iacobū minorē. q' in facie xp'o ſimilim' erat p'p' qd ſpecialiter frater dñi dicebat: & q' timebat ne ſe trāſformaret & de manib' eorū elaberet. q' pluries deſectus ab ipſis p'traſiit neſcientibus eis: & ideo oſculari eū voluit. ut in oſculādo tēneret ne euaderet. **E**t cū veniſſet ad ortū. tūc ihs ſciens oīa que ex diſpoſitiōe diuina v'itura erāt ſup' eū: p'ceſſit ultro in occuſū illoz. ſicut patet ad paſſionē: ex quo patet. voluntarie eū captū fuiſſe & paſſum: discipuli q' ſequebantur eum timētes. ſed ipe p'fortabat eos ne timerēt. **U**nde **A**nſelmus. **E**x promptu bone ihu ſpūs tuus ad paſſionē fuerit. euidē ter oſtēdiſti. quāto venientib' vna cū p'ditore tuo viris ſanguinum. & querentib' animā tuā. cum laternis et facib' & armis p' noctē. ultro occuſiſti. **E**t dixit ihs occurrētib' offerēs ſe volūtariē eis. **Q**uē queritis? **N**on interrogat quaſi ignarus volūtatis eorū. ſed mori patet interrogat. ut ſciant eſſe eū quē querebāt. **R**eſpōde: ut ei ihm nazarenū. **N**ō erat querēbus ad mortē. quē p'ſentē cē ſalutis auctorē: nec erat p'ſequēbus quē dicunt eſſe florem honoris & honeſtatis. **D**ixit eis ihs ſemetipm manifestās & offerēs. **E**go ſum ſcilic'z quē queritis. **Q**uaſi dicēt. **Q**uid p' ſigno ſumitis oſculū p'ditoris. quid quaſi latēte me queritis cu'z facib' & laternis? **E**go ſum. **N**on ſe occultaui. nec ſe abſcōdit: ſed magis querētib' obuiā iuit & ſe oſtendit. **U**bi **C**riſ. **F**ecit autē hoc ihs. oſtendens quoniā non ſolum comp'hēdere eum non poſſent. ſed nec videre in medio exiſtentem: niſi ipe p'cederet. **h**ec **C**riſ. **V**irtute em' diuina factū eſt ut venientes ad capiendū eum. primo non cognoſcerent: etiam ſuis diſcipulis. qui venerat ad tradendū: quod maxime eſt potentie eius oſtenſiū. ut p' hoc ſc'do oñteretur q' de voluntate ſua caperetur. quia incognit' ab eis recedere poterat ſi voluiſſet. **S**z & maniſeſtus pat' p' hoc qd ſubditur. quia euſito verbo ſūtis et diuinitatis. qd eſt ei cū p're & ſpiritu ſancto p'mune: a voce tonitruī huius formidantes. abierūt retro: ſū & ceciderūt in terram reſupini. tam iudas q' alij potētia diuinitatis ipſius deiecti. ita erat eis importabile qd dicebat. **I**tem ideo ut etiam q'ntum in ſe eſt. baret iudeis materiam conuerſionis. viſo potētie ſue miraculo: & ideo cum ſtatim ab oſtenſionem ſue potentie p'uerſi nō fuerūt. ſe eis capiendum

sponte obtulit. Ceciderunt retroorsu et resupini sicut ceciderunt iniq. nō an et in facie sicut ceciderunt iusti. Qui aut ante se ceciderunt videt q ceciderunt: q aut retro ceciderunt. nō videt sui casus piculū. Iniqui g retro ceciderunt. qz nō videt sui casus miseriam et qd eos sequebatur: iusti vō q in istis visibilibus semetipsos spōte deiciunt ut in invisibilibus erigant. in facie suā et ante cadere dicunt. qz casu videt et timore pūcti humiliant. Hinc g pensandū ē q aspa erit vox irati. cui? verba dultia pati nō potuerunt. Hoc aut factū ē ex diuina ordinatōe. ut p hoc declararet vna sue diuinitatis. **Unde Aug?** ex clamās ait. **Ubi** nūc militum cohoris et ministri principū ac phariseorū. ubi terror et munimē a morum? Nempe vna vox dicētis ego sum. tantam turbā odijs ferocē armisqz terribilē sine te lo villo percussit. repulit. strauit: virtute diuinitatis latentis. Deus enī latebat in carne. Quid iudicatur? faciet. q iudicandus hoc fecit: Quid regnatur? poterit: q moritur? hoc potuit. **Hec Aug?** Poterat xpc omnes hostes suos destruere si vellet se defendere. sed noluit nisi ad modicum eos psterne. Hoc ideo fecit. ut ostenderet se mortem voluntarie sustinere: et si vellet reniti. non possent eū capere vlt tenere. **Hec** hostium xpi victoria. fuit olim in sampsonē et sangar et dauid pfigurata. Sampson cum māribula azini strauit mille viros: et sangar cū vomere interfecit viros sexcentos. et dauid vno ipetu occidit viros octingētos. Sed si isti dei adiutorio tot hostes pstrauerūt. nō est mirū q coram xpo omnes hostes corruerūt. Et cū tremuli surrexissēt. iterum eos interrogauit. **Quē** queritis? **Questio** nem iterat. ut fideles sua passione liberandos ostendat. Illi aut adhuc in malitia sua pfeuerantes dixerūt. **Ihm nazarenū.** Nō enī cognoscere vlt capere poterant eū. donec ipse vellet: ppter hoc subdit. **Dicit** eis ihs. **Dixi** vobis quia ego sum qui volūtarie me offero. **Et** tunc habuerūt ipi? noticiā et capiendī licentiā. ppter qd sequit. **Si** ergo me queritis. s. pprehēdere. faciatis id quod intenditis: sed tamē sinite hos. s. discipulos meos abire. qz nō est tēpus modo q tollant de mūdo. In quo patet q ipe debet eis potestatem capiēdi eū: nam sicut ex sua potētia discipulos suos seruauit. ita et multo magis seipm seruare potuisset. **Quasi** dicet. **Si** do vobis potestatem me capiendī. ut tamē meis discipulis nō faciatis aliis quibz mali. Hoc dixit: qz seruandi erāt discipuli ut verbū salutis p eos diuulgaret. **Atqz** ad vltimāz horā ei? quā ad eos habuit. dilectionis conseruantia demonstrauit. Per hoc ostendit q superiores debēt suos subditos fideliter adiuuare et p eorū defensione se mortis piculo exponē. **Et** ait **Augustinus.** faciūt quod iubet: sinunt eos abire. quos nō vult perire: et implet qd dixerat qz quos dedisti mihi nō perdim ex eis quenq. **Tūc** accētes ille nequā. et dominū suū subdole salutās dixit. aue rabbi. **Et** osculat? eū. **Accessit** tanq domesticus. sed fur erat: salutauit tanq discipulus. sed insidiator erat: osculat? est

tanq amicus. et inimicus erat. **Dicit** q erat cōsuetudo iudeorū in aduentu suo osculari. ad significandū q ingressus erat pacificus: et q moris erat domini ihs. discipulos quos emittebat in osculo pacis recipe redeūtes: et ppter ea probitor illis osculū i signū debet. et alios tanq dux exercitus et ductor ad malū pcedens. cū osculo ficto redijt. **Quasi** dicet. **Non** sū ego cū istis armatis. sed rediens more solito te osculor. et dico aue rabbi. **O** vere pbitor. **Hinc** files sunt multi plati. q verbo vlt facto alios scābalizādo et post se trahēdo antecēdūt ad malū: et ideo etiā antecēdūt ad infernū. **Judas** beneficijs xpi abutens mala p bonis redbat: cui etiā similes sūt qui similia facē nō erubescūt. **Scdm** bedā suscepit osculū dñs. nō q simulatōez nos doceat. sed ne pbitorē fugere videret: et plus afficet pbitorem cū amoris officiū nō negaret: simul et illud psalms ppls. cū his qui obediūt pacē. erā pacificus.

**Et** suscepto osculo dixit illi ihs. **Amice** ad qd venisti? **Vocat** eū amicū scdm statū pastinum. amicabilitē enī fuit electus a domino i apostolum. **Ac** si diceret. **Ad** qd scelus dilapsus es. ut discipul? traderes magistrū: et dū esses apus factus es traditor? **Ubi** qd feceris. et psteras finez tuū malū. **Uel** amice qz diligo te. sed inimice qz me tradis. **Uel** vocat eū amicū yronice. iproperas simulatōes. **Tanq** scdm **Aug.** diceret. **Oscularis** et insidiaris. **Novi** qre teneris. **Ami** cū fingis cū pbitor sis. **Ostēdis** amicitia signū. et agis pbitōez de facto. **Amicitie** signis pbitores vtunt. ut eorū dolus latentius pagat. **Unde** aptius ei dixit. **Judas** osculo filiū hoīs tradis. i. in signo caritatis. pditionem homicidij facis. **Infelix** signū. ubi p pacem bellū. p osculū homicidij. p salutatōem condēpnatō pcuratur. **Ubi** **Ambrosius.** **Illud** plus confutat ingrātū qd eum tradiderit. qui cū esset dei filius. ppter nos filius homis esse voluisset. **Quasi** dicet ppter te suscepi ingrātū qd tradis ypocrita. **Et** scdm eundē. quasi amātis affectu corripuit pbitorē et ideo etiā scdm **Crif.** ppiū nomē posuit. qd magis dolentis erat et reuocantis. q provocati ad iram. **Unde** **Anselm?** **Signo** quod accepit a duce flagicij. trīpm manifestasti. **Nam** accētem ad osculū sanctissimū oris tui. cruentā bestiam auersatus nō es: sed os in quo dolus inuentus nō est. orī qd habūdauit malitia dulciter applicuisti. **O** innocens agne dei. quid tibi et lupo illi? **Que** puentō xpi ad belial? **Sed** et hoc benignitatis tue erat domine. ut omnia illi exhiberes. que prauī cordis sui ptiatiam emollire potuissent. **Nam** et veteris amicitie illum comonuisti dicēs. **Amice** ad quid venisti? **Et** horrore sceleris sui cor impiū ferire voluisti cū dicebas. **Judas** osculo filiū homis tradis. **hec** **anselm?** **Hoc** itē pē dici indigne sumentibus corpus xpi. scz iuda osculo filium homis tradis. **Moraliter** iudas est mundus. qui quando ab libitū dat diuicias tūc ridet. quāto dat solacia et delicias tunc osculatur. qn dat honores tunc

## Secunde partis

amplexat: sed omnibus istis nobis nos decipit et morti eterne nos tradit. **Teste beato Job** qui dicit. ducunt in bonis dies suos et in puncto ad infernum descendunt. **Unde** hic maximam mansuetudinem domini. quod osculum peccatori suo dedit. et verbis blandis simis alloquens amicum ipsum vocavit. **O** qui sunt homines tales. qui videntur amici esse domini. et non sunt ei amici. **Amicis** enim suis omnia nota facit. scilicet mundum contemnere. carnem domare. et diabolum cum suis temptationibus vincere. **Sed** multi abeuntes retro post concupiscentias suas. cum iuda peccatore abierunt ad penas. **Quot** sunt etiam homines. qui inter se videntur amici. sed sunt ficti et peiores quam inimici aperti. **Inimicus** enim manifestus. melior est quam amicus fictus. **Iste** dum timeat facile vitare. iste perualeat dum non cognoscitur. **In** isto articulo traditionis exprimitur tria. que specialiter traduntur istas rebedebant christo multum dolosa: et factum iude aggravabant valde. **Unum** est. quod fiebat a suo seruo. a suo discipulo. et uno ex duodecim. de toto mundo ad tantam dignitatem apostolat? specialiter electus ab eo. **Ubi** secundum Ambrosium. servus domini. discipulus magistrum. electus auctorem prohibet. **Secundum** est quod signum pacis et amicitie scilicet osculo. tam fraudulenter et dolose tradebat. **Unde** Ambrosius. Amoris pigrore vulnus infligit. et caritatis officio sanguinem fundis: et pacis instrumentum mortem irrogas. **Tercium** est quod illud sedum os peccatoris: utpote cuius cor sathanas et omni spurcicia eius repleverat. tam amarosum et mellifluum os verbi eterni perungere audebat. **Et** tunc secundum Crisostomum. agno mihi basia lupus dedit venenosa. **Ex** hoc articulo tria habemus documenta. primum est. ut caueamus ne et nos christi peccatores efficiamur. **Quia** ut dicit Origenes omnes peccatores veritatis. amare veritatem fingentes. osculi signo utuntur. omnes etiam heretici sicut iudas ihesu dicunt aue rabbi. **Ite** christum quasi dolose salutat et tradit osculo. in primo vel etiam in seipso. **In** primo quidem dum quasi primum diligit se simulat et malum pertrahe eum machinat. quam traditionem christi sibi assumit: iuxta illud. quod vni ex mimis meis fecistis mihi fecistis. **Ite** christum dolose cum iuda salutat et osculatur. quod primo suo permittit et non suat vel fraudulenter abulatur. in seipso etiam deum salutat et osculo tradit. quod ore dicit se nosse deum et credere in eum. factis autem negat. **Ite** cum iuda dominum salutat et osculo tradit. quod cum mortali ad corpus domini accedit. **Secundum** est ut discamus patienter ferre malorum hominum fraudulencias. sic christus patienter sustinuit peccatoris sui fallacias. **Tercium** est ut calumniatores nobis malum interpretantes non obiamus. sed amantis affectu exemplo christi eos corripiamus. **In** recolendo hunc articulum de falso osculo iude. poterit homo perstrari. cum sincera fide et deuotione osculari per nos crucifixi: indignum se reputans osculo oris ad quod ille infelix iudas accedere presumpsit. **Quod** si ymaginem crucifixi ante se non habeat. osculetur terram representando hoc idem et aliter putat deus inspirabit. **O** domine ihesu qui a iuda osculo tradi perulisti. da mihi nunquam in primo vel in memetipso te tradere. et calumniatoribus meis et insidiatoribus frater-

## Capitulum. lix.

ni amoris officium non negare. **Ista** inquam salutatio christo facta: olim fuit in ioab et amasa perfigurata. **Ioab** amasam salutans. dolosa mente fratrem vocabat. et iudas christum salutans inquam intentione magistrum appellabat. **Ioab** dextra mentum amasi quasi de osculis tenebat. et in sinistra gladium educens ipsum perimebat. **Sic** iudas quasi dextra mentum christi tenuit. aue rabbi blande sibi dicens: et quasi sinistra gladium eduxit. et ipsum perfodit. insidias sub verbis blandis occultans. **Iuda** et iudeos malum per bono reddentes. olim saul perfiguravit. qui genero suo dauid malum per bono reddidit. **Dauid** hostem saulis scilicet goliath superavit. et in multis ei utilis fuit sed saul sibi tamquam hosti insidias paravit. et ei mortem inferre affectavit. **Sic** de pharaone et inimicos iudeorum sepe deuicit. et semper eis profuit: nunc autem in mortem eius arma parat. et ad occidendum eum se armat. **Similes** etiam sunt cayn. qui fratri suo sine causa inuidit. et ipsum qui nihil mali sibi fecerat: occidit. **Cayn** eduxit fratrem suum tribus blandis. et eductum crudeliter interfecit: sic et iudas tribus blandis christum fratrem nostrum et patrem salutauit. et hostibus ad interficiendum nequiter presentavit. **Et** cum petrus ceteris artetior suo pontificis cui nomen erat malchus. qui ad christum capiendum magis de ipse se ingebat et ferotius instabat. auriculam dextram ob zelum asputasset: putans eum magis ledere et grauius vulnerare. vel ei caput amputare et interficere. sed diuina dispositio ictus declinauit. et relapsus est ad aurem: dominus eum a lesione abuersario persequit: dicens. conuertere gladium tuum in locum suum seu vaginam. quasi non esset locus defensionis sed patientie. nec ei licitus usus gladii materialis. **Quasi** dicit. Noli eo uti ad defensionem meam. quia non licet vixis apostolicis uti gladio materiali. **Ubi** considerandum secundum Crisostomum. quod licet christus petro et alijs discipulis prius precepit: dicens. si quis te percusserit in una maxilla. prebe ei et aliam: ex sermone tamen christi quem fecit post cenam. petrus in tantum amorem exarserat. quod de illo precepto non recolens. solum magistri sui defensionem intendebat. **Ex** hoc autem quod christus defensionem prohibuit. ostenditur promptitudo eius quam ad pacendum habuit. **Reconbi** gladium precipit. ut patientiam non vindictam doceat. **Unde** Rabanus. Optuit ut auctor gratie fideles patientiam suo doceret exemplo. et potius ad sustinendum abuersa fortiter instrueret. quam ad vindicandum peruocaret. **Prohibet** ergo dominus defensionem armorum. ne clericus armis pugnare presumat. **Unde** Ambrosius. Arma mea sunt lacrimae et orationes. aliter non possum nec debeo resistere. **Sed** hoc homines perlati parum attendunt. qui regalia a regibus ad pugnandum accipiunt: cum potius reges ab eis cillitia ad penitendum accipere deberent. **Et** abiicit dominus. Omnis enim qui accepit gladium. id est usus fuerit gladio. scilicet propria auctoritate. et nulla superiori aut legitima potestate. vel iubente vel concedente. seu iniuste et pro crudelitate vindicte non iuste et amore iusticie: gladio pibit. id est ipsa vindicta erit ei causa perditionis: quia dignus est gladiari. **Quicumque** molitur ledere alium. se

## De primo

ipsum proprio iaculo percutit. et scindit i foueam quam fodit. **Et** subdit dominus. **An** putas quia non possum rogare patrem meum. et exhibebit mihi plusquam duodecim legiones angelorum. **Tanquam** sibi dicat. **Per** aliam viam possum euadere si vellem. **Non** indigeo auxilio duodecim apostolorum. quod possem si vellem habere duodecim legiones angelorum. **Cum** ergo posset accipere legiones nolebat accipere. ut per patientiam eius implerentur scripture. prophetas de ipso. quoniam ita enim pati conueniebat ad nostram redemptionem: quod et si nostre liberationis alius modus fuisset possibilis. nullus tamen ita conueniens: et ideo non erat locus defensionis et resistentie. sed magis patientie. **Non** solum autem minis eum cohibuit. sed et alius consolatur eum: dicens. Calicem quem dedit mihi pater non bibam illum: Quasi diceret. **Si** recte sapias. debes voluntatem tuam diuine voluntati conformare. aliter ei eris sathanas non sapiens quem dei sunt. **Secundum** **Crisostomum**. in eo quod ipsam mortem calicem dicit. quam si grata et acceptabilis pro salute mortalium mors videretur: edidisset. **Ihs** autem seruum sanauit. auriculam eius tangendo et ei restituendo. ut adimplet quod predixerat. benefacite his qui oderunt vos. **In** quo maxima christi saluatoris caritas et pietas apparet. et benefica virtus eius ostenditur: quam exhibet. hostem suum qui ad ipsum perhibendum venerat sanando. et per hoc inimicos eum persequentes ad fidem admonendo. et insuper discipulos in fide performato: et nos quod noluit quenquam prope se haberi. et ut inimicis nostris beneficiamus instruendo. **In** quo etiam suam virtutem et potestatem reuelat. quod non de necessitate sed voluntarie captus esset. **Ubi** beatus. **Augustinus** enim pietatis sue dominus obliuiscitur. quod etiam hostes suos non patitur vulnerari. **Illi** iusto mortem inferunt. iste persequentium vulnera sanat misericorditer docens. et ipsos si conuertantur posse sanari. quod in sue sunt mortis consensione vulnerati. **Tunc** ihesus conuertit se ad turbam. non impacienter sed rationabiliter eam alloquendo: dicens. lamentabiliter et quod si ad lamentum auditorum perorando. **Tanquam** ad latronem existis cum gladiis et fustibus perhibere me. **Quasi** diceret. sine causa fecistis hoc. **Cuius** rationem assignat dicens. **Quotidie**. id est. frequenter pacifice et sine armis apud vos eram docens in templo: in loco ubi potestatem habetis. et tunc sine violentia armorum me perhibere potuistis: sed non me tenuistis tunc nec cepistis. quod nolebamus: sed nec nunc possetis nisi permitterem. et me sponte vestris manibus subicerem. **Ubi** **Remigius**. **Ac** si diceret. **Latronis** officium est nocere et latitare. ego vero ne mini nocui. sed plures sanavi. et in synagogis semper docui. **Ubi** et **Hieronymus**. **Stultum** est: inquit. eum cum gladiis et fustibus querere. qui ultro se tradebat vestris manibus: et in nocte quasi latitante et vestros oculos declinante per predatores inuestigare. quod quotidie in templo docebat. **Ideo** autem ut dicit **Crisostomus**. eum in templo non tenuerunt. quia non ausi erant propter turbam. propter quod et dominus foras exiit. ut ex loco et tempore daret aptitudinem se capiendi. **Dicit** **frater** **Anselmum** mansuetudo domini notanda est. que tam dulciter persecutores suos allocuta est. tam

## completio

dulci allocutione redarguit: ut ipsorum nequaquam conficeret. et nos ad imitationem sue benignitatis utiliter imitaret. **Et** subdit dominus. **Sed** hec est hora vestra. id est vobis processa ad me perhibendum: et potestas tenebrarum harum. quia dyabolus princeps tenebrarum incitabat eos ad hoc faciendum. et hec potestas est tenebris data. id est dyabolo et iudeis insurgendi in christum. **Et** ideo aduersum me in tenebris congregamini. et potestas vestra qua contra lucem armamini in tenebris est. **Et** ait **Theophylactus**. peractis cunctis que sufficienter se habebant ad perhibendum iudeos. cum illi hoc nequaquam discernere. tunc duci se permisit. **Unde** dicit. **Cor** horum ergo militum et tribunus qui eis preerat. et ministri iudeorum: accesserunt sicut lupi ad agnum unanimiter et impetuose. et manus sacrilegas iniecerunt in ihm. omnium saluatorem. irreuerenter et indebite: et tenuerunt eum ipso permittente: quando enim voluit tentus est. et non ante. et sic fuit captiuatus propria voluntate. **Nam** ut dicit **Remigius**. frequenter eum comprehendere voluerunt. sed non potuerunt: sicut nec nunc potuissent. nisi ipse voluisset. **Sicut** enim eos solo verbo perstravit. sic solo verbo eos fugare vel annihilare potuisset si voluisset. **Ex** quo patet obstinatio eorum. quod non fuerunt auersi a suo malo. visis predictis signis. sed magis attribuebant artibus magicis. **Cogita** hic quod si penale est cuiuslibet homini capi. pro eo quod per captiuitatem adimitur homini libertas: tam predictio. quod redigitur in suavitatem captiuitatis secundum leges civiles: quam actio. quia captus non potest facere quod vult: quanto magis penale fuit christo. qui est dominus celi et terre. et quem celi et terra capere non poterant: violentorum quantum ex parte ipsorum erat manibus capi et teneri. **Ex** hoc articulo habemus morale documentum. quod sicut christus amore nostri semetipsum voluntarie tradidit captiuum iudeis sic et nos per eius amore nos ipsos. id est. omnes sensus nostros debemus captiuare in obsequium christi. videlicet ut oculi captiuentur ab illicito visu. aures a noxio auditu. lingua ab ociosis et nociuis locutionibus. manus a malis operibus. pedes a vano et vago incessu maxime ad peccandum. **Sicut** enim christus fuit captiuatus ne quod vellet posset abire: sic homo seipsum debet captiuare. ne sequatur concupiscentias carnis. et sensualitatis appetitum ad nociua trahentem. **Cor** etiam captiuetur a malis cogitationibus. intellectus ab erroneis sensibus et falsis dogmatibus. voluntas ab omnibus a diuina voluntate discrepantibus. **Unde** apud in captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium christi: ubi per omnem intellectum possunt omnes sensus et vires anime ad operationem intellectus deseruietes accipi. **Aliud** documentum est huic periculum. quod homo libenter debet esse captiuus christi ut mortem euadat eternam. **Sicut** enim homo in belli periculo constitutus. libenter dat se alicui nobili et benigno domino captiuum. ne ab alijs ferocibus occidatur: sic nos in hac vita sicut in bello constituti. quia milicia est vita hominis super terram. tradamus nos benigno domino christo captiuos. qui non est dominus mortuorum sed viuorum. ne ab hostibus eterna morte ferociter occidamur.

In recolendo hunc articulum. recogitet homo se quasi in campo bellico cum hostibus conclusum. nec posse euadere potentiam aduersariorum. i. demonum: nisi se trabat christo benignissimo domino in seruitute captiuum. et sic aliquo gestu corporis trabat se totum christo captiuum. clamans et bicens ad eum. **Ihu** quia a iudeis sponte capi et teneri voluisti. da mihi omnes sensus viresque in obsequium tuum iugiter captiuare. ut a morte perpetua bonitatem tuam merear perferuari. **Deosculatio** et comprehensio christi prefigurata fuit in ioab qui amasam deosculans interfecit. **Tenentes autem** istum: dulces illas manus suas vinculis strinxerunt. et ligauerunt eum ignominiose quasi latronem et morte dignum. a quo potius solui velle debuerunt. quia omnem venerat absolvere vincula infirmitatum et peccatorum ac mortis et inferni. **Et erant forte** in eis qui postea liberati ab eo: dixerunt. dirupisti domine vincula mea. **Ecce** adest ioseph ligatus de bitus a fratribus. et sampson vincens a balibis. i. sinagoga. **Elia anhel.** Sed ecce iam perditorem preueniens impiorum turba persequitur: et osculum prebet iudam manum iniectum in istum. **Dominum suum tenet** ligatum: et illas dulces manus vinculis stringunt. **Quis fecerat?** Scio occupat nunc cor tuum pietas. omnia viscera tua zelus inflammat. **Sine** ergo paciatur: qui pro te patitur. **Qui** d' optas gladium? **Quid** irasceris? **Quid** indignaris? **Si** ista petri cuiuslibet auriculam absideris. si ferro brachium tuleris. si pete truncaueris: ipse restituet et omnia. quod etiam si quem occideris absque dubio suscitabit. **hec anhel.** **Ligauerunt autem** eum propter tria. **Primo** ne manus eorum effugeret. dixerat enim eis iudas quod eum tenerent et caute ducerent. **Secundo** ut eum morte dignum ostenderent. quia mors erat iudis ut quem morte dignum iudicaret: vincitum perfidi tererent. **Tertio** propter misterium. licet ipsi hoc ignorarent. quia enim christus nos peccatis ligatos et in libero vinculos solvere debebat. ideo ipsum pro nobis ligari oportebat: cuius vinculis liberati sumus. **Eloluit** quippe christus tanquam latro comprehendi et ligari. ad quem cum latrocinio furtum commisit. quod ad pomum sibi vitidum attractauit: nam furtum est pretentatio rei aliene invito domino. et huius rei causa totum genus humanum a diabolo comprehensum tenebatur ligatum. pro cuius satisfactione ipse tanquam latro voluit comprehendi. quod incomprehensibilis est: et ligari quod ligatos venit solvere et vincula eorum dirumpere. **Et nota** quod christus filius dei tanquam latro cum latrone. scilicet barraba est captus. inter latrones crucifixus. a latronibus occisus. propter latrones passus. solvens que non rapuit. **Legit autem** dominus ter ligatus. **Primo** statim cum captus esset et duceretur ad annam. secundo cum de anna duceretur ad cayphas. tertio cum duceretur ad pylatum. **Nam** secundum bedam potuit fieri. ut ad horam solueretur quod tenetur discutere: et per hoc discussus iterum ligaretur. **Quarto** per abbatem quod etiam ligatus fuit ad columnam cum flagellaretur: licet hoc in euangelio non exprimitur. **Insuper** in cruce clavis fuit vinctus et sic etiam ligatus. **Ecce** hoc articulo trahuntur

plura documenta salubria. **Primum** est quia sicut dictum est dominus ligari voluit. ut ipse peccatorum nostrorum vincula solueret. ideo nos debemus esse grati de solutione nostra. et cauere ne rursus eum nostris peccatis ligemus. quod fit quotiescumque mortaliter peccamus. **Manus** etiam christi videntur cum funibus peccatorum colligare. qui non credunt deo quod possit eis necessaria sua dare. **Secundum** est. quod christus ligari voluit ut nos sibi alligaret vinculo caritatis. unde studeamus et nos sibi tan fortiter caritate astringi: ne leuiter ab ipso possimus separari. **Ipsa enim** caritas est vinculum. in quo anima deo alligatur. **Tertium** documentum est. ut nos ligemus omnia membra nostra et ipsam linguam funibus preceptorum dei. ne latentur ab aliqua propria diuinis preceptis vel diuine voluntati. ut nihil operemur. aut loquamur quod deus vel proximus offendat. **Quartum** est. ut sumus vinculo fraternae caritatis proximis colligati. ita ut omnem gratiam diuinam acceptam studeamus eis impartiri: sicut apostolus omnes fideles hoc vinculo sibi colligatos habuit. eosque socio sui gaudij esse cupiuit. **Quintum** est quod nos volentes sequi christum debemus nosmetipsos ligare vinculo professionis obediencie. propter eum qui pro nobis voluit ligari. ita ut amplius pro nostro velle nos mouere non possumus. et sic cum ysaac colligati et in altari mactatis proprie voluntatis positi: quotidie in holocaustum viuunt deo immolamur. **Ad** reformandum se huic articulo recogitet homo. quod dominus ligatus fuit propter vincula peccatorum nostrorum soluenda. et ut vinculo caritatis nos sibi alligaret: et poterit in recompensam aliquam se ipsum deo ligare aliquo bono proposito vel etiam voto. **Quo** si iam ligatus sit in religione vel alia. de sideret a deo adiuuari ad perficiendum homini obligatorum ad laudem suam. **O ihu** qui iniquorum manibus ligari voluisti. absolue queso nostrorum vincula peccatorum. atque ita caritatis vinculo preceptorumque tuorum funibus me perstringe. ne unquam membra corporis aut vires anime mee latent. ad queuis propria tue voluntati. **Capto autem et ligato domino.** discipuli omnes perterriti reliquentes eum fugerunt et magistrum suum sicut latronem ad victimam deduci dimiserunt. sicut perbixerat eos scandalum in se passuros. **Comprehenso pastore** dispergunt oves. capto magistro fugiunt discipuli. **Elia** beda. **Impletur** et sermo domini quod dixerat. quod omnes discipuli scandalizarent in illo in ipsa nocte. **Et hiero.** Tunc adimpletum est. elongasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria. **Et** autem dicit theophilus. promissum sit dominus eos cadere. ut non in seipsis perfidant. **Elia** remigius. **In** hoc facto demonstratur fragilitas apostolorum. **Qui** enim de ardore fidei promiserant se mori cum eo. timore fugiunt immemores sue promissionis. **Quod** etiam videmus impleri in his. qui pro amore dei magna se promittunt facturos. et postmodum non implent: non tamen desperare debent: sed cum apostolis resurgere. et per penitentiam resipiscere. **Elia** et rabanus. **Mistice** autem sicut petrus qui culpam negationis penitentiae lacrimis abluit. recuperationem eorum ostendit. qui in martirio labuntur: ita ceteri

discipuli qui articulū p̄phētionis fugiēdo p̄ue-  
nerūt: cautelā fugiendi docēt eos. q̄ se min⁹ ido  
neos ad tollerāda sup̄litiā sentiūt. q̄bus tuti⁹  
est latere: q̄ se discrimini certaminū exponere.  
**Sed** quare nō p̄phēderūt apostolos et maxi-  
me petrū qui p̄cusserat cū gladio: Dicēdum q̄  
nihil eos detinuit nisi virt⁹ diuina. q̄ etiā p̄stra-  
uit eos resupinos. Tūc omnes discipuli pecca-  
uerūt. et in fide p̄ illud tribuū extincti fuerūt  
p̄ter beatā virginē in qua sola fides ecclesie i-  
cōcussa p̄māsit. ob cui⁹ rēp̄sentatōez i matuti-  
nis illius tribuū omnes cādele extingunt. ex-  
cepta una sola q̄ r̄manet accēsa. In hui⁹ signū  
etiā denudant altaria. q̄a xpc p̄ altare desig⁹  
relict⁹ fuit ab apostolis signat⁹ p̄ ornamenta.  
In illo etiā tribuo offitū nocturnū alte cāta-  
tur. p̄ quod p̄phēcie de xpo signant: diurne bo-  
re sub silētio dicunt. q̄ apli tūc p̄dicare non  
audebāt. vñ et cāpane nō pulsant. q̄ tūc son⁹  
p̄dicatōis cessauit. **A** p̄te mōtis syon i vallem  
iosaphat descendēdo: sūt cauerne apostolorum  
ubi latuerūt tpe passionis xpo relicto. **A**do-  
lescēs aut qui dā sequebāt ihs. amictus syndo-  
ne. i. linea veste. q̄ innocentia significat. super-  
nudo. s. corpe. q̄ nō habebat aliud indumentū  
sup̄ tunicā. et ab extra q̄ solā syndonē q̄ dicit⁹  
fuisse iohannes. **Uñ beda.** Iuuenē istū nil ve-  
tat intelligi fuisse iohannē. cui⁹ longa post hec  
i carne vita inditio est. **D**ic cum tenerē ab i-  
pijs. reiecto vestimēto elapsus manib⁹ tenētū  
nubus pfugit ab eis. quoz. s. et p̄sentia detesta-  
bāt et facta: nō a dño cuius amorē etiā abls  
corpe fixū seruauit i mēte. **N**ōdū fuit in eo p̄fe-  
cta caritas. q̄ foras mittit timorē: sed pro tāto  
plus alijs de amore habuisse videt. q̄ plus cete-  
ris magistrū seq̄bāt. **I**n facto aut suo fm bedā  
designat illos q̄ ut securiores ab icursib⁹ hosti-  
um fiāt. quicqd in hoc mūdo possidere videntur  
abitiūt: ac nudi poti⁹ deo famulari: q̄ abherē-  
do mūdi rebo materiā tēptādi et a deo reuocā-  
di aduersarijs dare didicerūt. iuxta exemplū  
beati ioseph. q̄ relicto i manib⁹ adultere pallio  
foras exiuit: malēs nub⁹ dō q̄ idut⁹ cupidita-  
tibus meretricis fuisse. **S**ic paulus p̄mus he-  
remita vidēs alios deficere i exq̄litis tormentis  
fugit: et ad solitudinē se trāstulit. **E**t tu nub⁹  
euola ad vexillū crucis: potius q̄ diuitijs alli-  
tiaris et detinearis a mūdo. q̄ min⁹ xpm imite-  
ris. **Uñ hiero.** Qui vult effugere man⁹ iniq̄rū  
r̄linquēs mēte q̄ mūdi sūt: fugiat post ihs. **J**o-  
hānes dō mox recuperato et relūpto vestimento  
redijt: et dñm ut p̄us seq̄bāt. **P**otuit em̄ fieri  
ut sub dubia noctis luce sese turbis ducētium  
ihs q̄si vn⁹ ex ip̄is imiscuit. donec ad atriu⁹ pō-  
tificis cui not⁹ erat pueniret iohannes subazio  
simplici et tenui erat sup̄uestit⁹: s. nunc vestes  
extendim⁹ i partibus et plicam⁹ i capis: ac ve-  
stiū deportādarū habem⁹ sumarios quadrigas  
et currus: et etiā eap̄ caudas p̄ nos trahim⁹.  
vel portari facim⁹. **E**x hoc articulo. s. fuga  
discipuloz trabū quatuor documēta. **P**rimū

ē q̄ nos caueam⁹. ne et nos vnq̄ a xpo fugia-  
mus. **F**ugit aut a xpo. q̄ p̄pter timorē humanū  
vel ex tēptatōe dyabolica vel alā p̄pter quācū-  
q̄ passionē seu affectōez corruptā relinq̄t iusti-  
tiā aut veritatē: nā xpc ē iustitia et veritas.  
**E**t vniuersaliter i omni peccato mortali fugit  
hō a deo. **S**ecūdu ē q̄ si nos aliqñ ex fragilita-  
te ad horā a xpo recebam⁹ peccāto. nō ideo de-  
bem⁹ desperare s. cū aplis resurgere et p̄ peni-  
tētiā resipiscere. **T**ertiū ē. q̄ ut supra dictū est  
ex fuga ceteroz discipuloz docet⁹ cautela fugi-  
endi min⁹ ydoneis ad tollerāda sup̄litiā et ad-  
uersa. sicut ex penitētiā petri oñib⁹ repatio la-  
psoz in martirio p̄pter illa. **Q**uartū ē si inter-  
dū hi. qui vidēt amici nri et p̄rimi: recebāt a  
nobis tpe necessitatis vel aduersitatis. eq̄nū-  
ter hoc feram⁹: memores q̄ et apli recesserūt  
a xpo his icubētib⁹. **I**n p̄formādo se isti arti-  
culo: recogitet hō quantum se elongauerit a  
deo peccādo: et ruminet illud. ps. qm̄ qui elon-  
gant se a te pibūt. p̄bidisti oēs q̄ fornicant abo-  
te: mihi aut abherere deo bonū ē: ac oret deus  
dicēdo. **I**hu q̄ electos discipulos tuos oēs a te  
fugere pmisisti. suscipe me fugitiuū suū tuū ⁊  
tene v̄tute omnipotētie tue: nec sine me abo-  
p̄prie voluntatis arbitrio euagari. **A**ttende  
nūc diligētē. ⁊ vide quō dñs ihs patit⁹ se capi  
et ligari et a discipulis derelictū duci ad mor-  
tis sup̄litiū: ac si eēt malefactor: et omnino im-  
potēs ad se defendendū. **C**ū quāto clamore pu-  
tas man⁹ in eū iniecerūt. q̄ crudeliter eū liga-  
uerūt. q̄ dire strinxerūt: et q̄ irreuerētē traxe-  
rūt. **C**ōsidera etiā quō discipulis suis fugiēti-  
bus et errātib⁹ cōpatit⁹: et q̄s fuit dolor quē di-  
scipuli amatissimi habuerūt. qñ oportuit. q̄ a  
mḡo suo dilectissimo separenē. **O** q̄ inuiti. o  
q̄ tristes. o q̄ desolati. o qualiter plorātes. o q̄  
les voces et clamores. gemit⁹ et suspiria dātes  
sicut orphani et timore p̄territi recedebāt. **E**t  
p̄p̄dere potes. q̄ r̄cedēs dicebāt. **O** magister  
bone. o dulcis pater. o benigne dñe: quō ita se  
paremur a te: **Q**uō pater sācte: filij tui fugiūt  
a te: **Q**uō ibim⁹ dñe: **H**ec et multa alia dicē po-  
terāt. **O** quotiēs retro respiciebāt. vidēs quē  
dñs suos ligat⁹ et sine honore trahēbāt. **O** quo-  
tiēs se in terrā pitiebat⁹: et ad celū clamabant  
**E**x hoc em̄ magis et magis eoz dolor augeba-  
tur. q̄ videbāt magistrū et dñm suū sic viliter  
trahi: et canes illos pessimos mordentes et ad  
victimā eū trahētes. q̄si agnū māfuetissimū si-  
ne clamore et resistētia sequi. **Q**uis em̄ tūc do-  
loris acule⁹ discipuloz corba penetrauit. qñ vi-  
debāt dilectissimū mḡm et dñm suū tāq̄ male-  
factorē duci ad mortē: cū ⁊ ille ip̄issim⁹ iudas  
pn̄ia duct⁹. tāta postmobū fuerit ex hoc reple-  
t⁹ amaritudie: ut maluerit mori q̄ viuere. **C**o-  
gitare potes. si dñs mater sua ibi fuisset. quid  
fecisset: **O** dñs mea. q̄ mala et q̄ amara erit ti-  
bi dies crastina. qñ audies et quando videbis  
tā crudele spectaculū. **O** domine ihu. que ani-  
ma hec cogitans potest sustinere. q̄ nō rum-

patur p dolore: **C**ōspice igit̃ eū. quō ducit̃ ab il-  
lis nequissimis de torrētē sursum versus hierl̃m  
festināter. et cū impetu. maībo retro e regione  
dorsū ligatis. et ut dicit̃ cathena collo suo ipo-  
sita: exclamabat? tunica nō curiose succinctus  
capite discoopertus. et curuus ex fatigatione  
et vehementi acceleratōe inceēs: et quō agn?  
innocēs inter lupos ibat moribaces. **D** q̃ violē-  
ter eū spellebāt p vallis iosephat mediū. et ab  
mōtis ascensū: q̃ fatigatus et molestijs afflic-  
tū trāsiit per torrentē cedron. ut adimplerē scri-  
ptura q̃ dicit. de torrente amare. s. passionis in  
via bibet. **E**t sic cū impetu tanq̃ latronem  
stridentes. et eū pcutientes. duxerūt eū p por-  
tas aureas. p quas in die palmarū intrauerat  
q̃ modo clausē sūt: et adduxerūt eū ligatū tan-  
q̃ morte dignū ad annā primū. i. pmo. **P**lu-  
ribus aut̃ de causis ducebāt eū pmo ad annā:  
**Q**uorū una ē. quia dom? anne p̃or eis erat in  
via occurrebat. et ideo turpe ei eēt et p̃ceptus  
videre. si domū suā anpositā p̃terissēt. vlt̃ for-  
te illuc diuertebāt. ne in via longiori tumult?  
in populo fieret. **E**l ministri faciebāt hoc de  
volūtate cayp̃he. volētes annā socrū suū ho-  
norare. ut diuino iuditio q̃ erāt affines sāgui-  
ne sociarent̃ in scelere. **I**te q̃ annas senior fu-  
it q̃ cayp̃has. iuditū aut̃ primo referebat̃ ab  
seniores ut magis iustū appareat corā hoīb<sup>us</sup>  
ideo fecit eū anne pmo p̃itari. ut excusabilior  
eēt: si ab anna p̃demnatū ip̃e postmodū p̃dem-  
naret. **I**te quia hi duo sacerdotiuz vicissī a gē-  
tibus emebāt: et sibi p annos vicissim succede-  
bāt. et utilitatē i cōi habebāt: et iō fecit eū p̃i-  
tari anne tanq̃ iudici. ad quē scire de iuditio  
ptinebat. et ut xpc̃ magis dign? morte. et p cō-  
sequens ip̃e cayp̃has minoris culpe viderē. si  
alterius q̃ sacerdotis sui sentētia. et corā iu-  
dicibus plurib<sup>us</sup> xpc̃ p̃demnaretur. **E**t licet isti  
pontifices iudeoz nō haberēt iuditū sāguinis  
habebāt tamē iuditū exāminis. q̃ ip̃i exāmiā-  
bāt causas ab rit? iudeorū spectātes: et postea  
miserūt ad p̃sidē cesaris causas instructas. s. m  
legē vnus sūmus sacerdos p totā suā vitā offi-  
tio pontificij fungebat̃. cui post mortē fili? suc-  
cebat. ut generatōis in sacerdotib<sup>us</sup> series te-  
reret̃. **P**ostmodū vō iuidia et ambitōe p̃ncipū  
crescētē. nō solū patri nō succedebat fili?: sed  
nec ultra annū. q̃s offitio fūgebat̃ p̃tificatus  
et hocipm pecunia pcurabat a romanis. **E**nde  
hi duo. s. annas et cayp̃has p̃ncipes sacerdo-  
tū erāt. licet de tribu leui nō eēt: et per vices  
ānuas alternatī sacerdotiū ministrabāt. quob<sup>us</sup>  
quolibet āno p suis vicibus ab herode emebāt  
et erat tūc ānus cayp̃he. cū passus ē dñs. quia  
erat pontifex anni illius. i. āministratōne āni  
illius habebat. q̃uis iuditū et utilitas iuditij  
cōmuniter amborū eēt. **N**on ergo mirū si iniq̃  
p̃tices inique iudicauerūt. et offitū pontifi-  
cat? tam nequiter adepti: rē sic nephariā gesse-  
rūt. **S**epe em̃ qui p auaritiā vel ambitōem ad  
sacerdotiū et dignitatē accedit. p iusticiam in

eis seruatur et sceleratū initū funesto fine cō-  
sumat̃. **E**nde symonia. ambitōe. et scismate sa-  
cerdotiuz synagoge depisse caueat hec ecclesia  
ne sibi ptingat simile. **C**irca hūc articulum  
scz ductōem xpi est p̃siderandū. q̃ xpc̃ in p̃cessi-  
one passionis sue nonies hodie duct? fuit. **P**ri-  
mo em̃ mox ut captus fuit et ligat?: duxerunt  
eū ad annā. **S**ecūdo ab anna ad cayp̃hā. **T**er-  
tio a cayp̃ha ad p̃ylatū. **Q**uarto a p̃ylato ab  
herodem. **Q**uinto ab herode reduct? ē ad p̃yla-  
tū. **S**exto milites duxerūt eū intro in atrium  
p̃torij vbi illuserūt ei. **S**eptimo p̃ylatus duxit  
eū foras de p̃torio portante coronā et vestē pur-  
pureā. **O**ctauo duxit eū foras p̃torij ad locū  
vbi sedet p tribunali. **N**ono duxerūt eū ad cru-  
cis patibulū. **E**t in qualibet istaz ductōnum:  
semp singulares penas et p̃tūmelias passus ē  
sicut de singulis i suis locis patebit. **H**as no-  
uē ductōes vsq̃ ad meridiē factas: representant  
fideles qui hodie vsq̃ ad nonā circuētes. visi-  
tāt nouē ecclesias: in memoriā q̃ xpc̃ postq̃  
captus fuit duct? ē ad nouē loca. **E**t merito fi-  
deles hodie sanctoz ecclesias visitāt. ut ab ip̃is  
beneficia obtinere valeāt. nā hodie sācti val-  
de liberales eē debēt. quia hodie de carcere fue-  
rūt liberati: et in celeste impiuz sublimati. **S**i  
quis em̃ de carcere liberare. et in imperiū sū-  
limare: illam diē multū diligeret. et in illa die  
multū liberalis eēt: sic et de sanctis crebendū ē.  
**F**uit aut̃ ductio xpi violenta. quia manu ar-  
mata et cū turba: fuit et ignominiosa. quia du-  
cebatur vinctus sicut malefactor et morte di-  
gnus: fuit etiam dolorosa. quia quātūcūq̃ ip̃e  
volūtarie euz eis iret: tñ in fune eū trahabant  
ac impellebāt et pressuris obruebant. ita ut di-  
cere possit illud paralip̃o. ex omni parte āgu-  
stie me premūt. **E**x hoc articulo habentur q̃  
tuor documēta. **P**rimū est q̃ fideles in die p̃a-  
ra sceves nouē ecclesias. s. m nouē ductōes i p̃-  
ma ecclesia rememorari debēt qd xpc̃ pass? fuit  
corā anna. in secūda qd corā cayp̃ha. in tertia  
qd corā p̃ylato. et sic deinceps. ut videre potes  
i orbiē sup̃dicto. **S**ecūduz ē. q̃ si qñ forsītā cā-  
di ducamur ad penā. cū paciā tollerem? . amo-  
re et exēplo ei. q̃ p nob duct? ē inotēs: sicut o-  
uis ad occisionē. **T**ertiu ē q̃ licet nos aliqu an-  
to ducamur ad malū pene. nūq̃ tñ patiamur  
nos duci ad malū culpe. q̃ talib<sup>us</sup> ductōib<sup>us</sup> nō  
laten? p̃sēire debem? . āmo nec ad hmoi inuiti  
trahi vel duci possum? . et iō si qñ iducamur ad  
tēptatōez. nequaq̃ tñ ducamur i tēptatōem p  
peccati p̃sēū. **Q**uartū ē ut nos sim? defacili du-  
cibiles ad viā iustitie. sic xpc̃ valde facili ter i-  
mo desiderāter ducebāt ad passionē. nō repu-  
gnās nec renitēs nec remurmurās. et sic ovis  
os suū nō aperiēs. **I**n p̃formādo se isti arti-  
clō recogitet hō q̃ exprobrabiliter sicut fur vlt̃  
latro xpc̃ duct? fuit: et poterit etiaz mētaliter  
visitare nouē ecclesias sic deuotō dabit. **I**tem  
formet sibi hō p̃positū se velle euz grā dei duci:  
bilē eē ad omne diuinū beneplacitū: et oret:

bicēs. **I**hu q̄ vinctus velut malefactor ab iūq̄s de loco ad locū exprobrabiliter duci voluisti: da mihi virtutē. ut ad nullū a spū maligno vlt̄ hoīe malo seducar p̄c̄m: s̄z spū tuo bono bucar ad omnia tue beneplacita volūtati. **S**equebat̄ aut̄ ih̄m symon petrus et alii discipul̄ s̄z iohānes: s̄z alōge ex timore. **L**icet em̄ isti si cut et alij p̄mo ex timore fugiss̄t: postea tamē ex deuotōe ih̄m secuti sūt. q̄ feruentiores alij erāt: et p̄ ceteris xpm diligebāt: et quia maior eos abinuicē vis dilectōis uniebat. q̄ iohānes et petrus dñm ad passionē euntē sequunt̄: signi ficat eccliam de iudea et gētibz dñi passionē se cuturā. i. imitaturā: s̄z alōge et differēter. ecclē sia em̄ p se patit̄: s̄z ille p ecclēsia: et passio san ctoz alōge imitat̄ passionē xpi. q̄ nō ē dolor si milis dolori ei. **M**istice p hos duos discipu los. due vitē intelligunt̄ q̄ xpm sequūt̄. s. acti ua q̄ p petrū. et p̄tēplatiua q̄ p iohānez signifi cat̄: et actiua quidē sequit̄ xpm obediēdo. p̄tē platiua dō cognoscēdo et p̄tēplādo. **E**t q̄ iohā nes erat not̄ p̄tēfici: introiit cū ih̄u i atriū p̄tēficiis. q̄ p̄ter notitiā pmissus ē intrare cū alijs. **C**ausa aut̄ sue notitiē hec ēē poterat. q̄a for̄te missus a patre suo pisces ad domū p̄tēfi cis plures portauerat. vel for̄te quia aliquis d̄ cognatōe eius ibidē seruiebat. vel fm aliquos d̄ dō d̄scēdrat q̄s genealogias sacerdotēs hēbāt. **E**t dixit iohānes ostiariē fecit īroduci petrū. q̄ ex timore stabat foris ad ostiū. q̄i p̄lagiens fu ture negatōis factū. **A**n̄ in ps. Qui videbāt me foras: fugerūt a me. **M**istice aut̄ iohēs īfuit cū ih̄u. q̄z vitā p̄tēplatiua ē ei familiaris: s̄z pe trus foris stabat. q̄z actiua vitā circa extēriora occupat̄. **P**er hoc aut̄ q̄ iohānes fecit īroduci petrū. mistice ītelligi dat̄. q̄ p̄ p̄tēplatiuā ītro ducit̄ ad xpm vitā actiua: sicut em̄ ratio īferi or dirigīt per superiorē. ita actiua per p̄tēpla tiuā. **S**eq̄re et tu cū vsq̄ ad atriū p̄cipis. et iñ cū eo si poteris. ut singula q̄ fiūt videre merea ris. **A**triū vocabat̄ platea sub diuo īter primā portā et scōam. ubi erāt mīstri p̄cipis circūse dētes ad ignē: iñter q̄s stabat petr̄ calefactēs se. **I**ntus at̄ erant in p̄cilio p̄cipes sacerdotū et scribe seniores. et dñs cū eis sicut agnus iñter lupos. **D**ic trina negatō petr̄ fuit inchoata. s̄z postea ī domo caph̄se cōsumata: et iō p̄ter cō tinuatōez matērie simul omnes tres infra sūt posite. **I**bidē ḡ dñs ih̄u i bello et p̄flictu duro et aspero pmanēte. tu aliquātulū nō sine com passione et gemitu dormitabis: et quiesces si ta mē poteris hoc facere. **O**ratio.

**O**mnine ih̄u xpe. q̄ in agonia sanguinē subasti. da mihi in erūpna pegrinatō nis huius tecū sudare. ut otiosa n̄ mar cescam requie: sed in sudore vultus mei vascar te pane viuo: tuūq̄ sudoris sāguinei balsamuz me egrotū sanet. et celestī curie locū rēp̄sentet. **E**t q̄ iude o sculo te tradi i man̄ impioz et liga tū adduci ad annā p̄misisti. ac vincula mortis eterne nobis abstulisti. nō pmittas me tradi i

man̄ crudeliū. et rūpe vicia p̄scie mee male. ut secur̄ decātem. dirupisti vīcula mea: tibi sacri ficabo hostiam laudis. Amen.

De matutinis.

Capitulum. LX.

**N**on matutinali exercita beris a somno tuo. plen̄ lacrimis et dolore cōfectus. propter ea que post cōpletōiū cogitasti: et tūc me bitaberis et i spū tuo videtis. qualiter dñs tu sedet iñter inimicos despect̄ et inhonorat̄: et a suis discipul̄ et amicis delict̄. et tot mal̄ hoībz sociat̄. **O** dñe ih̄u quō ita sedes tā cōtēpt̄ et de solat̄: ubi sūt discipul̄ tui et amici. **O** unicū bo nū meū. o singulare gaudiū meū. q̄d faciā euz te sic videā. **C**erte dñe sedbo i terra tecū. et asso ciabo te. quia nō video hic q̄ diligat te: s̄z poti us iimicos tuos isanos et demētes q̄ odiūt te. **I**hu ḡ statuto et stāte ligato añ ānaz p̄tēficem īterrogauit dolose ih̄m p̄tēfex de discipulis suis. fortassis ubi eēnt. et cui grā eos collegit. ut videret si posset eū dēphēdē. q̄ ab eo seducti fu iss̄t: et de doctrina ei. n̄ cognoscēte veritatis amore: s̄z ad videndū si posset ibi falsitatez vel calūniā et aliq̄d dictū p̄ legē iuenire. et sic cau sū habēt q̄ posset accusare eū. et ētere romano p̄sidi ad dānandū. **D**uo ei īponebat̄ xpo a iu deis. s. falsa doctrina et noua ac seductio et atē ctio hoīm ad se: et iteo p̄tēfex examinat eū d̄ utroq̄. videlicet si eēt seductor hoīm et doctor fal se doctrine. et primo de discipulis ei q̄s videba tur seduxisse. secūdo de doctrina ei q̄i notās eā falsā eē. **N**ī at̄ ānaz p̄tēfex. n̄ q̄ tūc actu eēt s̄z q̄ añ fuerat et p̄ eē debebat. **I**hs dō de disci pulis omnino tacuit. q̄z tūc de ip̄is nihil boni dicē potuit. q̄ iā fuger̄t. dās nob̄ exēplū. q̄ ma lū de alijs nō debem̄ dicē. nec p̄c̄m alteri p̄pa lare. **S**z de doctrina sua r̄ndit. ostēdens q̄ n̄ ma la vlt̄ suspecta: s̄z bona et sana erat. q̄d dēclarat ex loco et auditōz testionio: dicēs. **E**go palam locut̄ sū mūdo. i. i publico. et mltis audietibus ego īp̄tociui in tēplo et sinagoga iudeoz locis publicis et iudeis p̄ntibz: et i occulto locut̄ sūm nihil. s. iō ut occultare et n̄ innotescēt mltis. q̄d me īterrogas: a q̄ vitatē audire nō desideras. **I**ñterroga eos q̄ audier̄t. de q̄z dictis n̄ habeas iuidiā vlt̄ suspitōz. q̄d. p̄at̄ sū testioniu eoz īb ire. q̄d tibi magis q̄ dictū meū ē credibile. **E**lī cris. **Q**uid ait me de discipulis meis īterrogas. **I**ñterroga iimicos meos q̄ īsidiāt mihi: hi dicāt. **D**ec ei ē vitatis ialtercabil̄ d̄mōstratō. cū iimicos q̄s eoz q̄ dicit iuocat testes ip̄os. **I**ta dñs r̄nsionē tēpauit. ut vitatē tacēt. ne se defendere videret̄. dās nobis formā tēperate r̄ndendi ho stibz: ita ut nec veritatē celēm. nec eos p̄ nos dictis puocem. **T**ūc vn̄ mīstroz p̄tēficiis. q̄ dē fuisse malch. cui sanauerat auriculā. iñ grat̄ accepti beneficij: dedit ih̄u alapā. rēp̄sen tās puerlos. q̄ beneficijs ip̄s̄is mala repēdūt: et dixit. sic r̄ndes p̄tēfici. **I**lle ei mīster sceleris accepit r̄nsionē ih̄u. q̄i notass̄z p̄tēficē d̄ stulta

interrogatōe. et dās sibi alapā ab improperiū  
voluit vindicare qđ placibiliter nō rēpōderat  
pōtifici plane p̄fictō vel negādo. qđ alapa ut  
plurimū p̄ vindicādis offēnsionibz verborz solz  
dant. In hac alapa īpleta ē p̄phēcia illa. dabit  
p̄cutiēti se maxillaz. Est em̄ alapa p̄cussio in  
maxillā: sicut colaphus ē p̄cussio ī collū. Ipe  
dñs longanimis et patiens. malū p̄ malo nō  
reddidit: s; hāc p̄tūmelia sicut multas alias q̄  
sequunt. p̄ nobis cū omni paciā et māsuetu  
dine tolerauit. et paciā docuit: humiliter vul  
tu placido et submisso smone modestē respon  
dēdo. et veritatē ostēdēdo. ac ministz cui quā  
libet penā solo iussu irrogare poterat: blande  
et caritative corripēdo. Si inquit male et p̄  
veritatē locutus sū. et habes rēphēdere. q̄ dī  
xi demōstra: et testimoniū p̄hibe de malo et p̄  
ba me mēdacē. Si autē bene et nō habes rēp̄  
hēdere: quid me cedis iuste? Quid ista respon  
sione verius. māsuetius et iusti? Hinc colligi  
mus nos posse increpare nobis iniuriātes et  
arguere: ita tñ q̄ moderatē et pacatē. Respon  
dēdū ē em̄ qñq; stulto iuxta stultitiā suā. ne  
sibi sapiēs videatur. O verax et pie ihu. q̄ nam  
alā tibi deuota hec cernēs et audiēs: valeat se  
ptinere a lacrimis: et dolorē occultare inter  
ne passionis. **Uñ cris.** Unus debet alapam ihu  
hec dicēti. Quid hoc fiet utiq; stultius: Noce  
as celū. excessū mētis paciāris in terra: domi  
natoris longanimitatē et seruoz īdeuotōne.  
**Uñ et aug.** Si cogitemus quis accepit alapaz  
nonne vellem⁹ eū q̄ p̄cussit. aut celesti igne p̄su  
mi. aut terra dīscēte absorberi. aut correptū  
demonio volutari. aut aliqua h̄mōdi qualibet  
pena vel etiā grauiore puniri: Quid ei horum  
p̄ potētiā tubere nō potuisset. p̄ quē factus ē  
mūdus: nisi paciētiā nō maluiss; docere qua  
vincit mūdus. **hec aug.** S; fm̄ eundē augus.  
dicet forte aliquis. Quia cepit ihu facē et docē  
cur nō fecit quod docuit: p̄bēdo alterā maxil  
lam: Dicendū qđ dicta et p̄cepta sacre scriptu  
re. ex factis xpi et sanctorum debēt interpreta  
ri. Sic ergo sacra scriptura interpretanda est.  
fm̄ qđ xpc et sācti eam seruauerunt. Xpc autē  
qui utiq; p̄cepta que docuit p̄i impleuit et ī  
homine quem suscipere dignatus est. viuendi  
nobis exemplū tribuit: non prebuit isti aliam  
maxillā. nec paulus ut ī actibz legiē hoc fecit  
ostēdēs percutienti maxillam non actu ipso  
prebendā esse alterā: sed animo paratā esse ad  
paciendū si opus sit. Fieri em̄ p̄. ut alterā ma  
xillam visibiliter homo prebeat et iratus. Sed  
beatus est. qui in omnibus que iniuste p̄ iusti  
tia patitur: potest veraciter dicere. Paratum  
cor meū deus: paratū cor meū. Unde istud xpi  
p̄ceptum de prebendo maxillam aliā. et simi  
liter de non resistendo malo. et plura alia non  
dantur et intelliguntur absolute et ad literā  
sed magis fm̄ animi p̄parationem: ut hō ha  
beat animū p̄paratū ad hec faciēda. ubi vide  
rit expedire ad dei honorē et ecclie utilitatē:

alā aut nō: et hoc dñs seruauit qui parat⁹ erat  
bare aliā maxillā. si opus fuisset p̄cutiēti. quia  
totū corpus suū penis acerbissimis p̄buit et oc  
cisiōni. Immo aliqui expedit iuriātibz rēpō  
dere ad ipoz et alioz instructionem. sicut fe  
cit hic xpc. et ut ī actibz legiē paulus: et aliqui  
etiā facto resistere. ne deē occasio agendi male  
Sic ergo excusatō dñi qua sic rēdit: utilis ad  
instructōez fuit. Et multis alijs cōuitijs ibidez  
forte eū affecerūt: d̄ qbus euangeliste tacent.

Ex hoc articulo alapisatōis habēt tria do  
cumēta. Primum ē quia xpc p̄ nobis alapisari  
voluit. ut nos ora nostra cōpescamus. ne quid  
p̄ diuinū honorē loquamur. et etiā ut ab bonū  
loquendū vel agendū excitemur: sicut aliquā  
do aliquis p̄cutit: ut a torpore excitef. Secun  
dū est. ut et nos discam⁹ ī iniurijs et p̄tūmelijs  
nobis illatis paciā habere: imitatōe domini  
qui ī hoc specialiter exemplū magne paciētie  
dignatus est nobis p̄bere. Et sicut xpc eadē no  
cte omnes illusiones et verecūdias ab iniquis  
sibi factas paciēter sustinuit: sic homo cōtu  
melias et obprobria ac cūcta mala in verb seu  
factis. ab importunis hoibz sibi illata: paciē  
ter ferat amore sui redemptoris. similia et mul  
tomaiora p̄pter ipm paciētis. Tertiū ē qđ con  
cilia euāgelica non semp oportet seruare ad lit  
terā: sed aliquādo fm̄ animi p̄parationez: et  
maxime ubi de hoc ex factis xpi et sanctorum  
informatōez habemus et auctoritatē. Ab cō  
formandū se isti articulo: poterit homo sibi p̄  
bare alapā moderatā. ad rēp̄sentandū alapaz  
xpi. p̄ omnibz verbis suis otiosis. vel etiā pra  
uis et mēdosis: et orare dicens. Ihu qui ab an  
ne ministro cebi alapa voluisti. da mihi queso  
gratiam tuā. que me a tua laude nūq̄ cessare  
faciat. et ab otioso sermone compescat. Et  
misit ihu annas ligatum. quasi reum et mor  
te dignum. et iam coraz eo condemnatum: ad  
caypham pontificē. quia xpi examinatio p̄ci  
paliter pertinebat ad ipm: et conuenerunt  
omnes sacerdotes. id est principes sacerdotum  
et scribe. id est legisperiti. et seniores. id est iu  
dices ordinarij ad examinandum xpm et iudi  
candum. et ad tractandum de ipius condemna  
tione et morte. Cum autem presentatur consi  
lio malignantium aduersus euz: illi quasi leo  
capta p̄ba exultant. Nō potes cogitare. q̄ ma  
le eum receperunt: et quomodo sine honore for  
te in terra viriliter coram ipis sedere fecerūt.  
Petrus autem et hic vsq; in atrium. id est vs  
q; quo peruenit ad atrium principis sacerto  
rum. sequebatur eum ex deuotione et amore:  
q̄uis alonge propter timorem. Quem caritas  
trahēbat: timor retrahēbat. Elerum fm̄ bebaz  
in hoc maxima nobis est admiratione venerā  
bus. qđ dominum non reliquit etiam cuz time  
ret. Et ingressus intro. scilicet in ipsum atriū  
deductus per ostiariam similiter ut supra. se  
debat cum ministris ab ignem. quia frigus e  
rat. sicut solet esse in marcio. post mediā no

cē. ut finē negotij videret: et quibz pōtifer dō  
mino iudicaret. **P**rincipes autē sacerdotū et oē  
p̄siliū. quia verū testimoniū inuenire nō pote  
rāt: falsū q̄rebāt pcurādo et subornādo: et non  
iuenērūt vñ eū tanq̄ mortē dignū corā p̄yla  
to accusare possēt. licet multi falsi testes ab iō  
pcurandū accessissēt. quoz testimonia nō erāt  
p̄ueniētia: et sic defecerūt scrutātes scrutinia.  
**M**ētita ē em̄ inīqtas sibi. vt regina aduersus  
ioseph. et sacerdotes aduers⁹ susannā: qz ignis  
sine materia deficit. **E**lbi origenes. **F**alsa enīz  
testimonia tūc locū habēt. qñ cū colore aliq̄ p  
ferunt. **S**z nec color iueniebat. q̄ posset p̄tra  
ih̄m adiuuare mēdatia. quod maximam lau  
tē exhibet ih̄u. q̄ sic oīa irrep̄hēbiliter dixit et  
fecit. vt nullā verisimilitudinē iueniret i eo re  
p̄hēnsionis. mali et multi astuti. hec origenes.  
**S**z de omniū testimonijs soluz duoz testimo  
niū exprimit. de q̄bus subiūgit. **N**ouissime autē  
scz post multozū falsa testimonia. duo falsi te  
stes dixerūt. Nos audiūm⁹ eū dicentē. possum  
destruere templū dei hoc maūfactū. et post tri  
buū aliud nō manufactū edificare. **E**x hoc autē  
conabant̄ pbare. qz ip̄e diuinā potētiaz q̄si de⁹  
sibi usurparet. **S**z falsi testes erāt. qz et sensuz  
et verba xp̄i mutabāt. **A**d qd̄ xp̄c nihil respon  
dit. qz mētiebāt apte. nō em̄ dixerat de hoc tē  
plo salomonis: sz p̄p̄ij corp̄is. **E**l̄n hiero. **F**all⁹  
testis ē. q̄ nō eodē sensu dicta intelligit q̄ dicū  
tur. **D**ñs em̄ dixerat de tēplo corp̄is sui. **S**z in  
ōbis calūniānt. et paucis additis vel mutatis  
q̄si iustā calūniā faciūt. **S**aluator dixerat. sol  
uite hoc tēplū: illi cōmutāt ⁊ aiūt. possū destru  
ere tēplū dei. **E**los inq̄t soluite. nō ego qz illici  
tū ē: vt ip̄i nobis man⁹ inferam⁹. **D**einde illi e  
uertūt et post tribuū edificabo illud. vt p̄p̄ie d  
tēplo iudaico dixisse videat̄: dñs autē vt ostēde  
ret aiāle et spirās tēplū dixerat: et ego i tribuū  
suscitabo illud. **A**liud ē suscitare aliud edifica  
re. hec hiero. **D**icēs autē dñs. soluite. nō dicit p̄  
cipiēdo: sz p̄dicēdo eis quibz eēnt facturi: p̄dicēs  
mortē suā. i q̄ corp⁹ ei⁹ qd̄ erat tēplū deitatis so  
lutū ē. **E**l̄n sēsus ē. soluite. i. soluetis corp⁹ meū  
p mortē quā mihi iferetis: et i tribu dieb⁹ erci  
tabo illud. **E**xcitare ē em̄ a somno mortis r̄uo  
care. qd̄ p̄p̄ie p̄petit tēplo spiritali. i. suo corp̄i  
sz reedificare p̄p̄ie p̄petit tēplo materiali. **N**ō  
mai⁹ tñ miraculū erat tēplū manufactū in tri  
bus dieb⁹ reedificare: q̄ seip̄m post mortē die  
tertia r̄suscitare. **I**te possēt dici falsi testes ex  
falsa intentōe. qz intendebāt mortē innocentis  
pcurare. **E**x hoc articulo. i. de latōne falsi te  
stimoniij sumunt̄ tria documēta. **P**rimū ē. qz  
nos falsū testimoniū. immo oēz fallitacē ⁊ mē  
datiū: sūme detestemur. qz mēdatijs ⁊ fallatijs  
xp̄c mortē ē addict⁹. **E**t nos quotienscūqz falsū  
testimoniū et mēdatiū p̄primū p̄ferim⁹: xp̄m  
quātū in nob ē mortē addicim⁹. **E**l̄n q̄ detesta  
bile sit istud crimē: ostēdit istoz⁹ dicēs. **T**estis  
falsidic⁹ tribu p̄sonis ē obnox⁹. primū dō. quē  
piurādo p̄cēnit: p̄sequēter iudici. quē mentien

do fallit: postremū i nocētī quēz falso testimo  
nio lebit. **S**ecūdū ē. qz nos discam⁹ i criminatō  
nes si nobis inferant̄ amore dei paciēter susti  
nere. sicut xp̄c p nobis ab oēs falsas i crimina  
tōes simpliciter tacuit. qz sm̄ aug. **A**perta mē  
datia nō sūt respōsiōe digna. **T**ertiū ē. vt nos  
fallatias studeam⁹ quātū cū deo possum⁹ decli  
nare: ad hoc em̄ dñs falsos testes sustinuit. vt  
nos ab eis eriperet. sicut etiā mortē sustinuit vt  
nos a morte liberaret. **A**d p̄formandū se isti  
articulo: grās hō referat xp̄o. qz falsos testes  
p se admisit. vt nos veritate fulciret: et sic oret  
**I**hu q̄ a iudeis falsis testimonijs accusari vo  
luisti. da mihi nemini falsas calūnias inferre  
et illatas p tuo honore paciēter sufferre. **E**l  
bens autē cap̄phas p̄nceps sacerdotū. qz ihs ta  
cebat. et qz testimonia p eū pducta ab ei⁹ cōde  
natōez nō sufficiebāt: p̄urbatus. quia nō inue  
niebat locū calūnie. et vnde posset ih̄m iuste p  
demnare: sicqz ira cōmot⁹ et vesania mētis agi  
tatus. surgens ex impacientia in mediū de so  
lio sacerdotali: ait illi. **N**ihil respōdes ab ea. q̄  
isti aduersus te testificant̄. **M**otu corp̄is ihs  
am mētis demōstrat: cum t̄pantia et grauitas  
in verbo. ope et gestu iudicēz et platū deceat.  
sm̄ bedam ad responsum puocat. vt ex occasi  
one sermonis locum accusandi inueniat. **I**hs  
autem tacebat et nihil respondit. **P**rimo vt o  
stenderet suaz iusticiam. quia ⁊ illi idigni erāt  
et ea quē contra ip̄m dicebantur: erant falsa ⁊  
responsione indigna. **S**ecundo suam misericor  
diam. nē illi amplius peccarent: si in malitia  
perdurarent. **T**ertio suam sapientiam. quia sci  
ebat vt deus. qz quicquid respondisset: traxisset  
in calūniam et responsio excusatiōis nullo  
audiente fuisset iutilis. **Q**uarto suam pacien  
tiam. vt exemplum daret contemnere calū  
niantium voces: et potius fortiter silere: q̄ si  
ne vllō profectu defendere. **H**inc colligim⁹ por  
cis et canibus et detractoribus. vel quibzlibz  
non esse respondendum: cuz nulla secutura sit  
utilitas: sed potius incommoditas. **Q**uan  
to autem magis ihs ab indignos responsione  
eius tacebat: tantomagis pontifex furens euz  
ad respondendum prouocabat. vt ex verbis ei⁹  
occasionem calumniandi captaret. **T**unc em̄  
princeps sacerdotum rursus interrogans: di  
xit ei. **A**diuro te per deum viuū. vt dicas no  
bis. si tu es xp̄c filius scilicet naturalis dei be  
nedicti: **Q**ui ad eum capiendum quasi latro  
nem miserat: nunc de furtu et usurpatōne dei  
tatis examinat. **N**on tamen veritatem dei desi  
derat: sed magis calūniāz parat. ad hoc autēz  
ihs respondit. propter reuerentiam diuini no  
minis inuocati: et dixit illi. **T**u dixisti. qz ego  
sum. **E**leritatē eis respondit. vt inexcusabiles  
eēnt: et ne nomē dei spernere videretur. **E**t ad  
iecit. **E**leritamen dico vobis. ammodo videbi  
tis oculis corporeis filiū hoīs. i. me. quem mō  
p̄temnitis et ignominiose tractatis. i. die iudi  
cij sedentē vt iudicē a dextris v̄tutis. i. maiesta

## Secunde partis

tis dei patris. i. in equalitate et plenissima potestate patris. hoc est secundum hieronymum. in vita regnante semper eterna: et virtute diuina: et veniente. scilicet ad iudicium. ubi forma humana in nubibus celi. sicut ascendit. ubi videbit eum omnis oculus et qui eum purgauerunt. Quasi dicat. vos me ut purum hominem putatis: et qui impij condemnatis. sed tamen propter hoc me exaltatum super omnes celos et iudicem videbitis. Tunc princeps sacerdotum qui surrexerat in furore magis insaniens: scindit vestimenta sua in rabie. quia secundum bedam. quod de solio sacerdotali furor excusserat. eundem rabies ab scindendis vestibus puocat. Et in hoc facto cayphas prophetavit quod ipse nesciuerit. Bis enim nesciens prophetavit. semel verbo quando dixit. expedit ut unus homo moriatur pro populo. altera vice facto. ut patet in hoc loco. quod secundum hieronymum. per hoc ostendit iudeos sacerdotum tale gloriā perdidisse. dum enim vestem sibi discidit ipsum qui tangebatur velamentum legis abiecit. Unde et beba. Altiori autem misterio factum est. ut in passionem domini pontifex iudeorum vestimenta sua scinderet. hoc est ephraim. cum tunica domini nec ab ipsis qui eum crucifigere militibus scindi potuerit. Figura beba enim quod sacerdotum iudeorum per scelerebus pontificum esset scindendum. et a statu sue integritatis solvendum et auferendum. cum soliditas ecclesie seu fidei (que vestis dei solet appellari) nunquam valeat scindi vel diripi. Hoc est iam oculis cernere quia videmus iudeos sacerdotum gloriā perdidisse. et sedem a ceremonijs vacuam esse: ecclesiam vero et fidem eius (quia super petram fundata est) in sua solitudine permanere. hec beba. Mos quippe erat iudeis scindere vestimenta in signum doloris et detestationis criminis. cum aliquid blasphemie et quasi dei audiebatur. sicut paulus et barnabas sciōrunt vestes. cum cultu diuino se honorari videbant. Hoc autem tā enorme peccatum princeps sacerdotum imponebat christo: dicens exclamando. Blasphemaui. scilicet attribuendo sibi quod dei est. blasphemia enim est attribue creature. quod solius dei est. vel deo quod solius creature est. Quid adhuc egemus testibus? Quasi dicet per nihil laboramus querendo testes. Ecce nunc. i. in aperto et coram omnibus audistis blasphemiam. O miser et princeps nequam. non dixit christus blasphemiam sed veritatem. tu ipse blasphemias. qui quod dei est deo non attribuis: sed filium dei puram creaturam credis. et ideo blasphemia tua tecum est in perditionem. Sicut ergo christus in mortis discrimine ab cayphas ductus. veritatem non deseruit: sed constanter se dei filium cum omni modestia confessus fuit: sic verus ipse seruus. propter nullum temporale periculum debet veritatem deserere: sed usque in mortem constanter perseuerare. Ex hoc articulo impositionis blasphemie sumitur documentum. quod nos debemus esse ab omni blasphemia puri et immunes: tamen quod ad nos quod ad alios. Quo ad nos quidem ut nihil committamus vel dicamus. quo nomine dei blasphematur. Quod fit multipliciter. ut siue quis expresse maledicat deo vel sanctis. siue quis blasphemet baptismum vel alia ecclesie sacramenta

## Capitulum. lx.

Blasphematur etiam verbum dei quod preternit: et spiritus sanctus blasphematur. quod sacris canonibus derogat. Christus igitur licet non solum a blasphemia: sed etiam ab omni peccato purissimus fuerit: blasphemiam tamen sibi imponi pertulit: ut nos puros a blasphemia custodiamus. Quo ad alios etiam. ut nos alijs blasphemiam non inferamus: ita quod nos per os nostrum nunquam verbum blasphemie vel maledicti exeat. Sed aliquem etiam maledicto dignum sicut iste cayphas eo ipse blasphemus fuit quod blasphemiam creatori imposuit: et potuisset christus respondere non ego sed tu blasphemias. sed noluit dominus per os suum exire aliquid blasphemie vel maledicti: nobis in exemplum. De quo etiam pulchram doctrinam habemus in epistola iude. ubi dicitur. quod michael archangelus cum altercaret cum dyabolo de moysi corpore non est ausus iudicium blasphemie inferre dyabolo: sed dixit. imperet tibi dominus. Super quo verbo dicit hieronymus. Si michael non fuit ausus dyabolo (certe maledictionis dignissimo) iudicium inferre blasphemie: quātomagis nos ab omni maledicto puri esse debemus. Merebatur dyabolus maledictus: sed per os angeli blasphemia exire non debuit. hec hieronymus. Si igitur dyabolus (licet voluntate malus in substantia tamen bonus) ab angelo non blasphematur. quod aliquid proferret aduersus bonam naturam que dei est creatura: quātomagis ab hominibus blasphemia est cauenda in quacumque creatura: et maxime in creatore. Ad reformandum se isti articulo. per prius benedicat homo deo: dicens illud. sit nomen domini benedictum: ex hoc nunc et usque in seculum: vel aliquid homini. Ibi quod blasphemie crimine falso tibi imponi voluit: custodi ne unquam per me nomen tuum verbo vel facto blasphemetur. nec per os meum blasphemia vel maledictum proferatur. Cum autem princeps sacerdotum dixisset. ecce nunc audistis blasphemiam: adiecit. Quid vobis nunc secundum legem de hoc videtur? Tunc illi omnes preceperunt eum: et respondentes dixerunt: reus es mortis: cum tamen veritatem dixisset eis. Ipsi erant accusatores. ipsi discutiētes. ipsi sententias proferētes secundum bedam sententia sua se preternant. quod eum morti adiudicat. quem et oris et operis sui testimonio deus esse cognoscere possunt. Et quidem in hoc vere respondisset supposita veritate facti. ois ei quod blasphematur nomen dei: secundum legem reus est mortis. quod debet lapidari. sed quod factum super quo fundebatur questio fuit falsum: ideo responsio fuit falsa ac phana et iniusta. Ex hoc articulo preternationis christi ad mortem habemus duo documenta. Primum est ut caueamus ne unquam illa vox iudeorum reus est mortis quod christi auribus innocenter isonuit: nostris mentalibus auribus isonet: et in nobis locum veraciter habeat: nam de quocumque existit in mortali peccato: verum est dicere. reus est mortis. Secundum est. ut si quis propter christum a persecutoribus preternemur ad mortem. non perturbemur: sed potius gaudeamus respicientes ad mercedem. Ad reformandum se isti articulo. recogitet homo quod ipse sepe propter demerita sua reum mortis se fecerit: sed dei misericordia sit hactenus preseruatus per suam emendationem. vel alia putet de inspirauerit

**I**hu qui prophanam impiorum vocē. s. reum te esse mortis minime timuisti: custodi me. ne i oculis tuis eterne mortis re? iueniar. **T**ūc qui circumstabant omnes fere insimul irrue- runt super dominum ihm et illudebāt ei. **A**lij spuebant in vultum eius benignissimum. tan- q̃ in hominem vilem et pestiferum et morte di- gnū. s. p̃fessū se eē deo equalem. ut conpleretur qd dictū est. faciē meā nō auerti a p̃fusione spu- toꝝ. **P**ropriū ei iudeoꝝ erat. in p̃ceptū ac vitu- perū et despectū spuerē in faciē ei? quē abie- bāt. **E**t tāhorribiliter et incessanter in facies hominū spuebāt. ut q̃nq; eos suffocaret. **Q**uid turpi? qd d̃specti? qd ignominiosi? et vituperi- osius: q̃ in faciē expuere. et maxime in illā fa- ciē speciosissimā. in quā desiderāt angeli p̃spicē. **O** q̃ceca emulatio iselitiū iudeoꝝ. q̃ n̄ exhorru- erūt turpissimis sputis suis maculare et detur- pare faciē tāamabilē. **E**t nō tm̄ simplicib; sali- ue sputis: s; verisimiliter etiā excreatōib; suis fetidissimis. **I**n math. nō dicit spuef: s; expu- erūt quasi excreatō spuerūt. marc? aut dicit p̃ spuerūt. q; non tm̄ vnus s; plures simul p̃spue- rūt. **E**t sic illa facies benedicta facta ē ita ab- ominabilis. quasi eēt leprosa ex sputis et ver- beribus que ei ut subditur in faciez cū palmis deterunt. **H**oc est p̃tra illos. qui adulterinis co- loribus ornare suas nitunt facies. **E**x hoc ar- ticulo consputionis in faciē sumū duo docu- menta. **P**rimū ē q̃ nos diligēter caueamus ne et nos vnq̃ cū iudeis xpi faciē cōspuam? qd fit modis pluribus. **P**rimo nāq; fm̄ hiero. fa- ciē xpi conspuunt. qui conscientiā suam sedis cogitatōib; et actōib; polluūt. **Q**uia enī xpc p̃scientiā sanctā inhabitat. in qua dī facies. i. ymago relucet. hinc est q̃ qui p̃scientiā suam peccatis polluit. quasi sputum in xpi faciez p̃- ict. **E**t iō dicit hiero. q̃ dñs n̄r in faciem suā p̃ spui voluit. ut sputaminibus susceptis faciem anime nostre lauaret. **S**ecundo fm̄ rabanum illi in faciem xpi expuūt qui p̃sentiam gr̃e eius execrandis verbis. ex interna cece mentis infania cōceptis respuūt: et eum in carne venis- se negāt. **T**ertio fm̄ grego. in faciē xpi p̃spuūt qui iustos et sanctos in p̃senti vita confutant et in eozū contumelias fluxa verba quasi flu- entas saliuas mittunt. **Q**uarto potest dici. q̃ ad litterā xpm̄ in faciem conspuunt. qui eua- ristiā indigne sumunt. **Q**uicūq; enī polluta conscientia corpus xpi in os suū accipiunt. hi salua sua peccato infecta sacramentū contin- gunt. mades faciunt et deglutiūt: ac p̃ hoc in fa- ciem xpi conspuūt. **Q**uinto in faciez xpi cōspu- unt. qui p̃latos suos contemnūt. **I**tem sexto in faciem xpi despectiue p̃spuunt. qui gr̃as deo d̃ quolibet sibi dato munere non agūt. **S**ecundū documentū est. ut nos ista sputa turpissima et alia facta exprobrabilia passionis xpi: nob̄ ad magnā gloriā reputem? **A**nte cris. **A**ttente q̃ euangelista cū sūma diligētia ea que videntur

eē exprobratissima exponit. nihil occultans vlt̄ obmittēs. aut verecūdans: s; gloriā existimās maximā. dominatoꝝ orbis terraz p̃ nobis tā- lia sustinere. **H**ec aut legam? continue. hec no- stre mēti inscribamus et in his gloriemur. hec cris. **E**t siquidē istud documentū possit referri ad singla pūcta dominice passionis. p̃cipue tñ ad istud quod sic exprobratissimū fuit. **A**d p̃formandū se huic articulo. formet hō in mēte sua xpm̄ tāhorribiliter sputis i facie deturpa- tū: et regratiet sibi p̃ mag̃ glia n̄ra. **R**ecogitet etiā q̃tiēs ip̃e faciē illā speciosissimā i p̃scientia sua polluit. **I**te quociēs indigne p̃municando. sputi sui p̃tactu xpm̄ sordidauerit. **I**hu q̃ imū die iudeoꝝ sputis pulcherrimā faciē tuā macu- lari voluisti: da mihi tue ymaginis faciē i me nūq̃ meis sordibus actib; aut cogitatōib; inq̃- nari. **A**lij velabāt faciē eius. qd velamē ma- net vsq; hodie sup̄ corda eoꝝ q; ab eis faciē suā abscondit. **O** infana cecitas et ceca isania infeli- ciū iudeoꝝ. q; illā desiderabilē faciē. quā aduen- turā p̃es eoꝝ et p̃phete cū longo suspirio deside- rauerāt. ip̃i infelices cū p̃ntē habuerūt tāigno- miniose velauerūt. **V**elauerūt inquam (ut ait beda) nō ut ip̃e illoꝝ scelera nō videat: sed ut a seip̃is faciē et grām cognitōis eius absconde- rēt. **O**nderūt p̃ hoc etiā nesciēter. q̃ in faciem xpi nullus infidelis et auersus a deo intueri p̃t q; ab eis velata. **E**t simil̄ rō ē d̃ falsis xpianis **S**ed sicut dicit apl̄us. cuius quis p̃uersus fuerit ad deū: tūc auferet velamē. **E**x hoc articu- lo velatōis faciei habētur plura documenta. **P**rimū q̃ nos summe caueamus. ne velamē ante xpi faciem ponamus. **S**ed heu multi xpi ani velamen ante xpi faciem ponunt. quales sunt qui infronice peccant. quasi deus eos nō videat. quales etiam sunt qui sub velamine cuiusdam libertatis libere peccant. **I**tem velamē ante xpi faciem ponunt. qui ymaginem dei in se. velamine culpe et ignorantie obtegunt et ob- scurant. **P**icit enim hieronimus. q̃ ideo xpc p̃ nobis velari voluit. ut velamine faciei sue ve- lamen culpe et ignorantie a corribus nostris auferret. **I**nsuper faciem xpi velant. qui a se- ipsis gratiam cognitionis eius abscondunt. **I**te oculos domini omnia videntis velāt. qui malum pro bono dāt vel vendūt. **I**tem est hic documentum. q̃ et nos debemus interdum fa- cies nostras velare. ne oculi nostri videant va- nitatem. vel saltem oculos habere defixos in terram. et sic faciem quasi habere velatam. ne capiatur in exteriorum aspectu et concupiscē- tia. **A**d conformandū se huic articulo re- cogitet homo quomodo omnia nuda et aper- ta sunt oculis dī. ut ex hoc trabatur a peccāto **I**tem memoretur quomodo ip̃e luminosaz fa- ciē ymagis dei i se obtexit: et obscurauit pecca- tis. **I**hu q̃ faciē tuā g̃tissimā velari voluisti illustra q̃lo faciē tuā sup̄ me indignū suū tuū. et ymaginē tuā i me nō sinas obscurari. vela-

## Secunde partis

mē q̄ culpe et ignorantie a corde meo digneris auferre. Alij colaphis eū ceciderūt. i. i collo p̄cusserūt. Solēt i collo p̄cuti: fatui et despectibiles p̄sone. Et in hoc q̄ iudei xpm colaphisabat: nō tā atēdibī lesio p̄cussionis: q̄ maria p̄tūmelia d̄spectōis. Ex hoc articulo colaphisatōis tale habet̄ documētū. q̄ caueam? ne et nos aliq̄n xpm colaphizem? fm beda. omnes falsi xpiani xpm colaphisāt. q̄ ore p̄fiteē xpm factis aut negāt. Colaph? dat a retro: illi ḡ colaphisāt dñm xpm. quia ei blābiūt. ore eū p̄fiteē: s; retro quo dēberēt eū sequi p̄ bonā vitā colaphisāt eū malis opibus: xpo d̄dicēdo. Itē fm aug. colaphis xpm cedūt. qui ei honores p̄ferūt. Itē a tergo xpm colaphis verberat. qui primū p̄tergū suū iſamat. Itē ē documētū q̄ sicut xpc p̄ nobis ē colaphisat: sic et nos colaphisatōes suas spirituales quas plerūq; nobis infligit. nō solū paciēter: s; et prudēter porte: m̄. sicut fecit aplūs q̄ dicebat. Dat? ē mibi sti mulus carnis mee angel? sathane. qui me colaphisat et cetera. Ad p̄formādū se huic articulo poterit hō sibi p̄bare colaphū: i. memoriā colaphorū xpi: et sic orare. Ihu q̄ a iudeis colaphizari voluisti. da mibi sic te ore p̄fiteā. ut cōtrarijs opibus nullaten? colaphisē. Alij palmas in faciē ei dederūt: et faciē ei? p̄cusserunt. Dicit̄ aut palma fm papiā. manus extēsa vel applicata: sicut pugnus dñi man? cōplosa. Manib? ḡ extēsis et palmis eū in faciē p̄cusserunt ex qua p̄cussione plus affligit̄ hō q̄ d̄ p̄cussioe in collo. In faciē em̄ sūt oēs sensus: et sunt ibi mēbra tēnera facile lesibilia. Et verisimile est q̄ ex tali passione fluxerit sanguis p̄ nares et os: licet hoc ab euāgelistis nō exprimat̄. O q̄ horrendū scelus impiissimorū iudeorū. q̄ faciem tā sō: mōsā. tā crudeliter verberib? affecerunt. fm hiero. voluit alapis expalmari. ut nos ei in laudē nostris manib?. s. opibus et labijs applauderem?. Ex hoc articulo p̄cussionis i faciē habet̄ plura documēta. Primū ē q̄ nos ex emplo xpi discam? paciēter sustinere si quis in faciē nos cedat. sicut aplūs quosdā i hoc commēbat. Quod nō solū accipiendū ē ad litterā sicut in p̄posito xpc ad lram cesus fuit in faciē s; etiā mystice. qz sicut dicit glosa ibidē in faciē cedidit in cuius os iniuria irrogat̄. Nam et isto mō xpc in faciē cesus fuit: p̄ quāto multas iniurias et impropria ei in faciē obiecerūt. Sicut ḡ dñs noster. ab omnib? talib? iſcrepatōib? blasphemijs. p̄cussionib? et sputis faciēz nunq̄ auertit. q̄nimo volūtarie ab oīa illa faciē suāz eis p̄ nobis obtulit: sic et nos casu ingruente sustinē similia p̄ xpo nō recusem?. secundū documētū ē. ut caueam? ne et nos dem? palmas i faciē xpi. qz fm aug. illi palmas in faciē xpi dāt qui p̄sbia cecati eū i carnē nō venisse affirmāt tanq̄ p̄ntiam ei? exterminātes et repellentes. Itē in faciē xpi illi sacerdotes palmas dant qui pollutis manibus corpus xpi tangūt et cō

## Capitulum .lx.

trectāt. Itē faciē xpi alapis cōtundit. qui primū in p̄sentia sua p̄fudit. Ad p̄formādū se huic articulo: recogitet hō quotiēs ip̄e ymaginē dei in se offēderit. et parat? sic fm p̄paratōz animi p̄ xpo libenter velle in faciē cedi. nō solū ōbaliter: s; etiā realiter casu oportuno. Itē recogitet sacerdos quotiens manus suas pollutas in faciē xpi iniecerit: corpus suū indigne tractādo. Ihu q̄ iudeorū manib? faciē tuam speciosissimā cedi voluisti. da mibi ymaginis tue faciē in me semper illibatā illesamq; p̄seruare ne qñ iſquitatūz mearū sceleratis manib? meis violē. Et ministri alapis eū cecidit. hoc ē i maxillas eū p̄cutiebāt. de q̄ poteris mēbitari sicut dictū ē sup̄. de alapifatione coram anna pontifice facta. Percutientes autem eum i capite: interrogabāt eum: dicentes. Prop̄hetisa nobis xpc. quis est qui te percussit. Sed i qua nam parte capitis percusserūt eum. tunc quāto hoc dicebāt. d̄ hoc euāgeliste diuersimode loquunt̄. Et potest dici. q̄ cum velassent faciēz eius. quilibet eorum percussit eum ubi voluit. quidā in collo. alij in faciēz. alij in maxillas. et sic percutientes interrogauerūt eum: dicentes prop̄hetisa nobis xpc. quis est iste qui te percussit? Et hoc derisorie dicebāt. quasi in contumeliā eius qui se p̄phetam a populo haberi volebat. et quē populus magnū p̄phetā reputabat per hoc enim designabant q̄ falsus p̄pheta eēt. et q̄ ignoraret quis eum percussisset. Et theophilus dicit. q̄ dominus p̄phetarū. ut pseudo p̄pheta deludatur. Et quoniam ip̄i eū illis verbis irridebāt. et quasi ludibriū de eo faciebāt: iccirco eis nihil respondebat. Et em̄ dicit hieron. Stultum erat verberantibus respondere et p̄phetare cedentē. cū palā percutientis insania videret̄. Ex hoc articulo lubibrose expetitionis p̄phetandi habentur quatuor documēta. Primū est q̄ non illudamus xpo. putātes mala nostra non videri ab eo. Nā fm bedā. quicūq; reprobris actibus eū exarcebāt. buz suas cogitatōes et opa tenebrarū ab eo videri non putant. quasi illudentes dicūt. quis est qui te percussit? Secundū est. q̄ cōsiderem? nosmetipsos si vnq̄ manu p̄ui operis xpm p̄cusserimus. qd si nescim?. expectam? pia fide a xpo quod iudi irrisorie ab eo exegerūt. ut p̄phetilet nobis docēdo nos cognoscere culpas nostras. Tertium est q̄ nos cauere debem?. ne a xpo p̄phēcias vel miraculū temptatiue expetam?. Et augustinus. Quāto mecum suggestionum machinatōib? agit inimic?. ut signū aliquod petā. Sed obsecro te domine. ut quemadmodū a me longe ē ista p̄sensio: ita sit semp lōge atq; lōgi? ip̄a cogitatō. Quartū ē q̄ indignis nō ē effūdendū donū dei. Et licet xpc eēt ver? p̄pheta: noluit tamen p̄phetizare irrisoribus suis. Sic et doctores p̄ tpe et loco debēt verbū dei subtrahere a biturib? indignis. Ad p̄formādū se huic articulo: recogitet hō quātā irrisionē et iſtatūz

dominus noster in hoc facto est passus. et quod iudei ludum quasi puerorum fecerunt de eo: et oret dicendo. **I**hu qui ludibrijs iudeorum percussus in capite prophetizare exactus fuisti: prophetiza tu mihi obsecro christe. ut cognoscam quis et qualis ego miser sum. qui toties manu pravi operis probdolor te percussisti. **I**nsuper potes etiam meditari. quod alij manu reuerfa dulcissimum et mellifluum os eius percutebant. alij pugnis eum cedebant. alij sanctissimam barbam eius euelliebant. alij per suos venerabiles capillos ipsum trahiebant: et viliter inter pedes conculcabant. ac sine reuerentia et pietate aliqua dominum angelorum male tractabant. **E**t nihilominus alia multa blasphemantes dicebant in eum et faciebant. **C**um enim crudelissimi et sine misericordia esset. omnia mala et vitupera quae poterant ei faciebant: alij ex sua mala voluntate ab hoc moti: alij ut placeret maioribus quae erant immanissimi. **Q**uid ergo tu faceres: si hec videres. **N**umquid non te preceres super ipsum dominum dicens. **N**olite iam nolite facere tantum malum domino meo: ecce me. facite mihi. ecce percute me. et domino meo tantas iniurias irrogare nolite. **E**t tunc amplexareris flexis genibus dominum et magnum tuum: et sic susceperis libenter super te percussiones ad tuendum ipsum. **Q**uid ita mente facere cogites. et totum sicut si presens esset te facturum estimas. **C**onspice igitur singula. quod illi maledicti dominum verum. falsos testes procurant. ipsum examinant. et veritatem. scilicet se filium dei esse professum quasi blasphemum peremnant: et quod obprobrijs veratus in omnibus paciter se habet: et compatere sibi quia per te omnia sustinet: iugiterque lacrimas fundens. Spectatissimam faciem eius quae illi impudenter suis illiniunt sputis. tu reuerenter tuis lava lacrimis. **Q**uis enim audiens vel mente pertractans. quomodo fuit factus obprobrium hominum. ipse dominus et gloria angelorum: et abiectio plebis. filius dei patris: poterit se continere a lacrimis. **I**n **A**nselem. Concilio malignantium aduersum te pontificum praesentat. et veritatem putat oportuit confessus: quasi de blasphemia adiudicat. es morti. **A**matissime domine ihesu. quanta illic indigna. a propria gente pertulisti. **A**ultum tuum honorabile in quod desiderant angeli prospicere. qui omnes celos adimplet leticia. quem deprecant omnes diuites plebis: pollutis labijs et sputis inquinauerunt. sacrilegis manibus ceciderunt. velo operuerunt in derisionem: et te dominum uniuersae creature tamquam suum contemptibilem colaphisauerunt. **S**ed ut ait **B**eda. ipso dispensante qui patitur omnia pro nobis fuit. ut sicut petrus hortatur christo in carne passio. nos eadem cogitatione armemur. atque ad toleranda pro nomine eius irrisionem obprobria proparem. **I**udei qui christum deluserunt: olim in philisteis hostibus sapientia figurati fuerunt. **S**ampson enim quibus vice voluntarie se ligari fecit. quem philistei captum excecauerunt: et ei illudentes in derisionem ipsum habuerunt. **S**ic christus sponte a iudeis ligari. velari. illudum voluit et derideri. **Q**uam autem vice dum sampsoni placuit: tunc se de inimicis horribiliter vindicauit. **S**ic in fine seculorum de inimicis christi erit. cum ipse in maiestate et potestate ab iu-

bitum venerit. **C**onspice igitur ipsum per cunctis merito honorandum. indigne et viliter tractari: et eum in imitatio discere humiliari: gratiamque honoris spernere: et laudem humani fauoris percontare. **C**um ergo homo foris videns reputat te vilem in oculis suis: tu vile te reputa in oculis dei: nec murmures vel indigneris. si coram hominibus vilis reputaris: sed magis in oculis dei qui omnia nouit occulta probaris. **E**t caue ne malorum exemplo corruptus: dominum potius exhortare videaris quam imitari. quod ei tunc exhortatur blasphemus iudeorum et infidelium. etiam nunc exhortatur vesania obprobrijs falsorum christianorum: et nominet non fidelium. put supra in articulo illusionum hominum est tactum. **C**ogita etiam qualiter debebat petrus et iohannes: hec percipientes vel forte videntes. **E**t qualiter petrus iam torpescens frigore infidelitatis: sedet calefaciens se exterius. cui calor caritatis et verus ignis extinguebat iterius et negat terram dominum suum timore perterritus. **N**ec mirum si accedit ad eum temptatio. quod se elogat a christo. **P**rimo quidem in atrio ab ancilla ostiaria compellitur et negat. **I**n **g**reg. **A**ncille voce percussus dum mortem timuit: vitam negauit. **S**ed cur ab ancilla prius probatur petrus quam a viris. una ratio est ad profuturam praesumptionem. quod a muliere non a viro. ab ancilla non a libera primo vicitur. **S**ecunda ratio est. ut ostendat omnis sexus et probum in domini peccasse nece et redimi per eius passionem. **D**einde per negationem timentis petrus in iudeos diu stare: exiit foras ante atrium et gallus cantauit. **E**xerudo autem animaduertit eum alia ancilla. et dum foris esset: dixit ministris quod se calefaciebant. et hic cum ihesu erat: sed per quod rediit. quod dictum fuerat. unus de circumstantibus. secundum lucam. sed plures de eis secundum iohannem ei idem dixerunt: et negat cum iuramento. **E**cce argumentum. quod ex uno peccato homo ruit in aliud grauius. **I**n **r**aban. **M**ora in peccato dat incrementum scelerum. **E**t **g**reg. **P**eccatum quod prius non diluit: mox suo pondere ab aliud trahit. **E**t timens petrus iterum foras exiit. **E**t iterum alio facto quasi hore vni: reuersus iterum secundum matheum et marcum a multis et secundum alios ab uno qui cognatus malchus erat: compellitur: et negat cum iuramento et detestatione: et statim gallus secundo cantauit. **P**er eum quod multi tumultuantes ibi stantes petro hoc dixerunt. vel vnde oportet per omnes: quasi in persona omnium expressi: et acriter dixit ei. **E**t sic semel negat ante primum gallicantum. bis ante secundum. **N**on ei solum negat christum. qui dicit eum non esse christum. sed etiam qui cum sit: negat se eius discipulum vel membrum. vel qui negat se esse christianum: dominus enim non ait petro discipulum meum te negabis: sed me negabis. **N**egauit ergo petrus christum. cum se negauit eius discipulum. **E**t isto modo se etiam negauit christianum. **I**n **a**ug. **E**cce me dici completa est probatio: egroti percussa est praesumptio. **N**on enim factum quod iste dixerat. ait meam pro te ponam: sed factum est quod ille praedixerat. ter me negabis. **E**t grauatur in petro culpa: et exaggeratur crimen. secundum percellit suam negationem. quod primo simpliciter negauit. secundo negatum prius addidit. sed tertio adiecit prius detestationem: et cepit anathematizare. id est maledicere sibi ipsi. et maledictum se obligare. si cognuisset

ihm. Anathematizatio enim significat iuramentum  
quod est per execrationes. et cum ipse dicitur maledictus. scilicet  
quia aliquis imprecatur sibi ipse malum pene. et obligat se  
maledictio. si ita sit sicut ipse dicitur ei: vel nisi illud  
quod dicit sit verum. Quidam dicunt totam trinitatem nega-  
torem factam in atrio anne. et quod dicta sunt ibi post  
missum ihm ad capharnaem recapitulando dicta. Alij  
vero dicunt in atrio capharnaem totam factam. et secundum hoc  
iohannes anticipavit primam. Sed communior opi-  
nio est quod trinitas negatio incepit in atrio anne: et com-  
pleta est in atrio capharnaem. Et hoc videtur patere ex  
textu iohannis. quod cum non faciat mentionem de capharnaem  
sed solum de anna. ponit primo unam negationem  
deinde ea quod annas interrogavit de christo: et tandem  
persequitur alias duas negationes quod facta fuerunt po-  
stea in atrio capharnaem. Et potuit esse quod iohannes ef-  
fecit notum utriusque pontifici. et similiter introduxit pe-  
trum in domum utriusque. put supra patuit. ubi annas  
ihm ad capharnaem misit. Cogita etiam quod dominus  
benignus magister pueris a iustitia ad misericordiam  
atque respexit diuinitatem petrum dilectum discipulum in  
tertia vice respectu miseracionis et gratie. quia miseri-  
cordia puocat ad penitentiam: et est necessaria ad  
eam. Conuersio quidem ista et respectus fuit interior et  
spiritualis. non exterior et corporalis. quia dominus erat  
intus in auditorio et superius cum principibus. petrus  
autem foris in atrio et inferius cum ministris. et unus ali-  
us videre non poterat oculis corporalibus. **Ubi leo**  
**papa.** Dominus autem ihesus qui intra pontificale concili-  
um corpe tenebatur. trepidationem discipuli foris  
positi solo diuino intuitu vidit: paucisque animis  
more ut respexit erexit: et in fletu penitudinis  
precitavit. **Ubi secundum aug.** diuina petri respectu ni-  
hil aliud fuit: nisi traditio in mentem eius quotiens  
iam dominum negasset: et hoc quod dominus ei prebuerat. atque  
ita misericorditer domino cum respiceret penitet et  
fletet. sicut solem dicit. domine respice me: et res-  
pexit eum dominus. quod absque periculo diuina misericordia  
liberat est. **Hec autem recordatio fuit inuitus pnie**  
**eius.** quia secundum crisostomum. nihil ita curat delictum ut memo-  
ria domini continua. **Ubi et beda.** Respicere domino pe-  
trum ad cor reuersus maculam negationis penitentiae  
lacrimis tergit. quia non solum cum agit penitentiam. ve-  
runtiam ut agat: dei misericordia necessaria est  
vni. **pa.** **Ubi quoque exaltabit inimicus meus super me**  
**respice et exaudi me domine deus meus.** id est. miserere et  
adiuuu. **hec beda.** Petrus autem cognoscens quod dominus  
eum audierat et respererat. et hoc respectu com-  
monit et ad amaras lacrimas puocat: statim  
exiit foras de medio malorum inter quos eum nega-  
uerat. et fugiens in caueam seu foueam quod modo gallica  
et appellatur. flevit amare. id est. ex cordis amaritu-  
dine et fletu contritionis quod amarum est. **Fletus autem duo**  
**modis est suauissimus** instantum ut per cibum reputetur. secundum  
illud. **ps.** fuisse mihi lacrimae meae panes die ac  
noctem. **In ipso autem loco ubi per negationem flevit**  
**et pnia fecit. in memoria amari fletus et pnie**  
**eius edificata est ecclesia sancti petri.** quod locus est inter  
montes syon et ciuitatem hierusalem. **Exinde tunc petrus**  
**traxit in consuetudinem. ut singulis noctibus surgens**  
**a primo gallo cantu usque ad horam matutinam sta-**

ret in oratione fletus per ista negatione. ita quod facies eius  
videbatur abusta ex fluxu lacrimarum. et semper in si-  
nu suo sudarium portabat quod crebro fluentes lacri-  
mas tergebat. quia quicumque gallum cantantem audie-  
bat. et quicumque denegatorem christi relegebat: ama-  
rissime flevit. tam per peccato negationis: quam per bulce-  
dine amoris domini. **Ubi secundum crisostomum.** Flevit non propter  
penam: sed quia dilectum negauerat quod ei quilibet sup-  
plio molestius erat. **Attende nunc ubi petrus ne-**  
**gauit et fuge omnes locum quod occasione peccandi indu-**  
**cit.** **Ubi ambro.** **Ubi tamen negavit petrus.** non in  
monte. non in templo. non in sua domo: sed in pretorio  
iudeorum. in domo principis sacerdotum. **Ibi negat**  
**ubi ihesus ligatus est. ubi veritas non est.** **Ubi et hiero.**  
in atrio cum non in istis calefacit se ad ignem. **Atrium**  
**sacerdotis: circuitus est secularis. ministri: demo-**  
**nia sunt. ignis desiderium carnale. cum quibus quod ma-**  
**net flere peccata non possunt.** **hec hieron.** **Hinc nota**  
**quod malum est puerisari in curijs magnatum.** petrus enim  
semel curiam intravit: et ibi animi vigorem prohibuit  
et christum negavit. **Quid si diu ibi mansisset.** **Unde**  
**non ibi sed foras petruit.** **Sic stella a magis in cu-**  
**ria herobis disparuit. quibus inde egressis reap-**  
**paruit.** **Exiit itaque petrus de atrio principis ut**  
**liberum locum flendi haberet.** quia inter ipsos peni-  
tentiam agere non valebat: et cum vellet flere egres-  
sus est foras. quia palam flere non audebat. ne scilicet ab a-  
lijs videretur: et a lacrimis desponderetur. **In quo**  
**et nos instruimur. ut volentes insistere lacrimis**  
**secretum locum queramus.** **Unde beda.** **Conociua**  
**sane alloquia perfidiorum.** petrus inter iudeos vel  
hominem se nosse negavit. quod inter disci-  
pulos dei filius confessus erat. **Sed nec in atrio**  
**capharnaem retentus poterat agere penitentiam: egre-**  
**ditur foras. ut ab impiorum concilio secretus pa-**  
**uente negationis sordes liberis fletibus abluat.** **hec**  
**beda.** **Sic hodie multi in atrio magnorum in-**  
**ducti christum malis operibus negant: et vir aut**  
**numquam dum ibi sunt penitent. quia in magnatorum**  
**domibus non est congruus penitentiae locus.** et  
ideo qui vult peccata vitare. et mala que fecit  
emendare: debet egredi de mala societate. **Ubi**  
**bernhart.** **Periculosum est valde. si quis velit inter**  
**turbas seculi penitentiam agere. ubi inimicum**  
**alii venenatis persuasionibus. alij vndique exem-**  
**plis peioribus ad peccandum alliciunt. alij abu-**  
**lationibus in vanam gloriam trahunt. alij detra-**  
**ctionibus in impatientiam detrahunt.** **hec bernhart.**  
**Imitare ergo petrum. qui voluntate. verbo vel facto**  
**peccatiter negasti christum pro te passus.** **Cognoscite**  
**petrus reatum suum. dolet et penitet. egreditur fo-**  
**ras. relinquit oculum malignantium. locum petit se-**  
**cretum. lacrimis et penitentiae amicum. flet amare**  
**certissime intelligens. quia sacrificium deo est spiritus**  
**tribulatus: cor contritum et humiliatum deus non**  
**spnit.** **Tu quod rememorans passionem dilectissimi**  
**magistri et tuum reatum. foras cum petro egrede-**  
**re. ut tempus defleas amarissime. si quando te re-**  
**spiciat. qui petrum lacrimantem resperit.** **Hic est pe-**  
**nitentiae modus.** **Peccasti. quiesce. dole et lacri-**  
**mare. et disce cum petro flere amare. et si vis mereri**

veniam. dilue lacrimis culpaz tuā. Semine q̄  
amarificatōis. scz cōtritōis p te. 7 cōpassionis  
ad xpm. inebrieris absinthio: ut expiatus cū  
petro a reatu sceleris. replearis cū petro spū  
sāctitatis. Quia vō dicit Ambro. de petro nō  
inuenio qd dixerit. inuenio qd fleuit: ei' lacri-  
mas lego. satisfactōz nō lego. Unde ex hoc. q  
tāta fuit ei' cōtritō. q̄ sufficiebat pro ei' satis-  
factōe. **En leo papa.** Felices o apostole lacri-  
me tue. que ad diluendā culpā negatōis. vtutez  
sacri habuere baptismatis. Inde ē argumen-  
tū. q̄ p̄tricio p̄ eē tāta. q̄ tollat omnē penam.

Et nota ordinē penitētie petri. Primo gal-  
lus cātavit. deinde domin' petrū resperit. ter-  
tio petrus flere cepit: et tūc egressus foras a-  
mare fleuit. Sic hodie fit. **Nā fm greg'.** Tūc  
nobis gall' cātāt. qn̄ p̄dicatōr quisq; corda no-  
stra ad p̄p̄tōez excitat. Sed cātus galli non  
sufficit. nisi dñs oculo pietatis peccatōez respi-  
ciat. Quia oportet vt miser ī tenebris pmaneat:  
q̄dū eū lux mūdi nō illuminat. Tūc autē  
tertio fm greg. incipim' flere. qn̄ ignimur in-  
tus per scintillā p̄scie. Et tūc foris exim': cuz  
extra qd fuimus egredimur. **Unde et beda.** pe-  
trus qui media nocte negauit ad gallicantum  
penituit: et qd in tenebris obliuionis errauit  
sperare iam lucis rememoratōe correxit. Hūc  
opinor gallū aliquē doctōrē intelligēdū. q̄ nos  
iacētes excitat et somnolētos īcrepat: dicens  
eui gilate iusti et nolite peccare. **hec beda.** Co-  
gita nūc qualiter petrus p dño suo et p pecca-  
to suo plangebāt: 7 quō recogitabat bona que  
sibi dñs fecerat: et qualiter ip̄e eū negauerat.  
Dñs quidem intuitu suo spiritali: puocauit  
petrū ad lacrimas: nec mirū. oculi em̄ domini  
velut flāma ignis: petri vō vt glacies erāt. 7 iō  
intuitu suo resolverūt illos. sicut ignis glacies  
resolvere solet. nec poterat in negatōis tene-  
bris pmanere: quē lux mūdi resperit. O beati  
oculi tui domine ih̄u. q̄ ita calefaciūt cor fri-  
gidū. et accendūt in amorē tuū: et illuminant  
vt videat homo creatōrē et errorē suū. O q̄ci-  
to gelicibiū pectoris liquefaciūt: et ī aquas a-  
maritudinis et deuotōis puerūt. **En anshel.**  
Intuere q̄pijs oculis q̄ misericorditer q̄effica-  
citer tertio negantē resperit petrū: qn̄ ille cō-  
uersus et in se reuersus fleuit amare. **Et inam**  
bone ih̄u. tuus me dulcis respiciat oculus. qui  
tociēs ad vocē ancille p̄catis carnis. s. mee pra-  
uis operibz affectibzq; negauit. **hec anshelm'.**

Moraliter p primā ancillā ostiariā que pe-  
trū negare cogit: designat cupiditas. p secun-  
dā carnalis voluptas. per vnū seu plures qui  
astabant: intelligunt demones. his em̄ ad xpi  
negationē trabunt homines. Prima ancilla.  
s. auaritia. q̄ hodie ī domibz multoz p̄ncipum  
ē ostiaria. q̄ oēs ītrare facit. q̄ sicut ostiari'  
ītromittit q̄s vult: sic et auaritia idem facit.  
**En in puer.** Donū hoīs dilatat viā ei': et añ  
p̄ncipes spaciuz ei facit: timendū ē ne expulsa  
caritate a domibz p̄latoz: tanq̄ dñs īcipiat

p̄ncipari ancilla. q̄ caritas expellit dū cupi-  
ditas ingredit: nā venenū caritatis ē cupidi-  
tas. Quic carnalis delectatio 7 demones adhe-  
rēt. qui xpm negare suatēt. **Par petrū autē** q̄  
interp̄tā agnoscēs: intelligi p̄ clericus q̄ alō  
ge sequit dñm. q̄ forte nō p̄pter se: s̄ p̄pter sua  
qui multociens cupiditate deuict' negat xpm  
O quot sūt hodie miseri curias p̄ncipū sequen-  
tes. vix aut nūq̄ penitēt dū sunt ibi. **Ex hoc**  
articulo negatōis petri plura habent documē-  
ta. **Primū ē.** q̄ p̄latus ecclesie debet eē talis. q̄  
infirmatibz subditoz p̄pati sciat. q̄ fm gre.  
iō dñs petrū cadere p̄misit. vt et fortius p' ca-  
sū resurgeret: et vt is q̄ futur' pastor ecclesie e-  
rat: in sua culpa disceret. qualiter alijs misere-  
ri debuisset: et ex sua infirmitate cognosceret  
q̄ misericorditer aliena infirma toleraret. **Et**  
fm cris. xpc p̄misit petrū labi. vt p̄latus exēplū  
p̄beret: fragilitati subditorū meli' p̄patiendū.  
**Nā fm eundē.** iō āgelis nō ē cōmissa sacerdotij  
p̄fās: ne cū ip̄i minime peccarēt: de sua inno-  
cētia p̄sumētes. alios sine misericordia iudica-  
rēt: sed potius ē collata hoī fragili et peccan-  
ti. vt circa alioz lapsū: se mitez p̄beat et beni-  
gnū. **Secundū ē** q̄ nullus debet se iactare 7 ex-  
tollere: aut de sua vtute et viribus p̄sumē. **En**  
**leo papa.** Ob hoc petrus hesitare p̄missus est.  
vt ī ip̄o ecclesie p̄ncipe p̄teret remediū penitē-  
tie: et nemo auderet de sua vtute p̄fidere. quan-  
do mutabilitatis p̄culū nec ille tātus potuisset  
euadere. **En cris.** Quod euāgeliste scripserit  
nos erubere volētes: quātū malū sit. nō deo to-  
tū p̄cedere: s̄ in seip̄o p̄fidere. **En etiā ambro.**  
**Hec autē** iō scripta sūt. vt sciam' neminē se iac-  
tare debere. **Nā si petr' lapsus est** q̄ dixit. et si  
aliq̄ scābalizati fuerit ī te: ego nō scābalizabor  
quis alius iure de se p̄sumat? Deniq; et dāuid.  
q̄ dixerat. ego dixi in habūdātia mea non mo-  
uebor in eternū. eā sibi iactantiā obfuisse pro-  
fitef: dicēs. auertisti faciē tuā a me et fact' sū  
p̄turbat'. **Tertiū ē.** q̄ in p̄ncipio obstandū est  
peccatis. q̄ vnū semp trahit ad se aliud graui'  
Sic ī p̄posito p̄mo fuit nuda negatio. secūdo ne-  
gatōi accessit piuriū. **Tertio** piurie accessit ma-  
ledictō. **Et** sicut dicit hiero. Prima ancilla ti-  
tubatō. secūda p̄sensio. terti' vir act' ē. **Hec est**  
trina negatō. quā abluir p̄ flet' ubi xpi recor-  
datō. **Quartū ē** q̄ si nos qnq; ex fragilitate pec-  
cem': nullo mō ī p̄fō p̄seuerem'. q̄ fm glosā  
p̄seuerare ī peccato dat īcremēta scelerū. 7 qui  
sp̄rnat minima: cabit ī maiora. **Et fm grego.**  
p̄fōm qd p̄nā nō diluit: mox ad aliud trahit.  
**Ecce ei beatū petrū ad primā negatōez impu-**  
**lit.** vna tm̄ ancilla. ab secūdā duo. s. ancilla 7  
vir. ad tertiū plures. **Quintū ē** q̄ nullus p̄fōz  
bz d̄sperare q̄ntūcūq; p̄fā sint graua: s̄ debz  
p̄ peccatis suis flere: exēplo beati petri. q̄ cul-  
pā negatōis abluir lacrimis p̄nē. **In hoc ei** re-  
mediū nob p̄nē oñdif. et ī maximis excessibz  
veniā sperare p̄cedif. cū petrus post tantū pec-  
catum fact' sit iamitor celi. ac omnibus norma

## Secunde partis

et regula penitendi. **S**extū ē q̄ nos caueamus ne unq̄ xpm negem⁹. xpm nāq̄ negat quis in omni mortali peccato. q̄ p̄sentiendo dyabolo abnegam⁹ xpm et recedimus ab eo. In p̄for- mādō se huic articulo. cogitet hō q̄ pie ipm de⁹ respiciet. et tunc instar beati petri rememore- tur peccata sua breuiter et sumarie: et ea quā- tus p̄ lacrimis saltē cordis deileat. Ihu qui a petro apostoloꝝ tuoꝝ p̄ncipe ter negari te p- tulisti. quiq̄ eū misericorditer respiciēs: reatū suū amare flere fecisti. respice queso me oculo clemētie tue. et p̄cede me verbis vel factis te nū- q̄ negare. et peccata mea digne d̄flere. Tan- dē fatigati principes iudeoꝝ. et ministri iniq̄- tatis et ceteri iudei: recesserūt eūtes ab domi- nibus. et mittētes dñm ihm in quēdā carcerem ibi subtus solariū. cui⁹ adhuc videri p̄ vesti- giū. ligauerūt eū ibi ad quandā colūnam lapi- deā. cui⁹ pars ibideꝝ mutata fuit: et adhuc ut dī apparet. Dimiserūt nīlomin⁹ cū eo aliquos armatos ad tutiorē custodiā. q̄ eū vexauerūt p̄ totā noctē residuā quasi non sufficeret dies ad cōplendū malitiā suā: derisionibusq̄ et ma- ledictionibus vacātes puitiabant ei: dicētes. pu- tabas eē p̄utētor: p̄ncipib⁹ et melior pharise- is? Nūc tua stulticia apparet mō stas ut pue- rit: et morte crudelissima cito morieris. Intue- igit̄ qualif illi audaces et pessimi cōuitantur ei⁹ et insultāt: et modo vnus modo alius ver- bis: et forte etiā factis p̄ eū insurgūt. Tāta ei⁹ dicūt et faciūt et irreuerēter hmoi marcenarij et vilissimi quāta possūt. Et an⁹. Nox insōnis tota ducebat. nulla p̄sus requies ihu p̄staba- t ministroꝝ impia plebs iniuriā alapis. et co- laphis: innocēs mactat. Intuere nunc obpro- brijs dñm verēcūdū. in tormētis vō patientem et vultū semp ad terrā habētē: et silentē ad oīa tāq̄ vere eēt dephensus i culpa. et mira cordis p̄ritiē cōpatere creatori. hec an⁹. Et sic stat dñs rectus ad istā colūnā ligat⁹. et saturatus obprobrijs usq̄ mane. afflict⁹ nimis frigore et labore. q̄ h̄yems erat et noctes longe. Tu er- go ibis ad eū. et vehemēter sibi cōpatiēs: dices ad ipm. O dñe. ab quoz man⁹ venisti? Quanta ē pacia tua? Vere ista ē hora tenebrā. Et tūc deuotissime osculaberis man⁹ et pedes ei⁹ vene- rables. et vincula illa durissima: et sedebis ibi ad pedes illius dolēs et lugens: et dices. O dñe ihu. saltē requiescat caput tuū sup humerum meū. ex quo te liberare nō possū. Et tunc recō- mēdabis te ei et oēs amicos tuos: et totū absq̄ dubio p̄cedet tibi. quicq̄ rogaueris et petieris ab eo. Et dices ei. O dñe quid dicā i crastinum dignissime matri tue. Et sic ad pedes beatif- simos aliquātulū dormitabis et quiesces. si tñ dormire potēs: in tali statu dominum tuū vi- dens. Oratio.

**O** domine ihu xpe qui hora matutina co- rā anna a ministro alapā suscepisti. et te ligatū ad cayphā duci pmisisti. et to- ta nocte multa obprobria et incōmoda ptuli-

## Capitulum .lxj.

sti. tribue queso mihi peccatori. ut similia pa- ti gaudeā p gloria tui nominis: et gaudijs per- frui merear eternis. Illis q̄ tue pietatis ocul⁹ q̄bus tūc petrū resperisti: me miserū frequenē respicias. q̄ te toties p̄uis cogitatōib⁹. locutōi- bus. opibus. negligētissq̄ negauī. ut valeaz de- sectus meos cognoscere et inde penitere: ac ve- niā et grām merear apud te iuenire Amen.

De prima.

Capitulū. LXI.

### Ora pame corde dolo

**H**roso et mesto meditaberis. qualif mane qñ dies ē fact⁹ tēpestiue. pue- nerūt apd cayphan p̄ncipes sacer- dotū. i. pontifices q̄ p̄cellebāt reuerētia digni- tatis. ac seniores ppli q̄ p̄cellebāt reuerētia e- tatis. et scribe q̄ p̄cellebāt reuerētia doctrine le- galis. ad p̄siliū aduersus ihm. ut traherēt eum morti: et fecerūt dñm tuū dulcē ihm nimis af- flictū ibi adduci. Dic ē p̄uēt⁹ malignantiū. cu- ius prior siue abbas erat cayphas. qui erat pō- tifer anni illius. Cū aut volūt eū de domo du- cere: dicūt ei. Ihu quid facis: ibimus an non? Veni quia p̄ncipes et sacerdotes mandāt q̄ du- caris ad p̄siliū vbi te expectāt cū populo. vo- lētes te tradere pilato ut moriatis. Tu autē si adhuc cogites te cū ipō eē. dices cū magna cō- passione. Heu domine mi. heu magister bone. quia iam volūt te p̄dere. Jam volunt te morti tradere. O domine quid ego miser faciam? O q̄ crueles et q̄ dolorosi rumores. O domine q̄ lu- gubrem visionem habebit tua mater dulcissi- ma. q̄ amaros rumores audiet tam ipa q̄ oēs q̄ te diligunt cū ea. O dñe quid ego miser faci- am. Ibo tecum dñe. vel ibo nūtiare et dicere domine mee benigne matri tue ut veniat ad te. Postea videbis quomō ducūt eū tanq̄ agnuz māfuetū. q̄ portat⁹ ad victimā: et quomodo in- trat ligat⁹ et afflictus. et omnes in eū respiti- ent: et insultātes ei dicūt. O ihu hic es? Quō si p̄pheta eras: istud nō p̄uidebas? Talia et multa similia poterāt ei dicere illi maledicti. Cōsidera mō quātū iudei sitiebāt sanguinē ihu xpi. q̄ sū- mo mane querebāt sentētiā de morte ei⁹ dari. Nā tāta erat eoꝝ neq̄tia. ut nulla mora inter- ponere. qñ occidend⁹ p̄lato traheretur. Et sic bis fuit p̄siliū impioꝝ aduersus ihm. p̄mo añ gallicantū. ut visum ē superius. secūdo mane qñ dies est factus. Quia ei ex testimonijs pha- bitis non habebant aliquid vnde coram p̄la- to sicut reus mortis accusari posset. iō vltēri⁹ p̄sulebāt qualiter eū morte dignū accusarent. Et tūc dixerūt ei. Si tu es xpc. i. rex et vnctus dic nobis? Ibi beda. Non veritatē desiderabāt. sed calumniam preparabant. Siquidem xpm hominem tantummodo de stirpe dauid ventu- rum sperantes: hoc ab eo querebant. vti dice- ret. ego sum xpc: calumniaretur. q̄ sibi regi- am potestatem arrogaret: et ob hoc a rege pu- niendus esset. Et ait illis. Si vobis dixerō. sci- licet q̄ sim xpc non credetis mihi: sicut et alia